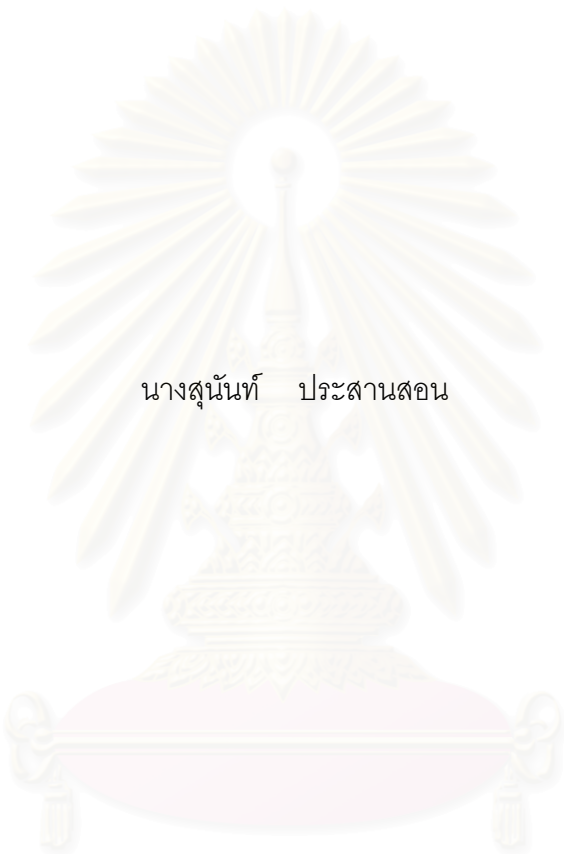

ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย
อย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางสุนันท์ ประสานสอน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชามัธยมศึกษา

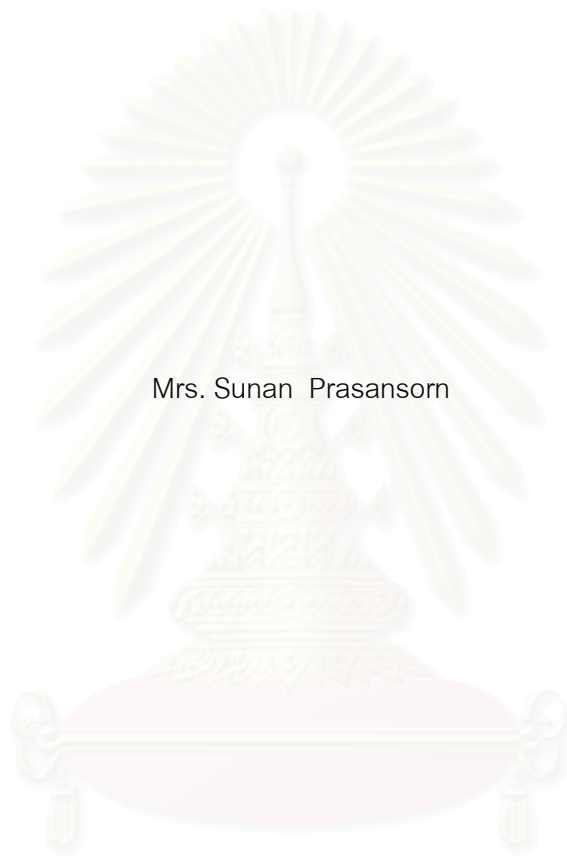
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0822-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING DIRECTED READING AND HIGHER LEVEL THINKING
ON THAI LANGUAGE CRITICAL READING ABILITY
OF MATHAYOM SUKSA FOUR STUDENTS

Mrs. Sunan Prasansorn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Teaching Thai

Department of Secondary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0822-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โดย นางสาวนันท์ ประสานสอน

สาขาวิชา การสอนภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุดมสิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุนันท์ ประสานสอน : ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
(EFFECTS OF USING DIRECTED READING AND HIGHER LEVEL THINKING ON THAI LANGUAGE CRITICAL READING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA FOUR STUDENTS)
อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์. 232 หน้า. ISBN 974-03-0822-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเดชอุดม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน กำหนดให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง สอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม สอนอ่านโดยวิธีสอนแบบปกติ ผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 2 คาบต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 15.71
- 2.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา	มัธยมศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา	2544	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4283851727 : MAJOR TEACHING THAI

KEY WORD: DIRECTED READING AND HIGHER LEVEL THINKING / THAI LANGUAGE CRITICAL READING ABILITY

SUNAN PRASANSORN: EFFECTS OF USING DIRECTED READING AND HIGHER LEVEL THINKING ON THAI LANGUAGE CRITICAL READING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA FOUR STUDENTS. THESIS ADVISER: ASST.PROF. KAMONPORN BUNDITYANOND,Ph.D., 232 pp. ISBN 974-03-0822-8

The aims of this research were 1) to compare Thai language critical reading ability of mathayom suksa four students before and after they have been taught by directed reading and higher level thinking 2) to compare Thai language critical reading ability of mathayom suksa four students who were taught by directed reading and higher level thinking with those taught by conventional instruction. The subjects were mathayom suksa four students in two classes purposefully selected at Detudom School, Detudom District Ubolrachathani Province in the academic year of 2001. There were 30 students in each class; one class was assigned to be the experimental group taught by directed reading and higher level thinking; and the other was the controlled group taught by conventional instruction. The researcher taught each group 2 periods a week for 8 weeks. The research instrument was the Thai language critical reading test. The data were analyzed by arithmetic means (\bar{X}), the percentage of arithmetic means, standard deviation (S.D.) and t-test.

The research results revealed that :

1. Thai language critical reading ability of mathayom suksa four students who were taught by directed reading and higher level thinking was significantly higher than before receiving instruction at the level of .05 and the arithmetic means of student's scores was 15.71 percents higher than before receiving instruction.

2. Thai language critical reading ability of mathayom suksa four students who were taught by directed reading and higher level thinking was higher than those who were taught by conventional instruction at the .05 level of significance.

Department.	Secondary Education	Student's signature.....
Field of study	Teaching Thai	Adviser's signature.....
Academic year	2001	Co-adviser's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการวิจัยเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา อังวัฒนกุล ผู้ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านการวิจัย และกรุณาให้คำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุดมสิน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์สร้อยสน สกลรักษ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำอันมีประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนเดชอุดม ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองและเก็บข้อมูล และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุเคราะห์ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ความห่วงใยและให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดเวลา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่กันเสมอมาจนจบการศึกษา

สุนันท์ ประสานสอน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1. บทนำ.....	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
2.1 กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง.....	12
ความหมายและความเป็นมาของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง.....	12
ความสำคัญของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง.....	14
ขั้นการสอนตามกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง.....	16
2.2 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	17
ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	17
ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	19
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	22
การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	39

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
3.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร.....	43
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.4 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	61
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	61
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	64
รายการอ้างอิง.....	66
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	74
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	76
ภาคผนวก ค ที่มาของเรื่องที่น่ามาสร้างแบบทดสอบและแผนการสอน.....	80
ภาคผนวก ง ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบ.....	84
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ.....	86
ภาคผนวก ฉ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ	89
ภาคผนวก ช แผนการสอน.....	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	232

สารบัญตาราง

ณ

ตาราง

หน้า

1	แสดงคำมีชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอัตราส่วนวิกฤตของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ ก่อนและหลังการทดลองสอน กลุ่มทดลอง.....	55
2	แสดงคำมีชฌิมเลขคณิต คำมีชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ และคำมีชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง.....	56
3	แสดงคำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำมีชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ และคำมีชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง จำแนกเป็น ทักษะการอ่านเบื้องต้น และทักษะการอ่านระดับสูง.....	57
4	แสดงคำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอัตราส่วนวิกฤตของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	58

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย การส่งสารและการรับสาร เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านโดยการสื่อความหมายถึงกัน การอ่านจึงเป็นการทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารกับผู้อ่าน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องทั้งทางกาย คือการมองเห็นตัวอักษร และทางสมอง คือการเข้าใจความหมายของตัวอักษรและการแปลความตัวอักษรนั้น ดังที่ ดนยา วงศ์ณะชัย (2542 : 4) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า “การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ แล้วแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เป็นความเข้าใจ ซึ่งหมายถึงผู้อ่านรับสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อ”

การอ่านหนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคล ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่าน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในพิธีเปิดปีหนังสือระหว่างชาติ และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 พ.ศ.2521 ว่า

“หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้าน ทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่าน และพากเพียรพยายามบันทึกไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปทั่วโลก ความรู้ ความคิดก็แพร่ไปที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีประโยชน์ที่จะประมาณมิได้ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์... หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนา ทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้งการค้นคว้า และในที่สุด ความพอใจ...”

การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุคที่ข้อมูลข่าวสารแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและมีสื่อการอ่านหลากหลายรูปแบบเช่นปัจจุบัน สภาพการณ์เช่นนี้เอื้อให้ทุกคนสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะด้านการอ่านดีย่อมได้ประโยชน์ในหลายๆด้าน ดังที่ สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 136) กล่าวไว้ว่า “ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่างๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะในการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ใน

การพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี” และวิวัฒน์ บุญจับ (2541: 99) กล่าวว่า “การอ่านช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคคล ช่วยให้เกิดความเจริญของทางสติปัญญา และมีส่วนผลักดันสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปได้เร็วขึ้น เพราะการอ่านทำให้คนฉลาด รู้จักคิด มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น”

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังจะเห็นได้ว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดจุดประสงค์ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านไว้ว่า

“ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตีความ วิเคราะห์ วิจรณ์ วิจัยเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ตลอดจนมีวิจารณญาณในการอ่าน”

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2536:11)

และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดจุดประสงค์ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านไว้ว่า

“ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้รวดเร็ว คล่องแคล่วในการจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตีความ แสดงออกได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับรู้”

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2536:11)

นอกจากนี้ หลักสูตรได้ให้ความสำคัญแก่ทักษะการอ่านขั้นสูง คือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยได้ระบุไว้ในจุดประสงค์วิชาภาษาไทยทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายว่า “เพื่อให้สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ”

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2536:10)

ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์และจำเป็นมากในยุคปัจจุบันที่การเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ระบบข้อมูลข่าวสารเข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกวันนี้เป็นอันมาก การสอนเพียงแต่ให้อ่านเพียงเพื่อความเข้าใจยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหาเหตุผลในขณะที่อ่าน

ด้วยทุกครั้ง การสอนให้ผู้เรียนอ่านโดยใช้วิจารณญาณจึงเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์อย่างมากสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างมาก และเป็นประโยชน์ทั้งในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณทำให้นักเรียนได้พัฒนาสมองในการคิดเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดที่กว้างไกล เพราะนักเรียนต้องใช้ความคิดเพื่อวินิจฉัยและประเมินผลสิ่งที่อ่านควบคู่ไปกับการอ่าน ทำให้นักเรียนรับรู้ได้อย่างถูกต้อง ดังที่ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2537 : 11) ได้ให้ข้อคิดที่ว่า “อ่านแล้วต้องรู้จักวิเคราะห์ ดีความข้อมูลที่อ่านได้ ถึงจะไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสโลกาภิวัตน์ที่กำลังมาแรงในขณะนี้”

นอกจากนี้ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังเป็นการอ่านที่สร้างสรรค์ เพราะนอกจากให้ประโยชน์แก่ตัวผู้อ่านเองแล้วยังส่งผลดีต่อสังคมส่วนรวมด้วย ดังที่ ชลธิรา สัตยาวัดวัฒนา (อ้างถึงในกาญจนา นาคสกุลและคณะ, 2524:133) กล่าวว่า “ความเป็นนักอ่านที่มีวิจารณญาณทำให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันอดีต ภูมิปัญญาของปัจจุบันและร่วมแรงร่วมใจแสวงหาหนทางเพื่ออนาคตที่ดีกว่าเดิม ซึ่งจะส่งผลดีให้กับประชาชนส่วนรวม เด็กที่ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้วิจารณญาณว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร ย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี”

แม้หลักสูตรวิชาภาษาไทยจะกำหนดเรื่องการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ แต่จากงานวิจัยของทัศนีย์ มั่งประยูร (2533: 67) พบว่า การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระยะที่ผ่านมา กล่าวได้ว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และผลการสอนรายวิชาภาษาไทยโดยรวมก็ยังไม่ดีนัก ดังผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2536 2538 และ 2540 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละในระดับประเทศมีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับ คือ ร้อยละ 59.07 48.27 และ 47.34 ตามลำดับ โดยมีข้อสังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2538 และ 2540 นั้นต่ำกว่าร้อยละ 50 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 :13) แสดงถึง ความสามารถในการวิชาภาษาไทยของนักเรียนซึ่งรวมความสามารถในการอ่านไว้ด้วยนั้น โดยส่วนรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง

ผลการวิจัยของยุพยงค์ เทพอาภรณ์ (2537:74) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่านระดับสูง คือ ความสามารถในการประเมินตัดสินสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่ สมศรี บำบัด (2531: 68) กล่าวถึงปัญหาการอ่านโดยรวม คือ ผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ โดยเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาและนิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีปัญหาในการอ่านมาก เพราะอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรเป็นข้อคิดเห็นและตัดสินใจไม่ได้ว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ อ่านแล้วไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้ จากปัญหาการขาดความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่อ่านนั้นนับว่าเป็นการขาดทักษะและความสามารถในการอ่านในระดับสูง คือ ระดับอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนั่นเอง

สาเหตุหนึ่งของปัญหาเรื่องการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาดังกล่าว คือ นักเรียนยังขาดประสิทธิภาพในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพราะครูผู้สอนส่วนมากเน้นเรื่องความรู้ ความจำ ไม่เน้นให้คิดเป็น อ่านเป็น ดังที่ สุนันทา มั่นเศกวิทย์ (2537:125) กล่าวถึงปัญหาการสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษาว่า “ครูส่วนมากยังเน้นในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจเนื้อเรื่องเป็นหลักสำคัญ นับว่ายังไม่เพียงพอที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมัธยมศึกษาได้คิดเป็น อ่านเป็น” และดังความคิดเห็นของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (อ้างถึงใน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 45-46) ที่ว่า “การศึกษาเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและการท่องจำจากตำราเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์และขาดการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ไม่ได้ฝึกความสามารถในการเลือกรับความจริงจากข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างท่วมท้น ซึ่งมีทั้งจริงแท้ ทำให้แยกความจริงกับความเท็จไม่เป็น การเรียนไม่เน้นวิธีคิดจึงขาดวิจารณ์ญาณว่าอะไรจริง อะไรไม่จริง และขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นปัญญาที่สูงขึ้น” ซึ่งคำกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากเอกสาร “แผนแห่งความหวังและอนาคตของชาติ : แผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 :11) ที่ได้ระบุไว้ ซึ่งสรุปได้ว่า ขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบวิกฤตการณ์ทางการศึกษาที่สำคัญคือ กระบวนการเรียนการสอนยังคงมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่ามุ่งให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ เสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กไทยจำนวนมากคิดไม่เป็น ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่รู้วิธีเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ในด้านปัญหาการอ่านนั้น สาเหตุหนึ่ง เกิดจากครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ ทั้งนี้เพราะขาดการฝึกฝนทักษะด้าน

การคิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสอนอ่าน ทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ การสอนอ่านเพียงเพื่อความเข้าใจเป็นการไม่เพียงพอ แต่จะต้องอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ รู้จักคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ วินิจฉัยในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

วิธีสอนอ่านที่น่าสนใจและนำมาใช้แก้ปัญหการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้คือ กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง หรือกลวิธี SQRC (State, Question, Read, Conclude) ซึ่งเป็นวิธีสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดระดับสูง (higher level thinking) ต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งการคิดระดับสูงในการอ่านนี้ ตามลำดับขั้นการคิดของบลูม(Bloom อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537: 95) ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการอ่าน หมายถึง "การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน" เป็นการเน้นความสำคัญของการคิดควบคู่ไปกับการอ่าน โดยผู้อ่านต้องคิดแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามต่อเรื่องที่อ่าน รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อมาพิสูจน์ความคิดและตอบคำถามของตน ใช้ความคิดในการอภิปรายกับเพื่อน คิดไตร่ตรองและประเมินข้อมูลที่ได้รับเพื่อหาข้อสรุป โดยครูมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล โดยกระตุ้นและปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานการอ่านและการคิด

กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้จากการอ่านด้วยตนเองมากกว่าจะรับจากครู กล่าวคือผู้เรียนจะใช้พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ที่มีช่วยในการสร้างความรู้จากการอ่าน โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดต่อเรื่องที่อ่านและมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการไตร่ตรองและสร้างความรู้ใหม่จากการอ่านโดยครูจัดสภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสภาพการณ์ที่แท้จริง (authentic learning task) (Donald P. Kauchak และ Paul D. Eggen อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta, 1998 :265)

อเล็กซ์ ดลุนา (Alex Dluna อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267) ได้ทดลองใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูงกับนักเรียนเกรด 9 จำนวน 3 ห้องเรียน ในวิชาชีววิทยา โดยให้นักเรียนอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งสามห้องเรียน พบว่า กลวิธีนี้ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ และมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น อีกทั้งนักเรียนยังได้ใช้การคิดระดับสูงเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน

มาริโอ เลย์จา (Mario Leija อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267-268) ได้ทดลองใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง ในชั้นเรียนวิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้กับนักเรียนในห้องเรียนที่

คละระดับชั้น ตั้งแต่เกรด 9 ถึงเกรด 12 จำนวน 2 ห้องเรียน พบว่า กลวิธีนี้มีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่าน การตั้งคำถาม และการคิดวิจารณ์ของนักเรียน รวมถึงนักเรียนมีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น โดยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย

ผู้วิจัยในฐานะครูภาษาไทยเห็นว่ากลวิธีนี้เป็นการอ่านการคิดระดับสูง เป็นวิธีสอนที่น่าสนใจ คือเป็นการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้จากการอ่านอย่างกระตือรือร้น และส่งเสริมการคิดวิพากษ์วิจารณ์ เหมาะสมจะนำมาใช้สอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งในการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้กลวิธีนี้ในการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ”นี้ ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 10 เป็นกลุ่มประชากร เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นดังกล่าวเป็นวัยที่สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541:88) กล่าวว่า “มีการเจริญเติบโตทางสติปัญญาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถที่จะใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ สามารถตีความ และทดสอบข้อพิสูจน์ต่างๆ ได้นอกจากนี้ นักเรียนยังมีพัฒนาการทางด้านกรกล้าแสดงออกทางความคิด ดังนั้น การสอนเด็กวัยนี้ควรจะทำพายุให้เด็กรู้จักคิด” และจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2540 พบว่า เขตการศึกษา 10 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาไทยต่ำกว่าทุกเขตการศึกษา (กรมวิชาการ,2543 :8) อันแสดงถึงความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 10 เป็นกลุ่มประชากรในการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณเพื่อศึกษาผลของการใช้กลวิธีนี้ในการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนการอ่านภาษาไทยแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีนี้ในการอ่านและการคิดระดับสูง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีนี้ในการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนศิลป์-ภาษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนซึ่งมี 2 แบบ คือ การสอนด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูง กับ การสอนอ่านแบบปกติ
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

สมมุติฐานการวิจัย

กานดา ศรีพรวิสิฐ (2539:79-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมซึ่งนำการคิดในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเกินกว่าร้อยละ 15

สุรัชย์ ปิยานุกูล (2536:78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้กลวิธีซึ่งนำการคิดในการอ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีซึ่งนำการคิดในการอ่านสูงกว่าคะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีซึ่งนำการอ่าน

จากผลการวิจัยของกานดา ศรีพรวิสิฐ (2539:79-84) และสุรัชย์ ปิยานุกูล (2536:78-79) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองสอนอย่างน้อยร้อยละ 15 ของคะแนนเต็ม

อเล็กซ์ ดลูนา (Alex Dluna อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267) ได้ทดลองใช้ กลวิธีชี้้นำการอ่านการคิดระดับสูง ในวิชาชีววิทยา โดยใช้สอนนักเรียนเกรด 9 จำนวน 3 ห้องเรียน โดยให้นักเรียนอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งสามห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น และ มารีโอ เลย์จา (Mario Leija อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267-268) ได้ทดลองใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ในชั้นเรียนวิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้กับนักเรียนในห้องเรียนที่ละระดับชั้น ระดับเกรด 9-12 จำนวน 2 ห้องเรียน พบว่า กลวิธีนี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนมีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้นด้วย

จากผลการวิจัยของ อเล็กซ์ ดลูนา และมารีโอ เลย์จา (อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267-268) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

3.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง** เป็นกลวิธีสอนอ่านที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการคิด ที่มีครูเป็นผู้ชี้้นำและกระตุ้นการคิด ให้ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่อง อภิปรายแสดงความคิดเห็น ประเมินข้อมูลและให้ข้อสรุปในสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง โดยประกอบด้วยขั้นการสอน 3 ขั้น คือ ขั้นก่อนอ่าน ขั้นอ่าน และขั้นหลังอ่าน ตามที่ เคธี่ กั้วร์รา คักตะ(Cathy Guerra Sakta,1998:265-267) พัฒนาไว้ ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน

- 1.1 ครูกระตุ้นและปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยเกริ่นอย่างคร่าวๆ สนทนาซักถามความรู้ ประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อธิบายศัพท์หรือคำสำคัญที่นักเรียนควรทราบในเรื่องที่จะอ่าน
- 1.2 ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะอ่านให้ทำทนายความคิด โดยกำหนดให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด
- 1.3 นักเรียนนำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม ซึ่งนักเรียนจะต้อง

2. ขั้นอ่าน

- 2.1 นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง วิเคราะห์และบันทึกทั้งข้อมูลที่สนับสนุนและที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด
- 2.2 เมื่ออ่านจบ นักเรียนทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้ วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่าน

3. ขั้นหลังอ่าน

- 3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วย และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย
กับประเด็นที่ครูตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่บันทึกไว้ ผนวกกับประสบการณ์เดิมของตน มาประกอบการอภิปราย
- 3.2 เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตัดสินใจตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่าน เขียนคำตอบลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด และนักเรียนสรุปความรู้ที่ได้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านลงในสมุด

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนตามคู่มือครู ที่ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย อธิบาย เพลง หรือเกม เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
2. **ขั้นสอน** ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียน ทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีการอภิปราย ชักถามร่วมกันในชั้นเรียน
3. **ขั้นสรุป** เป็นการสรุปบทเรียนโดยครูหรือนักเรียน หรือทั้งครูและนักเรียน ช่วยกันสรุป

3. **ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ** หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านด้วยความรอบคอบ เพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณครอบคลุมพฤติกรรมการอ่าน คือ การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นของผู้เขียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี

วิจารณ์งานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ร้อยละ 70

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทยในการนำกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์งานในวิชาภาษาไทย
2. เป็นแนวทางแก่นักเรียนในการพัฒนาการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์งาน
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์งาน
4. เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจในการวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านและทักษะอื่นๆในวิชาภาษาไทย

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” ผู้วิจัยได้ศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

1. กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
 - 1.1 ความหมายและความเป็นมาของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
 - 1.2 ความสำคัญของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
 - 1.3 ขั้นตอนการสอนตามกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
2. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

คลังข้อมูลวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

1.1 ความหมายและความเป็นมาของกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนอ่านที่พัฒนาขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1999 โดย เคธี กั้วร่า ศักตะ (Cathy Guerra Sakta) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเท็กซัส เอแอนด์เอ็ม อินเตอร์เนชันแนล ประเทศสหรัฐอเมริกา เคธี กั้วร่า ศักตะ (Cathy Guerra Sakta 1999: 265) กล่าวถึงกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง สรุปได้ว่า กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง หรือ SQRC (State, Question, Read, Conclude) เป็นกลวิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งพัฒนาการอ่าน การคิดของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ชี้นำให้ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน แล้วผู้เรียนรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากบทอ่าน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถให้ข้อสรุปและสร้างความรู้ใหม่จากการอ่านได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ก็มีนักการศึกษาอื่นกล่าวถึงความหมายของกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงไว้ ดังนี้

แนนซี เฮส เฮาส์ (Nancy S. House, 1999: 2) กล่าวว่า “กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง เป็นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่เริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม โดยครูเป็นผู้ชี้นำให้นักเรียนตั้งคำถามต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งผลของการใช้กลวิธีนี้พบว่าช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่าน และนักเรียนมีความสนใจในการอ่านบทอ่านที่กำหนดให้เพิ่มขึ้น”

แอนิกา เบเกอร์ (Anika Baker, 2000:1) กล่าวว่า “กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนการอ่านการคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่าน ตั้งสมมุติฐาน พิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้ความรู้พื้นฐานที่มีและความรู้ในบทอ่านมาสนับสนุนความคิดของตน”

จูดี้ เอส ริชาร์ดสัน และเรย์มันด์ เอฟ มอร์แกน (Judy S. Richardson and Raymond F. Morgan, 2000:363) กล่าวถึงกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูงว่า “เป็นกลวิธีการเรียนรู้ที่มีผลดีต่อการอ่านข้อความบรรยาย เป็นกลวิธีที่ครอบคลุมกระบวนการอ่านทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นก่อนอ่าน ระหว่างอ่าน และหลังอ่าน โดยที่ผู้เรียนต้องแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นของเรื่องที่ครูกำหนดว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และต้องพิสูจน์ความคิดเห็นนั้นว่าถูกต้องหรือไม่”

กล่าวโดยสรุป กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงหมายถึง กลวิธีสอนอ่านที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการคิด โดยครูเป็นผู้ชี้้นำและกระตุ้นการคิด ให้ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม แสดงความคิดเห็น และตั้งคำถามต่อเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้เรียนต้องอ่านและรวบรวมข้อมูลจากเรื่อง อภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อหาคำตอบ หรือข้อสรุปในสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง

กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงมีความเป็นมา ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1994 มีการประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาระดับชาติ ในประเทศสหรัฐอเมริกา (National Assessment of Educational Progress) ผลพบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษามีความสามารถในการอ่านยังไม่ดีพอ คือยังไม่บรรลุความเข้าใจในการอ่านขั้นสูง หรือการคิดระดับสูง (ข้อมูลอ้างอิงจาก NAEP,1994:การอ่าน, P.L.Williams, C.M. Reese, J.R.Mazzeo และ G.w.Phillips. National Center for Education Statistic,1995 อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:265) ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาใหญ่ที่เป็นที่สนใจกันในหมู่ครูมัธยมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา และมีความพยายามในการที่จะหาวิธีที่จะให้นักเรียนสามารถอ่านและเข้าใจข้อความบรรยายที่ซับซ้อนได้

จากปัญหาดังกล่าว เคธี กั๋วรรา คักตะ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเท็กซัส เอแอนด์เอ็ม อินเตอร์เนชันแนล (Texas A&M International University) ในลาเรโด (Laredo) มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้นำแนวคิดพื้นฐานและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการสอนอ่านจากกลวิธีสอนอ่านเดิม 3 กลวิธี มาพัฒนาเป็นกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ดังนี้ คือ 1. กลวิธีนำการอ่าน (Directed Reading Activity) เป็นกลวิธีสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ครูเป็นผู้ชี้้นำการอ่านโดยตั้งคำถามจากเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนอ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามดังกล่าว 2. กลวิธีฝึกอ่าน SQ3R (Survey, Question, Read, Recite, Review) เป็นกลวิธีฝึกอ่านที่เริ่มจากการให้ผู้อ่านสำรวจเรื่องที่จะอ่าน แล้วตั้งคำถามต่างๆ จากนั้นให้อ่านเรื่องเพื่อหาคำตอบ เมื่ออ่านจบให้สรุปหรือย่อเรื่องราวที่อ่าน และทบทวนเรื่องที่อ่านอีกครั้งเพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และ 3. กลวิธีนำการอ่านและการคิด (Reading Thinking Guide) เป็นกลวิธีที่พัฒนาการอ่านของนักเรียน โดยการใช้คำถามชี้้นำให้นักเรียนใช้บริบทหรือข้อความเพื่อทำนายเนื้อหาของเรื่องที่จะอ่าน จากนั้นให้นักเรียนอ่านแล้วตรวจสอบว่าคำทำนาย ถูกต้องหรือไม่ พร้อมทั้งให้เชื่อมโยงเรื่องที่อ่านกับประสบการณ์ส่วนตัวและเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งสามกลวิธีอันเป็น

ที่มาของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงนี้ เป็นวิธีสอนที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแก่ผู้เรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Cathy Guerra Sakta, 1998 :265) โดยกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงดังกล่าวนี้ มีชื่อย่อว่า กลวิธี SQRC ซึ่งเป็นอักษรย่อของแต่ละขั้นการสอน ดังนี้

S	ย่อมาจาก	State	คือ	ระบุ
Q	ย่อมาจาก	Question	คือ	ถาม
R	ย่อมาจาก	Read	คือ	อ่าน
C	ย่อมาจาก	Conclude	คือ	สรุป

กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนอ่านที่มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) คือ ผู้เรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง การเรียนรู้สิ่งใหม่ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เดิม การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และปัญหาหรือสภาพการณ์ในชีวิตจริงช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้จากการอ่านด้วยตนเองมากกว่าจะรับจากครู โดยผู้เรียนจะใช้พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ที่มีช่วยในการสร้างความรู้จากการอ่าน ผู้เรียนสร้างความรู้จากการอ่านโดยมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดต่อเรื่องที่อ่าน และมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการไตร่ตรองและสร้างความรู้ใหม่ โดยครูจัดสภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสภาพการณ์ที่แท้จริง (authentic task) (Donald P.Kauchak และ Paul D.Eggen อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta ,1998 :265)

1.2 ความสำคัญของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง

กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงพัฒนาขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีระดับความสามารถในการอ่านถึงขั้นสูงสุดของระดับความเข้าใจในการอ่าน คือ ขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงไว้ ดังนี้

อเล็กซ์ ดลูนา (Alex Dluna อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267) กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงว่า กลวิธีนี้ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านบทอ่านที่กำหนดและมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น อีกทั้ง นักเรียนยังได้ใช้ความคิด

ระดับสูงเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ดังตัวอย่างความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียนวิชาชีววิทยา เกี่ยวกับการโคลนนิ่ง ต่อไปนี้

- ความคิดเห็นที่ 1 การโคลนนิ่งเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม และจะมีปัญหาตามมาในเรื่องที่ว่าต่อไปจะควบคุมการโคลนนิ่งได้อย่างไร
- ความคิดเห็นที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการโคลนนิ่งก็คือ ใครควรได้รับสิทธิพิเศษในการโคลนนิ่ง
- ความคิดเห็นที่ 3 การโคลนนิ่งเป็นสิ่งเลวร้ายเพราะจะทำให้ผู้คนสับสน ถ้าคนคนหนึ่งฆ่าคนที่เหมือนตนเองทุกอย่าง กฎหมายจะทราบได้อย่างไรว่าใครผิด
- ความคิดเห็นที่ 4 การโคลนนิ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ขึ้นอยู่กับว่าใครถูกโคลน
- ความคิดเห็นที่ 5 การโคลนนิ่งคือการเล่นบทบาทของพระเจ้า นักวิทยาศาสตร์เหล่านี้ไม่เชื่อในพระเจ้า ต่อต้านพระเจ้า เงินทองที่มีในโลกนี้ควรใช้เพื่อพยายามรักษาโรคเอดส์ โรคมะเร็ง ไม่ใช่ไปพยายามลอกเลียนแบบสิ่งมีชีวิต

จากตัวอย่างความคิดเห็นเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นวิธีการที่สามารถจูงใจผู้เรียนให้ใช้ความคิด และให้ความสนใจต่อสิ่งที่อ่าน โดยผู้เรียนได้ใช้ความคิดระดับสูงในการแสดงทรรศนะ และความคิดต่างๆ ต่อประเด็นในบทอ่านที่กำหนดให้

มาริโอ เลย์จา (Mario Leija อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta, 1998: 268) กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงว่า กลวิธีนี้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่าน การตั้งคำถาม และการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียน รวมถึงนักเรียนมีความสนใจการอ่านเพิ่มขึ้นโดยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย และจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด แสดงให้เห็นว่ากลวิธีนี้ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดต่อเรื่องที่อ่าน ดังตัวอย่างความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ต่อไปนี้

- ความคิดเห็นที่ 1 ฉันเห็นว่าชาวนาทำถูกต้อง เพราะระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ทหารและรัฐบาลต้องการเสื้อผ้าและอาหาร ชาวนาต้องการเงิน ดังนั้น ชาวนาจึงปลูกข้าวสาลีเป็นอาหารและปลูกฝ้ายเพื่อทำเครื่องนุ่งห่มและขายให้รัฐบาล
- ความคิดเห็นที่ 2 เป็นสิ่งถูกต้องแล้วที่ชาวนาปลูกฝ้ายและข้าวสาลีในผืนดินของเขา แผ่นดินเป็นของเขา เขามีสิทธิที่จะสร้างรายได้โดยการเพาะปลูก
- ความคิดเห็นที่ 3 ถูกต้องที่ชาวนาปลูกข้าวสาลีและฝ้าย เพราะสามารถขายสู่ตลาด เพื่อเขาสามารถพึ่งตนเอง ได้ในด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ผู้อื่นยังได้รับผลประโยชน์ด้วย

ความคิดเห็นที่ 4 ฉันเห็นว่าในเวลานั้นถูกต้องแล้วที่ชาวนาปลูกข้าวสาละและฝ้ายเพราะรัฐบาลและประชาชนต้องการ

จากตัวอย่างความคิดเห็นต่างๆของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมิได้อ่านเนื้อเรื่องแต่เพียงผิวเผิน แต่ได้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อสิ่งที่อ่าน และได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็น อันส่งผลดีต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียน

จูดี้ เอส ริชาร์ดสันและเรย์มันด์ เอฟ มอร์แกน (Judy S.Richardson and Raymond F. Morgan,2000:363) กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงว่า กลวิธีนี้มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ต่อการอ่านและการคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านเข้าใจข้อความบรรยายที่ซับซ้อนได้

กล่าวโดยสรุป กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนอ่านที่มีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนให้ถึงขั้นสูงสุดคือขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่าน เพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่าน และได้ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อสิ่งที่อ่าน

1.4 ขั้นตอนการสอนตามกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงมีขั้นตอนการสอนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระโดยแสดงจุดยืนของตนเองต่อหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้ นักเรียนใช้การสืบสอบช่วยในการหาข้อมูล นักเรียนต้องพิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้โดยใช้ความรู้เดิมและข้อมูลในบทอ่านที่สนับสนุนทฤษฎีของตนเอง นักเรียนมีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ซึ่งปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจ เกิดความชัดเจนในเรื่องที่อ่านมากขึ้น

กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีขั้นตอนการสอนตามที่ เคธี่ กั๋วร่า คักตะ (Cathy Guerra Sakta ,1998 : 265-267) พัฒนาไว้ คือ

ขั้นก่อนอ่าน ครูกระตุ้นและปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยการเกริ่นถึงอย่างคร่าวๆ สนทนาซักถามความรู้ ประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะให้อ่าน อธิบายศัพท์หรือคำสำคัญที่นักเรียนควรทราบในเรื่องที่จะอ่าน จากนั้น ครูตั้งประเด็นจากเรื่องให้ทำทนายความคิดให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึก

นำทางการอ่านการคิด แล้วนักเรียนนำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม ซึ่งนักเรียนจะต้องหาคำตอบด้วยตนเองจากบทอ่าน

ขั้นอ่าน นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง วิเคราะห์และบันทึกทั้งข้อมูลที่สนับสนุนและที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด เมื่ออ่านจบ นักเรียนทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้ วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนอีกครั้ง ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ขั้นหลังอ่าน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยครูอาจเลือกกรรมการตัดสิน ทำหน้าที่รับฟังและตัดสินผลการอภิปรายหรือไม่ก็ได้ ครูให้ทั้งสองกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้อ่านไว้ ผสมกับประสบการณ์เดิมของตน มาประกอบการอภิปราย ครูเป็นผู้สังเกตการณ์และไม่แสดงความคิดเห็นเข้าข้างกลุ่มใด เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตัดสินได้เองว่าเหตุผลของกลุ่มใดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่า ทำให้สามารถตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่านได้ และให้เขียนคำตอบลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด จากนั้น นักเรียนเขียนสรุปรวมความรู้ที่ได้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านลงในสมุด

2. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตามที่นักการศึกษาแบ่งความเข้าใจในการอ่านไว้เป็น 3 ระดับ คือ การอ่านเอาเรื่อง การอ่านแปลความ ดีความ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านในระดับสูงสุดของลำดับขั้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบถี่ถ้วน โดยอาศัยความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการวินิจฉัย ดีความ คิดวิเคราะห์ วิจัยสิ่งที่ปรากฏในบทอ่านโดยละเอียด เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยตัดสินสิ่งที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล ได้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้หลายท่าน ดังนี้

นุชน้อย สติธอังกฤษ (2533: 63-64) ได้กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องการอ่านอย่างละเอียดทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้แยกได้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ถ้าผิดต้องทราบว่ามีผิดอย่างไร นอกจากนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความคิดวิจารณ์ในเรื่องวิธีการเขียน ว่าชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด”

สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2534 : 46) กล่าวถึงความหมายของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า “เป็นการอ่านที่ต้องใช้สมาธิและสติสัมปชัญญะคิดตามสิ่งที่อ่านอย่างไตร่ตรองรอบคอบ ไม่เชื่อสิ่งใดโดยง่าย”

สนิท ตั้งทวี (2536:11) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณเป็นการอ่านขั้นวิจาร์ณเป็นการอ่านที่ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเอาเรื่องแปลความเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้น ผู้อ่านต้องอาศัยประสบการณ์ของตน หรือนำเอาความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่องที่อ่านอีกต่อหนึ่ง”

เจือจันทร์ ไหวพริบ (2542:101) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า “เป็นการอ่านที่ผู้อ่านใช้เหตุผลพินิจพิจารณา วิเคราะห์ข้อความ อ่านด้วยความตั้งใจโดยพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ เข้าใจนัยของเรื่อง แล้วใช้ความรู้ ความคิด เหตุผลและประสบการณ์คิดใคร่ครวญให้สามารถรับสารได้ถูกต้องและนำสารนั้นไปใช้ประโยชน์ได้”

บันลือ พุกกะวัน (2543 : 76) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า “เป็นการอ่านที่ผู้อ่านใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสินใจโดยการตีความวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”

นิลา แบนตัน สมิธ (Nila Banton Smith ,1963: 262-263) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ว่า “เป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นตามตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยการสืบสวน สอบสวน สามารถประเมินหรือตัดสินใจว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นความลำเอียงของผู้แต่ง และจะต้องสามารถวิจาร์ณโดยใช้ความเห็นส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้เขียนโดยใช้ประสบการณ์ ความจริงหรือเหตุผลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา “

ไลล์ แอล มิลเลอร์ (Lyle L. Miller,1977:182) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณเป็นการประเมิน หรือตัดสินใจความเป็นจริงและความถูกต้องของสิ่งที่อ่านจากเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านสร้างขึ้นเองโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการอ่านและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเอง”

ดีนเน มิลาน สเปียร์ (Deanne Milan Spears, 1999: 250) ได้ให้ความหมาย การอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือการประเมินสิ่งที่อ่านอย่าง รอบคอบ ใช้เหตุผลในการอ่าน ไม่เชื่อโดยง่ายและไม่ปฏิเสธเพราะขัดกับความเชื่อของตน”

เจเน็ต แฮร์ริส (Janette Harris, 2000:433) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมี วิจารณญาณว่า หมายถึง “การอ่านที่ต้องใช้ความคิดกับเรื่องที่อ่านและรู้เท่าทันความคิดของผู้เขียน วิเคราะห์ใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ประเมินแหล่งข้อมูลและหลักฐานที่ ผู้เขียนใช้ และได้ข้อสรุปของตนเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน”

กล่าวโดยสรุป การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงของการอ่านอย่างมี ความหมาย ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาคิดหาเหตุผลและนำความรู้ตลอดจนประสบการณ์ของตนมา ใช้ในการไตร่ตรอง วิเคราะห์วิจารณ์โดยละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เพื่อหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผล ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและประเมินค่าข้อเขียนนั้นๆได้ตามความเป็นจริงหรือสมเหตุสมผล

2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญมากสำหรับเยาวชนในยุคปัจจุบัน เพราะการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนทุกวันนี้ เป็นอันมาก จึงควรฝึกฝนผู้เรียนให้มีวิจารณญาณในการรับสารต่างๆในชีวิตประจำวัน

ชลธิรา สัตยาวัฒนา (2524: 158) กล่าวว่า “ความเป็นนักอ่านที่มีวิจารณญาณ ทำให้ บุคคลมีความรู้เท่าทันอดีต ระบุปัญหาของปัจจุบันและร่วมแรงร่วมใจกันแสวงหาหนทางเพื่ออนาคตที่ ดีกว่าเดิม ย่อมเป็นผลดีต่อประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแน่นอน”

ศิริพร ลิ้มตระการ (2528:26) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ว่า “ปัจจุบันเป็นยุคข่าวสาร การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อทุกชีวิต การอ่าน เป็นลมหายใจของชีวิตทีเดียว”

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2529: 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้ผู้อ่าน เกิดปัญญาความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเองและมีเจตคติที่ถูกต้อง สามารถวินิจฉัยข้อผิดพลาดของ เรื่องต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที

ประทีน มหาจันทร์ (2530: 173-174) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านสื่อสารมวลชนมีมาก การรับข่าวสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณให้รอบคอบ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง

2. ความก้าวหน้าทางการโฆษณาขายสินค้ามีมากจนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อคำโฆษณา การใช้ความคิดอย่างพินิจพิจารณาจะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง

3. เนื่องจากลัทธิการปกครองในปัจจุบันมีหลายลัทธิ แต่ละลัทธิก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อโดยใช้หลักจิตวิทยาต่างๆอย่างกว้างขวาง การใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ จะช่วยให้การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อลัทธิใดเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

4. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวิถีทางของประชาธิปไตยนั้นส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุนี้การอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย

5. ปัจจุบันสรรพตำราต่างๆมีมาก การเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบันจึงมิได้ยึดอยู่แต่กับตำราเพียงเล่มเดียว หากต้องใช้วิจารณญาณพิจารณาจากตำราหลายเล่มและหลายผู้เขียน

สุจินตรา ตริสรานุวัฒนา (2530:136) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า “ปัญญาชนต้องอ่านเป็น คิดเป็น สามารถวิเคราะห์หรือกลั่นกรองข้อมูล และนำสิ่งที่อ่านมาประยุกต์ใช้ในการเผชิญปัญหา แก้ปัญหา พัฒนาชีวิตของตนและผู้อ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2533 :147) กล่าวถึง ความสำคัญและจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การอ่านมีหลายอย่างที่แอบแฝงไว้ทั้งที่มีประโยชน์และอาจมีโทษหรือมีพิษภัยต่อเด็ก เช่น เรื่องผีสาง โชคลาง อาชญากรรม ศิลปะอนาจาร ฯลฯ เด็กต้องรู้จักใช้ดุลพินิจในการอ่าน เลือกลงใจ นำเอาแต่สิ่งที่มีประโยชน์มาใช้หรือปฏิบัติได้

2. การโฆษณาสินค้าเป็นไปอย่างกว้างขวาง ในยุคปัจจุบันนี้ทั้งการแจก การแถมและชิงรางวัล จำเป็นต้องฝึกเด็กให้รู้จักตัดสินใจเลือกใช้เท่าที่จำเป็น เพราะคนที่มัวเมามุ่งซื้อเพื่อหวังจะได้ชิงโชค หรือหลงเชื่อคำโฆษณาย่อมได้รับความเดือดร้อน

3. ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยส่งเสริมให้พลเมืองใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ถ้าพลเมืองมีคุณภาพ สามารถคิดหาเหตุผล เลือกตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ก็จะมีผลต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าได้ดีและส่งผลถึงการดำรงชีวิตของประชาชนด้วย

4. บางยุคสมัยที่มีสงครามช่วงชิงประชาชนระหว่าง 2 ค่าย การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองจากฝ่ายตรงกันข้ามมีอยู่อย่างแพร่หลาย การอ่าน การฟังอย่างพิถีพิถัน ทำให้ไม่เป็นเหยื่อของการโฆษณา ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยและธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

ทิพวรรณ หอมพูล (2538:135-136)กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน ความรู้ การแก้ปัญหา การพัฒนาบุคลิกภาพและความสนุกสนาน ดังนี้

1. ด้านความรู้ การอ่านมากช่วยเพิ่มพูนความรู้ แต่ผู้อ่านก็ต้องอ่านอย่างถี่ถ้วน ไตร่ตรองและพิจารณาเนื้อหาเพื่อเลือกความรู้ที่เหมาะสม นำไปใช้ในโอกาสที่ถูกต้อง
2. ด้านการแก้ปัญหา การอ่านเป็นการสร้างสรรค์สติปัญญาและความคิด ฝึกการใช้วิจารณญาณเพื่อสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สุขุม รอบคอบ
3. ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ การอ่านมีผลในการปรับปรุงกล่อมเกลาความคิดเห็นของผู้อ่าน และความคิดที่พัฒนาจะส่งผลมาถึงบุคลิกภาพที่ดี
4. ด้านความสนุกสนาน การอ่านสิ่งต่างๆผู้อ่านย่อมได้รับความสนุกสนานเมื่อแยกแยะและพิจารณาทั้งเนื้อหาและรสของงานเขียนนั้นๆ

อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542:148) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะส่วนต่างๆและมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณญาณ ไตร่ตรอง ไม่เป็นคนหลงเชื่อง่ายหรือตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางและเป็นแนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน เพราะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น คิดสร้างสรรค์และคิดกว้างไกลมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างถูกต้องเป็นคนมีเหตุผล ไม่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆและนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ซึ่งทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครอบคลุมพฤติกรรมการอ่านตั้งแต่ระดับต้น คือ ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร การแปลความ ตีความ จนถึงพฤติกรรมการอ่านในระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินและตัดสินสิ่งที่อ่านได้ ดั่งมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2533: 584-591) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าประกอบด้วย การเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง การรู้จักผู้เขียน การเข้าใจความสัมพันธ์ของสาร และการนำสารไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง ประกอบด้วยความเข้าใจสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. เข้าใจความหมายของถ้อยคำ
2. เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้เขียน
3. เข้าใจความคิดและความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ
4. รู้ความหมายของโวหารเปรียบเทียบ

การรู้จักผู้เขียน ผู้อ่านจะรู้จักผู้เขียนโดยพิจารณาจากเนื้อหาที่อ่าน ผู้อ่านจะพิจารณาจุดประสงค์ของการเขียนว่าเป็นข้อเขียนประเภทใด เพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจุดประสงค์ของผู้เขียน อาจเป็นดังนี้

1. เสนอข้อมูล เช่น ตำรา รายงาน บันทึกข้อความ
2. สั่งสอน หรือแนะนำ เช่น คำเทศนา สลากยา
3. ชักชวน ขอร้อง เช่น องค์การการกุศลประกาศให้บริจาค คำขวัญต่างๆ
4. โฆษณาชวนเชื่อ เช่น โฆษณาในสื่อมวลชน
5. เสนอความเห็นส่วนตัว เช่น บทความ บทสัมภาษณ์

การเข้าใจความสัมพันธ์ของสาร ประกอบด้วยการอ่านพิจารณาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การมองเห็นและสามารถเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของสารในแง่ของข้อมูลและความหมาย
2. การสังเกตและบอกได้ว่าประโยคหรือตอนใดเกี่ยวข้องหรือไม่กับเรื่องนั้นๆ
3. การรู้ว่าส่วนใดเป็นเหตุ ส่วนใดเป็นผล
4. การเข้าใจลักษณะ พฤติกรรม และความคิดของตัวละครหรือบุคคลในเรื่อง

การนำเสนอไปใช้ได้ หมายถึง การพิจารณาเห็นว่าข้อมูลและความคิดเห็นจากแหล่งอื่นที่มีส่วนสัมพันธ์กับข้อความที่กำลังอ่านนั้นอย่างไรบ้าง การนำเสนอไปใช้ได้มีหลายระดับ คือ

1. ประยุกต์ใช้ในการจัดหมู่พวก หมายถึง เมื่ออ่านข้อมูลหรือข้อความต่างๆ ผู้อ่านจะสังเกตความเหมือนและความแตกต่างกันของข้อมูลหลายประเภทในโอกาสต่างๆ แล้วสรุป จำแนก จัดประเภทได้
2. ประยุกต์ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง
3. ประยุกต์ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อม

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2534:143) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานการอ่านจับใจความและอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นขั้นได้สู่การวิเคราะห์ พิจารณาส่งที่อ่าน สังเคราะห์งานเขียนได้ และวิพากษ์วิจารณ์ประเมินค่างานเขียนนั้นๆ ได้

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534 :46-47) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
2. บอกได้ว่าส่วนใดเป็นข้อความรู้ ข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น เป็นทรรศนะของผู้เขียน
3. ทราบน้ำเสียง หางเสียงของผู้เขียน ทั้งลีลา รสคำและรสความ
4. รู้ความหมายของคำ ทั้งความหมายตรง ความหมายแฝง ความหมายกักตุน ความหมายนัยประหวัด
5. รู้ท่วงทำนองและลีลาการเขียนของผู้เขียน

กานดา ธรรมมงคล (Kanda Thammongkol ,1994:167) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น การให้ข้อสรุป การตัดสินและประเมินค่าอย่างเที่ยงธรรม การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิด และอคติ ส่วนตนของผู้เขียน

เฮเลน โรบินสัน (Helen Robinson อ้างถึงใน ดนยา วงศ์ธนะชัย,2542:179-180) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ว่าเป็นความจริงหรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการเพื่อฝัน
5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
8. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและแตกต่างกันได้
9. สรุปความตามหลักฐานได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจความคิดหรืออคติของผู้เขียน
12. มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูด และการเขียนต่างๆ กัน เช่น การเสียดสี การถากถาง หรือการเยาะเย้ย

บันลือ พุกษะวัน (2543:78) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
2. แยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ
3. หาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัน
4. พิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ
5. พิจารณาหาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ
6. พิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน
7. บ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง
8. แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนต่อสิ่งที่อ่าน

โดโรธี รูบิน (Dorothy Rubin, 1990:132) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณว่า คือความสามารถในการจับใจความสำคัญ การตีความ การนำไปใช้ การ

วิเคราะห์ การสังเคราะห์ข้อมูล รวมถึงความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น และจำแนกความแตกต่างระหว่างเรื่องสมมุติและเรื่องจริง

โทมัส จี กันนิง (Thomas G. Gunning, 1992: 25) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้
2. ระบุค่าที่เป็นการแสดงความคิดเห็นได้
3. บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
4. พิจารณาเรื่องที่อ่านทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
6. ตัดสินข้อมูลข่าวสารที่ได้รับได้อย่างเหมาะสม
7. บอกอคติหรือความลำเอียงส่วนตัวของผู้เขียนได้
8. ชี้บ่งเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อได้
9. พิจารณาข้อสรุปต่างๆอย่างละเอียดถี่ถ้วน

เอิร์ล เอช ชีค (Earl H. Cheek, 1997: 155) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. วิเคราะห์แยกแยะความสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กันของข้อมูล
2. ตีความเทคนิคโฆษณาได้
3. รู้เท่าทันอคติและความลำเอียงส่วนตัวของผู้เขียน
4. ประเมินความน่าเชื่อถือของตัวผู้เขียน
5. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
6. แยกแยะข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อมูลที่ไม่จริงได้
7. รู้ทันการกล่าวอ้างที่ไม่สมเหตุผลต่างๆ

ลาไรน์ เฟลมมิง (Laraine Flemming, 1997: 201-202) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านจะต้องสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้ มิใช่ดูดซับทรรศนะผู้เขียนโดยไม่พิจารณาไตร่ตรองเสียก่อน ขั้นต่อไป ต้องสามารถประเมินความคิดเห็นของผู้เขียน ว่าเป็นทรรศนะที่มีคุณภาพหรือไม่ สามารถเข้าใจน้ำเสียงและจุดมุ่งหมายของผู้เขียน รับรู้และประเมินความลำเอียงในงานเขียนได้ รวมถึง วิเคราะห์และประเมินข้อความโต้แย้งได้

โร สตุด์ต์ เบิร์น (Roe Stoodt Burns, 1998: 124-125) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. สรุป วิวินิจฉัย ตัดสิน เมื่อมีข้อมูลที่เหมาะสม เพียงพอ
2. เข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจน
3. ทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
4. ประเมินความน่าเชื่อถือของตัวผู้เขียน
5. ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล
6. รู้เท่าทันเทคนิคโฆษณา
7. ประเมินความสมเหตุสมผลของการเขียน
8. ประเมินการใช้ภาษาของผู้เขียน

เจเน็ต แฮร์ริส (Jenette Harris, 2000: 435-443) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. เข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง
2. เข้าใจความคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน
3. วิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
4. สามารถประเมินหลักฐาน ข้อมูล เหตุผลที่ผู้เขียนใช้
5. ให้ข้อสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล

จากความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ เพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ โดยต้องมีความสามารถในการอ่านขั้นต้นเป็นพื้นฐาน คือความเข้าใจจุดมุ่งหมายความคิดเห็นของผู้เขียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นบันไดสู่ความสามารถในการอ่านขั้นสูง หรือขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอน เพราะช่วยให้ผู้เรียนผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด

ได้มีผู้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

บันลือ พุกษะวัน (2534: 58) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูจะต้องสังเกตผลสัมฤทธิ์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อันเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงการสอน การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อพัฒนางานในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเพลิดเพลิน และมีนิสัยรักการอ่าน

สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรชัย (2539:347) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล การสอนภาษาไทยซึ่งรวมถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้นว่า “ การวัดและการประเมินผล การสอนภาษาไทย ควรที่จะได้วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลายๆด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทศนคติ การใช้เหตุผล เป็นต้น”

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2534:95-96) ได้กล่าวถึง เกณฑ์การวัดและประเมินผลการอ่าน ซึ่งรวมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้น ดังนี้ “นักจิตวิทยาการอ่านได้นำหลักการของ B.S.Bloom มาประยุกต์ใช้ในการฝึกอ่านและประเมินผลการอ่าน มีทั้งหมด 6 ชั้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แต่ละชั้นมีลำดับขั้นการคิดที่แตกต่างกัน ชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดเบื้องต้น เป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของ พฤติกรรมการอ่าน ชั้น 4-6 เป็นการคิดขั้นสูงของพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งผู้อ่านต้องมีพื้นฐาน 3 ขั้นต้นมาก่อนแล้วเป็นอย่างดีด้วย เกณฑ์ในการวัดผลการอ่าน ตามหลักการของ Bloom มี ดังนี้

- 1 วัดความจำ คือ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บอกคำจำกัดความต่างๆ
- 2 วัดความเข้าใจ คือ จับใจความสำคัญของเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นของผู้เขียน

3. วัดการนำไปใช้ คือประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านกับเหตุการณ์ใหม่ การแก้ปัญหา การยกตัวอย่าง หรือการนำตัวอย่างหรือหลักการนั้นๆไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 4. วัดการวิเคราะห์ คือบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
 5. วัดการสังเคราะห์ คือ สรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆเป็นมโนทัศน์ คติ สำนวน สุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้น บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่
 6. วัดการประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้าน ข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือ ตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้นๆ
- ทั้งนี้ในการวัดผลการอ่านเมื่อต้องการเน้นความสามารถในการอ่านระดับใดก็ตาม ก็ให้ กำหนดน้ำหนักของการวัดในระดับนั้นให้มาก เช่น ต้องการเน้นความสามารถในการอ่านระดับสูง หรือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก็กำหนดน้ำหนักการวัดการอ่านในระดับสูงให้มากกว่าระดับต้น” (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์,2534:96) ดังงานวิจัยของ จริญญาพร สจิมทอง (2539:133)ที่ได้กำหนดสัดส่วน การวัดการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดย วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 วัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 70 เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้เกณฑ์ในการวัดผล ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณตามแนวทางที่กล่าวมานี้

นอกจากนี้ ได้มีนักการศึกษาอื่นกล่าวถึงเกณฑ์ในการวัดผลความสามารถในการอ่านไว้ คือ

- อังฉรา วงศ์โสธร (2539:88) กล่าวถึงเกณฑ์การกำหนดความสามารถทางการอ่านไว้ ดังนี้
1. ความสามารถในการเรียบเรียงความ การอ่านแล้วเข้าใจความได้ สามารถเรียบเรียง ถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความคงเดิม
 2. ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด และโยงความสัมพันธ์ของ รายละเอียดนั้นๆ
 3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ เช่น การระบุใจความสำคัญของเรื่องที่ อ่าน การแปลความ การสรุปความ ฯลฯ
 4. ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเรื่อง สุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา ซึ่งผู้อ่านสามารถใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่าน

และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลา ภาษาที่ใช้ในบทอ่านเป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ ประเมิน และสรุปได้ว่า สารที่อ่านนั้นเป็นสารประเภทใด ลีลาภาษาเป็นอย่างไร เจตนาหรือทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่เป็นอย่างไร เป็นต้น

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris, 1969: 120) กล่าวถึงเกณฑ์การทดสอบความสามารถ ในการอ่านว่า ควรให้ครอบคลุมความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษาและสัญลักษณ์ (Language and Graphic Symbols) ความสามารถในการ ด้านนี้ คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏในบทอ่าน รู้จักเดาความหมาย ของคำจากบริบท เข้าใจระบบคำ และโครงสร้างประโยค เข้าใจข้อความยาวๆ และเข้าใจ สัญลักษณ์ทางภาษา เช่น เครื่องหมายต่างๆ การย่อหน้า เป็นต้น

2. ด้านความคิด (Ideas) ความสามารถในการด้านนี้ คือ สามารถระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน ความคิดสำคัญของข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจความคิดย่อยที่มาสนับสนุน สามารถสรุปและ อนุมานจากสิ่งที่อ่านได้

3. ด้านอารมณ์และลีลาของเนื้อหาที่อ่าน (Tone and Style) ความสามารถในการด้านนี้ คือ สามารถบอกถึงทัศนคติของผู้เขียนต่อเรื่องที่อ่านและต่อผู้อ่านได้ เข้าใจอารมณ์ของเรื่อง และสามารถบอกวิธีและแนวการเขียนของผู้เขียน

นอกจากนี้ ได้มีนักการศึกษากล่าวถึง ขั้นตอน วิธีการ และลักษณะของแบบทดสอบวัด ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

จรรยา บุญปลั่ง (2539:91-92) ได้สรุปขั้นตอนการวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามขั้นตอนการเรียนการสอนและการวัดผลโดยทั่วไปว่า ควรประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ จะต้องกำหนดว่าประกอบด้วยความสามารถใดบ้าง เช่น การจับใจความสำคัญ การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการที่จะวัดคุณลักษณะนั้นๆ โดยการกำหนดเครื่องมือที่จะวัด หรือ แบบทดสอบ เช่น กำหนดว่าจะใช้แบบทดสอบชนิดใด เพื่อจะใช้วัดคุณลักษณะที่ต้องการได้ ครอบคลุม

ขั้นที่ 3 กำหนดมาตรการและเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะ เช่น ข้อสอบ ที่ถูกต้องจะได้คะแนนเท่าใด

และเทคนิคทั่วไปที่ใช้วัดทักษะการอ่านซึ่งรวมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้น ก็คือ การให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่ยกมา และวัดความเข้าใจของนักเรียนโดยการถามประเด็นที่สำคัญๆ ในเรื่อง และให้นักเรียนเลือกคำตอบจากตัวเลือกหลายๆตัวเพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องนั้นเพียงใด โดยหลักในการเลือกข้อความเพื่อนำมาทำแบบทดสอบ มีดังนี้

1. ความยาว เนื่องจากว่าแบบทดสอบนั้นจะมีข้อความต่างๆหลายประเภท ฉะนั้นแต่ละเรื่องควรเป็นเรื่องสั้นๆ ประมาณ 100-250 คำ โดยให้มีใจความเพียงพอสำหรับตั้งคำถามได้ 6-8 ข้อ
2. เนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องหลายชนิดรวมกัน เช่น ชีวิตประวัติ นวนิยาย และบทความ เนื้อเรื่องที่ยกมาควรเป็นเรื่องที่มีความสมบูรณ์ในตัว ไม่ต้องอ่านเพิ่มเติมจากที่อื่นอีก และเนื้อเรื่องต้องไม่เป็นเรื่องที่รู้จักกันโดยทั่วไป ซึ่งนักเรียนสามารถจะตอบคำถามได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่องเลย
3. ภาษาที่ใช้ ถ้าเนื้อเรื่องประกอบด้วยคำศัพท์หรือโครงสร้างที่ยุ่งยากจนเกินไป ผู้ออกแบบทดสอบควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบ และควรตั้งคำถามอย่างชัดเจน

สุจิต เพียรชอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2539:346) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยซึ่งรวมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้นว่า “เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง ควรจะได้ออกข้อสอบเป็นแบบปรนัย (objective) และเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) ซึ่งถ้าจะให้ดีควรเป็นแบบ 5 ตัวเลือก หรืออย่างน้อยก็เป็น 4 ตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูถามได้มากขึ้น และการตรวจให้คะแนนก็ดำเนินไปได้โดยง่าย

วิสาข์ จัตติวัตร (2541:295-311) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่าน สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวัดผลอย่างเป็นทางการ (Formal Measures) คือการทดสอบอย่างมีระบบ โดยให้นักเรียนทำข้อสอบที่สร้างไว้ ในช่วงเวลาที่กำหนด
2. การวัดผลอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Measures) เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ซึ่งดำเนินไปพร้อมกับกระบวนการเรียนการสอน โดยครูสามารถเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการอ่านได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น การใช้แบบฟอร์มต่างๆในการสังเกตในชั้นเรียน การพูดคุยกับนักเรียน การเขียนบันทึกประจำวันของนักเรียน การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เป็นต้น

แมรี ฟินอคเชียโร และซิดนีย์ ซากะ (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983 :97-98) อธิบายถึงแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านซึ่งรวมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้นว่า มีอยู่ 3 แบบ คือ

1. แบบทดสอบอัตนัย ได้แก่ แบบทดสอบความเรียง โดยให้ผู้เรียนตอบคำถามจากเรื่อง ที่อ่าน โดยเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาวๆ
2. แบบทดสอบปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบถูกผิด แบบเติมคำ เป็นต้น
3. แบบทดสอบกึ่งปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบที่ต้องการคำตอบสั้นๆ ให้เติมหรือต่อให้สมบูรณ์ ให้คะแนนโดยผู้สอนหรือผู้ทดสอบที่มีความสามารถในการประเมินผล

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอาจทำได้หลายวิธี ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกการประเมินที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน เพื่อสามารถวัดและประเมินความสามารถผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

เนื่องจากกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนที่พัฒนาขึ้นมาใหม่เมื่อ ค.ศ.1999 จึงยังไม่มีงานวิจัยที่เป็นภาษาไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่มีงานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีสอนอ่านที่มีความใกล้เคียงกับกลวิธีนี้ คือ กลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่าน (Directed Reading-Thinking Activity) ดังนี้

ชีนสุมน สุขพันธ์ (2533: 51-55) วิจัยเรื่อง การเพิ่มความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนไทยชาวเล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการฝึกอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิด วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนไทยชาวเล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ด้วยวิธีการฝึกอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเกาะสีเฮอร์ และโรงเรียนสว่างอารมณ์ จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิด 32 คน และกลุ่มที่ได้รับเรื่องสำหรับอ่านด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว 32 คน ฝึกจำนวน 19 ครั้ง ครั้งละ

1 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกการอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิดได้คะแนนความสามารถในการอ่านเข้าใจความสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกการอ่านเข้าใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่ได้รับการฝึกการอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิดได้คะแนนความสามารถในการอ่านเข้าใจความสูงกว่ากลุ่มที่อ่านเรื่องด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุจิตรา ศรีนวล (2533:179-186) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีการอ่าน การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีการอ่าน การคิด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยได้รูปแบบการสอน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญคือ หลักการ จุดประสงค์การสอน โครงสร้างเนื้อหา บทอ่าน หน่วยการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านและความตระหนักเกี่ยวกับการอ่านของตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ชอบกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบบทอ่าน และคิดว่าสามารถนำกลวิธีการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุรัชย์ ปิยานุกูล (2536: 78-79) วิจัยเรื่อง ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 40 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยกลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่าน และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยกลวิธีชี้้นำการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่านสูงกว่่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีชี้้นำการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กานดา ศรีพรวิสิฐ (2539:79-84) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมชี้้นำการคิดในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมชี้้นำการคิดในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุขานารี จังหวัดนครราชสีมา

จำนวน 30 คน ผลการทดลองใช้โปรแกรมพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ในระดับการอ่านตามตัวอักษร และในระดับการอ่านตีความสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม สูงกว่าเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นนุช วัฒนเขจร (2533: 70-74) วิจัยเรื่อง ผลการทดลองใช้แบบฝึกสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับการสอนอ่านตามปกติ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพการอ่านเร็ว วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับการสอนอ่านตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และกลุ่มควบคุม 40 คน ได้รับการสอนโดยการสอนอ่านตามปกติ ใช้เวลาทดลอง 16 คาบ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพอ่านเร็วของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพอ่านเร็วของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยาพร สจิมทอง (2536: 72-76) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น วัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธี SQ3R และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน แบ่งกลุ่มละ 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธี SQ3R ทั้งสองกลุ่มสอนตามแผนการสอนโดยใช้แบบฝึก จำนวน 10 ครั้ง ผลวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ และกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธี SQ3R แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สวลี ชนะपालพันธ์ (2536:74-78) วิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวด พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชำนาญสุโขทัย จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึก และผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกโดยแยกตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกไม่แตกต่างกัน

เนาวรัตน์ สมกร่าง (2536:65-69) วิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมร่วมสมัยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน สอนโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นจากการใช้วรรณกรรมร่วมสมัยเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และกลุ่มควบคุม 30 คน สอนโดยวิธีปกติ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จารึก พุ่มวง (2536:102-108) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 จำนวน 449 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 มีส่วนร่วมใน
 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านน้อย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถใน
 การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 ไม่มี
 ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุดมพร พัสถาน (2537: 89-95) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ใน
 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ กับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์
 ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึก
 อ่านของนักเรียนกลุ่มที่มีระดับความสามารถทางภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่ม
 ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 75 คน
 แบ่งเป็นกลุ่มระดับความสามารถทางภาษาไทย สูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละ 25 คน ทั้งสาม
 กลุ่มทำแบบวัดเจตคติการอ่าน แบบทดสอบก่อนฝึก แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และ
 แบบทดสอบหลังฝึก ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน
 อย่างมีวิจารณ์ญาณกับคะแนนเจตคติการอ่านในแต่ละกลุ่ม

ธัญพร อินทมาศ (2538: 82-86) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณระหว่างการใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับวิธีเล่านิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วัตถุประสงค์
 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนเรียนกับ
 หลังเรียนของกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีเล่านิทานและเปรียบเทียบ
 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง
 สองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลำปาง จังหวัดลำปาง
 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ
 ก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีเล่านิทาน
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ
 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05

สุรพันธ์ เปรมปรีดี (2538: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การใช้นิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน จังหวัดปทุมธานี วัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำหลังเรียนระหว่างกลุ่มดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วาสนา อรุณศักดิ์ (2538: 69-72) วิจัยเรื่อง การใช้สารจากหนังสือพิมพ์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จังหวัดเชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกและหลังฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนก่อนฝึกและหลังฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พจนีย์ ประเสริฐศรี (2538: 66-69) วิจัยเรื่อง การใช้นิทานชาดกเป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา"กรุงไทยอนุเคราะห์" จังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน สอนโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นจากนิทานชาดกเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และกลุ่มควบคุม 30 คน ใช้การสอนโดยวิธีปกติ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พวงเพ็ญ สว่างใจ (2539: 73-74) วิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้น อย่างมีวิचारณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียน สำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิचारณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อ ประเมินประสิทธิภพของบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น โดยเปรียบเทียบสัมฤทธิผลในการอ่านเรื่อง สั้นอย่างมีวิचारณญาณของนักเรียนที่มีระดับความสามารถเบื้องต้นต่างระดับกัน ระหว่างกลุ่มที่ เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและเรียนโดยใช้การอภิปรายแบบ symposium กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภพภายใน ค่าสูงกว่า เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือมีค่า 86.33 / 85.52 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมี สัมฤทธิผลในการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิचारณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การอภิปรายแบบ symposium นักเรียนที่มีความสามารถเบื้องต้นระดับปานกลางและต่ำที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีสัมฤทธิผลในการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิचारณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การอภิปรายแบบ symposium ในขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถเบื้องต้นอยู่ในระดับสูงซึ่งเรียนโดยใช้การ อภิปรายแบบ symposium มีสัมฤทธิผลในการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิचारณญาณสูงกว่านักเรียนที่ เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ศุภวรรณ์ เล็กวิไล (2539: 110-124) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมี วิचारณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษา โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น วัตถุประสงค์เพื่อ 1)พัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิचारณญาณด้วยกลวิธี การเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิในการอ่านอย่างมีวิचारณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่ม ทดลอง 3)ศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างรูปแบบการสอนกับระดับผลสัมฤทธิทางการเรียน 4)ศึกษา พฤติกรรมการร่วมมือในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง 5) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่ม ทดลองที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือและการนำกลวิธีการเรียนภาษาไปใช้ ได้ผลการวิจัย คือ 1. ได้ รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 2. ผลสัมฤทธิทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3.รูปแบบการสอนกับระดับผลสัมฤทธิทางการเรียนไม่มี ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิचारณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลอง 4. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือในการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.01 5. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเห็นว่า การเรียนแบบร่วมมือให้ประโยชน์

มาก และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบ และนำกลวิธีการเรียนภาษาไปใช้มากในด้านการจับใจความ นิ่งสมาธิ และการทำแผนภูมิสรุป

อรษา บุญปัญญา (2539: 35-38) ศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 96 คน ใช้เวลาทดลอง 5 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ผลการศึกษา พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 75.75 / 75.20 และนักศึกษาที่ฝึกทักษะการอ่านจากแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคะแนนทดสอบหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จรรยา บุญปลั่ง (2541: 173-176) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับรูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน จำแนกเป็นกลุ่มความสามารถในการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ กลุ่มละ 20 คน เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งผู้วิจัยพัฒนาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 90 / 90 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเรียนต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวอย่างที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความเห็นว่า การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนน่าสนใจและพอใจในวิธีการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ลัดดา ไชวพันธ์ (2542: 55-56) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กับวิธีสอนตามคู่มือครู และศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครูอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

อเล็กซ์ ดลูนา (Alex Dluna อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta, 1998:267) ได้ทดลองใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านการคิดระดับสูง ในวิชาชีววิทยา โดยใช้สอนนักเรียนเกรด 9 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องหนึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเรียนดี และอีกสองห้องเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ โดยให้นักเรียนอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งสามห้องเรียน คือ บทความจากนิตยสารไทม์ ประจำเดือนมีนาคม 1997 เรื่อง "Will we follow the sheep?" ของ Jeffrey Kluger โดยบทความนี้เป็นบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่อง พันธุศาสตร์ ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น และนักเรียนได้ใช้ความคิดระดับสูงต่อสิ่งที่อ่าน

มาริโอ เลย์จา (Mario Leija อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta, 1998:268) ได้ทดลองใช้ กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง ในชั้นเรียนวิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้กับนักเรียนในห้องเรียนที่ คณะระดับชั้น ตั้งแต่เกรด 9 ถึงเกรด 12 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง "The Dust Bowl" จากหนังสือประวัติศาสตร์การเลิกทาส พบว่า กลวิธีนี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจในการ อ่าน การตั้งคำถามและ การคิดวิจารณ์ของนักเรียน รวมถึงนักเรียนมีความสนใจการอ่าน เพิ่มขึ้นด้วย

2.งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

อันนิบัล ลอเรโน (Anibal Laureano, 1982:3087-A) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชาวเปอร์โตริโก เกรด 4 เกรด 8 และเกรด 12 จำนวน 259 คน เพื่อศึกษาว่า 1.นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการความสามารถทางการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ 2.ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิงต่างกันหรือไม่ 3.นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสามารถในการให้เหตุผล ต่างกันหรือไม่ ในทักษะใด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับ มัธยมศึกษา มีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านระหว่าง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ความสามารถในการตัดสินใจตามเกณฑ์ที่ เป็นที่ยอมรับ (Appeal-to-Conformity) แตกต่างกัน

แจคเกอลีน มีนส์ พาร์สัน (Jacqueline Means Parson, 1985:1579:A) วิจัยเรื่อง ผลของ การฝึกกลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาผลของการฝึกกลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับวิทยาลัยที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ จำนวน 50 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยกลวิธีที่เลือกมาเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณและฝึกการใช้กลวิธีเหล่านี้ในสถานการณ์กลุ่มโดยใช้เทคนิคเมตาคอกนิชัน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกลวิธีเดียวกันโดยไม่มีเทคนิคเมตาคอกนิชัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 3 สัปดาห์ แล้วประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการใช้กลวิธีที่ได้สอนไป ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ใช้กลวิธีที่สอนในการวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน แต่ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่มีนัยสำคัญ

อลิเซีย เพร์ซ โรชา (Alicia Perez Rocha,1986: 2249-A) วิจัยเรื่อง ผลของการฝึก การแก้ปัญหาที่มีต่อทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาผลของการสอนการแก้ปัญหาที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามเพศ และกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมเซนต์หลุยส์ คันทรี 6 ห้องเรียน จำนวน 92 คน โดย กลุ่มทดลองได้รับการสอนการแก้ปัญหา และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม สอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนการแก้ปัญหามีความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณไม่แตกต่างจากกลุ่มปกติ และกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านสูงมีความสามารถในการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างจากกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ

เรจินา มาเรีย โควิน (Regina Maria Cowin,1991: 486-A) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การ อ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับ 5 ที่เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง ในโปรแกรมการอ่าน ชั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการเลือกอ่านหนังสือโดยอิสระของนักเรียน กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 โดยแบ่งกลุ่มตามหนังสือที่นักเรียนเลือกและระดับการอ่านของนักเรียน นักเรียนจะต้องเก็บรายชื่อของหนังสือที่อ่าน และเข้าร่วมประชุมปรึกษากับครูทุกอาทิตย์ ผู้วิจัย วิเคราะห์ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการเขียนตอบของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจที่ปรากฏอยู่ในหนังสือจะมีผลต่อวิจารณญาณในการอ่าน และนักเรียนควรจะได้อ่าน หนังสือหลายเล่ม โดยมีอิสระในการเลือกและได้ใช้เวลามากพอในการอ่าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะปู พื้นฐานให้เด็กเกิดความพอใจในการอ่านในโรงเรียน และจะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

เออร์วิน โรบิน วินเฟรด (Erwin Robin Einfred,1993:1123-A) ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้า ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใช้เหตุผลของนักศึกษาระดับวิทยาลัยที่ขาดทักษะการอ่าน โดยศึกษาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลการฝึกที่มีต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 49 คน ที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณ จากนั้นวัดความเข้าใจในการอ่าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการใช้ เหตุผล ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 2 ด้าน แต่คะแนนด้านการใช้เหตุผลไม่มีนัยสำคัญ

โจแอน ออบอนนิซิโอ ดิคเนซิโอ (Joanne Abbonizio Dignazio, 1998:362-A) วิจัยเรื่องความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเกรด 5 ที่อ่านข้อความ 1 ข้อความ หนึ่งเหตุการณ์ กับนักเรียนที่อ่านข้อความ 2 ข้อความ ที่เป็นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่อ่านข้อความ 2 ข้อความที่เป็นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน กับกลุ่มที่อ่านเพียงข้อความเดียว หนึ่งเหตุการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 200 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ให้อ่านข้อความ 2 ข้อความที่เป็นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 4 ให้อ่านข้อความเพียง 1 ข้อความ หนึ่งเหตุการณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่อ่านข้อความ 2 ข้อความที่เป็นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่อ่านเรื่องเพียงข้อความเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถสอนผู้เรียนได้ทุกเพศ ทุกวัย โดยอาจใช้กลวิธีต่างๆ ที่หลากหลายแตกต่างกันไป ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป็นสำคัญ หรืออาจใช้สื่อการสอนต่างๆ เช่น แบบฝึก บทเรียนสำเร็จรูป วรรณกรรมต่างๆ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง 2.) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาตำรา เอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
2. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ท 401 และ ท 402 เพื่อเป็นแนวทางกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การสร้างแผนการสอน การประเมินผล ให้สอดคล้องกัน
3. ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่ง

กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นกลุ่มตัวอย่าง สาเหตุที่เลือกโรงเรียนเดชอุดม ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเดชอุดม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 2,745 คน และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 13 ห้องเรียน 507 คน โรงเรียนเดชอุดมเป็นโรงเรียนสหศึกษาที่รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการและรับนักเรียนโดยการสอบคัดเลือก นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง และทางโรงเรียนใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกับโรงเรียนอื่นๆ ในเขตการศึกษา 10 อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการวิจัยโดยให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีและได้รับความร่วมมืออย่างมากจากคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยและนักเรียน

ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของนักเรียนจำนวน 13 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเลือกห้อง ม.4/1 และ ม. 4/2 ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 65.53 , 65.00 และ 5.78 , 5.31 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่าความแปรปรวน (F-test) ได้ค่า F เท่ากับ .393 ซึ่งค่า F ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่า F ที่ได้จากราง (F 0.05 = 1.85) แสดงว่าความแปรปรวนของทั้งสองห้องไม่แตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยค่าที (t-test) ได้ค่าที่เท่ากับ .372 ซึ่งค่าที่จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าที่จากราง (t = 2.00) แสดงว่าความสามารถทางภาษาไทยของทั้งสองห้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) แล้วนำคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองห้องมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 32.17 , 32.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.76 , 5.89 ตามลำดับ จึงนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของทั้ง 2 ห้องไปทดสอบค่าที (t-test) ได้ค่าที่เท่ากับ .066 ค่าที่จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าที่จากราง (t = 2.00) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองห้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากนั้น จึงจับฉลากให้นักเรียนห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีจำนวน 30 คน เรียนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง และนักเรียนอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มควบคุมมีจำนวน 30 คน เรียนอ่านภาษาไทยโดยใช้การเรียนการสอนแบบปกติ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ แผนการสอน

1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยและ หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเรื่องการอ่าน เพื่อนำมากำหนด โครงสร้างของแบบทดสอบและเลือกประเภทเนื้อเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบ

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบปรนัยจากหนังสือ วารสาร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยทั้งสอง ฉบับเป็นแบบสอบคู่ขนานกัน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ฉบับละ 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1.30 ชั่วโมง ข้อคำถามเป็นบทอ่านทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ในรูปแบบสารคดีและ บันเทิงคดี ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกและตัดตอนเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมเยาวชน วรรณกรรมปัจจุบัน นิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการอ่าน และเนื้อเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับอายุและความ สนใจของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเป็น สารคดี 2 บทอ่าน จำนวน 8 ข้อ, บทความ 3 บทอ่าน จำนวน 12 ข้อ, ข่าว 2 บทอ่าน จำนวน 8 ข้อ, โฆษณา 1 บทอ่าน จำนวน 6 ข้อ, ร้อยกรอง 3 บทอ่าน จำนวน 12 ข้อ, เรื่องสั้น 2 บทอ่าน จำนวน 8 ข้อ และ นิทาน 2 บทอ่าน จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 15 บทอ่าน จำนวน 60 ข้อ แต่ละบท อ่านมีคำถามซึ่งครอบคลุมความสามารถในการอ่านในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับต้น คือระดับ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ จนถึงระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการ ประเมินค่า ตามหลักการของบลูม (Bloom อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537: 95) และ

กำหนดอัตราส่วนร้อยละของการวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณตามงานวิจัยของจรรยาพร สงิมทอง (2536: 9) คือ วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 70

(ดูรายละเอียดตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบ ในภาคผนวก ง.)

1.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ เพื่อความเหมาะสม ถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.) ตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและข้อความ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของทั้งสองฉบับ ดังนี้

1. ให้ระบุว่าฉบับใดเป็นฉบับทดสอบก่อนเรียน และฉบับใดเป็นแบบทดสอบหลังเรียน

2. ปรับการพิมพ์ให้ถูกต้องตามหลักการพิมพ์ข้อสอบเพื่อให้อ่านง่าย คือจากเดิมที่เรียงตัวเล็กลง ดังนี้

ก. _____ ข. _____
ค. _____ ง. _____

แก้ไขเป็น

ก. _____
ข. _____
ค. _____
ง. _____

3. ปรับภาษาให้กะทัดรัด ชัดเจนขึ้น ดังนี้

3.1 ฉบับทดสอบก่อนเรียน ให้ปรับสำนวนภาษา ได้แก่

3.1.1 ปรับตัวเล็กลง ใน ข้อ 11

จาก ง. รัฐบาลปล่อยให้ประชาชนในการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ

เป็น ง. รัฐบาลละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ

3.1.2 ปรับตัวเล็กลง ใน ข้อ 14

จาก ก. มีความเห็นว่ามีประโยชน์ เป็นแหล่งที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้เรื่องต่างๆ

เป็น ก. เห็นว่ามีประโยชน์ เป็นแหล่งที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1.3 ปรับคำถามในข้อ 18

จาก 18. ข้อใดเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน

เป็น 18. ข้อใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน

3.2 ฉบับทดสอบหลังเรียนให้ปรับสำนวนภาษา เฉพาะคำถามเพียงข้อเดียว

คือ

ปรับคำถามในข้อ 11

จาก 11. ข้อเสนอนี้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ?

เป็น 11. ข้อเสนอนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

1.6 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ฉบับทดสอบก่อนเรียน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 74 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ EVANA 401 (ภคพันธ์ ทองคำ :2544) ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .79 จึงคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ คือ ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปได้จำนวน 47 ข้อ ส่วนข้อสอบข้อที่มีค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 13 ข้อ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับข้อความและตัวเลือกให้มีความชัดเจน เหมาะสมยิ่งขึ้น นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวิจิตรวาทิทยา จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 77 คน แล้วตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 และได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง .29 - .77 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง .26 - .82 ดังรายละเอียด คือ

ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง

.81	ขึ้นไป	จำนวน	2	ข้อ
.61 - .80		จำนวน	8	ข้อ
.41 - .60		จำนวน	29	ข้อ
.20 - .40		จำนวน	21	ข้อ

.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ
ค่าความยากง่ายระหว่าง			
.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
.61 - .80	จำนวน	20	ข้อ
.41 - .60	จำนวน	28	ข้อ
.20 - .40	จำนวน	12	ข้อ
.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ

1.7 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ฉบับทดสอบหลังเรียน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 74 คน นำมาตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ EVANA 401 (ภคนันท์ ทองคำ :2544) ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .86 จึงคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ คือ ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปได้จำนวน 47 ข้อ ส่วนข้อสอบข้อที่มีค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 13 ข้อ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความชัดเจน เหมาะสมยิ่งขึ้น นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวิจิตรวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 77 คน แล้วตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .85 และได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง .30 - .75 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง .29 - .79 โดยมีรายละเอียด คือ

ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง			
.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
.61 - .80	จำนวน	6	ข้อ
.41 - .60	จำนวน	29	ข้อ
.20 - .40	จำนวน	25	ข้อ
.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ

ค่าความยากง่ายระหว่าง

.81 ขึ้นไป	จำนวน	-	ข้อ
.61 - .80	จำนวน	13	ข้อ
.41 - .60	จำนวน	36	ข้อ
.20 - .40	จำนวน	11	ข้อ
.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ

(ดูรายละเอียดเครื่องมือ ในภาคผนวก จ)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ แผนการสอน สำหรับกลุ่มทดลองใช้ กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง จำนวน 8 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยการสอน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นก่อนอ่าน ชั้นอ่านและชั้นหลังอ่าน และกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบปกติ จำนวน 8 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยชั้นการสอน 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาภาษาไทย และคำอธิบายรายวิชา ภาษาไทย (ท 402) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และข้อเสนอแนะในการสอนจากคู่มือครูวิชาภาษาไทย (ท 401, ท 402)

2.3 สำรวจความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยศึกษา หนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกบทอ่านที่มีความเหมาะสมกับระดับความสนใจในการอ่านของนักเรียนและกำหนดเนื้อหาบทอ่านที่ใช้สอน ทั้งสองกลุ่มตามผลการศึกษาของ ทศนา สลัดยะนันท์ และลัดดา รุ่งวิสัย (2537: 66-67) ที่พบว่า เนื้อหาบทอ่านที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ความสนใจอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด มากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้ เนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จิตวิทยาวัยรุ่น ความรู้รอบตัว ประเพณีและวัฒนธรรม ปรัชญา นันทนาการ และศิลปะ

2.4 กำหนดประเภทของเนื้อเรื่องที่ใช้สอนทั้งสองกลุ่มโดยพิจารณาจากคำอธิบายรายวิชา ภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่ระบุว่าให้ “อ่านงานเขียนบันเทิงคดีและสารคดีที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง” นำเนื้อเรื่องให้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยเนื้อเรื่องที่เลือกไว้สร้าง

แผนการสอนจำนวน 8 เรื่อง ประกอบด้วย สารคดี 1 เรื่อง, บทความ 2 เรื่อง, ข่าว 1 ข่าว, โฆษณา 1 ชุด, เรื่องสั้น 1 เรื่อง, ร้อยกรอง 1 บท และนิทาน 1 เรื่อง

2.5 เขียนแผนการสอนกลุ่มทดลองจำนวน 8 แผน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 แผนตามเนื้อเรื่องที่เลือกไว้จำนวน 8 เรื่อง โดยแต่ละแผนใช้เวลาสอน 2 คาบ 100 นาที โดยสอนแต่ละกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง โดยมีขั้นตอนการสอน คือ ขั้นก่อนอ่าน ขั้นอ่าน และขั้นหลังอ่าน และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ โดยการสอนแบบปกติ ซึ่งมีขั้นการสอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุปผู้วิจัยนำแผนการสอนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและขั้นตอนการสอนในแผนการสอน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้แก้ไขแผนการสอนทั้ง 2 ชุด ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ระบุสื่อการเรียนการสอนประเภท วิธีการ (Method) เช่น เกม บทบาทสมมติ ไว้ในรายชื่อ สื่อการเรียนการสอนด้วย
2. ปรับการเขียนจุดประสงค์นำทาง คือ
 - ข้อความเดิม เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีวิจารณญาณในการอ่าน
 - แก้ไขเป็น เพื่อให้ นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่าน
3. ปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมขึ้น คือ
 - ข้อความเดิม ครูแจกบทร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้ นักเรียนอ่าน
 - แก้ไขเป็น ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ”

ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนทั้งสองชุด จากนั้น นำแผนการสอนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง ก่อนที่จะนำแผนการสอนที่เสร็จสมบูรณ์ ชุดละ 1 แผน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาสงวนวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลา พบว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว จึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร

4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเดชอุดม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตทำการทดลองสอน

2. ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กลุ่มตัวอย่างประชากร โดยให้ทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1.30 ชั่วโมง

3. ผู้วิจัยปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มก่อนทดลองสอน โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองสอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน โดยในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงด้วย

4. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น กลุ่มละ 8 แผน แผนละ 2 คาบ รวมเวลาในการสอนทั้งหมด 16 คาบ ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 2 คาบ/สัปดาห์ รวม 8 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดในการสอนทั้งสองกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นก่อนอ่าน

1. ครูกระตุ้นและปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยเกริ่นอย่างคร่าวๆ สนทนาซักถามความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะให้อ่าน อธิบายศัพท์หรือคำสำคัญที่นักเรียนควรทราบในเรื่องที่จะอ่าน

2. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องให้ทำทายความคิดของนักเรียน แล้วให้เขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

3. นักเรียนนำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม ซึ่งนักเรียนจะต้องหาคำตอบด้วยตนเองจากบทอ่าน

ขั้นอ่าน

1. นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง วิเคราะห์และบันทึกทั้งข้อมูลที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด
2. เมื่ออ่านจบ นักเรียนทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้ วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่าน

ขั้นหลังอ่าน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วย และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ ผนวกกับประสบการณ์เดิมของตน มาประกอบการอภิปรายสนับสนุนความคิดเห็นของตน
2. เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับ และตัดสินใจตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ในขั้นก่อนอ่าน เขียนคำตอบลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด และนักเรียนสรุปความรู้ที่ได้เกี่ยวกับเรื่องทีอ่านลงในสมุด

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติ มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย อธิบาย เพลง หรือเกม เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
2. **ขั้นสอน** ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียน ทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีการอภิปราย ชักถามร่วมกันในชั้นเรียน
3. **ขั้นสรุป** เป็นการสรุปบทเรียนโดยครูหรือนักเรียนหรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป
5. เมื่อสอนครบตามกำหนดการสอนแล้ว ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 60 ข้อ รวม 60 คะแนน ใช้เวลาในการสอบ 1.30 ชั่วโมง
6. ตรวจให้คะแนนโดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนนในข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก
7. นำข้อมูลที่ได้จากกรทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for windows) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ แล้วเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อน และหลังการทดลองสอนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t-test) เพื่อดูความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

2. คำนวณค่าร้อยละ และค่าร้อยละที่เพิ่มขึ้น ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลองสอนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง แล้วเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้ง 2 กลุ่มโดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t-test)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง”ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ดังปรากฏในตารางที่ 1 - 3

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ ดังปรากฏในตารางที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลองสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	คะแนนเต็ม	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)
ก่อนการทดลอง	60	32.17	5.76	13.305 *
หลังการทดลอง	60	41.60	5.62	

* $p < .05$

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 32.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.76 หลังการทดลอง นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 41.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.62 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ก่อนและหลังการทดลองได้เท่ากับ 13.305 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 29) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($t = 1.699$) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ค่ามัชฌิมเลขคณิตร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตร้อยละที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$)
ก่อนการทดลอง	32.17	53.62	
หลังการทดลอง	41.60	69.33	15.71

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการทดลอง เท่ากับ 32.17 คิดเป็นร้อยละ 53.62 และหลังการทดลอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 41.60 คิดเป็นร้อยละ 69.33 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 15.71

ตารางที่ 3 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ ($X_{\text{ร้อยละ}}$) และค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น ($X_{\text{ร้อยละที่เพิ่มขึ้น}}$) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลอง จำแนกเป็น ทักษะการอ่านเบื้องต้น และทักษะการอ่านระดับสูง

ความสามารถในการ อ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณญาณ	คะแนน เต็ม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			\bar{X} $X_{\text{ร้อยละ}}$ ที่เพิ่มขึ้น
		\bar{X}	S.D.	$X_{\text{ร้อยละ}}$	\bar{X}	S.D.	$X_{\text{ร้อยละ}}$	
ทักษะการอ่านเบื้องต้น	18	9.67	2.76	53.72	11.70	2.93	64.99	11.27
ทักษะการอ่านระดับสูง	42	22.50	3.65	53.57	29.90	3.99	71.19	17.62

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ในด้านทักษะการอ่านเบื้องต้น ก่อนการทดลอง เท่ากับ 9.67 คิดเป็นร้อยละ 53.72 และหลังการทดลอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 11.70 คิดเป็นร้อยละ 64.99 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองคิดเป็นร้อยละ 11.27 และนักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ในด้านทักษะการอ่านระดับสูง ก่อนการทดลอง เท่ากับ 22.50 คิดเป็นร้อยละ 53.57 และหลังการทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 29.90 คิดเป็นร้อยละ 71.19 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 17.62

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)
กลุ่มทดลอง	30	41.60	5.62	2.084*
กลุ่มควบคุม	30	38.53	5.78	

* $p < .05$

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 41.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.62 และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 38.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.78 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้เท่ากับ 2.084 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 58) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($t = 1.671$) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ— ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้โรงเรียนเดชอุดม ซึ่งมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมด 13 ห้องเรียน ผู้วิจัยเลือกนักเรียนห้องที่มีคะแนนวิชาภาษาไทย (ท 401) ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ใกล้เคียงกัน ได้นักเรียนห้อง ม.4/1 และ ม. 4/2 จำนวนห้องละ 30 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด 60 คน จากนั้น ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงจับฉลากนักเรียนห้องที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง และนักเรียนห้องที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post- test) ซึ่งเป็นแบบสอบคู่ขนานกัน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ฉบับละ 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1.30 ชั่วโมง ประกอบด้วยบทอ่านประเภท สารคดี บทความ ข่าว โฆษณา เรื่องสั้น นิทาน และร้อยกรอง โดยข้อคำถามครอบคลุมความสามารถในการอ่านในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ จนถึงระดับสูงคือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์

และการประเมินค่า ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนการวัดคือ วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 70 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษาของข้อคำถาม แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้น ปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ได้ค่าความเที่ยงของฉบับที่ 1 เท่ากับ .86 และฉบับที่ 2 เท่ากับ .85 โดยมีค่าความยากง่ายระหว่าง .29 - .77 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .29 - .82 และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอน 2 ชุด จำนวน 16 แผน ประกอบด้วยแผนการสอนที่ใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง จำนวน 8 แผน และแผนการสอนที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบปกติ จำนวน 8 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอนแผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยนำแผนการสอนทั้ง 2 ชุดให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้น นำแผนการสอนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยได้ปฐมนิเทศนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ และขั้นตอนต่างๆในการทดลอง จากนั้น ดำเนินการสอนตามแผนการสอนตามขั้นตอนของแผนการสอน จนครบทั้ง 16 แผน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อดำเนินการสอนครบตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้น นำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤตด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองสอนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง คำนวณค่าร้อยละและค่าร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองสอนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ของกลุ่มทดลอง แล้วเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบหลังการทดลองสอน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤตด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองกลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสอนสูงกว่าก่อนการทดลองสอนร้อยละ 15.71

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยนี้พบว่า การสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง ทำให้ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการทดลองใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงของอเล็กซ์ ดลุนาและมาริโอ เลย์จา (อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta,1998:267) ที่พบว่า กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา ศรีพรวิสิฐ (2539: 73-75) ที่พบว่า การใช้กิจกรรมชั้นนำการคิดในการอ่านช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจสูงวก่อนเข้าร่วมโปรแกรม สาเหตุที่นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านสูงขึ้นนั้น ประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน ดังที่แฟรงค์ สมิธ (Frank Smith,1978 อ้างถึงใน กานดา ศรีพรวิสิฐ,2539 : 84) ได้กล่าวว่า “ความสามารถในการอ่านเป็นเรื่องของทักษะ เมื่อได้รับการฝึกฝนย่อมทำได้ดีขึ้น” และอีกประการหนึ่ง การใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงในการสอนอ่าน ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการอ่านอย่างมีกลวิธี ซึ่งกลวิธีนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดต่อสิ่งที่อ่าน ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดทั้งต่อบทอ่านและต่อผู้อื่นส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจต่อสิ่งที่อ่านได้ดีขึ้น ดังที่ โรเบิร์ต บี คูเตอร์ (Robert B. Cooter,1997:118) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านแล้วพบว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถในการอ่าน คือ การให้เวลาในการอ่าน การสอนกลวิธี การอ่าน การให้ออกาสนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการให้นักเรียนได้พูดคุยถึงความคิด

ความรู้สึกละเอียดและปฏิกิริยาของตนต่อสิ่งที่อ่าน และจากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลยุทธ์ชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอน คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 15.71 เป็นไปดังสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา ศรีพรวิสิฐ (2539: 76) ที่พบว่า การใช้กิจกรรมชี้้นำการคิดในการอ่านช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเกินกว่าร้อยละ 15 และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านของมาร์กาเรต ไรเช็ค (Margaret Richek, 1983:184) ที่ว่า “การให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถ ความสนใจของนักเรียน และได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีการที่เหมาะสม จะส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ในระดับหนึ่ง ประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์” และเมื่อจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะในการอ่านเบื้องต้น และทักษะการอ่านระดับสูง พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ในด้านทักษะการอ่านเบื้องต้น สูงกว่าก่อนการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 11.27 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ในด้านทักษะการอ่านระดับสูง สูงกว่าก่อนการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 17.62 นั้น แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นทั้งทักษะการอ่านระดับต้น และทักษะการอ่านระดับสูง แต่ทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เพิ่มสูงกว่าทักษะการอ่านระดับต้น อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งหมายความว่าถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเพิ่มขึ้นนั่นเอง

2. จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลยุทธ์ชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลยุทธ์ชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชินสุมน สุขพันธ์ (2533:54) และสุจิตรา ศรีนวล (2533:186) ที่พบว่า การสอนอ่านโดยการใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิดหรือกลวิธีการอ่านการคิด ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าการสอนอ่านโดยวิธีสอนแบบปกติ สาเหตุที่นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าการสอนอ่านแบบปกตินั้น อาจด้วยเหตุผลหลายประการประการหนึ่งเพราะ การคิดมีความสัมพันธ์กับการอ่าน ดังที่ ยูพา ส่งสิริ (2533: 157) กล่าวว่า “การอ่านเป็นกระบวนการคิด” ซึ่งในขั้นการสอนของกลยุทธ์ชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงใน

แต่ละชั้น กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดระดับสูงต่อสิ่งที่อ่าน โดยครอบคลุมทั้งการคิด วิพากษ์วิจารณ์ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลขณะอ่าน การใช้ความคิดในการพูดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน วิธีการซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอย่างลึกซึ้งต่อสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผลดังเช่นกลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงนี้ จึงมีความเหมาะสมที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแก่ผู้เรียนได้ ดังคำกล่าวของเจเน็ต แฮร์ริส (Jeanette Harris, 2000:445) ที่ว่า “การอ่านต้องใช้ความคิด ยิ่งคิดมากเท่าไรเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ก็ยิ่งจะเป็นนักอ่านที่มีวิจารณญาณมากขึ้นเท่านั้น”

เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงสามารถสร้างแรงจูงใจในการอ่านแก่ผู้เรียน โดยทำให้ผู้เรียนอยากอ่านบทอ่านเพราะต้องการทราบคำตอบว่าจะตรงตามความคิดของตนหรือไม่ ดังผลการทดลองใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงของ อเล็กซ์ ดลูนา และมาริโอ เลย์จา (อ้างถึงใน Cathy Guerra Sakta 1998:267) ที่พบว่า กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการอ่าน ให้ความสนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมการอ่านด้วยความเต็มใจ การที่นักเรียนมีแรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการอ่านย่อมส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน ดังที่ เจ ไอร์วิน (J. Irwin, 1991 อ้างถึงใน Roe Stoodt Burns:1998,89) กล่าวว่า “นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นเมื่อรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านของตน” และดอนนา บี อัลเวอร์แมน และสตีเฟน เอฟ เฟล์ฟส์ (Donna E. Alverman and Stephen F. Phelps, 1994: 119) กล่าวว่า “แรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจและการจดจำเรื่องที่อ่าน ซึ่งครูควรตระหนักและเตรียมนักเรียนในสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้การอ่านบรรลุเป้าหมาย”

เหตุผลอีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยการใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านและการคิดระดับสูงได้รับการส่งเสริมให้มีการอภิปราย ได้แย้ง แสดงเหตุผลกับเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านทุกครั้งเป็นประจำ ซึ่งในการสอนอ่านแบบปกติอาจมี หรืออาจไม่มี ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดกับผู้อื่นนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโร สตูดท์ เบิร์นส์ (Roe Stoodt Burns:1998,107) ที่ว่า “การรับฟังทรรศนะที่หลากหลายในการอภิปรายช่วยให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและจดจำรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการอ่านได้” และสอดคล้องกับแนวการฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่บันลือ พุกษะวัน (2534:82) ได้เสนอแนะว่า “ควรให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดโต้แย้ง ไม่ให้ยอมเชื่อสิ่งใดโดยง่าย ต้องชวนให้พิสูจน์ คิดหาเหตุผล จึงจะยอมเชื่อ”

อีกทั้งกลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงยังเป็นการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่านมากที่สุด ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถาม การอ่านและบันทึกข้อมูล การอภิปรายและการตอบคำถาม นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอย่างสัมพันธ์กันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นและชี้ให้นักเรียนคิด เป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญในกิจกรรมนั้นและมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน ดังที่ สาลี รักสุทธี (2544:18) กล่าวว่า “การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมเรียนรู้ ร่วมหาคำตอบ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมายและมีความสุข” นอกจากนี้ จากการตรวจแบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นดีขึ้นเป็นลำดับ กล่าวคือ นักเรียนรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ มีการอ้างอิงข้อมูลทั้งจากบทอ่านและประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งทำให้มีเหตุผลที่มีน้ำหนักยิ่งขึ้น แล้วสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาเป็นภาษา เขียนให้ผู้อื่นรับทราบได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงช่วยให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรู้จักการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล สร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ซึ่งส่งผลดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งผลดีในการเพิ่มความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนด้วย

ด้วยเหตุผลทั้งหมดข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยการใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูง กว่่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

จากผลการวิจัยที่พบว่าการสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ ครูจึงควรนำกลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านในวิชาภาษาไทย โดยที่กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกิจกรรมแปลกใหม่ที่นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการ

และขั้นตอน การทำกิจกรรมในระยะแรกจึงอาจมีปัญหว่า นักเรียนไม่เข้าใจการตั้งคำถาม การบันทึก และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แต่เมื่อดำเนินการสอนไปได้ 2-3 แผน นักเรียนเริ่มคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติได้อย่างดี ดังนั้น การนำกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงไปใช้ ควรเริ่มต้นด้วยการเตรียมความพร้อมในการใช้กลวิธีนี้แก่นักเรียนก่อน โดยอธิบายขั้นตอนของกลวิธีให้ชัดเจน และอาจให้มีการสาธิตให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามแต่ละขั้นตอนให้เกิดความชำนาญโดยอยู่ในความดูแลใกล้ชิดของครูผู้สอน ทั้งนี้ ควรกำหนดเวลาในช่วงการอภิปรายไว้ให้พอเพียงที่นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ การให้นักเรียนเลือกคณะกรรมการตัดสินผลการอภิปรายและร่วมสร้างเกณฑ์ในการตัดสินกันเอง จะทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการอภิปรายและยอมรับในผลการตัดสินของกรรมการ ที่สำคัญ ครูควรสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักเรียน ให้การเสริมแรงให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก และกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและให้มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาผลการใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อพัฒนาการทางการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่แตกต่างกัน
- 2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงกับกลวิธีสอนอ่านแบบอื่นๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา นาคสกุลและคณะ. การใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. เอกสารการสอนรายวิชาภาษาไทย 211: การอ่าน. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2534.
- กานดา ศรีพรวิสิฐ. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมที่นำการคิดในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานผลการจัดอันดับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : หจก. ฟันนี่พับลิชชิง, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานภาวะการศึกษาไทยปี 2540. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิง จำกัด, 2541.
- จรรยา บุญปลั่ง. การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิचारณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- จริยาพร สจิมทอง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิचारณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ กับอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- จารึก พุ่มพวง. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กับความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิचारณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- “จุฬาค้นอ่านอย่างมีคุณภาพ” มติชน. (20 กันยายน 2537) 11.
- เจือจันทร์ ไหวพริบ. การใช้ภาษาไทย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2542.

- ชื่นสุมน สุขพันธุ์. การเพิ่มความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนไทยชาวเล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการฝึกอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะให้คิด. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2533.
- ดนยา วงศ์ธนะชัย. การอ่านเพื่อชีวิต. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
พิบูลสงคราม, 2542.
- ถนอมวงศ์ ฉ้ายอดมรรคผล. การส่งเสริมการอ่าน. ใน แม้นมาศ ชวลิตและคณะ (บรรณาธิการ),
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน วัสดุการอ่านและการเสนอหนังสือ. กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2531.
- ทัศนาศิลป์ ฉัตรนิรันดร์. วรรณกรรมซึ่งตอบสนองของความต้องการของวัยรุ่น. คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- ทัศนีย์ มั่งประยูร. ความสามารถในการอ่านเชิงวิจารณ์ของนักศึกษาปีที่ 3 วิชาเอกภาษาอังกฤษ
ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. การสอนภาษาไทย. สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.
- ทิพวรรณ หอมพูล. การใช้ภาษาไทยเพื่อการอาชีพ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วังอักษร, 2538.
- ธัญยาพร อินทมาศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างการใช้วิธี
วิทยาศาสตร์ กับวิธีเล่านิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- นุชน้อย สติธอังกฤษ. ภาษาไทย 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นงนุช วัฒนเขจร. ผลการทดลองใช้แบบฝึกสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับการสอน
อ่านตามปกติ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านและสมรรถภาพการอ่านเร็ว ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.
- เนาวรัตน์ สมกร่าง. การใช้วรรณกรรมร่วมสมัยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2536.
- บันลือ พุกกะวัน. แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

- บันลือ พุกกะวัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- บันลือ พุกกะวัน. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530.
- พจนีย์ ประเสริฐศรี. การใช้นิทานชาดกเป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- พวงเพ็ญ สว่างใจ. การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.
- ภคพันธ์ ทองคำ. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ EVANA 401. (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- ยุพยงค์ เทพอาภรณ์ . การศึกษาระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ยุพา ส่งสิริ. สุ.จ.ป.ล. ภาษาไทย. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2523.
- ลัดดา ไชว์พันธ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.
- วัฒน์ บุญจับ. ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2541.
- วาสนา อรุณศักดิ์. การใช้สารจากหนังสือพิมพ์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชิงทราย จังหวัดเชียงราย. ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- วิชาการ,กรม. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- วิชาการ,กรม. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- วิชาการ,กรม. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) .

- กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.
- วิชาการ, กรม . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) .
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.
- วิสาข์ จัติวัตร. การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟ
เอ็ดดูเคชั่น, 2542.
- สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2534.
- สนิท ตั้งทวี. อ่านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2536.
- สวัสดิ์ ชนะपालพันธุ์. การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวดพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชำนาญสามัคคี จังหวัดระยอง. ปรินูญานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- ลำลี รักสุทธิ. ทางก้าวหน้าสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา, 2544.
- สุชุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์, 2529.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุจันทรา ตริสรานูวัฒนา. "ความสำคัญของการอ่าน" วารสารร่วมพฤษ . (มกราคม - มีนาคม
2530) :136-144.
- สุจิตรา ศรีนวล. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีการอ่าน -
การคิด สำหรับนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุนันทา มั่นเศกวิทย์. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน หน่วยที่ 1-5.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- สุนันทา มั่นเศกสุวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช , 2537.
- สุรัชย์ ปิยานุกุล. ผลการใช้กลวิธีชี้้นำการคิดในการอ่าน ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษา
อังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2536.
- สุรพันธ์ เปรมปรีดี. การใช้นิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินูญานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2542.

สมพร มั่นตะสูตร แฝงพิพัฒน์. การอ่านทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2534.

สมศรี บำบัด. ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านในใจกับอัตราเร็วในการเขียนสรุปความ จากวรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดแพร่. ปริญญา นิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

ศิริพร ลิ้มตระการ . เอกสารการสอนชุดการอ่านภาษาไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

ศุภวรรณ เล็กวิไล. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2539.

อัจฉรา วงศ์โสธร. การทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. การอ่าน . ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟเ็ดดูเคชั่น, 2542.

อรษา บุญปัญญา. การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

อุดมพร พัสถาน. การศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับเจตคติ การอ่านก่อนและหลังฝึกอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.

ภาษาอังกฤษ

Alverman, Donna E. and Phelps Stephen F. Content Reading and Literacy. Boston: Allyn and Bacon, 1994.

Baker, Anika. Comment about SQRC. Department of Reading and Elementary Education. University of North Carolina Charlotte College of Education, 2000.

Burns, Roe Stoodt. Secondary School Literacy Instruction. The Content Areas. 6th ed. Boston:

- Houghton Mifflin Company, 1998.
- Cheek, Earl H., Flippo, Rona F. and Lindsey Jimmy D. Reading for Success in Elementary School. Chicaco: Times Mirror Company, 1997.
- Chuenchanok Kavin, 2701602 Professional English Reading. Education Faculty, 2000.
- Cooter, Robert B. and Flynt Jr, E Sutton. Teaching Reading in the Content Area: developing content literacy for all students. Engle Wood Cliffs, N.: Merrill, 1996.
- Cowin, Regina Maria. Critical analysis of reading preferences of fifth grades in a self-selective literature-based reading program. Dissertation Abstracts International 52, (1991) : 486 -A.
- Crawley, Sharon J. and Mountain Lee. Strategies for Guiding Content Reading. 2nd ed. Massachusetts: A Simon & Schuster Company, 1995.
- Dignazio, Joanne Abbonizio. An examination of the critical reading of fifth grades who have been presented with either a single version or parallel versions of a story episode. Dissertation Abstracts International 59, 3 (1998) : 362 -A.
- Erwin, Robin Winfred. Growned in critical reading and evaluation of arguments among non-proficient college readers. Dissertation Abstracts International 54, 6 (1993) : 1123 -A.
- Finocchiaro, Mary and Sako, Sydney. Foreign Language Testing: Practical Approach. New York: Regents Publishing Company. 1983.
- Flemming Laraine. Reading for Thinking. 2nd ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 1997.
- Gunning, Thomas, G. Reading Instruction for all Children. Boston: Allyn & Bacon, 1992.
- Harris, David P. Testing English as a second Language. New York: Mc Graw-Hill, 1969.
- Harris, J. Strategies for College Writing. New York : A Pearson Education Company, 2000.
- Hennings, Dorothy Grant. Reading with Meaning. New Jersey: Prentice Hall, 1993.
- House, Nancy S. The relationship between basic skills enhancement and academic engagement. Georgia College – State University, 1999.
- Kanda Thammongkol. Learning to Read and Reading to Learn. 5th ed. Bangkok: Chula, 1994.
- Kauchak, D. P. and Eggen, P. D. Learning and Teaching : Research Based – Method. 3rd ed. Needham Heights: Viacom Company, 1998.
- Laureano, Anibal. An Investigation of Growth in the Critical Reading Ability of Puerto Rican

- Students in Grades 4, 8 and 12. Dissertation Abstracts International 42, 7 (1983) : 3087 -A.
- Miller, L.L. Developing Reading Efficiency .3rd ed. New York :Henry Holt Company, 1972.
- Miller,Wilma H. Teaching Reading in the Secondary School. Illinois: Chartes C.Thomas Publisher,1997.
- Parson,Jacqueline Means.The effect of metacognitive strategy training on critical reading ability. Dissertation Abstracts International 46, 6 (1985) : 1579 -A.
- Richardson,Judy S. and Morgan,Raymond F. Reading to Learning the Content Area. 8th ed. United States:Wadsworth Thomson Learning, 2000.
- Richek,Margaret A. 5 Variations that Facilitate Independence in Reading Narratives. Journal of Reading . (April 1987) : 632-636.
- Rocha,Alicia Perez.The Effects of Training in Problem Solving on the Critical Reading Skills of High School Seniors. Dissertation Abstracts International 46, 8 (1986) : 2249 - A.
- Rubin,D. Teaching Elementary Language Arts. 4th ed. New Jersey: Prentice-hall, 1990.
- Sakta, Cathy Guarra. SQRC : A Strategy For Guiding Reading and Higher level Thinking. Journal of Adolescent & Adult Literacy . 42:2 (December 1998 / January 1999) : 265-269.
- Smith, Frank. Understanding Reading .New York: Holt Rinehart&Winston,1988.
- Smith, Nlia.Benton. Reading Instruction for Today's Children. New York: Prentice-Hall nc.,1963.
- Spears, Deanne Milan. Developing Critical Reading Skills. 5th ed. Boston:Mc Graw-Hill,1999.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

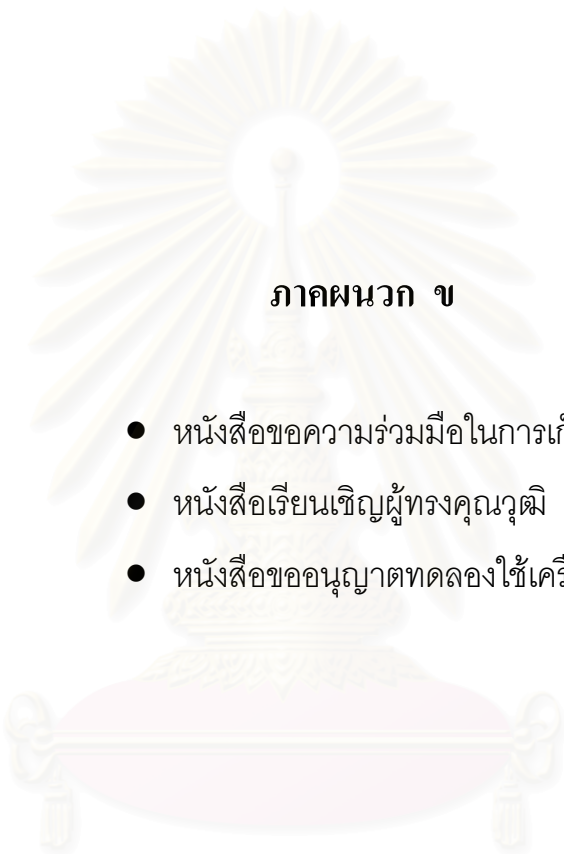
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ภาสกร เกิดอ่อน
ศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. นางสาวรัตนา สถิตานนท์
อาจารย์ 3 ระดับ 9 หมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
กรุงเทพมหานคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา บุญรัมย์
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
- หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)1516

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

16 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

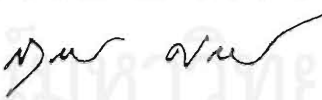
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเดชอุดม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสุนันท์ ประสานสอน นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ และแผนการสอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสุนันท์ ประสานสอน ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)867

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

13 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา บุญรัมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสุนันท์ ประสานสอน นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

โทร 0302(700.0603) 1518

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

16 สิงหาคม 2544

ถึง รองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

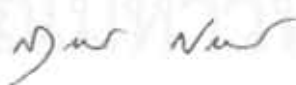
เรื่อง ผู้อำนวยการโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ

ที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสุนันท์ ประสานสอน นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขออยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้มีนิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ และแผนการสอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสุนันท์ ประสานสอน ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

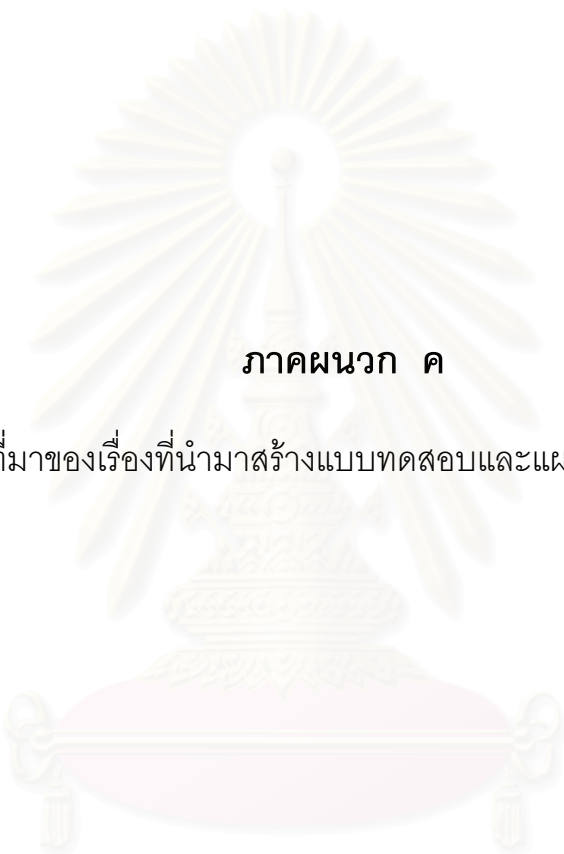
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ค

ที่มาของเรื่องที่นำมาสร้างแบบทดสอบและแผนการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แหล่งที่มาและประเภทของเนื้อเรื่องที่น่ามาสร้างแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับทดสอบก่อนเรียน**

ลำดับที่	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	สุกัญญา ภัทรราชัย.การแปรสภาพข้าวเป็นอาหารของคนไทย. ใน <u>สิ่งดีในวิถีชีวิตไทย-จีน</u> . กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา ร่วมกับ บริษัท ซี. พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด, 2539.	สารคดี
2.	ลำแพน นิมตยา. <u>3 รัตนกวีรัตนโกสินทร์ ศิลปินแห่งชาติ</u> . กรุงเทพฯ ฯ. สำนักพิมพ์มิติใหม่,2539.	สารคดี
3.	สุวิทย์-สวัสดิ์. "คอร์รับ-ขอรับ". <u>สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์</u> . (23-29 มีนาคม 2544):	บทความ
4.	90.	บทความ
	สมศีล ฌานวงศ์. <u>ภาษาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ.ใน <u>ฐานปัญญาไทยในโลกสากล</u></u> . กรุงเทพฯ.เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น	
5.	จำกัด,2543.	บทความ
	วินทร์ เลียววาริณ.. <u>สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน</u> . กรุงเทพฯ: ดับเบิ้ลเดย์	
6.	พริ้นติ้ง,2542.	ข่าว
7.	"แพทย์เตือนอันตรายแสงแดดในหน้าร้อน" <u>ไทยรัฐ</u> . (10 เมษายน 2544):	ข่าว
	24.	
8.	"สภาอังกฤษฝากกฎหมายฉลุย เริ่มแล้วโคลนนิ่งตัวอ่อนคน" <u>สยามรัฐ</u>	ร้อยกรอง
9.	<u>สัปดาห์วิจารณ์</u> .47:35 (26 มกราคม-1 กุมภาพันธ์ 2544): 9.	ร้อยกรอง
	ศึกษาธิการ,กระทรวง. <u>ภาชิตพ่อสอน</u> . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,	
10.	2540.	ร้อยกรอง
11.	คมทวน คันธนู. "โคลงฉันท์กาพย์กลอน" <u>สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์</u> .	เรื่องสั้น
12.	(12-18 มกราคม 2544) : 61.	เรื่องสั้น
	วันเนาวิ ยูเด็น."นกพลัดป่า". <u>ศิลปวัฒนธรรม</u> . (กรกฎาคม 2543):21.	
13.	ศิลา โคมฉาย. <u>เรื่องสั้นอันเป็นที่รัก</u> . กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มติชน,2538.	นิทาน
14.	เกวลิน ภายทอง. <u>ม้าก้านกล้วย</u> . ใน <u>เรื่องรุ่งเหนือทุ่งกว้าง</u> .พิมพ์ครั้งที่ 2	นิทาน
	กรุงเทพฯ:น่านมีบุคส์,2542.	
	วิเชียร เกษประทุม. <u>นิทานพื้นบ้าน</u> . กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา ,2542.	
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. <u>นิทานเทียบสุภาชิต</u> . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์	
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ,2542.	

**แหล่งที่มาและประเภทของเนื้อเรื่องที่นำมาสร้างแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับทดสอบหลังเรียน**

ลำดับที่	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	“เลี้ยงอาหารเลี้ยงมะเร็ง”. <u>การศึกษา</u> . 2: 83 (22 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2544): 49.	สารคดี
2.	สมบัติ จำปาเงิน. <u>นักวิทยาศาสตร์ไทย</u> . กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน แกรมมี่ , 2539.	สารคดี
3.	จินตนา หัวใจเพชร. “เดอะ นิวเจนเนอเรชั่น”. <u>วัฒนธรรมไทย</u> . 34: 3 (3 กันยายน 2540) : 14.	บทความ
4.	สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี). <u>โอวาทสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)</u> . กรุงเทพฯ:บริษัทยุคใหม่,2520.	บทความ
5.	เสรี พงศ์พิศ. “การท่องเที่ยวกับอนาคตของไทย”. <u>มติชน</u> . (7 พฤษภาคม 2544) : 6.	บทความ
6.	“กรมสุขภาพจิตขยายศูนย์หวังลดอัตราฆ่าตัวตาย”. <u>สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์</u> . 47 : 39 (23 กุมภาพันธ์-1 มีนาคม 2544) : 9.	ข่าว
7.	“โอ๊ะป๊ะหมีสำเร็จรูป อาหารแห่งศตวรรษที่ 21”. <u>มติชนสุดสัปดาห์</u> .21:1074 (19 มีนาคม 2544) : 4.	ข่าว
8.	ศึกษาธิการ,กระทรวง. <u>ภาษีพ่อสอน</u> . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,	ร้อยกรอง
9.	2540.	ร้อยกรอง
10.	ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. <u>ศึกษาภาษิตและร้อยกรอง</u> . กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ่อน จำกัด, 2534.	ร้อยกรอง
11.	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. ผงเข้าตา ใน <u>3 กวีรัตนโกสินทร์ 3 ศิลปินแห่งชาติ</u> . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มิติใหม่ , 2539.	เรื่องสั้น
12.	อัฒจันทร์. ไม้เป็นดิน หินเป็นทราย.ใน <u>เรื่องสั้นและบทกวีดีเด่น พ.ศ.2532-2538</u> . กรุงเทพฯ:บริษัทดับเบิลนายน์ พรินติ้ง จำกัด,2542.	เรื่องสั้น
13.	อำนาจ เย็นสบาย. <u>ขอเพียงเข้าใจ</u> . กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ่อน,2541.	นิทาน
14.	วิเชียร เกษประทุม. <u>นิทานพื้นบ้าน</u> . กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา ,2542.	นิทาน
	เสฐียรพงศ์ วรรณปก. นิทานปรัชญาเต๋า. ใน <u>นิทานพื้นบ้าน</u> . กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา ,2542	

ประเภทของเรื่องที่น่ามาสร้างแผนการสอน

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ประเภท
1.	กรรมของวรรณคดีไทย	บทความ
2.	ชาตานหรือเทพเจ้า ? อาหารจีเอ็มโอ	บทความ
3.	บุญพระเวส งานบุญมหากุศลของชาวอีสาน	สารคดี
4.	ราคาของความสะดวกสบาย	บทความ
5.	ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย	ข่าว
6.	ต้นชมพูช้างที่พักรถเมล์	เรื่องสั้น
7.	ไหมแท้ที่แม่ทอ	บทร้อยกรอง
8.	วานรินทชาดก	นิทาน

ที่มาของเรื่องที่น่ามาสร้างแผนการสอน

บุญเตือน ศรีวรพจน์. “กรรมของวรรณคดีไทย” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. (มกราคม 2544) : 62.

“ชาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ”. ไทยรัฐ. (7 พฤษภาคม 2544): 1,6.

ยูง กมลเสวีรัตน์. “บุญพระเวส งานบุญมหากุศลของชาวอีสาน”. วัฒนธรรมไทย. 35:6 (มีนาคม 2541) : 37-41.

พระพิศาล วิสาโล. “ราคาของความสะดวกสบาย”. วารสารฉลาดซื้อ. 7:37 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2543) : 53-55.

“ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย” ไทยรัฐ. (13 พฤษภาคม 2544) : 1.

อัศศิริ ธรรมโชติ . รวมเรื่องสั้น ขอทาน แมว คนเมา . พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแถมมี,2539.

ไพรวรินทร์ ขาวงาม. ม้าก้านกล้วย. พิมพ์ครั้งที่ 14. สำนักพิมพ์แพรว,2540.

พระเมด็จ ทตตชิว. “วานรินทชาดก”. อ้างถึงใน วิเชียร เกษประทุม. นิทานพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา,2542.

ภาคผนวก ง

ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบ

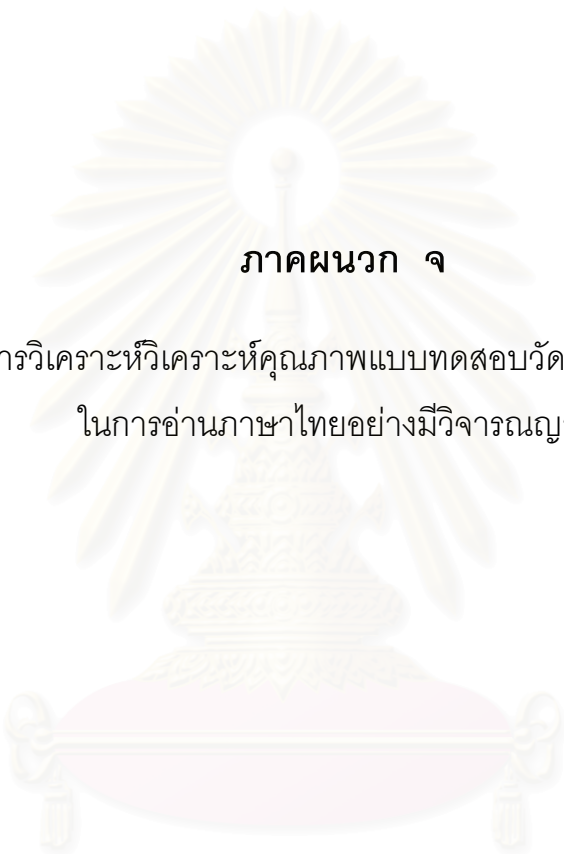
(Table of Specification)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบ (Table of Specification)

เนื้อหา	จำนวน บทอ่าน	ความรู้ ความเข้าใจ		วิเคราะห์ ประเมินค่า	สังเคราะห์ (42 ข้อ)	จำนวนข้อ
		การนำไปใช้				
		30 %	(18 ข้อ)			
บทอ่าน สวรรคดี	2		2		6	8
บทอ่าน บทความ	3		4		8	12
บทอ่าน ช่าว	2		3		5	8
บทอ่าน โฆษณา	1		2		4	6
บทอ่าน ร้อยกรอง	3		3		9	12
บทอ่าน เรื่องสั้น	2		2		6	8
บทอ่าน นิทาน	2		2		4	6
รวม	15		18		42	60

เนื้อหา	จำนวน บทอ่าน	ความรู้ ความเข้าใจ	การนำ ไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	จำนวนข้อ
บทอ่าน บทความ	3	3	1	3	2	3	12
บทอ่าน ช่าว	2	2	1	2	1	2	8
บทอ่าน โฆษณา	1	1	1	4	-	-	6
บทอ่าน ร้อยกรอง	3	2	1	4	2	3	12
บทอ่าน เรื่องสั้น	2	2	-	3	1	2	8
บทอ่าน นิทาน	2	1	1	2	1	1	6
รวม	15	12	6	22	8	12	60

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน
ภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณ ฉบับทดสอบก่อนเรียน เป็นรายชื่อ

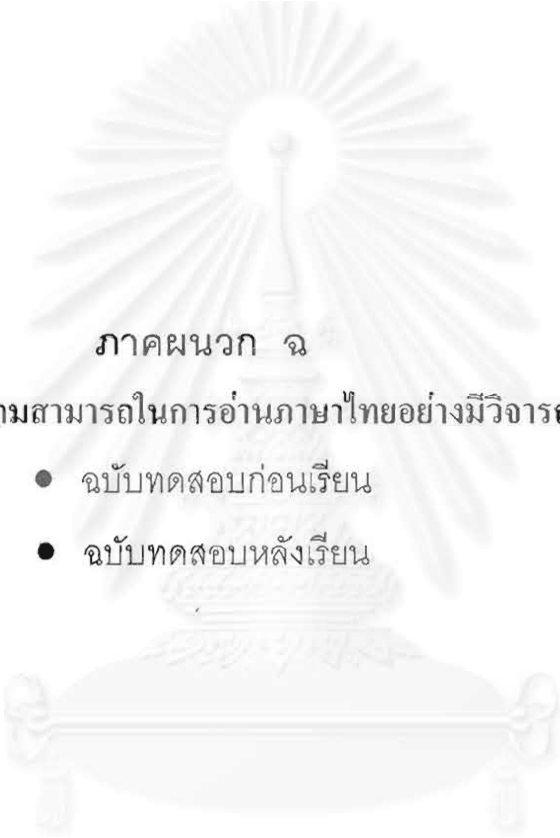
(ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .86)

ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.53	.29	31.	.68	.68
2.	.43	.39	32.	.34	.57
3.	.50	.52	33.	.50	.34
4.	.50	.52	34.	.55	.44
5.	.30	.39	35.	.64	.51
6.	.77	.57	36.	.38	.30
7.	.75	.31	37.	.67	.32
8.	.57	.29	38.	.45	.34
9.	.50	.34	39.	.77	.38
10.	.55	.34	40.	.36	.26
11.	.75	.59	41.	.71	.65
12.	.47	.29	42.	.55	.34
13.	.73	.62	43.	.62	.30
14.	.68	.43	44.	.60	.34
15.	.52	.38	45.	.48	.38
16.	.65	.36	46.	.67	.32
17.	.55	.44	47.	.55	.82
18.	.56	.52	48.	.29	.49
19.	.27	.46	49.	.66	.47
20.	.36	.26	50.	.27	.62
21.	.50	.34	51.	.48	.38
22.	.66	.47	52.	.57	.29
23.	.38	.30	53.	.50	.34
24.	.65	.36	54.	.40	.34
25.	.73	.62	55.	.56	.52
26.	.29	.49	56.	.56	.52
27.	.64	.73	57.	.60	.45
28.	.57	.39	58.	.53	.29
29.	.36	.51	59.	.47	.29
30.	.56	.52	60.	.61	.55

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน
ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับทดสอบหลังเรียน เป็นรายข้อ

(ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .85)

ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.53	.29	31.	.58	.79
2.	.55	.34	32.	.38	.63
3.	.40	.34	33.	.53	.47
4.	.35	.36	34.	.47	.47
5.	.34	.47	35.	.63	.40
6.	.68	.43	36.	.40	.34
7.	.61	.55	37.	.63	.40
8.	.50	.61	38.	.50	.34
9.	.52	.38	39.	.75	.31
10.	.47	.47	40.	.43	.39
11.	.59	.58	41.	.61	.55
12.	.41	.58	42.	.60	.34
13.	.75	.42	43.	.56	.52
14.	.66	.47	44.	.60	.34
15.	.50	.42	45.	.50	.42
16.	.72	.35	46.	.68	.43
17.	.48	.38	47.	.55	.44
18.	.58	.49	48.	.29	.49
19.	.30	.28	49.	.60	.34
20.	.44	.52	50.	.32	.43
21.	.58	.49	51.	.43	.29
22.	.52	.38	52.	.56	.62
23.	.40	.45	53.	.50	.34
24.	.60	.45	54.	.43	.29
25.	.69	.53	55.	.64	.51
26.	.43	.29	56.	.59	.58
27.	.56	.52	57.	.65	.36
28.	.53	.47	58.	.60	.34
29.	.36	.26	59.	.47	.29
30.	.60	.45	60.	.63	.40

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

- ฉบับทดสอบก่อนเรียน
- ฉบับทดสอบหลังเรียน

(ฉบับทดสอบก่อนเรียน)

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำอธิบาย

โปรดอ่านคำอธิบายให้เข้าใจโดยตลอดก่อนลงมือทำแบบทดสอบ

1. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
2. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ 60 คะแนน
ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.30 ชั่วโมง
3. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ
4. เปิดแบบทดสอบเมื่อได้รับอนุญาต
5. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย X บน ตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ จากข้อ ข เป็น ง ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		X

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-4

“เราเคยสงสัยบ้างไหมว่าอาหารหลายๆอย่างมีชื่อจำหน่ายด้วย “ข้าว” เช่น ข้าวเกรียบ ข้าวเม่า ข้าวตัง ข้าวตอก ข้าวหลาม ข้าวต้มผัด ฯลฯ ทั้งๆที่อาหารบางชนิดมองไม่เห็นเมล็ดข้าวประสมอยู่เลย

อาหารที่กล่าวมาแล้วนี้ ล้วนแล้วแต่ทำจากข้าวหรือแป้งทั้งสิ้น แป้งข้าวเจ้าและแป้งข้าวเหนียว ซึ่งเป็นผลิตผลของไทยเรานี่ นำมาปรุงอาหารได้หลากหลาย แต่น่าเสียดายที่ปัจจุบันเยาวชนไทยรู้จักอาหารไทยน้อยลง จึงนิยมบริโภคอาหารที่ทำจากแป้งสาลีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ประเทศของเราต้องสั่งซื้ออาหารจากต่างประเทศมากขึ้นโดยไม่จำเป็น ทั้งอาหารที่ผลิตจากของที่ต้องสั่งซื้อเข้ามาก็มีราคาแพงกว่าของที่ผลิตได้ในประเทศ

ในฐานะที่เป็นคนไทย เราควรสนใจศึกษาว่าผลผลิตในบ้านของเรานั้น สามารถนำมาทำเป็นอะไรได้บ้าง และที่ดียิ่งกว่านั้นคือ พยายามหาวิธีแปรรูปข้าวที่เรามีอยู่ให้เป็นสินค้าที่น่าสนใจ เพื่อจะได้ส่งเป็นสินค้าออก นำเงินตราเข้าประเทศ ให้สมกับที่ไทยส่งข้าวออกมากที่สุดตราบเท่าปัจจุบัน

1. เหตุใดประเทศไทยจึงสั่งซื้ออาหารจากต่างประเทศ

- ก. ผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค
- ข. อาหารไทยรสชาติไม่ถูกปากคนบางกลุ่ม
- ค. คนไทยนิยมบริโภคอาหารจากต่างประเทศ
- ง. คนไทยไม่เห็นคุณค่าอาหารไทย (ความเข้าใจ)

2. ข้อความข้างต้น กล่าวในลักษณะใด ?

- ก. บอกกล่าว
- ข. เสนอแนะ
- ค. อธิบาย
- ง. โน้มน้าว (การวิเคราะห์)

3. ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญของผู้เขียนข้อความนี้

- ก. ให้ความรู้เรื่องอาหารไทย
- ข. รณรงค์ต่อต้านอาหารที่มีราคาแพง
- ค. สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการบริโภคอาหารที่ทำจากข้าวของไทย
- ง. ให้ตระหนักถึงคุณค่าของอาหารที่ทำจากข้าวของไทย (การวิเคราะห์)

4. ข้อความข้างต้น น่าจะมีแหล่งที่มาจากที่ใด ?

- ก. หนังสือรวมเรื่องสั้น
- ข. หนังสือสารานุกรม
- ค. หนังสือศิลปวัฒนธรรม
- ง. หนังสือสารคดีท่องเที่ยว (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5-8

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เกิดเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2483 ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นบุตรของนายสมบัติ นางสมใจ พงษ์ไพบูลย์ เกิดมาในครอบครัวของคนที่ยรักและสนใจในเรื่องของวรรณคดีไทย พ่อของเขาสนใจดนตรีไทยและกาพย์กลอนมากเป็นพิเศษ

"วันว่างๆ สมบัติ (พ่อของเนาวรัตน์) กับเพื่อนๆ 4-5 คน จะต่อกลอนกันอย่างครึกครื้น ฝ่ายกระดานบ้านแผ่นใต้นั้นจะมีคำกลอนเขียนไว้เต็มไปหมด" ชาวบ้านที่อยู่ละแวกนั้นเล่าความหลังแม่ของเนาวรัตน์เองเป็นคนชอบอ่านวรรณคดี หลังจากอ่านแล้วยังเขียนจดหมายทอดรสรสและเรื่องราวจากวรรณคดีดังกล่าวให้ลูกๆ ได้รับรู้อีกด้วย

นอกจากพ่อจะเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนแล้ว ยังเป็นนักอ่านตัวยงอีกด้วย ดังนั้น ที่บ้านของเนาวรัตน์ในครั้งกระโน้น จึงมีหนังสืออยู่มากมาย ทั้งวรรณคดีเก่าๆ และเรื่องราวใหม่ๆ ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของนักอ่านสมัยนั้น

5. ข้อความนี้จัดเป็นงานเขียนประเภทใด ?

- ก. ชีวประวัติ
- ข. บทสัมภาษณ์
- ค. ตำนาน
- ง. เรื่องสั้น (การวิเคราะห์)

6. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์เป็นกวี ?

- ก. ความชอบส่วนตัว
- ข. พระสวรงค์
- ค. ครูและเพื่อนๆ
- ง. สิ่งแวดล้อมในบ้าน (การวิเคราะห์)

7. ชีวิตของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ที่กล่าวถึง มีความสอดคล้องกับสำนวนใด ?

- ก. ปลูกพืชอย่างไร ได้ผลอย่างนั้น
- ข. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ค. คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล
- ง. รักดีห้ามจั่ว รักชั่วห้ามเสา (การสังเคราะห์)

8. ชีวิตของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เหมาะสมจะนำไปกล่าวเป็นตัวอย่างในโอกาสใด ?

- ก. วันครู
- ข. วันครอบครัว
- ค. วันเยาวชนแห่งชาติ
- ง. วันภาษาไทยแห่งชาติ (การนำไปใช้)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-12

ปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย กลายเป็นประเด็นประจักษ์ความอ่อนแอของข้าราชการ นักการเมือง และภาพรวมของสังคมประเทศนั้นไปโดยปริยาย

ประเทศไทยโผล่ขึ้นไปติดอันดับ 5 อย่างน่าภาคภูมิใจสำหรับนักธุรกิจข้าราชการบังหลวง สำนักข่าวเอเอฟพีรายงานอันดับปัญหาการคอร์รัปชันในแต่ละประเทศแถบเอเชีย ระดับปัญหาคอร์รัปชันจากการจัดอันดับด้วยคะแนน 0-10 ปรากฏว่าเวียดนามมาเป็นอันดับที่หนึ่ง 9.75 ตามด้วยอินโดนีเซีย 9.50 จีน 9.25 ฟิลิปปินส์ 9 คะแนน อันดับ 5 ไทยแลนด์แดนลาวปาม 8.55 จีน 7.88 เกาหลีใต้ 7 คะแนน มาเลเซียและไต้หวันเท่ากันที่ 6 คะแนน

สิงคโปร์ถือว่ามีความคอร์รัปชันน้อย อยู่ที่ 1.77 คะแนน ตามด้วยญี่ปุ่น 2.50 คะแนน และฮ่องกง 3.77 คะแนน

เวียดนาม อินโดนีเซีย จีน และฟิลิปปินส์ ไม่ต้องขุดถึงเพราะส่วนชิ้นที่คลือหาในด้านนี้กันอยู่แล้ว ส่วนไทย "ชื่อเสีย" ผังลึกมานานจนกลายเป็นความเคยชิน โดยมีข้าราชการและนักการเมืองเป็นคู่หู คู่โต และคู่เบียดบัง นักธุรกิจเป็นผู้ให้เงินใต้โต๊ะ ประชาชนทั่วไปถูกเรียกเก็บค่าบริการ งบประมาณของรัฐคือเหยื่ออันโอชะ

การคอร์รัปชันกันอย่างมโหฬารนี้ เป็นต้นเหตุหนึ่งของวิกฤติเศรษฐกิจ โดยเพ็ชรระบุว่าสิ่งเดียวที่หวังว่าจะเกิดขึ้นหลังวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย เมื่อปี 2540 คือการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน แต่จากการสำรวจครั้งนี้ พบว่าในช่วง 4 ปีที่ผ่านมายังไม่ดีขึ้น ซึ่งแสดงว่าปัญหานี้ยังเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศในภูมิภาคนี้ และบางประเทศยังไม่มีความจริงจังในการแก้ไข

นั่นคือผลจากการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจ 700 คน ใน 12 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย

9. ข้อความที่ยกมาไม่จัดเป็นบทความประเภทใด ?

ก. บทความบรรยาย

ข. บทความแสดงความคิดเห็น

ค. บทความวิเคราะห์

ง. บทความวิจารณ์

(ความเข้าใจ)

10. นักเรียนคิดว่าปัญหาการคอร์รัปชันจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศไทยในด้านใดมากที่สุด ?

ก. การเงินการธนาคาร

ข. ธุรกิจและการลงทุน

ค. การส่งออก

ง. การท่องเที่ยว

(การวิเคราะห์)

11. ข้อใดมีสาเหตุรองการคอร์รัปชัน ?

- ก. ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
- ข. นักธุรกิจเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ค. รัฐบาลมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจมากเกินไป
- ง. รัฐบาลละเลยการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ (การวิเคราะห์)

12. ข้อมูลเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน มีประโยชน์แก่ประเทศไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. มี เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของคนไทยให้ตระหนักถึงภัยคอร์รัปชัน
- ข. มี เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งพยายามขจัดปัญหาคอร์รัปชันให้หมดไป
- ค. ไม่มี เพราะแหล่งที่มาของข้อมูลเชื่อถือไม่ได้
- ง. ไม่มี เพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่ปฏิบัติกันมานาน (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-16

ในปัจจุบัน วัฒนธรรมที่แผ่อิทธิพลอย่างกว้างไกลและรวดเร็วก็คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology หรือ IT) ซึ่งเกิดจากการผนวกเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ากับเทคโนโลยีการสื่อสาร มีผลทำให้คอมพิวเตอร์ต่างๆ สามารถเชื่อมเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) อันเป็นเครือข่ายใหญ่ที่สุดที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน

ความสะดวกรวดเร็วและแพร่หลายในการติดต่อสื่อสารแบบใหม่นี้เป็นดาบสองคม ในแง่บวกก็คือ เป็นช่องทางให้ศึกษานหาความรู้อย่างไม่อาจทำได้มาก่อน เช่น สามารถเข้าไปสืบค้นข้อมูลทางวิชาการในสถาบันชั้นนำของโลกได้ แต่ในแง่ลบ สื่อลามกอนาจาร เป็นต้น ก็สามารถผ่านเข้าไปถึงห้องนอนของเด็กและเยาวชนนับล้านทั่วโลก ด้วยอุปกรณ์เดียวกันนี้

ฉะนั้นการกำหนดท่าทีที่จะปฏิบัติต่อวัฒนธรรมแบบใหม่นี้จึงมีความสำคัญยิ่ง ท่าทีสุดโต่งทั้งประเภท technophobia ("กลัว" เทคโนโลยี) และประเภท technomania ("คลั่ง" เทคโนโลยี) ล้วนอยู่บนพื้นฐานของโมหะ ในแง่หนึ่ง อาจทำให้สูญเสียประโยชน์อันพึงได้ แต่ในอีกแง่หนึ่ง อาจชักนำภัยภัยใส่ตัวก็ได้

ทางออกในเรื่องนี้ก็คือ ต้องใช้ปัญญาพิจารณาแยกแยะสิ่งที่เป็นคุณ และสิ่งที่เป็นโทษ ภาสิตเตือนใจสำหรับคนในยุคข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้ใช้ World Wide Web บนอินเทอร์เน็ต ก็คือ พระธรรมบท คาถาที่ 11 และ 12 ดังนี้

- 11 ผู้ใดเห็นสิ่งที่มีสาระว่ามีสาระ และเห็นสิ่งมีสาระว่าไร้สาระ ชื่อว่ามีความคำวิคิดเป็นปกติ ย่อมไม่พบสิ่งที่มีสาระได้เลย
- 12 ผู้ใดเห็นสิ่งมีสาระว่าไม่มีสาระ และเห็นสิ่งไร้สาระว่ามีสาระ ชื่อว่ามีความคำวิชอบเป็นปกติ ย่อมจะพบสิ่งที่เป็นสาระได้

13. คนประเภท "คลัง" เทคโนโลยี หมายความว่าอย่างไร ?

- ก. สนใจใ้เรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยี
- ข. ใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน
- ค. ชอบใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล
- ง. ชอบใช้และขาดเทคโนโลยีไม่ได้ (ความเข้าใจ)

14. ผู้เขียนมีความคิดเห็นเช่นใดต่อการใช้อินเทอร์เน็ต

- ก. เห็นว่าควรส่งเสริมให้เยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างทั่วถึง
- ข. เห็นว่าเป็นแหล่งที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- ค. เห็นว่าควรใช้ด้วยความระมัดระวัง
- ง. เห็นว่ามีทั้งคุณและโทษ (การวิเคราะห์)

15. พระธรรมบท คาถาที่ 11 และ 12 สามารถใช้ได้ดีในสถานการณ์ใด ?

- ก. การไปทัศนศึกษา
- ข. การเล่นกีฬา
- ค. การฟังเพลง
- ง. การอ่านหนังสือพิมพ์ (การนำไปใช้)

16. ข้อแนะนำของผู้เขียน มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร ?

- ก. มี เพราะอ้างหลักฐานในพระพุทธศาสนา
- ข. มี เพราะสอนให้ใช้ปัญญาพิจารณา
- ค. มี เพราะเสนอแนะด้วยความปรารถนาดี
- ง. ถูกทุกข้อ (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17-20

"เป็นที่เชื่อกันว่าเซลล์แรกในโลกถือกำเนิดมาจากมหาสมุทร รว 590 ล้านปีก่อน ได้พัฒนาเป็นสิ่งมีชีวิตที่ภายหลังกลายเป็นพืช สัตว์ พืชชั้นมาอยู่บนบกราว 430 ล้านปีมาแล้ว สัตว์ในยุคแรกๆ เริ่มใช้อากาศในการหายใจน่าจะเป็นตระกูลแมงป่องในปัจจุบัน สิ่งมีชีวิตที่เริ่มมีกระดูกสันหลังชนิดแรกน่าจะเป็นปลา พวกนี้ครอบครองมหาสมุทรเมื่อ 380 ล้านปีที่แล้ว ยุคถัดมาคือเตวเนเบียน มีการพัฒนาสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและหอย ตามด้วยสัตว์เลื้อยคลานราว 248-65 ล้านปีก่อน เมื่อไดโนเสาร์สูญพันธุ์สิ้น นานหลังจากนั้นจึงเริ่มจะเป็นสัตว์ที่กาลต่อมาพัฒนาเป็นคน

จะเห็นได้ว่ากว่าจะแบ่งแยกเป็นอาณาจักรพืช อาณาจักรสัตว์ และแยกย่อยเป็นสัตว์ชนิดต่างๆนั้นกินเวลานานหลายร้อยล้านปี แต่ไม่ว่าคนที่กล่าวว่ "ทำบาปแล้วชาติหน้ากลายเป็นสัตว์" ชอบหรือไม่ ความจริงก็คือ ทั้งคนและสัตว์ต่างถือกำเนิดมาจากจุดเดียวกัน ความแตกต่างอยู่ที่ขนาด

สมอง สมองคนพัฒนามาจนมีความสามารถมากกว่า แต่ความฉลาดและปัญญามักกลายเป็นเครื่องมือของการตอบสนองต้งนามากกว่าทัศนคติจิตใจ ในแง่นี้สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคนกับสัตว์จึงไม่มีอะไรที่แตกต่างกันเลย การใช้ขนาดของสมอง วิสัยธรรม ประเพณี ศิลธรรม ศาสนา กฎหมาย ฯลฯ เป็นเกณฑ์จัดแบ่งระดับความสูงต่ำของสิ่งมีชีวิต จึงเป็นการแบ่งที่จัดทำโดยคน วัับรู้โดยคนเท่านั้น ใครจะรู้ ณ ขณะจิตนี้อาจมีมนุษย์ต่างดาวกลุ่มหนึ่งกำลังจัดระดับสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคนว่าเป็นชาติพันธุ์ที่ต่ำต้อยกว่าพวกเขาก็ได้

17. สาละลำดับของบทความนี้ คืออะไร ? (ความเข้าใจ)

- มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐและมีสติปัญญาเหนือกว่าสัตว์อื่นๆ
- มนุษย์และสัตว์ต้องปรับตัวตลอดเวลาเพื่อการอยู่รอด
- มนุษย์และสัตว์ต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
- มนุษย์และสัตว์มีกำเนิดจากจุดเริ่มต้นเดียวกัน มนุษย์จึงไม่ควรคิดว่าตนเหนือกว่า

18. ข้อใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน

- สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังชนิดแรกคือปลา
- เซลล์แรกในโลกถือกำเนิดมาจากมหาสมุทร ราว 590 ล้านปีก่อน
- สมองคนพัฒนามาจนมีความสามารถมากกว่าสัตว์
- ปัญญาเป็นเครื่องมือของการตอบสนองต้งนามา

(การวิเคราะห์)

19. ผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการนำเสนอ

- การเปรียบเทียบ
- การอ้างข้อเท็จจริง
- การพรรณนา
- การยกตัวอย่าง

(การวิเคราะห์)

20. นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการอ่านบทความนี้

- ทราบวิวัฒนาการของมนุษย์และสัตว์
- ทราบความแตกต่างระหว่างมนุษย์และสัตว์
- ตระหนักว่ามนุษย์มิได้ประเสริฐกว่าสัตว์
- ตระหนักว่ามนุษย์มิควรทำลายสัตว์

(การประเมินค่า)

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21-24

แพทย์เตือนอันตรายจากแสงแดดในฤดูร้อน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเมืองไทยจะร้อนอบอ้าวมากที่สุด เพราะดวงอาทิตย์โคจรมาอยู่ใกล้โลกมากที่สุด

นพ. ประวิตร พิศาลบุตร แพทย์อเมริกันบอร์ด สาขาโรคผิวหนังและโรคภูมิแพ้ผิวหนัง ได้กล่าวในนิตยสารใกล้หมอ ฉบับพิเศษ "เตรียมผิวสวยใสไว้ท้าทายายสงกรานต์" โดยชี้วิถีชีวิตแบบไทยอยู่แบบแฉ่งแฉ่งริมโบประดินสอพอง สวมเสื้อผ้าฝ้ายแขนกระบอก สวมจอบ กางร่มกันแดด ใช้สารเคมี ซึ่งล้วนแสดงว่าคนไทยหันบ้านภูมิปัญญาแก้ปัญหาหน้าร้อนตั้งแต่โบราณแล้วรวมทั้งรู้ถึงผลเสียจากแสงแดดมานานแล้วเช่นกัน จึงมีคตินิยมที่จะมีผิวสวยเหมือนแฉ่งแฉ่ง มีการกางร่มเพื่อป้องกันทั้งแดดและฝน ชาวนาไทยสวมจอบซึ่งช่วยป้องกันแดดได้ดีมาก เพราะมีงานวิจัยของฝรั่งแสดงว่าหมวกที่ทำจากฟาง ใบลาน ใบตาลจะกันแดดได้ดี และยังมีอีกงานวิจัยที่แสดงว่าหมวกที่มีขอบปีกรอบทั้งใบเกินสี่นิ้ว จะกันแดดจากใบหน้าได้มากกว่า 80 การสวมเสื้อผ้าฝ้ายแขนยาวแบบแขนกระบอกแบบไทย จะกันแดดได้ดีกว่าการใช้เสื้อผ้าเส้นใยสังเคราะห์ แขนกุดแบบฝรั่งรวมทั้งยังพบว่าดินสอพองที่คุณภาพดีช่วยให้ประหน้ายามเทศกาลสงกรานต์ มีฤทธิ์คล้ายยากันแดดชนิดกายภาพ ซึ่งฝรั่งเพิ่งพบว่ายากันแดดชนิดนี้กันแดดได้

21. สารสำคัญของข่าวนี้ คือข้อใด ?

- ก. ข้อเท็จจริงในช่วงเทศกาลสงกรานต์
- ข. การดูแลรักษาสุขภาพในฤดูร้อน
- ค. การป้องกันภัยจากแสงแดดในฤดูร้อน
- ง. การปกป้องผิวของหญิงไทยสมัยโบราณ

(ความเข้าใจ)

22. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านตระหนักในคุณค่าของสิ่งใดมากที่สุด ?

- ก. สุขภาพผิวที่ดี
- ข. อุปกรณ์ป้องกันแสงแดด
- ค. การปกป้องผิวอย่างปลอดภัยและประหยัด
- ง. การใช้ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาไทยในการป้องกันแสงแดด

23. เครื่องใช้ใดให้หลักการคล้ายกับ "การกันแดด" ?

(การวิเคราะห์)

- ก. เครื่องดูดฝุ่น
- ข. เครื่องปรับอากาศ
- ค. พัดลม
- ง. ตู้เย็น

(การนำไปใช้)

24. ชาวนี้เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เชื่อถือได้ เพราะแหล่งข่าวน่าเชื่อถือ
- ข. เชื่อถือได้ เพราะเนื้อหามีประโยชน์ต่อสุขภาพ
- ค. เชื่อถือไม่ได้ เพราะเป็นทรยศคนละส่วนบุคคล
- ง. เชื่อถือไม่ได้ เพราะคำแนะนำไม่เหมาะกับยุคปัจจุบัน (การประเมินค่า)

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25-28

สภาอังกฤษผ่าน ก.ม. ฉุกเฉินแล้ว โคลนนิ่งตัวอ่อนคน !

เมื่อ 23 มกราคม 2544 ที่ผ่านมา สำนักข่าวต่างประเทศรายงานว่า สภาผู้แทนราษฎรของอังกฤษได้ลงมติ 212 ต่อ 92 เสียง อนุญาตให้วงการแพทย์โคลนนิ่งตัวอ่อนมนุษย์ได้แล้ว โดยจำกัดวงให้ใช้ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น การอนุมัติดังกล่าวอนุญาตให้โคลนนิ่งตัวอ่อนภายใต้จุดประสงค์ที่จะนำเซลล์พื้นฐานหรือ "เสเต็มเซลล์" ของตัวอ่อนมาเพื่อปลูกถ่ายในผู้ป่วย โดยตัวอ่อนโคลนนิ่งจะต้องถูกทำลายภายในระยะเวลา 14 วัน และยืนยันว่าการอนุมัติครั้งนี้ไม่ได้เป็นการอนุมัติให้โคลนนิ่งทารกหรือมนุษย์ซึ่งยังคงเป็นสิ่งที่ต้องห้ามต่อไป

25. จุดประสงค์ของการอนุญาตให้โคลนนิ่งตัวอ่อนมนุษย์คืออะไร ?

- ก. เพื่อรักษาโรค
- ข. เพื่อการวิจัย
- ค. เพื่อยัดอาญมนุษย์
- ง. เพื่อรักษาเผ่าพันธุ์ (ความเข้าใจ)

26. การที่ประเทศอังกฤษอนุญาตให้โคลนนิ่งตัวอ่อนมนุษย์ เป็นเพราะเห็นความสำคัญของเรื่องใด ?

- ก. ความเป็นผู้นำทางการแพทย์
- ข. การพัฒนาปรับปรุงเผ่าพันธุ์มนุษย์
- ค. การดูแลรักษาทรัพยากรมนุษย์
- ง. การอนุรักษ์ลักษณะทางพันธุกรรมที่ดีของมนุษย์ (การวิเคราะห์)

27. ข้อความใดต่อไปนี้ที่เป็นความคิดเห็น

- ก. การโคลนนิ่งมนุษย์ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องห้ามต่อไป
- ข. การทำลายชีวิตหนึ่งเพื่อช่วยอีกชีวิตหนึ่งเป็นสิ่งที่ควรยอมรับ
- ค. การโคลนนิ่งตัวอ่อนจะให้เวลาประมาณ 10 ปีจึงจะประสบความสำเร็จ
- ง. อังกฤษอนุญาตให้มีการโคลนนิ่งตัวอ่อนมนุษย์ (การวิเคราะห์)

28. เนื้อหาของข่าวนี้ให้ประโยชน์อย่างไร ?

- ก. สร้างเสริมคุณธรรม
- ข. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
- ค. ให้ความรู้
- ง. ให้ความคิด

(การประเมินค่า)

อ่านข้อความโฆษณาต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29-34

1. มาสดา ไฟเตอร์ ทไวไลท์ บลู จุดไฟก์สใหม่ ของสายตาทุกคู่
2. เคลี่พลัส เคลี่ดลั็บของเทย่า
3. จีฟ แกรนด์ เซอโรกิ มองให้ดีแล้วคุณจะมีม้าพันธุ์อเมริกันถึง 235 ตัว
4. ร่วมสร้างค่านิยมไทย สนับสนุนแบรนด์ไทย ใช้ชุดเครื่องนอนโลดัส
5. ไทยประกันชีวิต ชีวิตที่แน่นอนของคนไทย
6. ยูคิวริน คุณแลผิวอย่างผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิทยาการแพทย์
7. บ้านรามอินทรา เขตอนุรักษ์ธรรมชาติบริสุทธิ์ บนรามอินทรา
8. เวิลด์ โฟน 1800 โทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ ของคนรุ่นใหม่
9. วัน-ทู-คอล อีสระทั่วไทย โทรได้ทุกพื้นที่

29. โฆษณาทั้ง 9 ข้อความข้างต้น มีลักษณะร่วมที่เหมือนกันอย่างไร?

- ก. ใช้ถ้อยคำที่มีสัมผัส คล้องจอง
- ข. โฆษณาสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย
- ค. เลือกกล่าวเฉพาะข้อดีของสินค้า
- ง. มุ่งโน้มน้าวให้คล้อยตาม (ความเข้าใจ)

30. โฆษณาในข้อใด มีข้อความจูงใจโดยอ้างมาตรฐานการผลิต

- ก. ข้อ 3
- ข. ข้อ 4
- ค. ข้อ 6
- ง. ข้อ 9

31. โฆษณาในข้อใดมีข้อความจูงใจโดยให้ทำตามบุคคลที่มีชื่อเสียง (การวิเคราะห์)

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

(การวิเคราะห์)

32. โฆษณาในข้อใดมีข้อความจูงใจโดยใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 4
- ค. ข้อ 8
- ง. ข้อ 9

(การวิเคราะห์)

33. โฆษณาในข้อใดมีข้อความจูงใจโดยอ้างความเป็นพวกพ้อง

- ก. ข้อ 2
- ข. ข้อ 4
- ค. ข้อ 5
- ง. ข้อ 7

(การวิเคราะห์)

34 ข้อความโฆษณาในข้อใดมีข้อความจูงใจโดยใช้การเปรียบเทียบ

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 3
- ค. ข้อ 4
- ง. ข้อ 7

(การวิเคราะห์)

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35-38

พวกเล่นลั่นนินทาด่าคนอื่น	ไม่ข้ามคั่นคองเป่าเราจนชั่ว
อย่าวางใจให้ยั้งระว่างกลัว	ความลับรั่วแล้วจะร้อนไม่ผ่อนเพลลา
ฟังนินทาอย่าพยักจะชักโทษ	คนชั่วโหดใช้อ้างทุกอย่างเหมา
ความไม่ดีชี้ไปป้ายใส่เรา	ความดีเขาคุ้มครองสำหรับตน

35. จากร้อยกรองนี้ ผู้เขียนกล่าวในลักษณะใด ?

- ก. อธิบาย
- ข. โน้มน้าว
- ค. แนะนำ
- ง. ให้ข้อคิด

(การวิเคราะห์)

36. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มี "การนินทา" เราควรปฏิบัติเช่นไร ?

- ก. รับฟังตามมารยาท
- ข. รับฟังและแสดงความคิดเห็น
- ค. พยายามหลีกเลี่ยง
- ง. ฟังโดยไม่แสดงความคิดเห็น

(การนำไปใช้)

37. ผู้ปฏิบัติตามคำแนะนำในร้อยกรองนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด ?

- ก. ไม่ขัดแย้งกับผู้อื่น
- ข. เป็นที่รักใคร่ไว้วางใจ
- ค. มีเพื่อนฝูงมาก
- ง. มีความเชื่อมั่นในตนเอง (การสังเคราะห์)

38. ร้อยกรองนี้มีลักษณะเด่นด้านใด ?

- ก. ใช้คำสื่อความหมายได้ดี
- ข. ใช้ภาษาได้เข้าใจง่าย
- ค. ใช้คำมีสัมผัสในไพเราะ
- ง. ให้ข้อคิดสอนใจที่ดี (การประเมินค่า)

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39-42

๓ โลกวันนี้มีรอยร่อง	ให้ไตร่ตรองถึงร่องรอย
เจ็บเพียงไหนไม่สำออย	ไม่เหงามองลอยล่องฝัน
โลกวันนี้มีหัวใจ	ให้เพื่อให้เป็นในเป็น
ผลก็ผลดูแลกกัน	สรรท่มสรรบรรเทาถอน
โลกวันนี้หน้าถ้ายังหนาว	ยังยึดยวดย่ำร้าวรอน
ยื่นยื่นความงามถาวร	ซ้นมือซ้นอาหารซ้ำ

39. จากบทร้อยกรองนี้ผู้เขียนกล่าวถึงเรื่องใด ?

- ก. ความรัก
- ข. ความเมตตา
- ค. ความมีน้ำใจ
- ง. ความจริงใจ (ความเข้าใจ)

40. บทร้อยกรองนี้แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด ?

- ก. กลอนแปด
- ข. กลอนหก
- ค. กาพย์ยานี 11
- ง. อินทริวิเชียรฉันท์ 11 (การวิเคราะห์)

41. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามที่ผู้เขียนชี้แนะ สังคมน่าจะเป็นเช่นไร ?

- ก. เจริญก้าวหน้า
- ข. เศรษฐกิจดี
- ค. ไม่มีปัญหา
- ง. มีสันติสุข

(การสังเคราะห์)

42. รัชกรองบทนี้ได้เด่นในด้านใด ?

- ก. เลือกใช้สัญลักษณ์ได้เหมาะสม
- ข. เล่นคำ สัมผัสในไพเราะ
- ค. ใช้การเขียนเสียงธรรมชาติ
- ง. ให้อารมณ์ละออใจ

(การประเมินค่า)

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 43-46

ฉันเห็นวังนภระจอกที่รอกนสังค้ายักแฉ้ว
 นภระจอกลงตัวคาบโมหญาแห่งที่ละใน
 บางทีก็โบไม้แห้ง บางทีก็เศษปุยนุ่น
 ที่ละเที่ยว เที่ยวละน้อย
 จนเป็นรังที่อบอุ่น รังที่เพียรสร้างมา
 เกือบชอกค้ำชอกหลังคาบ้านเขา
 รังแล้วรังเล่า เขาก็กระทุ้งตกลงมา
 บางทีก็รังเปล่า บางทีก็มิถูกน้อย
 ทุกครั้งที่เขาทำความสะอาดบ้าน
 แฉก็ยังมีวังนภระจอกที่นั่นเสมอ
 เพราะมันไม่มีทางเลือก
 สังเกตสัญญากับเศษไม้และหินพลาสติก
 ก็เป็นบ้านคนจน แหล่งเสื่อมโทรม
 ไฟไล่หนอยหน แต่ก็ยังมิอยู่
 เพราะเขาไม่มีทางเลือก

43. สาระสำคัญของคำประพันธ์นี้คืออะไร ?

- ก. การปรับตัวของมนุษย์และสัตว์
- ข. ความเพียรพยายามของมนุษย์และสัตว์
- ค. ชีวิตที่ต้องต่อสู้กับความอดอยากยากจน
- ง. ชีวิตต้องดำรงอยู่เพราะความจำเป็นบังคับ

(ความเข้าใจ)

44. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเช่นใด ?

- ก. สลดใจ
- ข. สังเวช
- ค. เห็นใจ
- ง. เข้าใจ

(การวิเคราะห์)

45. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านมีคุณธรรมข้อใด?

- ก. ความเพียรพยายาม
- ข. ความมีเมตตากรุณา
- ค. ความอดทน อดกลั้น
- ง. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป

(การสังเคราะห์)

46. คำประพันธ์นี้มีคุณค่าเด่นในด้านใด ?

- ก. วรรณศิลป์
- ข. วัฒนธรรม
- ค. จริยธรรม
- ง. จินตนาการ

(การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 47-50

"อย่า...น้องเอกซ์...อย่า..." เสียงกรี๊ดร้องของแม่สาธิตาสาวใช้ ทำให้ความคิดของเขาเซงัก ถูกกลบด้วยเสียง "ย่ำกซ์กซ์....." กู่แหลม

"ขบวนการเจ็ดแมน...ลูกตะมหากาฬ.....เรดนูเมอแรง"

เมื่อเขาเปิดประตูห้องออกมา เจ้าหน้าที่หกขบจึงกำบนโต๊ะอาหาร กระโดดเหยียดขาข้างหนึ่งถีบเข้าใส่ มือขวาก็ไม้แขวนเสื้อเป็นอาวุธพิเศษ ฟาดใส่หมากลางหัว

"เฮ้ย.....!" เขาตะโกนเสียงหลง แต่ไม่อาจช่วย แม่สาธิตาทรดฮวบ นั่งกุมหัวข้างกองเสื้อผ้ากำลังรอสัก

"เล่นพิเรนทร์ เดี่ยวพี่หัวแตกเลือดไหล เด็กอะไรเงร่ ไป...ไปให้พ้น ประเดี๋ยวเดอะจะได้เจ็บตัวกันมั่งละ" เสียงของเขาคล้ายคำราม รู้สึกโกรธจริงๆ สมารถกรบกววน จนพยายามควานหาแยกแยะในความคิดยุ่งเหยิง ประกอบกับท่าทางดูตันก้าวร้าวเกินกว่าเป็นการเล่นสนุกของลูก ยิ่งทำให้ระอุเดือด

เขาและภรรยาเลี้ยงลูกแบบสมัยใหม่ ว่ากันตามตำรากับคำแนะนำของกุมารแพทย์ ในจอทีวี มีเวลาพร้อมหน้าพ่อ แม่ ลูกไม่น้อย โอบกอดให้ความรักอบอุ่น ไม่ตะคอกเสียงดัง ตี ต่ำยามลูกทำผิด เพราะกลัวจะทำให้เด็กอารมณ์ร้ายกระด้าง

หลายสิ่งหลายอย่างพรวดพราด ให้รักเธอเพื่อ รู้จักสังเกต จดจำ ทั้งลงมือด้วยตนเอง และใช้วิธีอื่นเป็นสื่อ ช่างน่าแปลกนัก ยิ่งโตยิ่งเบนไปจากทางวาทะ ทั้ง ตื้อและส่อแววก้าวร้าว เขาชี้กิตติารของเล่นให้จงความสนใจไปหาดนตรี ลูกดันเอาไปทำเป็นปืนของเกดเทอร์รี่ มือปราบอวกาศในหนังสือสงครามพิพาทโลก

47. "เขา" โกรธลูกด้วยสาเหตุใด ?

- ก. ลูกทำของเสียหาย
- ข. ลูกไม่เชื่อฟังคำสั่ง
- ค. ลูกเล่นก้าวร้าวรุนแรง
- ง. ลูกทำร้ายร่างกายผู้อื่น (ความเข้าใจ)

48. สาเหตุที่ "น้องเอ็กซ์" มีพฤติกรรมดังที่ปรากฏในเรื่อง น่าจะเป็นผลมาจากสิ่งใด ?

- ก. การเลี้ยงดูของพ่อแม่
- ข. รูปนิสัยส่วนตัวของเด็ก
- ค. สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน
- ง. อิทธิพลจากโทรทัศน์ (การวิเคราะห์)

49. จากพฤติกรรมที่แสดงออก อนาคตของ "น้องเอ็กซ์" น่าจะเป็นอะไร ?

- ก. นักแสดง
- ข. นักมวย
- ค. นักเลง
- ง. นักโทษ (การสังเคราะห์)

50. ตามหลักจิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก พฤติกรรมของ "เขา" ที่แสดงคือลูก เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ?

- ก. เหมาะสม เพราะลูกกระทำความผิด
- ข. เหมาะสม เพราะพ่อต้องอบรมลูก
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะใช้อารมณ์ในการดำเนินคดี
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะเด็กยังเล็กเกินกว่าจะเข้าใจ (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 51-54

นานมาแล้วที่ก้านจำได้ วิชาอื่นก้านไม่สนใจ แต่ศิลปะได้เกรด 4 ทุกที

โรงเรียนเป็นทางผ่านบ้านก้านไปโรงเรียน ก้านชอบที่จะมองภาพโปรแกรมหนังบนไม้

กระดานขัดเป็นที่สุด ภาพของควบบอย ภาพตำรวจถือปืน มองแล้วตื่นตาตื่นใจดีจัง ยิ่งภาพที่พระเอกถือปืนด้วยแล้วยิ่งกับกำลังเสียงปืนมาจากก้านอย่างนั้นแหละ

เช้าวันโล่งมันไปหาที่ร้านแล้วบอกให้ร้านลองไปวาดๆลงสีดู เพราะสูงไม่สบาย ก้านดีใจมาก

คิดว่าต้องทำให้ออกมาดี แม้จะไม่เคยลงมือวาดอย่างสูงมันเลยสักครั้ง พอไปถึง สูงมันก็ช่วยเตรียมสี แล้วให้ก้านลองร่างเอง ลงสีเอง จะวาดภาพใหญ่ต้องใช้เวลา โปรแกรมที่ก้านต้องวาดเป็นหนังดัง

มากที่สุดเดียว ก้านเองยังนึกแปลกใจว่า ทำไมลุงมันวางใจให้ก้านวาด

ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็ก ม. 6 อ่านหนังสือเตรียมเอ็นทรานส์ แต่ก้านก็เอาเวลามาวาดภาพพวกนี้ เพราะคิดว่าถ้าจบ ม. 6 ก็แล้วกันไป เรียนต่อก็จะต้องเปลืองเงินกับสมองที่มึนๆของก้านโดยใช่เหตุ แม่คงไม่ยอม แต่เป็นเรื่องที่ก้านต้องการ และคิดว่าจะพยายามขอแม่ไม่เรียนต่อให้ได้

"หมูนี่ไปโรงหนังบ่อยกว่าเดิมนะก้าน หนังสือไม่เรียนไม่อ่านแล้ว แม่จะได้เอาไปให้แม่ค้าห่อกล้วยแขก" แม่พูดประชด แต่น้ำเสียงแฝงด้วยความห่วงใย

"แม่ครับ ผมจะบอกแม่มานานแล้ว ว่าผม เอ่อ...จะไม่เรียนต่อ" ก้านพูดเสียงเบา

"นี่เอ็งจะบ้าหรือก้าน ถึงบ้านเราจะไม่รวยมากนัก แต่แม่ก็มีเงินเก็บพอส่งเสียเอ็งได้ เอ็งไม่เรียนต่อจะไปทำมาหากินอะไร แม่ไม่ได้เลี้ยงเอ็งจนแก่ นะ " แม่พูดกระแทกเสียงเล็กน้อย

"ผมรู้....ผมคิดว่าผมจะเป็นศิลปิน ผมจะวาดภาพขาย ผมรักด้านนี้ แล้วก็คิดว่าคงทำได้ดี"

"อาชีพแบบนี้มันไม่มั่นคง ความฝันมันกินไม่ได้หรอกนะก้าน" แม่พูดแล้วลุกขึ้นเดินไปในครัว ทิ้งท้ายให้ก้านคิด แม่เป็นอย่างนี้เสมอ คำพูดของแม่ทำให้ก้านใจอ่อน ขัดใจไม่ลงมาหลายครั้งแล้ว

51. ข้อใดเป็นความขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่อง

- ก. ความดี กับ ความเลว
- ข. ความหวังกับความผิดหวัง
- ค. ความเป็นอิสระ กับ ความกตัญญูต่อมารดา
- ง. ความต้องการของตน กับ ความต้องการของมารดา (การวิเคราะห์)

52. จากเนื้อเรื่อง อนุมานได้ว่า ข้อใดเป็นความสุขของ "แม่" ?

- ก. ลูกได้เป็นศิลปิน
- ข. ลูกได้เรียนต่อ
- ค. ลูกมีอาชีพมั่นคง
- ง. ลูกเลี้ยงชีพได้ (ความเข้าใจ)

53. ก้านเป็นบุคคลเช่นไร ?

- ก. รู้จักตนเอง
- ข. ทะเยอทะยาน
- ค. มีอุดมการณ์
- ง. มีความประพฤติดี (การวิเคราะห์)

54. ความคิดของก้านเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เหมาะสม เพราะเขาเรียนไม่เก่ง
- ข. เหมาะสม เพราะเลือกตามความสนใจ
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะทำให้แม่เสียใจ
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะควรตัดสินใจโดยให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องสบายใจ (การประเมินค่า)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 55-57

คนเราถูกกำหนดให้อายุมา 30 ปี อยู่ในวัยกำลังแข็งแรง ทำมาหากินคล่องแคล่ว อยู่ใน
 เกณฑ์อายุของมนุษย์ และสุนัข เขาก็ให้อายุมา 30 ปี แต่สุนัขเห็นว่านานเกินไป จึงเอาไปคืน
 เจ้ากรรมนายเวรเสีย 20 ปี พอมนุษย์รู้ว่าสุนัขเอาอายุไปคืน ก็ไปขอมมา เจ้ากรรมนายเวรจึงให้มา
 รวมเป็น 50 ปี ส่วนลิง เขาก็ให้อายุมา 30 ปี ลิงบอกว่ามากเกินไป ก็เอาไปคืนอีก 20 ปี เหลือ
 แต่ 10 ปี มนุษย์รู้ว่าลิงเอาไปคืน ก็ไปขออีก เขาก็ให้มาอีก 20 ปีเป็น 70 ปี

จะเห็นได้ว่า เมื่อเรามีอายุมนุษย์ คือ 30 ปี จะมีร่างกายแข็งแรง ทำการงานและดวงสบาย
 พอเข้าอายุสุนัข คือ 30 ถึง 50 ปี หูก็โง่ ได้ยินเสียงก็อึกแก๊กเป็นรู้หมด ซึ่บ่น ซึ่ว่า ปากเปราะ
 เพราะสุนัขหูโง่และชอบเห่า

พออายุเข้าอายุลิง 51-70 ปี มือไม้ไม่ค่อยจะอยู่สุข คนแก่ไม่ค่อยจะอยู่สุข มักต้องทำ
 ไม่น่าทำ ก็อกๆแก๊กๆ บางครั้งหลงลืม เพราะลิงมันไม่ค่อยอยู่สุข ชอบปีนป่าย ความจริงคนแก่ไม่ขยัน
 หรือ แต่แก่รำคาญถ้าอยู่เฉยๆ เพราะไปเอาอายุของลิงมานั่นเอง

55. นิทานนี้แสดงให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์เรื่องใด ?

- ก. ความเห็นแก่ตัว
- ข. ความไม่รู้จักพอ
- ค. ความต้องการมีอายุยืนยาว
- ง. ความขยันขันแข็งในการทำงาน

(การวิเคราะห์)

56. ผู้เล่านิทานมีจุดมุ่งหมายใด ?

- ก. เสนอแนะข้อควรปฏิบัติของคนในวัยต่างๆ
- ข. ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมักกลัวความตาย
- ค. บอกให้ทราบถึงที่มาของการมีอายุขัยที่ยืนยาวของมนุษย์
- ง. เตือนไม่ให้ยึดติดในสิ่งสาร

(การวิเคราะห์)

57. ข้อเตือนใจจากนิทาน น่าจะใช้แก้ปัญหาเรื่องใดได้

- ก. ปัญหาในครอบครัว
- ข. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติ
- ค. ปัญหาความไม่เข้าใจกัน
- ง. ปัญหาช่องว่างระหว่างวัย

(การนำไปใช้)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 58-60

ในบรู๊กซัม มีพราหมณ์เทัญใจอยู่คนหนึ่ง มีนามว่าสวภาวฤๅณ แกมีหม้อใบหนึ่งบรรจุเต็มไปด้วยเศษแบ่งอาหารซึ่งแกขอทานเขามาได้ วันหนึ่งแกแขวนหม้อใบนั้นไว้ที่หัวตะปูข้างฝา พอตกลงลาสนรยาก็เข้านอน และมองดูหม้อที่แขวนไว้ นั้น จึงรำพึงว่า อา เรามีแบ่งอยู่เต็มหม้อ ในยามข้าวยากหมากแพง เราอาจจะขายได้ตั้งร้อยรูปี แล้วจะซื้อแพะตัวเมียไว้ 2 ตัว มันจะมีลูกเพิ่มขึ้นทุกๆ 9 เดือน ก็จะกลายเป็นฝูงแพะฝูงใหญ่ขึ้น เราจะเอาแพะไปขายพอได้เงินสัก 100 เหรียญ เราจะเอาเงินนี้ไปซื้อแม่ม้าไว้ 2 ตัว พอมันมีลูกมากมาย เราจะได้ขายได้เงินทองเป็นอเนก แล้วเอาเงินไปสร้างบ้านหลังใหญ่ ภายหลังพราหมณ์ทั้งหลายก็มาหาเราที่บ้านและยกลูกสาวที่สวยงามให้เป็นภรรยา เราจะมีบุตรกับเรา เมื่ออายุบุตรได้ 2 ขวบ ใบบางเวลาเราจะเข้าไปอ่านหนังสืออยู่ในโรงม้า บุตรน้อยก็จะคลานเข้าไปหาเราด้วยความยินดี เราเกรงบุตรจะเป็นอันตราย เราก็โกรธ ร้องบอกภรรยาออกไปว่า เจ้าจงมารับลูกออกไปเดี๋ยวนี้ แต่ภรรยาไม่ได้ยิน เราก็โกรธมาก ยกเท้าขึ้นเตะภรรยาทันที เมื่อพราหมณ์เฒ่ามัวเพลินคิดอยู่เช่นนี้มีทันรู้สึก ก็ยกเท้าเตะไปถูกหม้อที่ใส่แบ่งนั้นแตกทำลายแบ่งที่ได้ไว้เป็นทุนนั้นก็กระจายแปดเปื้อนไม่มีเหลือ พราหมณ์นั้นได้รับความโหดเป็นกำลัง

58. นิทานข้างต้นนี้ ชี้ให้เห็นความสำคัญของสิ่งใด ?

- ก. ศील
- ข. สติ
- ค. สมาริ
- ง. ปัญญา

(ความเข้าใจ)

59. นิทานเรื่องนี้สอดคล้องกับสำนวนใด ?

- ก. โลกมาก ลากหาย
- ข. สร้างวิมานในอากาศ
- ค. ไม่เห็นโลงศพ มีหลังน้ำตา
- ง. ไม่เห็นน้ำตดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้

(การสังเคราะห์)

60. นิทานเรื่องนี้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร ?

- ก. มีประโยชน์ เพราะสอนใจว่าการตั้งความหวังไว้สูงเกินไปอาจนำมาซึ่งความผิดหวัง
- ข. มีประโยชน์ เพราะสอนใจว่าถ้ามัวฝันเพื่องอาจได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
- ค. ไม่มีประโยชน์ เพราะเป็นเพียงเรื่องเล่าสู่กันฟังเพื่อความเพลิดเพลิน
- ง. ไม่มีประโยชน์ เพราะเนื้อเรื่องไม่น่าจะเป็นไปได้

(การประเมินค่า)

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำอธิบาย

โปรดอ่านคำอธิบายให้เข้าใจโดยตลอดก่อนลงมือทำแบบทดสอบ

- เขียนชื่อ สกุล เลขที่ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
- แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ 60 คะแนน
ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.30 ชั่วโมง
- ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ
- เปิดแบบทดสอบเมื่อได้รับอนุญาต
- ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย X บน ตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้
ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ จากข้อ ข เป็น ง ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		X

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 4

สถิติจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติพบว่า คนไทยนอกจากไม่ค่อยเปลี่ยนพฤติกรรมการกินให้สร้างสรรค์และมีประโยชน์แล้ว ยังไม่ค่อยชอบตรวจสุขภาพ กว่า 80 % เป็นมะเร็งขั้นลุกลามแล้วจึงไปหาหมอ ผลก็คือ หมดโอกาสรักษาให้หาย

เป็นที่ทราบกันว่า มะเร็งตับ คือ อันดับ 1 ที่เกิดขึ้นกับคนไทย สาเหตุในโตรชาวมิน คือตัวร้ายที่ทำให้เกิดมะเร็งตับ และมะเร็งระบบทางเดินอาหาร โดยมันอยู่ในอาหารประเภทเนื้อสัตว์หมัก หรืออาหารที่มีดินประสิว (ไนเตรท) และไนโตรท์ไนริไมด์ที่มากเกินไป ซึ่งไม่พ้นอาหารขบเคี้ยวของชาวฮิสานและชาวเหนือ อย่าง ปลาข้าว ปลาจ่อม ปลาต้ม และแหนม อย่างไรก็ตาม สาเหตุนี้สามารถถูกทำลายได้ด้วยความร้อน แต่ร่างกายของเราสามารถสร้างสารนี้ขึ้นมาได้อีกวิธีหนึ่ง คือกินอาหารที่มีเกลือไนเตรท และไนโตรท์ประปนอยู่ ซึ่งมีกอยู่ในอาหารอย่าง เบคอน ไส้กรอก เนื้อเค็ม เนื้อกระป๋อง ปลาข้าว และอื่นๆ วิธีป้องกันก็โดยทานผักผลไม้มากขึ้น เพราะวิตามินที่จากสิ่งเหล่านี้จะช่วยได้

อีกสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสูความเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็งก็คือ การประกอบอาหารโดยใช้ความร้อนที่อุณหภูมิสูง เช่น การปิ้งย่าง ทอด และรมควัน จะทำให้เกิดสารก่อกลายพันธุ์และสารก่อมะเร็งหลายชนิด จึงควรรับประทานอาหารในลักษณะนี้ให้น้อยลงจะดีกว่า

1. สาเหตุสำคัญของข้อความนี้คืออะไร ?

- วิธีป้องกันโรคมะเร็ง
- อาหารที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง
- สาเหตุของการเกิดโรคมะเร็ง
- ข้อแนะนำในการเลือกรับประทานอาหาร (ความเข้าใจ)

2. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด ?

- บอกเล่า
- ให้ข้อคิดเห็น
- เชิญชวน
- ชี้แนะ (การวิเคราะห์)

3. ผู้เขียนบทความนี้มีจุดประสงค์อย่างไร ?

- เพื่อให้ตระหนักถึงอันตรายของโรคมะเร็ง
- เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- เพื่อเชิญชวนไปเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร
- เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันโรคมะเร็ง (การวิเคราะห์)

4. บุคคลใต่นี้จะเป็นคนกล่าวข้อความข้างต้นนี้มากที่สุด ?

- ก. นักเทคนิคการแพทย์
- ข. นักสาธารณสุข
- ค. นักวิทยาศาสตร์
- ง. นักโภชนาการ

(การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5 – 8

อาจารย์ระพี สาคริก นอกจากจะให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่นักเล็งกล้วยไม้อย่างกว้างขวางแล้ว ท่านยังทำให้บรรยากาศของนักเล็งกล้วยไม้หลายกลุ่มทั้งในกรุงและต่างจังหวัดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

อาจารย์ระพี "คุณพ่อ" แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เคยกล่าวแก่ลูกๆชาวเกษตรกรเย็นวันหนึ่งว่า "ความฝันของพ่ออย่างหนึ่งอยากจะเห็นนิสิตนักศึกษาที่พ่อมีความใฝ่ใจ หรือมีความรู้สึกเหมือนกับลูกหลาน อยากจะสร้างให้เป็นคนดีมีคุณธรรม การฝึกฝนหรือความสนใจนี้เหมือนกับที่พ่อเล่นกล้วยไม้แล้วรู้สึกเพลิดเพลิน และเล่นโดยไม่ลืมไม่เบื่อ เหมือนอย่างที่พ่ออยู่กับนิสิตนักศึกษา พ่อไม่เบื่อ อยู่นานเท่านั้นก็อยู่ได้ เพราะว่าเรามีเป้าหมาย มีความสนใจและฝึกฝนว่า นี่เราจะสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี เป็นพลังของสังคมเหมือนอย่างที่เราเป็น และให้ดีกว่าเราอีก พยายามแล้วทุกอย่าง ยิ่งมาเห็นสภาพสังคมปัจจุบันที่ผ่านมาแล้วก็ยิ่งหวัง ยิ่งพยายาม โดยขออาศัยหลักเดียวกับที่พ่อทำเรื่องกล้วยไม้"

5. ข้อความนี้จัดเป็นงานเขียนประเภทใด ?

- ก. บทความ
- ข. บทสัมภาษณ์
- ค. ตำนาน
- ง. เรื่องสั้น

(การวิเคราะห์)

จากข้อความนี้ อนุมานได้ว่าอาจารย์ระพี สาคริก มีอุปนิสัยอย่างไร ?

- ก. ขยัน
- ข. เลือเพื่อเผื่อแผ่
- ค. ใจดี มีเมตตา
- ค. เข้มแข็ง และอดทน

(การวิเคราะห์)

หลักที่อาจารย์ระพี สาคริกใช้ในการทำงาน ตรงกับคุณธรรมข้อใด ?

- ก. โอวาท 3
- ข. พรหมวิหาร 4
- ค. อิทธิบาท 4
- ง. ชมราวาสธรรม 4 (การสังเคราะห์)

8. ข้อคิดที่ได้จากการเลี้ยงกล้วยไม้ของท่าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างดีในเรื่องใด ?

- ก. การเกษตรกรรม
- ข. การเลือกอาชีพ
- ค. การศึกษาเล่าเรียน
- ง. การครองเรือน (การนำไปใช้)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9 – 12

การเลือกรับวัฒนธรรมจากต่างชาตินั้น จะต้องใช้วิจารณญาณมองให้ลึกซึ้งถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรม จากแนวคิดของศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ในเรื่อง การก้าวรุกและปะทะทางวัฒนธรรม ที่ให้เห็นถึงการรับวัฒนธรรมต่างชาตินาโดยมิได้พิจารณาถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรม ไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีเลย เช่น วัฒนธรรมในการกินฟาสต์ฟู้ด แก่นแท้อยู่ที่การกินง่าย อย่ง่าย กินให้ได้สารอาหารที่ถูกส่วน รวดเร็วและประหยัด เพื่อว่าจะได้มีเวลาทำงานต่อไป แต่เรากลับรับวัฒนธรรมมาแบบฉาบฉวย ยอมเสียเงินแพงๆ ในการเข้าร้านฟาสต์ฟู้ด ซึ่งของกินราคาแพงและเสียเวลานั่งกินเป็นชั่วโมงๆ กลายเป็นค่านิยมฟุ่มเฟือย แสดงความโก้แต่ไร้ปัญญา

9. ชาวคนไทยควรมีหลักในการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติอย่างไร ?

- ก. เลือกรับวัฒนธรรมที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม
- ข. เลือกรับวัฒนธรรมตามคำแนะนำของผู้ใหญ่
- ค. เลือกรับวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับตนเอง
- ง. เลือกรับวัฒนธรรมโดยไตร่ตรอง (ความเข้าใจ)

10. น้ำเสียงของผู้เขียนเป็นเช่นใด ?

- ก. ราบเรียบ เย็นชา
- ข. เยาะเย้ย
- ค. ตำนานิติเตียน
- ง. ไม่พึงพอใจ (การวิเคราะห์)

11. ข้อเสนอนេះตามข้อความนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด?
- เหมาะสม เพราะสอนให้รักษาวัฒนธรรมไทย
 - เหมาะสม เพราะสอนให้ใช้ปัญญาไตร่ตรอง
 - ไม่เหมาะสม เพราะไม่เข้ากับยุคสมัย
 - ไม่เหมาะสม เพราะไม่สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น (การประเมินค่า)
12. จงพิจารณาว่า บุคคลใดมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคำแนะนำในบทความ
- มอติเลือกซื้อเสื้อผ้าโดยดูที่ยี่ห้อ
 - เบิร์ตชอบนัดคุยกับเพื่อนที่ร้านพิซซ่า
 - ทาซาชอบแช่ขันญี่ปุ่นเพราะทันสมัย
 - เทย่าชอบภาพยนตร์ฝรั่งเพราะชื่นชมผลงานที่มีคุณภาพ (การนำไปใช้)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-16

ลูกเขย ก่อนจะไปขอขามีหลังพองคโศก เจ้าจะต้องมีทุนของตัวเอง คือ บารมีของตนลงทุนไปก่อน เมื่อบารมีของเจ้าไม่พอ จึงค่อยขอยืมบารมีคนอื่นมาช่วย มิฉะนั้นเจ้าจะเอาตัวไม่รอด เพราะหนี้สินในบุญบารมีที่เกี่ยวไปรอมิมนจนหันตัว เมื่อทำบุญกุศลได้บารมีมา ก็ต้องเอาไปผ่อนใช้หนี้เขาจนหมด ไม่มีอะไรเหลือติดตัว แล้วเจ้าจะมีอะไรในภพหน้า หมั่นสร้างบารมีไว้ แล้วฟ้าดินจะช่วยเอง

จงจำไว้ละ.....เมื่อยังไม่ถึงเวลา เทพเจ้าองค์ใดจะคิดช่วยเจ้าไม่ได้.. ครั้นถึงเวลา...ทั่วฟ้าจบดิน ก็ดักเจ้าไม่อยู่.....จงอย่าไปเว่งแหว่งดาฟ้าดิน เมื่อบุญเราไม่เคยสร้างไว้เลย จะมีใครที่โหมมาช่วยเจ้า

13. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับข้อความข้างต้นนี้
- ทุกคนควรหมั่นสร้างความดี
 - สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยคนที่เดือดร้อน
 - คนทำบุญ ผลบุญย่อมเกื้อหนุน
 - ทุกคนควรช่วยตนเอง ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (ความเข้าใจ)
14. ผู้เขียนกล่าวในเชิงใด ?
- เสนอแนะ
 - สั่งสอน
 - เชิญชวน
 - แสดงข้อเท็จจริง (การวิเคราะห์)

15. ผู้ปฏิบัติตามข้อความข้างต้นนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด ?

- ก. ชีวิตมีความสุข
- ข. หน้าที่การงานมั่นคง
- ค. มีฐานะดี
- ง. การเป็นที่ยอมรับในสังคม (การสังเคราะห์)

16. สาระนั้นน่าจะเป็นประโยชน์กับบุคคลใดมากที่สุด ?

- ก. เด็ก และเยาวชน
- ข. ผู้ใหญ่วัยทำงาน
- ค. ผู้สูงอายุ
- ง. ผู้คนทุกวัย (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 20

วันนี้ชุมชนชนบทไทยมีทุกอย่างเพื่อ "ตอบสนองความฝัน" ของนักท่องเที่ยว มีภูมิประเทศ ทุ่งนา ป่าเขา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความสนุกและความสบาย มีข้าวปลาอาหาร โดยเฉพาะอาหาร สุขภาพ ผักปลอดสาร สมุนไพร เครื่องสำอาง การนวด การอบ การรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน และวันนี้ "สุขภาพ" คือประเด็นที่คนทั่วโลกให้ความสนใจ หมู่บ้านไทยมีทุกอย่างที่โลกต้องการ

นักท่องเที่ยวมาเมืองไทย 30 ล้านคน จะเกิดอะไรขึ้น วันนี้แค่ 9 ล้านคนก็กลายเป็นที่มาของ รายได้หลักของประเทศอยู่แล้ว ถ้าเพิ่มเป็นห้าหกเท่าก็จะเป็นเหมือนสเปน ฝรั่งเศส อิตาลี ซึ่งมี จำนวนนักท่องเที่ยวเกือบเท่าหรือมากกว่าประชากรของตนเอง (50-60 ล้านคน)

นักท่องเที่ยวมามากๆ จะทำลายสิ่งแวดล้อมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือไม่ จำนวนคน คงไม่เกี่ยว ถ้าจัดการเป็น ไม่ต้อง 30 ล้านหรอก แค่ 3 แสนก็ทำลายได้ ดูพัทยาและอีกหลายๆ เมืองเป็นตัวอย่าง แล้วทำไมเมืองใหญ่ๆ ในโลกที่มีนักท่องเที่ยวเป็นสิบล้านจึงไม่มีปัญหาอะไร

นี่คือชุมชนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและเป็นจริงที่สุดของไทย อย่างอื่นเราหมดโอกาสแข่งขันกับชาติอื่น เขาแล้ว ไม่ว่าจะป็นอุตสาหกรรมหรือการเกษตร แต่เรามีศักยภาพสูงสุด และสามารถแข่งขันกับใครก็ได้ในโลก ไม่ว่าจะป็นรอยยิ้ม การบริการ อาหารอร่อย ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม "สนุกและสบาย"

แต่เราจะทำการท่องเที่ยวแบบนี้ได้และทำแบบยั่งยืน คงต้องคิดเรื่องการพัฒนาประเทศใหม่

17. ข้อความที่ยกมานี้จัดเป็นบทความประเภทใด ?

- ก. บทความบรรยาย
- ข. บทความวิเคราะห์
- ค. บทความวิจารณ์
- ง. บทความแสดงทรรศนะ (ความเข้าใจ)

18. ข้อใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน

- ก. คนทั่วโลกให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ
- ข. สิ่งแวดล้อมเมืองพัทยาถูกทำลายเพราะการท่องเที่ยว
- ค. เมืองที่สำคัญในฝรั่งเศสและอิตาลีมีรายได้หลักจากการท่องเที่ยว
- ง. ไทยสามารถแข่งขันกับต่างชาติได้เป็นอย่างดีในด้านการบริการ. (การวิเคราะห์)

19. ถ้าปฏิบัติตามที่ผู้เขียนเสนอแนะ ผลที่ตามมาจะเป็นเช่นไร ?

- ก. ประชาชนมีงานทำมากขึ้น
- ข. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น
- ค. ชุมชนเจริญก้าวหน้า
- ง. สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น. (การสังเคราะห์)

20. ข้อเสนอนแนะของผู้เขียนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศหรือไม่ เพราะอะไร ?

- ก. มีประโยชน์ เพราะจะทำให้ประเทศชาติสามารถแข่งขันกับชาติอื่นได้
- ข. มีประโยชน์ เพราะจะสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นถ้ามีการจัดการดี
- ค. ไม่มีประโยชน์ เพราะจะทำให้ลายวัฒนธรรมอันดีงาม
- ง. ไม่มีประโยชน์ เพราะยังขาดความพร้อมในหลายเรื่อง. (การประเมินค่า)

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 24

นายแพทย์ หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธุ์ รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยหลังจากที่เกิดคดีฆาตกรรมหมู่และฆ่าตัวตายรวม 8 ศพ ซึ่งเป็นเรื่องสะเทือนขวัญแก่คนทั่วไป จากการประเมินของจิตแพทย์พบว่า สาเหตุการฆาตกรรมหมู่ครั้งนี้เกิดจากโรคซึมเศร้า ซึ่งเกิดจากสารเคมีบางตัวในสมองผิดปกติ ทำให้ผู้ป่วยหยุด เบื่อโลก และมีอาการอื่นๆทางร่างกาย เช่น นอนไม่หลับ อ่อนเพลีย นอนทั้งวัน สมองคิดช้า เบื่ออาหาร น้ำหนักและความต้องการทางเพศลดลง รวมทั้งห้องให้ง่าย โดยผู้ป่วยจะไม่ทราบว่าตนเองเป็นโรคดังกล่าว เพราะอย่างยิ่งสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ จึงเป็นเรื่องของญาติๆจะต้องให้ความใส่ใจ หากสังเกตพบความผิดปกติดังกล่าวติดต่อกันนาน 2 สัปดาห์ จะต้องนำผู้ป่วยไปพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยและรักษาทันที มิฉะนั้นผู้ป่วยอาจหลงผิดและคิดในทางร้ายมากขึ้น

สำหรับแนวทางป้องกันนั้น คือ การขยายการให้บริการทางโทรศัพท์ รวมทั้งการดำเนินการเชิงรุก เช่น โครงการให้คำปรึกษาสำหรับคนที่คิดฆ่าตัวตาย และโครงการป้องกันโรคซึมเศร้า ที่ทำมากกว่า 3 ปีแล้ว สำหรับมาตรการระยะยาวคือ ทางกรมมีแนวคิดที่จะผลักดัน พ.ร.บ.สุขภาพจิตและการวินิจฉัยว่าผู้ใดมีอาการป่วยทางจิต เพื่อจะได้รับรักษาให้ทัน่วงที และช่วยลดปัญหาสังคมอีกทางหนึ่งด้วย

21. สาเหตุสำคัญของข่าวนี้ คืออะไร ?

- ก. สาเหตุของโรคซึมเศร้า
- ข. ผลกระทบจากปัญหาสุขภาพจิต
- ค. ปัญหาสุขภาพจิตและแนวทางป้องกัน
- ง. สาเหตุและการป้องกันการทำตัวตาย (ความเข้าใจ)

22. ข่าวข้างต้นนี้ นำเสนอประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด ?

- ก. การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ข. การลดปัญหาสังคม
- ค. การดูแลสุขภาพสุขภาพ
- ง. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (การวิเคราะห์)

23. ข้อใดเป็นการกระทำที่ส่งผลดีต่อสุขภาพจิตของผู้อื่น

- ก. ลลิตาหิวคณิตศาสตร์ให้เพื่อน
- ข. สวิษฐรับฟังปัญหาของเพื่อน
- ค. สุวรินทร์ให้เงินเพื่อนรับประทานอาหารกลางวัน
- ง. แคลลีขายบริจาคหนังสือและเสื้อผ้าแก่ผู้ขาดแคลน (การนำไปใช้)

24. ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การฆ่าตัวตายเป็นสิ่งถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. ถูกต้อง เพราะเป็นการแก้ปัญหาโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ข. ถูกต้อง เพราะผู้กระทำจะได้ไปสู่สุคติภพที่ต้องการ
- ค. ไม่ถูกต้อง เพราะมีคัมภีร์ว่าด้วยการฆ่าและเน่ยคเบียงชีวิต
- ง. ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำที่ไร้ค่า (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25-28

โอบะหมี่สำเร็จรูป อาหารแห่งศตวรรษที่ 21

เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2544 สมาคมผู้ผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ระดับโลกครั้งที่ 3 ที่โรงแรมเซ็นทรัล พลาซ่า กทม. นายทีทีเอ็ม พะเนียงเวทย์ ประธานคณะกรรมการจัดงาน เปิดเมย์ว่าบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กำลังจะเป็นอาหารจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เนื่องจากภาวะที่ประชากรทั่วโลกและพื้นที่เพาะปลูกน้อยลง อาหารขาดแคลนอย่างมาก ทำให้ตลาดบะหมี่เติบโตมาก คาดว่าภายในศตวรรษที่ 21 ยอดขายบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปจะสูงถึง 1 แสนล้านซองต่อปี ส่วนที่มีการวิจารณ์กันว่าการใส่ผงชูรสในบะหมี่มากนั้น ไม่จริง เพราะใส่ต่ำกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กำหนด แต่ยอมรับว่ามีกลิ่นปากจริง อาจทำให้ผู้บริโภคเกิดปัญหาผู้ประกอบการกำลังแก้ไขอยู่

สำหรับประเทศไทยนั้นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปยังคงยากกึ่งกำลังได้รับความนิยมในภูมิภาคต่างๆสูงมาก

25. เรื่องนี้จัดเป็นข่าวประเภทใด ?

- ก. ข่าวเศรษฐกิจ
- ข. ข่าวการเมือง
- ค. ข่าวธุรกิจ
- ง. ข่าวสังคม

(การวิเคราะห์)

26. เหตุใดจึงคาดว่าบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปจะเป็นอาหารจำเป็นในศตวรรษที่ 21

- ก. ประหยัดเวลา
- ข. ราคาไม่แพง
- ค. มีการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ
- ง. เหมาะสมกับสภาพการณ์โลก

(ความเข้าใจ)

27. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

(การวิเคราะห์)

- ก. ตลาดผู้บริโภคบะหมี่นานาชาติจัดประชุมระดับโลกครั้งที่ 3
- ข. บะหมี่รสต้มยำกุ้งได้รับความนิยมสูงในประเทศไทย
- ค. บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปกำลังเป็นอาหารจำเป็นในศตวรรษที่ 21
- ง. คาดว่าในศตวรรษที่ 21 ยอดขายบะหมี่จะสูงถึง 1 แสนล้านของต่อปี

28. การเสนอข้อมูลในข่าวเชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เชื่อถือได้ เพราะเป็นข่าวที่ให้ประโยชน์กับผู้บริโภค
- ข. เชื่อถือได้ เพราะข่าวระบุวัน เวลา สถานที่ชัดเจน ตรวจสอบได้
- ค. เชื่อถือไม่ได้ เพราะกล่าวถึงเฉพาะประโยชน์ของคนกลุ่มเดียว
- ง. เชื่อถือไม่ได้ เพราะผู้เขียนข่าวมีอคติส่วนตัว

(การประเมินค่า)

อ่านข้อความโฆษณาต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29 – 34

1. โทรแลนคัม ชุดคัมเป็นแชน ดีจีตอล จีเอสเอ็ม 2 วัต
2. ป่าสงวนส่วนตัว ต้นเอกมัย รามอินทรา บ้านลาดพร้าว
3. ต้องฮิตาซีเท่านั้นที่ป๊อบวางใจ
4. คิดใหม่ นอนใหม่ เลือกที่นอนดันล๊อปฟิลโล
5. โดกัน ทนดี ไม่มีปัญหาจุกจิก
6. โลโซ อัลบั้มยอดฮิตของมหาชน
7. น้ำมันเครื่องเบนรอย ดีเสดดี วัน พลังใหม่ที่ผ่านการรับรองจาก EMA
8. แอร์โรลายเนอร์ พัฒนาล้ำหน้าเสมอ มอบความเหนือชั้น ให้คุณเหนือใคร
9. มิตรบุบิ วิถีการแห่งความเย็นสบายที่ไม่ใช่แค่จำกัดของคุณ

29. โฆษณาทั้ง 9 ข้อความข้างต้น มีลักษณะร่วมกันที่เหมือนกันอย่างไร ?

- ก. เลือกกล่าวเฉพาะข้อดีของสินค้า
- ข. ใช้ถ้อยคำที่มีสัมผัส คล้องจอง
- ค. โฆษณาสินค้าประเภทหุ้มเพื่อย
- ง. มุ่งโน้มน้าวใจให้คล้อยตาม

(ความเข้าใจ)

30. โฆษณาในข้อใด มีข้อความจริงใจโดยอ้างมาตรฐานการผลิต

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 5
- ค. ข้อ 7
- ง. ข้อ 8

(การวิเคราะห์)

31. โฆษณาในข้อใด มีข้อความจริงใจโดยให้ทำตามบุคคลที่มีชื่อเสียง

- ก. ข้อ 3
- ข. ข้อ 6
- ค. ข้อ 8
- ง. ข้อ 9

(การวิเคราะห์)

32. โฆษณาในข้อใด มีข้อความจริงใจโดยการใช้ถ้อยคำเข้าอารมณ์

- ก. ข้อ 4
- ข. ข้อ 6
- ค. ข้อ 7
- ง. ข้อ 8

(การวิเคราะห์)

33. โฆษณาในข้อใดมีข้อความจริงใจโดยอ้างความนิยมของผู้ใช้ส่วนใหญ่

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 4
- ค. ข้อ 6
- ง. ข้อ 9

(การวิเคราะห์)

34. โฆษณาในข้อใดมีข้อความจริงใจโดยใช้การเปรียบเทียบ

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

(การวิเคราะห์)

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35-38

จะช่วยใครไม่ตั้งความหวังตอบ ให้ทุกคนหันสรรพ้ออินตราย จะช่วยเหลือเราทั้งคำนิ่งข้อ อย่าช่วยจนคนรอขอรำไป	ช่วยเพราะชอบที่จะช่วยด้วยใจหมาย และผ่อนคลายความทุกข์เป็นสุขใจ ช่วยเขาก่อนเกิดผลพึ่งตนได้ สร้างนิสัยสันดานเกียดจรัณควัน
--	---

35. ร้อยกรองนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. บรรยาย
- ข. ชี้แนะ
- ค. โน้มน้าว
- ง. สั่งสอน

(การวิเคราะห์)

36. จงพิจารณาเลือกความในข้อต่อไปนี้ที่ไม่ถูกต้องตามที่กล่าวไว้ในร้อยกรองข้างต้น

- ก. การช่วยเหลือผู้อื่นทำให้เกิดความสุขใจ
- ข. ควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยมุ่งให้เขาพึ่งตนเองได้
- ค. ควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกครั้งที่เขาเดือดร้อน
- ง. ควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

(ความเข้าใจ)

37. ผู้ปฏิบัติตามร้อยกรองนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด ?

- ก. มีฐานะดี
- ข. มีชีวิตที่เป็นสุข
- ค. มีหน้าที่การงานมั่นคง
- ง. ประสบความสำเร็จในชีวิต

(การสังเคราะห์)

38. คุณค่าที่เด่นชัดที่สุดของร้อยกรองนี้อยู่ที่สิ่งใด ?

- ก. ใช้คำสื่อความหมายได้ชัดเจน
- ข. ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
- ค. ใช้คำมีสัมผัสในไพเราะ
- ง. ให้สาระสอนใจเป็นอย่างดี

(การประเมินค่า)

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39 - 42

แม่มีได้เป็นดอกกุหลาบหอม	ก็จงยอมเป็นเพียงลดาขาว
แม่มีได้เป็นจันทร์อันสกา	จงเป็นดาวดวงแจ่มแอร้มตา
แม่มีได้เป็นหงส์ทะนงศักดิ์	ก็จงรักเป็นโนรีที่หรรษา
แม่มีได้เป็นน้ำแม่คงคา	จงเป็นธาราใสที่ไหลเย็น
แม่มีได้เป็นมหาหิมาลัย	จงพอใจเป็นจอมปลวกที่แลเห็น
แม่มีได้เป็นวันพระจันทร์เพ็ญ	ก็จงเป็นวันแรมที่แจ่มจาง

39. สาระสำคัญของบทร้อยกรองนี้คือข้อใด ?

- ก. จงทำวันนี้ให้ดีที่สุด
- ข. จงฝันในสิ่งที่เป็นไปได้
- ค. ควรพอใจในสิ่งที่มีอยู่
- ง. ควรดำรงชีวิตอย่างพอเพียง (ความเข้าใจ)

40. บทร้อยกรองข้างต้นนี้ใช้โวหารประเภทใด ?

- ก. บรรยายโวหาร
- ข. สาธกโวหาร
- ค. อุปมาโวหาร
- ง. เทศนาโวหาร (การวิเคราะห์)

41. ควรตั้งชื่อบทร้อยกรองนี้ว่าอย่างไร ?

- ก. ขอเพียงได้ตั้งใจปรารถนา
- ข. ความฝันกับความเป็นจริง
- ค. ปรับตัว - ปรับใจ
- ง. พอใจ - ให้สุข (การสังเคราะห์)

42. ร้อยกรองนี้ดีเด่นในด้านใด ?

- ก. มีสัมผัสใน
- ข. ใช้ความเปรียบเทียบ
- ค. มีการเสียดสีเชิงธรรมชาติ
- ง. ให้อารมณ์สะเทือนใจ (การประเมินค่า)

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 43 – 46

ทำตัวให้เป็นหญิง	ตั้งแต่ชื่อไปเจียวเหวย
ทุกอย่างจึงลงเอย	ว่าเขาอย่างฝรั่งดี
เพลงไทยก็เพลงเขย	เอ็งเงิงเงยทั้งตาปี
ต้องฟังเพลงฝรั่งซี	ถึงเช็กซ์สับมีใจ
คิดอย่างฝรั่งคิด	ต้องฟุดฟิดและฟอไฟ
ชีวิตวิญญานไทย	จึงชายถูกเป็นธรรมดา
มองหากก็ไม่เห็น	ความเป็นจริงประจัญหน้า
เขี่ยผงที่เข้าตา	ออกเสียวที่เกิดเพื่อนไทย

43. จากร้อยกรองข้างต้นนี้ "ผงเข้าตา" หมายความว่าอย่างไร ?

- ก. นำปัญหามาให้ตนเอง
- ข. ปัญหาที่เกิดโดยไม่รู้ตัว
- ค. เกิดปัญหาที่แก้ไขไม่ได้
- ง. มองไม่เห็นปัญหาของตนเอง

(ความเข้าใจ)

44. น้ำเสียงของผู้เขียนเป็นเช่นใด ?

- ก. ชิงชัง
- ข. โหม่งพอใจ
- ค. เขาะเขี่ยตากกลาง
- ง. เสียดสีประชดประชัน

(การวิเคราะห์)

45. จากบทร้อยกรองนี้ ข้อใดกล่าวถึงผู้เขียนได้ถูกต้องที่สุด ?

- ก. รักชาติไทยยิ่งชีวิต
- ข. ภูมิใจในความเป็นไทย
- ค. รั้งเกียรตินิยมธรรมชาติดีอื่น
- ง. ไม่ปรับตัวเข้ากับยุคสมัย

(การวิเคราะห์)

46. ร้อยกรองนี้มีคุณค่าเด่นในด้านใด ?

- ก. ปรัชญาจริยธรรม
- ข. มีความงดงามทางวรรณศิลป์
- ค. ปรัชญาจิตสำนึกเรื่องวัฒนธรรมไทย
- ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

(การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 47 – 50

บ่อยๆที่พ่อมักจะลืมของกินของใช้ที่แม่ฝากซื้อ เวลาที่พ่อออกจากบ้านไปไหนมาไหน แต่สิ่งที่พ่อติดมือมาทุกครั้งราวกับสิ่งนั้นหาด้วยกาย กลับเป็นของที่พ่ออ้างนักหนาว่า "อาหารสมองนะนี่" ที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า เราจะเห็นพ่อหนีสิ่งพิมพ์ทุกอย่างบนแผงที่ขวางหน้าพ่อ ไม่ว่าจะป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรืออะไรก็ตามที่พ่ออยากอ่าน แม่ได้แต่ส่ายหน้า ทั้งฉิวทั้งชัน

"เออ ดีนะ วันหลังจะได้เอาไอ้ตัว ก ไก่ ข ไข่ นี้ขาวข้าวต่างข้าวสารหุงให้กินซะที ดูซิว่าจะอิมไหมของคนอื่นเขามีเมียน้อยเป็นผู้หญิง ไอ้ของเรากลับมีเมียน้อยเป็นหนังสือ แถมยังหลงกันซะไม่ลืมหูลืมตา"

แต่แม่ก็เป็นคนเดียวของบ้านที่คอยใส่ใจ บัด เซ็ด ดูแลบรรดา "เมียน้อย" ของพ่อให้เนื้อตัวชาวสะอาด ยั้วตาและน่าจับต้อง ความรุ่มเย็นเป็นสุขในครัวเรือนของเราจึงมีอยู่ได้แน่นแฟ้น เพราะความรู้จักปรองดองสัมพันธ์ภาพกันในระหว่างพ่อ แม่ และหนังสือของพ่อ

ฉันโตขึ้นมาในยุคที่เครื่องรับโทรทัศน์ยังเป็นของตื่นเต้นแปลกใหม่แห่งยุค ตอนแรกพ่อยืนกรานไม่ยอมซื้อเข้าบ้านเป็นท่าเดียว พวกเราจึงหนีไปดูทีวีบ้านย่า แต่ไม่ช้า พ่อไม่อาจแข็งขืนค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ทะลักเข้ามากับยุคสมัยได้ พ่อจึงให้เรา นั่งดูรายการข่าวกันสลอนทุกคืน รู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง นอกนั้นพ่อจะอนุญาตให้เปิดดูเป็นเวลาและเฉพาะบางรายการเท่านั้นเอง พ่อให้เหตุผลว่า

"ผมไม่ยอมให้ลูกผมเอาทีวีมาเป็นลูกกะตาทั้งชีวิตหรอก เดี่ยวโตขึ้นก็จะกลายเป็นคนมองอะไรแบบใส่ของสำเร็จรูปอยู่แค่ว่าเขาจับให้มองเท่านั้นเอง" แล้วพ่อก็ขยายให้น่าเชื่อถือต่อไปว่า

"ลองเอาทีวีสักหมื่นเครื่องมาให้คนเป็นหมื่นดูปุ๊บไร ก็คนๆก็มองเห็นได้แค่ว่าเขาทำให้เห็นอยู่ในจอเท่ากันหมด" แล้วพ่อก็ขู่อีกหนึ่งขั้นมาเหมือนชูชกชนะ "สู้หนังสือเล่มเดียวก็ไม่ได้ ต่อให้อ่านกันเป็นแสนคน จ้างก็เห็นออกมาเป็นคนละเรื่อง คนละมโนภาพ ไม่มีซ้ำกันสักคน แล้วจะมาคุยว่าไอ้ทีวีมันนำมหัสจรรย์ไปได้ยังไง"

47. ผู้เขียนต้องการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องใด ?

- ก. ความหวังใจของพ่อที่มีต่อลูก
- ข. ประโยชน์และโทษของโทรทัศน์
- ค. งานอดิเรกที่พ่อรักเป็นชีวิตจิตใจ
- ง. ความรักและเห็นคุณค่าของการอ่าน (ความเข้าใจ)

48. "ฉัน" เล่าถึงพ่อด้วยความรู้สึกเช่นใด ?

- ก. ไม่พอใจ
- ข. น้อยใจ
- ค. เห็นใจ
- ง. ภูมิใจ (การวิเคราะห์)

49. พฤติกรรมของ“พ่อ” ที่ปฏิบัติต่อลูก ตรงกับสำนวนในข้อใด ?

- ก. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย
- ข. รักยาวให้มัน รักสั้นให้ต่อ
- ค. ทวนเป็นลม ชมเป็นยา
- ง. กันไว้ดีกว่าแก้ (การสังเคราะห์)

50. การอบรมเลี้ยงดูลูกของ“พ่อ”ดูต้องเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เหมาะสม เพราะพ่อเห็นว่าโทรทัศน์มีโทษต่อเด็ก
- ข. เหมาะสม เพราะพ่อหวังดีและเลือกสิ่งที่ดีให้ลูก
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะเข้มงวดเกินไป
- ง. ไม่เหมาะสมเพราะไม่เข้าใจความต้องการของลูก (การประเมินค่า)

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 51-54

อาการหลงๆลืมๆของแม่เด๋อนั้นมีมาก แล้วคนที่รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของแม่เด๋าก็คือคนที่มาเยี่ยมและเฝ้าดูแลอย่างสม่ำเสมออย่างระเนียบ หรือแม้กระทั่งก็ยังรับรู้ความเปลี่ยนแปลงของแม่เด๋่า ยกเว้นสุเทพกับสุธรรมที่นานๆมาครั้ง แต่แต่ละครั้งก็มาพูดคุยเดี่ยวเด๋วแล้วก็ลาจากไป จึงไม่ค่อยได้รับรู้เรื่องราวของพี่สาวและแม่เด๋่าเท่าไรนัก

“กริ่ง...กริ่ง...กริ่ง...”

มีเสียงกริ่งเรียกตึกระชั้น ละเอียดเดินรีบเร่งออกมาจากเรือนคนงานรับจ้าง มุ่งสู่ห้องนอนของแม่เด๋่า ที่นั่น สุเทพ ซึ่งนานๆมาเยี่ยมสักครั้ง ยืนบ่นวดแขนของแม่อยู่ข้างเตียง

“แม่เขาบ่น ” สุเทพพูดด้วยสีหน้าอกบุญไม่รับ

“บ่นเรื่องอะไร ?”

ละเอียดขอกอาการเหนื่อเพลี้ย เนื่องจากเร่งงานเมื่อคืนจนแทบไม่ได้หลับได้นอน

“ก็ถามแม่ดูสิ ?”

“เป็นอะไรแม่ ?”

ละเอียดออกเสียงดังตามเคย ในขณะที่สุเทพตบแขนแม่เบาๆเหมือนปลอบโยน

“ข้าวก็ยังไม่ได้กิน น้ำก็ยังไม่ได้กิน วันนี้ทั้งวันก็ยังไม่ได้กิน เมื่อวานก็ไม่ได้กิน” แม่ฟ้องลูกชาย

“ได้ยื่นหรือยังละ ” สุเทพย้ำ

“แม่เพิ่งกินข้าวเย็นเมื่อคืนี ฉียดป้อนแม่กับมือ แม่จำไม่ได้หรือ รามที่ป้อนอยู่ในครัวยังไม่ได้ล้างเลย ” เกือบจะเป็นเพียงตะโกน

“ยังจำยังไม่ได้กิน ไม่มีใครเอาข้าวมาให้ข้ากินเลย” แม่เด๋่ารำพัน

“ที่ฉียดปรุงแกงจานจนลืมหรือเปล่า ?” สุเทพถามอย่างไม่พอใจ ทำให้ละเอียดนมตลิ่งความอดทนทันที

“นี่เจ้าเทพ แก้วหรือเปล่า ฉันเลี้ยงดูแม่มาไม่เคยขาดตกบกพร่อง แก้วใหม่ ฉันเหนื่อยกับแม่นามาก ฉันไม่เคยบ่นให้แกฟังแม้แต่ครั้งเดียว “ ละเอียดพูดเสียงสั่นด้วยความโกรธ

“แล้วแก้วมี้ย ตอนที่มี้สุรภาพของแม่เป็นยังไง จับถ่ายซีเียวไม่เป็นเวลา ตามหน้อย หั้งแกหั้งไ้ยมม เคยมาช่วยดูแลแม่บ้างหรือเปล่า ตักดินเที่ยงคืนแม่ตกจึงเรียกฉัน บอกฉันว่าหิวข้าว ฉันก็หุงข้าวให้กิน กินลองคำ แม่บอกว่าอิ่มแล้ว แก้วรู้บ้างไหม “ คำพูดของละเอียดหลังไหลดังสายน้ำเชี่ยว

“ ฉันจะบอกกับแกให้ ถ้าแกคิดว่าแกเลี้ยงดูแม่ได้ดีกว่าฉัน แกมีเวลาใกล้ชิดแม่มากกว่าฉัน แกเอาไปเลย แกเอาแม่ไปเลี้ยงที่บ้านของแกนู่น “

ละเอียดพูดได้เพียงแค่นั้น ก็ทรุดนั่งลงที่เก้าอี้ข้างเตียง ขบหน้าลงที่สองฝ่ามือ ร้องไห้สะอึกสะอื้นราวกับเด็ก

ร้องไห้ไม่ใช่เพราะเกลียดน้องชาย ร้องไห้ไม่ใช่เพราะต้องการจับไล่แม่ แต่ร้องไห้เพราะเสียใจในคำพูดของตัวเอง และน้อยใจน้องชายที่ไม่เข้าใจในความรักของพี่สาวที่ทุ่มเทให้กับแม่อย่างสุดหัวใจ

51. ข้อใดคือความขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่อง

- ก. ความดี กับ ความเลว
- ข. ความรับผิดชอบ กับ ความเห็นแก่ตัว
- ค. ความรักแม่ กับ ความรักตนเอง
- ง. ความคิดเห็นของตน กับ ความคิดเห็นของผู้อื่น (การวิเคราะห์)

52. ข้อใดเป็นความต้องการของ “ละเอียด”

- ก. ขอให้แม่มีสุรภาพดี
- ข. ขอให้แม่เห็นใจตน
- ค. ขอให้น้องชายเข้าใจตน
- ง. ขอให้น้องชายช่วยแบ่งเบาภาระของตน (ความเข้าใจ)

53. ข้อใดกล่าวถึง “ละเอียด” ไม่ถูกต้อง

- ก. ขยันทำมาหากิน
- ข. อดทนต่อปัญหาต่างๆ
- ค. เหน็ดเหนื่อยต่อภาระกาณงาน
- ง. เจ้าอารมณ์ (การวิเคราะห์)

54. “ ฉันจะบอกกับแกให้ ถ้าแกคิดว่าแกเลี้ยงดูแม่ได้ดีกว่าฉัน แกมีเวลาใกล้ชิดแม่มากกว่าฉัน แกเอาไปเลย แกเอาแม่ไปเลี้ยงที่บ้านของแกนู่น “ ละเอียด” กล่าวเช่นนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

- ก. เหมาะสม เพราะน้องชายไม่ช่วยเหลือ
- ข. เหมาะสม เพราะทุกคนจะได้รู้ความจริง
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะควรพูดโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะจะทำให้แม่เสียใจ (การประเมินค่า)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 55-57

ทิดดี-ทิดร้าย

ทิดดีและทิดร้ายบวชอยู่วัดเดียวกัน เมื่อครบพรรษาครบฐิณแล้ว ทั้งสองต้องการสึกเพื่อไปประกอบอาชีพของตน จึงไปหาสมภารให้ดูฤกษ์ยามเวลาสึกไปจะดีร้ายประการใด หลวงพ่อก็ตรวจดวงทิดดี เมื่อตรวจดูแล้วก็ว่า "เฮ็งสึกได้ สึกไปแล้วดวงดีจริงๆ จะได้ภรรยาว่ารวย" ส่วนทิดร้ายก็ว่า "ปี่นี้สึกไม่ได้ สึกไปแล้วไม่ดีลำบากลำบาก" แต่ทิดร้ายก็ตัดสินใจสึกตามทิดดีผู้เป็นเพื่อน พอสึกแล้วทิดดีก็ได้ภรรยาว่ารวย มีทรัพย์สมบัติมาก ส่วนทิดร้ายไปรับจ้างเขา ขยันหมั่นเพียรเพราะรู้ว่าดวงไม่ดี จะสู้ก็สู้ไม่ได้ อาจเป็นถึงขอทานได้ ตามที่อาจารย์ทาย เจ้าของสวนที่มีลูกสาวเกิดความพอใจรักใคร่ก็ให้แต่งงานกับลูกสาวของตน

ทิดดี เมื่อได้ภรรยาว่ารวย มีทรัพย์สมบัติมากมาย และคิดว่าดวงชะตาตนเองไม่จน ก็ไม่ทำอะไร ใช้แต่ของเก่า เล่นการพนัน ในที่สุดของเก่าที่มีอยู่ก็ต้องถูกเจ้าหนี้มายึดเอาไป ส่วนทิดร้ายขยันทำมาหากิน เพราะรู้ว่าดวงตนไม่ดี ก็มีฐานะดีขึ้นเป็นลำดับ

55. ผู้เล่านิทานเรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายอย่างไร ?

- ก. เพื่อให้ความเพลิดเพลิน
- ข. เพื่อสอนใจให้ประพฤติดี
- ค. เพื่อให้ความรู้เรื่องการดูฤกษ์ยาม
- ง. เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทยสมัยนั้น

(ความเข้าใจ)

56. ข้อใดคือแนวคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

- ก. อย่างหมายน้ำบ่อหน้า
- ข. โชคชะตาเป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อถือ
- ค. กระทำดีย่อมได้ดี กระทำชั่วย่อมได้ชั่ว
- ง. ความขยันหมั่นเพียรนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า

(การสังเคราะห์)

57. ข้อใดกล่าวถึงทิดดีกับทิดร้าย ได้ถูกต้อง

- ก. ซี้เกียจ - ขยัน
- ข. ประหยัด - ฟุ่มเฟือย
- ค. ดวงร้าย - ดวงดี
- ง. ร่ำรวย - ยากจน

(การประเมินค่า)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 58-60

คนเลี้ยงลิง

ในรัฐซ็อง มีคนเลี้ยงลิงคนหนึ่ง แกเป็นคนรักลิงมาก ไปไหนมาไหน จะมีลิงวิ่งตามเป็นพรวนว่ากันว่า สามารถรู้ใจลิง และสื่อสารกันรู้เรื่องเป็นอย่างดี

ต่อมาไม่นาน ครอบครัวแยกจากกันลงเนื่องจากมีเงินทองเท่าไร ก็นำไปซื้ออาหารมาเลี้ยงลิงจนหมด แกจึงตัดสินใจเรียกประชุมลิง เพื่อปรึกษาหารือ ขอลดค่าเลี้ยงดู เมื่อวานรมาพร้อมหน้ากัน แกจึงเอ่ยขึ้นขรมๆว่า "สหายทั้งหลาย พวกท่านคงเห็นแล้วว่า ขณะนี้ข้ายากจนลง อยากขอลดจำนวนอาหารเข้า - เย็นของพวกท่านลงสักเล็กน้อย คือ มือเข้าให้ลูกเกาส์ดัวละสามผล มือเย็นตัวละสี่ผล จะตกลงไหม ?"

ได้ยินดังนั้น บรรดาพระยาวานรทั้งหลาย ต่างก็ส่งเสียงเจี๊ยกจิกๆ แสดงอาการไม่พอใจ

"เออละๆ" เขาโบกมือห้าม

"ถ้าไม่ตกลง ข้าขอเปลี่ยนใหม่ เป็นมือเข้าสี่ มือเย็นสาม เอาไหม ?"

พวกมันเดินหยองๆ แสดงความดีอกดีใจที่ได้อาหารเพิ่ม

58. นิทานข้างต้น ชี้ให้เห็นความสำคัญของสิ่งใด ?

- ก. การใช้เล่ห์เหลี่ยม
- ข. ความรักเมตตาสัตว์
- ค. การแก้ปัญหาอย่างสันติ
- ง. การรู้จักใช้คำพูด (ความเข้าใจ)

59. การกระทำของคนเลี้ยงลิงตรงกับสำนวนใด ?

- ก. พลิกผัน
- ข. พลิกแพลง
- ค. พลิกฝ่ามือ
- ง. พลิกหน้ามือเป็นหลังมือ (การสังเคราะห์)

60. สาระจากนิทานเรื่องนี้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร ?

- ก. มี เพราะสอนให้รู้จักใช้คำพูด
- ข. มี เพราะสอนให้รู้จักรักษามลประโยชน์ของตน
- ค. ไม่มี เพราะชี้แนะให้ใช้เล่ห์เหลี่ยม
- ง. ไม่มี เพราะสอนให้เอาเปรียบผู้อื่น (การประเมินค่า)

แผนการสอนปฐมนิเทศ

เรื่อง การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

เวลา 2 คาบ 100 นาที

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง แล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลำดับขั้นตอนของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงได้
2. ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงได้
3. แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างเหมาะสม

เนื้อเรื่อง

1. กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง เป็นกลวิธีสอนการอ่านที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดระดับสูงแก่ผู้เรียน โดยครูชี้้นำการอ่านและการคิดโดยตั้งประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย อย่างไร ซึ่งผู้เรียนต้องใช้ประสบการณ์และความรู้เดิมมาช่วยประกอบการคิด นักเรียนต้องอ่านเนื้อเรื่องเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องมาประกอบความคิดเห็นของตน และนำข้อมูลมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน โดยในตอนท้าย นักเรียนต้องประเมินข้อมูลที่ได้รับการอ่านและการอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อสรุปในสิ่งที่อ่านด้วยตนเอง

2. บทความเรื่อง “กรรมของวรรณคดีไทย” โดย บุญเตือน ศรีวรพจน์ จาก สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ประจำเดือนมกราคม 2544 หน้า 62 ความว่า

ผู้เขียนแสดงความเห็นใจต่อวรรณคดีไทยที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องเซย ล้าสมัย ไม่น่าสนใจ มีน้อยคนที่สนใจอ่านและคนบางกลุ่มยังศึกษาโดยมองหาข้อบกพร่องของวรรณคดีไทย อันยังทำให้นักเรียนนักศึกษามีภาพลบต่อวรรณคดีไทยยิ่งขึ้นและแม้หลงชื่นชมความเจริญก้าวหน้าตามแบบชาติอื่นโดยมองไม่เห็นความสำคัญของมรดกชาติตน ผู้เขียนมีความเห็นว่า วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เสพสุนทรีย์ จรรโลงใจ เกิดความสุข สบายใจ การอ่านวรรณคดีจึงเฟื่องถึงที่สุนทรีย์รส อันทำให้ผู้อ่านได้ภาพในจินตนาการ ได้ความกินใจ กระทบอารมณ์ มิใช่สิ่งอื่น ผู้เขียนได้เชิญชวนให้ลองอ่านวรรณคดีไทยบางเรื่อง เพื่อจะได้รับความเป็นบันเทิงหรือสุนทรีย์รสและยังช่วยอนุรักษ์วรรณคดีไทยให้มีอายุยืนยาวต่อไปด้วย

3. คำศัพท์ สำนวนจากเรื่อง

วรรณคดี	หมายถึง	หนังสือที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี
ฉันทลักษณ์	หมายถึง	ตำราว่าด้วยคำประพันธ์
อารยประเทศ	หมายถึง	ประเทศที่เจริญด้วยขนบธรรมเนียมอันดี
สุนทรียภาพ	หมายถึง	ความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะที่แต่ละบุคคลสามารถ เข้าใจและรู้สึกได้
จรรโลงใจ	หมายถึง	ยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น
จิตรกรรม	หมายถึง	ศิลปะการวาดเขียน ศิลปะการวาดภาพ
ประติมากรรม	หมายถึง	ศิลปะสาขาหนึ่งในจำพวกจิตรศิลป์เกี่ยวกับการแกะสลัก ไม้ หินอ่อน โลหะ เป็นต้น ให้เป็นรูปหรือลวดลายต่างๆ
สถาปัตยกรรม	หมายถึง	ศิลปะหรือวิชาว่าด้วยการก่อสร้าง
วรรณศิลป์	หมายถึง	ศิลปะในการแต่งหนังสือ ศิลปะทางวรรณกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทักทายนักเรียน แนะนำตนเองและแจ้งจุดประสงค์ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอน จากนั้น ทำความรู้จักกับนักเรียน โดยให้นักเรียนกล่าวแนะนำตนเอง

ขั้นสอน

1. ครูติดบัตรคำ “กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง” บนกระดาน ชักถามนักเรียนว่า เมื่ออ่านชื่อแล้วคิดว่าเป็นอะไร และจากคำดังกล่าวนี้สื่อถึงอะไรได้บ้าง จากนั้น ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง” พร้อมด้วย “แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด” ให้นักเรียนอ่าน 5 นาที แล้วครูซักถามพร้อมอธิบายถึงความหมาย ขั้นสอนและประโยชน์ของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง โดยชี้แจงประกอบอธิบาย

2. ครูเกริ่นถึงบทอ่าน “กรรมของวรรณคดีไทย” พร้อมกับติดบัตรคำ “วรรณคดี” บนกระดาน ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับวรรณคดี ครูสรุปและเสนอแนะ

3. ครูกล่าวถึงคำศัพท์และสำนวนจากบทอ่าน และครูติดบัตรคำศัพท์ สำนวนบนกระดาน ชักถามนักเรียนถึงความหมายของคำศัพท์ สำนวนนั้นๆ จากนั้น ครูติดแถบประโยคความหมายของคำศัพท์ สำนวนที่ยกมานั้นบนกระดาน โดยติดสลับที่กัน ครูให้นักเรียนออกมาจับคู่คำศัพท์ให้ตรงกับความหมายให้ถูกต้อง ครูชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม

4. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะให้อ่านและติดแถบประโยคบนกระดานในหัวข้อ “วรรณคดีไทย.. เรื่องน่าเบื่อหน่ายของนักเรียน” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้

5. ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

6. ครูแจกบทความเรื่อง “กรรมของวรรณคดีไทย” ให้นักเรียนอ่าน ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของตนเองและเมื่ออ่านจบให้อ่านทบทวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

7. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่านในขั้นการสอนที่ 4 ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนโดยครูตั้งคำถามเกี่ยวกับความหมาย ลำดับขั้นตอน และประโยชน์ของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงให้นักเรียนตอบคำถาม ครูชมเชย เสนอแนะ และกล่าวสรุปถึงการฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูงอีกครั้งหนึ่ง

การวัดและประเมินผล

1. ครูสุ่มนักเรียนออกมาเรียงแถบประโยคลำดับขั้นตอนของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง
2. สังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใสเรื่อง “การฝึกอ่านโดยใช้ของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง”
2. ใบความรู้เรื่อง “การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง”
3. บัตรคำศัพท์และแถบประโยคความหมาย
4. บทความเรื่อง “กรรมของวรรณคดีไทย”
5. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด
6. แถบประโยคลำดับขั้นตอนของกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง

การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง

กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงเป็นกลวิธีสอนการอ่านที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดระดับสูงแก่นักเรียน โดยมุ่งฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน มิใช่เพียงแค่อ่านได้ แต่มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้อ่านเป็น หมายถึง อ่านแล้วสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่าน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้ อันสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมุ่งให้นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นตอนของกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงเริ่มต้นด้วยครูพยายามชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนคิดต่อเรื่องที่จะอ่าน นักเรียนจะต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิมมาแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่จะอ่าน จากนั้น นักเรียนจะอ่านรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเรื่อง และนำข้อมูลมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ในตอนท้าย นักเรียนต้องประเมินข้อมูลและให้ข้อสรุปในสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง

กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูงประกอบด้วยขั้นการสอน 3 ขั้น คือ ขั้นก่อนอ่าน ขั้นอ่าน และขั้นหลังอ่าน ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน

1.1 ครูกระตุ้นและสร้างพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยเกริ่นอย่างคร่าวๆ สันทนาซักถามความรู้ ประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อธิบายศัพท์หรือคำสำคัญที่นักเรียนควรทราบในเรื่องที่จะอ่าน

1.2 ครูตั้งประเด็นจากเรื่องให้ทำทหายารคิด ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

1.3 นักเรียนนำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม ซึ่งนักเรียนจะต้องหาคำตอบด้วยตนเองจากบทอ่าน

2. ขั้นอ่าน

2.1 นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง วิเคราะห์และบันทึกทั้งข้อมูลที่สนับสนุนและที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด

2.2 เมื่ออ่านจบ นักเรียนทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้ วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่าน

3. ชั้นหลังอ่าน

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ในชั้นก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกัน โดยสมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ ผนวกกับประสบการณ์เดิมของตน มาประกอบการอภิปราย

3.2 เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตัดสินใจตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ในชั้นก่อนอ่าน เขียนคำตอบลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด และนักเรียนสรุปความรู้ที่ได้เกี่ยวกับเรื่องทีอ่านลงในสมุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมของวรรณคดีไทย

บุญเดือน ศรีวรรณ

ผมไม่แน่ใจว่านักเลงหนังสือยุคปัจจุบันจะมีแกใจอ่านวรรณคดีไทยของเรามากน้อยเพียงใด แต่จากประสบการณ์ที่เคยเป็นครูสอนลูกศิษย์ลูกหามาหลายปี คราใดที่ถึงชั่วโมงเรียนวรรณคดี สังเกตเห็นนักเรียนนักศึกษาหลายคนทำหน้าเบื่อหน่ายออกอาการบอกรับไม่รับ เคยได้รับคำถามว่า เรียนวรรณคดีแล้วทำอะไรได้บ้าง ได้ยินอย่างนี้แล้วสลดหดหู่ ตอบไม่ถูกเหมือนกัน

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนไม่นิยมอ่านวรรณคดีไทย เห็นจะได้แก่ความที่เป็นเรื่องโบราณเกินสมัย อ่านแล้วเซย บางคนที่มีใจรักอยู่บ้าง พยายามอ่านก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่องเพราะศัพท์แสลงยากเกินกว่าจะทำความเข้าใจ บางคำเปิดหาในพจนานุกรมก็ไม่มี หากเป็นวรรณคดีร้อยกรองด้วยแล้ว การเรียงคำเรียงประโยคต้องอยู่ในกรอบฉันทลักษณ์ การตีความยากยิ่งขึ้นไปอีก

เป็นเวรเป็นกรรมของวรรณคดีไทยเราจริงๆ ที่มีข้อจำกัดในตัวมาก นอกจากจะเกือบไม่มีคนอ่านแล้ว ยังต้องเผชิญกับวิบากซ้ำสอง คือคนบางกลุ่มที่อ่านวรรณคดีนั่นเอง คนกลุ่มนี้อ่านเพื่อหาข้อบกพร่อง คอยจับว่าตรงไหนผิด ตรงไหนไม่ดี ตรงไหนไม่สมจริง แล้วนำเอาสิ่งที่คิดว่าบกพร่องมาตีแผ่ โดยเอาทฤษฎีฝรั่งตาน้ำข้าวมาจับ จะเพื่อประโยชน์ทางวิชาการหรืออะไรก็ตาม

นักเรียนนักศึกษาที่ต้องค้นคว้าทำรายงานเห็นของแปลกเข้าก็จำไปเป็นตัวอย่าง นำวิธีการคิดอย่างนั้นไปใช้บ้าง กลายเป็นว่าใครที่ขุดเอาความเลวของวรรณคดีขึ้นมาตีแผ่ได้มากเท่าไร ยิ่งได้รับการสรรเสริญมากขึ้น แล้วอย่างนี้ใครเล่าจะอยากอ่านวรรณคดี ในเมื่อมันมีแต่สิ่งไม่ดี สิ่งไม่ถูกต้องเป็นการยากนักที่วรรณคดีไทยจะกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งหนึ่งในสังคมนี้

คุณไมเคิล ไรท์ ฝรั่งชาติอังกฤษผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณคดีไทย กล่าวไว้ในคำนำหนังสือโครงการแข่งน้ำว่า “.....ความคร่ำครึของภาษา เพราะเรื่องการแข่งขันน้ำดูจะไม่มีมีความสำคัญสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาให้เทียบนานาอารยประเทศ แต่อารยประเทศที่ไหนไม่สนใจวรรณกรรมโบราณของตน ?...”

เอาเป็นว่าตายไปแล้วเกิดใหม่อีกก็ชาติก็คงไม่มีโอกาสได้เห็นคือการเป็น “เทียบอารยประเทศ” แต่สิ่งที่อาจได้เห็นคือการเป็น “ชี้ข่าวอารยประเทศ” ไม่เหลืออะไรเป็นของตนเอง เพราะความที่เขาแต่ตั้งหน้าพัฒนาให้เป็นอย่างเขา อะไรที่เป็นของเขาเห็นว่าดีไปหมด อะไรที่เป็นของเรา เป็นมรดกของบรรพชน กลับเห็นเป็นสิ่งล้าสมัย ไม่เข้าท่าไปหมด

มนุษยชาตินั้น นอกจากจะมีความต้องการพื้นฐานทั้งทางกาย อารมณ์และสังคมแล้ว ยังมีความต้องการในสิ่งจำเป็นอีก 2 ประการคือ การสื่อสารและสุนทรียภาพ การสื่อสารนั้นได้แก่ความต้องการให้ผู้อื่นรู้เรื่องราวของตนและตนเองก็อยากรู้เรื่องราวของผู้อื่น ทำให้เกิดภาษาพูด ภาษาเขียน จนพัฒนามาเป็นวรรณคดี

สุนทรียภาพหรือสุนทรียรส นั้น ดูจากรูปคำแล้วเหมือนกับสิ่งที่เข้าถึงได้ยาก ซึ่งความจริงไม่ใช่ มนุษย์ทุกรูปทุกนามมีสิ่งนี้อยู่ในตัวแล้ว ผมเชื่อว่าท่านผู้อ่านเคยร้องเพลง ฮัมเพลง นี่แหละเป็น พื้นฐานความสุนทรียในหัวใจ เมื่อไรที่เรามีความบันเทิงใจ ความสุนทรียย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งนั้น

วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง จุดหมายปลายทางของงานศิลป์ทุกแขนง คือการทำให้ผู้เสพ เกิดสุนทรีย จรรโลงใจ งานจิตรกรรมสื่อถึงผู้เสพด้วยเส้น สี และองค์ประกอบ งานวรรณคดีสื่อถึง ผู้เสพด้วยภาษา ศิลปะแขนงอื่นๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม สัมผัสความงามได้ด้วยตา ดนตรี ต้องสัมผัสความงามด้วยความไพเราะหู ส่วนวรรณคดีนั้น ต้องสัมผัสด้วยใจ ด้วย ความรู้สึก นับเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนที่สุดในบรรดาประณีตศิลป์ทั้งหมด

เมื่อเป็นเช่นนี้การอ่านวรรณคดีจึงมิใช่เพื่อต้องการเรื่องราวเพียงอย่างเดียว จุดประสงค์หลัก หรือหัวใจของการอ่านวรรณคดีอยู่ที่สุนทรียรส จะเห็นว่าบทประพันธ์หรือยกทรงชั้นดีที่เราท่านจำกันได้ติดปาก ติดหู หลายบท ไม่ได้ให้ความคิดหรือความรู้อะไรทั้งนั้น แต่ให้จังหวะ เสียงและภาพอัน บรรจงเจิดในจินตนาการ อ่านแล้วเห็นภาพในความคิด เช่น

แม่นกยกปีกป้อง	ลูกนกร้องร้องแซ่เสียง
แม่นกปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพย่นจำนวนท่านสุนทรภู์ที่ยกมานี้ใช้คำง่ายๆ นักเรียนชั้นประถมต้นก็สามารถอ่านได้เข้าใจ ผมอ่านแล้วได้ทั้งภาพและเสียง ไม่ทราบที่ท่านผู้อ่านจะเห็นอย่างไรหรือเปล่า

อีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งคุณครูเคยบังคับให้ท่องเป็นบทอาขยาน ยังจำมาได้จนบัดนี้

ขึ้นหนึ่งทรงครมภ์กัลยา	คลอดลูกออกมาเป็นหอยสังข์
ขึ้นสองต้องเที่ยวเซซัง	อุ้มลูกไปยังพนาลัย
ขึ้นสามเมื่ออยู่ด้วยยายตา	ลูกยาออกมาช่วยขับไก่
ขึ้นสี่กัลยามาแต่ไพร	ทูลสังข์ป็นไปกับนอกชาน

หลายท่านคงจำได้ว่า กลอนข้างต้นนี้มาจากเรื่องสังข์ทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 ตอน ที่นางจันทน์แม่ของพระสังข์แกะฟัก 7 ขึ้น เป็นเรื่องราวของพระสังข์ในวัยเด็ก ตรงนี้ถ้าเอาความจริงมาจับก็กลายเป็นเท็จไปอีก เพราะขึ้นฟักที่แกะเป็นรูปต่างๆแล้วนำไปต้มจนเปื่อย รูปที่แกะคงลบเลือนไปหมด พระสังข์คงไม่รู้เรื่องราวแม่ตามหา แต่หากพิจารณากันในแง่วรรณศิลป์แล้ว เราได้ภาพในจินตนาการ ได้ความกินใจ กระทบอารมณ์

ไม่เชื่อดลองอ่านเรื่องสังข์ทองให้ตลอดเรื่องอีกครั้งเถอะครับ นอกจากความบันเทิงหรือ สุนทรียรสแล้ว คุณยังเป็นอีกคนหนึ่งที่จะช่วยต่ออายุให้วรรณคดีไทยด้วย ๖

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน
นาที

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การรับสารด้วยการอ่าน” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของการอ่านและลักษณะการอ่านประเภทต่างๆได้
2. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
3. แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้
4. บอกจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียนได้
5. วิวินิจฉัย ตัดสินสิ่งที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. การอ่าน คือกระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าขณะอ่าน ผู้ “อ่านเป็น” คืออ่านให้ได้เรื่อง จับใจความสำคัญได้ แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้ อ่านแล้วได้รส และสามารถประเมินค่า นำสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้

การอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วย การจับใจความสำคัญ การตีความ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านมีประโยชน์ช่วยพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ คือ ช่วยพัฒนาด้านความรู้ ด้านอารมณ์ และด้านคุณธรรม

2. บทความเรื่อง “ซาตานหรือเทพเจ้า ? อาหารจีเอ็มโอ” จาก ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 พฤษภาคม 2544 สรุปได้ว่า อาหารดัดแปลงพันธุกรรม หรือ GMO กำลังเป็นที่สนใจและสงสัยกันว่า มีความปลอดภัยจริงหรือไม่ โดยฝ่ายที่ต่อต้านเห็นว่า อาหารจีเอ็มโออาจมีผลข้างเคียงต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในอนาคต แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า อาหารจีเอ็มโอ มีความปลอดภัยและควรส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีนี้ ในขณะที่ยังไม่มีผลสรุปที่แน่นอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้เขียนเสนอแนะว่า ควรมีมาตรฐานทางเลือกแก่ผู้บริโภค โดยการติดฉลากระบุว่าเป็นอาหารจีเอ็มโอเหมือนที่บางประเทศทำกัน ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการเรื่องนี้

3. คำศัพท์สำนวน ได้แก่

กลุ่มกรีนพีซ	หมายถึง	กลุ่มรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
สารปฏิชีวนะ	หมายถึง	ยาที่มีสารสกัดจากเชื้อจุลินทรีย์ ใช้ฆ่าหรือยับยั้งการแพร่พันธุ์ของแบคทีเรีย
ยื่น	หมายถึง	หน่วยสำคัญที่สุดภายในเซลล์ของสิ่งมีชีวิตที่สามารถถ่ายทอดลักษณะต่างๆจากพ่อแม่ไปยังลูกหลานได้ อยู่บนโครโมโซมในนิวเคลียส
ลมอฝ้าย	หมายถึง	ลูกฝ้าย
สารลิกนิน	หมายถึง	สารที่เป็นองค์ประกอบของเนื้อไม้
สิทธิบัตร	หมายถึง	หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูคิดแถบประโยคคำขวัญรณรงค์เพื่อการรักการอ่าน "ชีวิตก้าวไกล ใฝ่ใจการอ่าน" "อ่านหนังสือสักนิต พิชิตความโง่เขลา" "วันนี้คุณอ่านหนังสือแล้วหรือยัง?" ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำขวัญนั้นๆ สนทนาซักถามเกี่ยวกับคำขวัญแล้วโยงเข้าสู่เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน"</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>1. ครูซักถามเรื่อง ความหมาย ประเภทและประโยชน์ของการอ่าน จากนั้น ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผนสี่ประกอบการอธิบาย</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูคิดแถบประโยคคำขวัญรณรงค์เพื่อการรักการอ่าน "ชีวิตก้าวไกล ใฝ่ใจการอ่าน" "อ่านหนังสือสักนิต พิชิตความโง่เขลา" "วันนี้คุณอ่านหนังสือแล้วหรือยัง?" ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำขวัญนั้นๆ สนทนาซักถามเกี่ยวกับคำขวัญแล้วโยงเข้าสู่เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน"</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>1. ครูซักถามเรื่อง ความหมาย ประเภทและประโยชน์ของการอ่าน จากนั้น ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผนสี่ประกอบการอธิบาย</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>2. ครูเริ่มต้นบทอ่านเรื่อง "ชาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ" ครูให้นักเรียนสรุปภาพอาหาร ครูเขียนคำว่า จีเอ็มโอ บนกระดาน ให้นักเรียน ออกมาเขียนคำหรือข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับ บทอ่านที่ครูกล่าวถึงตามความคิดของนักเรียน ครูสรุปเพิ่มเติมและอธิบายคำศัพท์ คำสำคัญที่จำเป็น</p> <p>3. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะอ่านในหัวข้อ "อาหารจีเอ็มโอ เทพเจ้าช่วยมนุษย์จากความอดอยาก" ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้</p> <p>4. ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>5. ครูให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง "ชาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ" ใ้เวลา 15 นาที ขณะอ่านไปวิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่ สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับพรรคสมของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านบทพจนานุกรม ประเมินความ น่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็น ของตนเองลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครู ตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่ บันทึกไว้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบ การอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>2. ครูกำหนดเวลา 15 นาที ให้นักเรียนอ่าน บทความเรื่อง "ชาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ" ครูสุ่มนักเรียน 3-4 คนบอกใจความสำคัญ ครู และนักเรียนร่วมวิจารณ์ เสนอแนะ และครู ให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด</p> <p>3. ครูยกตัวอย่างข้อความจากบทความที่ อ่านมา 1 ข้อความ นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงและส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น หลังจากนั้น ครูอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ใ้กลุ่ม หนึ่งออกมาเขียนข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจาก เรื่อง และอีกกลุ่มหนึ่งออกมาเขียนข้อมูลที่เป็น ความคิดเห็นจากเรื่อง ครูและนักเรียนร่วมกัน ตรวจสอบพิจารณา เสนอแนะ</p> <p>5. ครูคิดแถบประโยคต่อไปนี้เป็นกระดาน ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ใน ด้านต่างๆ ดังนี้</p> <p>5.1 ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใดในการเขียนเรื่องนี้ และผู้เขียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่ออาหารจีเอ็มโอ</p> <p>5.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร</p> <p>5.3 เรื่องที่อ่านนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอะไร เมื่อ อ่านจบแล้วนักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง</p> <p>5.4 ข้อมูลต่างๆที่อ้างถึงในบทความน่าเชื่อถือ หรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>5.5 นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรต่อบทความนี้ และเพราะเหตุใด</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีที่เน้นการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>ได้รับและตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่านโดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. ครูคิดแถบประโยคต่อไปนี้จะประเด็น</p> <p>7.1 ใจความสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร ?</p> <p>7.2 ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใดในการเขียนเรื่องนี้และผู้เขียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่ออาหารจีเอ็มโอ</p> <p>7.3 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร</p> <p>7.4 เรื่องที่อ่านนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอะไร เมื่ออ่านจบแล้วนักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง</p> <p>7.5 ข้อมูลต่างๆที่อ้างถึงในบทความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>7.6 นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรต่อบทความนี้และเพราะเหตุใด</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูกล่าวสรุป ชมเชยและให้ข้อเสนอแนะ</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>ครูสุ่มถามนักเรียนทีละประเด็น ครูสรุป ชมเชย เสนอแนะและนักเรียนนำสมุดส่งครู</p> <p>6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อแข่งขันกันตอบคำถามจากเรื่อง "ชาตานหรือเทพเจ้า ? อาหารจีเอ็มโอ " โดยครูคิดแถบประโยคคำถามบนกระดานและกลุ่มที่ยกมือตอบและลุกขึ้นตอบได้ถูกต้องก่อนจะได้คะแนน</p>
<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน "การรับสารด้วยการอ่าน" โดยครูถามนำแล้วให้นักเรียนตอบและครูฉายแผ่นใสสรุปอีกครั้ง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียน จำนวน 8 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานนักเรียน 4-5 คน แล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน "การรับสารด้วยการอ่าน" โดยครูถามนำแล้วให้นักเรียนตอบและครูฉายแผ่นใสสรุปอีกครั้ง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียน จำนวน 8 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานนักเรียน 4-5 คน แล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>การวัดและประเมินผล (ต่อ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. สังเกตจากการตอบคำถาม 3. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย 4. ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แถบประโยคคำขวัญ "รักการอ่าน" 2. แผ่นใสเรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" 3. ใบความรู้เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" 4. รูปภาพอาหาร 5. บทความเรื่อง "ซาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ" 6. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 7. แถบประโยคหัวข้ออภิปราย 8. แผ่นใสสรุป "การรับสารด้วยการอ่าน" 9. แบบทดสอบ 	<p>การวัดและประเมินผล (ต่อ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. สังเกตการตอบคำถาม 3. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น 4. ตรวจผลงานในสมุด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แถบประโยคคำขวัญ "รักการอ่าน" 2. แผ่นใสเรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" 3. ใบความรู้เรื่อง "การรับสารด้วยการอ่าน" 4. บทความเรื่อง "ซาตานหรือเทพเจ้า? อาหารจีเอ็มโอ" 5. แถบประโยคคำถาม 6. แผ่นใสสรุป "การรับสารด้วยการอ่าน" 7. แบบทดสอบ

การรับสารด้วยการอ่าน

การอ่านคือกระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าขณะที่อ่าน การอ่านมิใช่แค่อ่านได้ แต่ควร อ่านเป็น คือ อ่านให้ได้เรื่อง จับใจความสำคัญได้ แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนอ่านได้ อ่านแล้วได้รส และสามารถประเมินค่าสิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม นำสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้ สูงสุด

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านอย่างละเอียด เพื่อสรุปใจความสำคัญของงานเขียนในแต่ละย่อหน้า ใจความสำคัญ คือ ข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆในตอนนั้นๆ ไว้ทั้งหมด ข้อความนอกจากนั้นจึงเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ใจความสำคัญอาจปรากฏอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้า ตำแหน่งท้ายของย่อหน้า หรือตำแหน่งกลางของย่อหน้า หรือปะปนอยู่ตลอดทั้งย่อหน้า การเริ่มต้นอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องควรเริ่มจากจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า แล้วนำประเด็นสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกัน จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่อง หรือแนวคิดสำคัญของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น

การอ่านตีความ

การอ่านตีความ เป็นการที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา ความสามารถ และประสบการณ์ ในการทำความเข้าใจข้อเขียน เพื่อให้ทราบเจตนา ท่าที น้ำเสียง และสารที่ผู้เขียนต้องการส่งถึงผู้อ่าน

๑. ทำความเข้าใจศัพท์ สำนวน ในข้อความเสียก่อน
๒. จับใจความและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำ สำนวนของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้
๓. ขึ้นตีความ คือ ผู้อ่านต้องเข้าใจเรื่องราวและมองทะลุให้เห็นสิ่งต่อไปนี้เป็น
 - ๓.๑ จับเจตนาของผู้เขียนให้ได้
 - ๓.๒ จับน้ำเสียงหรือท่าทีของผู้เขียนได้
 - ๓.๓ ตีความเนื้อหาได้ โดยเรียบเรียงให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงกัน
 - ๓.๔ อธิบาย ขยายความได้ โดยพิจารณาเหตุผลให้รอบคอบ นำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเอง พิจารณาว่าข้อความนี้ควรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ

การใช้วิจารณ์ญาณในการอ่านเป็นทักษะที่ควรได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักอ่านยุคปัจจุบัน ซึ่งแวดล้อมด้วยข้อมูลข่าวสารต่างๆมากมาย ทั้งที่เชื่อถือได้และมีคุณค่าก็มี ทั้งที่เสนอความคิดเพียงด้านเดียว บิดเบือนความจริง มีอคติ และลำเอียงก็มี ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณ์ญาณเพื่อประเมินสิ่งที่ตนอ่านและตัดสินว่า จะเชื่อได้มากน้อยเพียงไร โดยทั่วไปงานเขียนมักไม่แยกข้อเท็จจริงออกจากส่วนที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้เขียนอย่างชัดเจน หากผู้อ่านแยกแยะไม่ออก ก็อาจเชื่อโดยขาดการไตร่ตรองว่าถูกหรือผิดได้ ฉะนั้น จึงต้องพิจารณาว่าส่วนใดเป็นข้อมูล ส่วนใดเป็นทัศนคติ ทัศนคตินั้นถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นธรรมชาติต่อข้อมูลหรือไม่ เพียงใด ดังนั้น การอ่าน

อย่างใช้วิจารณ์ญาณ จึงต้องประกอบด้วยความเข้าใจ การใช้เหตุผล การคิดใคร่ครวญ พิจารณาถึงสิ่งต่างๆที่ปรากฏในงานเขียนนั้น

การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณแตกต่างจากการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย เนื่องจากในการอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความคิดตลอดเวลาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เกี่ยวกับผู้เขียน ตลอดจนแหล่งที่มีการอ้างอิง ดังนั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้มีนิสัยใคร่รู้ อยากรู้ อยากเห็น อยากสอบถาม รู้จักคิดอย่างรอบคอบ ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. รู้จักผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องรู้ว่าใครเป็นผู้เขียน และผู้เขียนเป็นที่เชื่อถือได้เพียงใด
๒. รู้ความมุ่งหมายในการเขียน ผู้อ่านจะต้องเดาได้ว่าผู้เขียนเขียนเพื่อความประสงค์ใด
๓. รู้ความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้อ่านต้องประเมินได้ว่า ความคิดเห็นของผู้เขียนมีเหตุผลหรือไม่
๔. รู้ข้อสนับสนุนหรือข้อโต้แย้งของผู้เขียนที่ปรากฏในเรื่อง
๕. รู้ข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิง ผู้อ่านต้องรู้ว่าเรื่องนั้นมีข้อมูลหลักฐานยืนยันจนน่าเชื่อถือได้หรือไม่
๖. รู้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่ หรือข้อความนั้นเป็นการเสนอข้อมูลธรรมดา
๗. รู้วิธีการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์หลังจากที่ได้อ่านเรื่องราวนั้นๆแล้ว
๘. รู้แหล่งที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องราวนั้นๆ แสดงความคิดเห็นในลักษณะคัดค้านหรือเห็นด้วยกับเรื่องราวนั้นๆ
๙. มีปฏิกิริยาต่อเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องมีความคิดเห็นต่อเรื่องนั้นๆ ว่าดี ไม่ดี ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้องเพียงใด การมีความรู้สึกต่อเรื่องที่อ่านนี้ จัดว่าเป็นความต้องการของการอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ

การอ่านเพื่อพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเองหมายถึง การทำให้ตนเองเจริญหรือเติบโตขึ้น ซึ่งอาจทำได้หลายทาง ทั้งทางร่างกาย ความคิด สติปัญญา และอารมณ์

อ่านเพื่อพัฒนาตนเองในด้านความรู้

นักเรียนอาจพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทันโลกทันเหตุการณ์ ได้จากหนังสือหลายประเภท ทั้งหนังสือเล่ม หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร เอกสารและสิ่งพิมพ์อื่นๆ

อ่านเพื่อพัฒนาตนเองในด้านอารมณ์

การพัฒนาตนเองในด้านอารมณ์ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงความรู้สึก จากความหยابกระด้างให้ประณีต สุขุมขึ้น ให้สามารถควบคุมอารมณ์รุนแรงได้ และมีความไหวรู้สึกละเอียดต่อสิ่งมากระทบ ทั้งในด้านที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจ การอ่านที่พัฒนาอารมณ์ เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น คำกลอน บทกวีต่างๆ

อ่านเพื่อพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม

คุณธรรมเป็นเครื่องกำกับให้เราประพฤติดีงาม ช่วยให้เราตัดสินใจได้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร ไม่ควร งานเขียนที่ช่วยพัฒนาคุณธรรม เช่น งานเขียนเกี่ยวกับธรรมะ ศิลปะ คตินิยม สุภาษิต เป็นต้น

ชาตานหรือเทพเจ้า ? อาหารจีเอ็มโอ

หลังจากกลุ่มกรีนพีซออกมาเผยแพร่รายชื่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรมหรือจีเอ็มโอ ในรูปผลิตภัณฑ์ยอดฮิต 7 ชนิดที่วางจำหน่ายในเมืองไทย สังคมเริ่มมีคำถามตามมาว่าอาหารเหล่านี้ จะมีความปลอดภัยจริงหรือไม่

จีเอ็มโอ (GMO) หรือ Genetically Modified Organisms หมายถึง สิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นโดยการนำยีนซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการแสดงออกของลักษณะต่างๆในสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ไปตัดต่อหรือปลูกถ่ายลงในสิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง เพื่อหวังจะปรับปรุงให้ได้สิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ

อาหารจีเอ็มโอ จึงหมายถึงสิ่งมีชีวิตที่เกิดจากการผสมข้ามพันธุ์ หรือเปลี่ยนแปลงสารพันธุกรรมอย่างไม่เป็นธรรมชาติโดยวิธีตัดต่อปลูกถ่าย ภายใต้เงื่อนไขที่ปลูกถ่ายไปนั้น จะต้องแสดงออกทางโปรตีนได้เหมือนเดิม

ตัวอย่างที่เห็นชัด เช่น การนำยีนของปลาชนิดหนึ่งจากขั้วโลกเหนือ ไปใส่ในมะเขือเทศและสตอเบอรี่เพื่อหวังให้ทนต่อสภาพอากาศที่หนาวเย็น

โดยธรรมชาติทั้งปลาและมะเขือเทศไม่สามารถผสมพันธุ์กันได้ แต่ด้วยเทคนิคที่ว่า ทำให้เรื่องเหลือเชื่อกลายเป็นจริง

มองผิวเผิน หลักการนี้น่าจะดูดี แต่ประเด็นใหญ่ที่กำลังถกเถียงกันในเวลานี้อยู่ที่กระบวนการจีเอ็มโอ ยังไม่สามารถเห็นผลข้างเคียงที่จะเกิดกับมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมในอนาคต หรือว่าจะเห็นผล อาจต้องใช้เวลานับชั่วอายุคน

เหตุที่กลุ่มกรีนพีซซึ่งเน้นอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมออกมาด้านเรื่องนี้อย่างหนักหน่วงก็เพราะเห็นว่าการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของจีเอ็มโออาจส่งผลเสียต่อสุขภาพ เช่น ก่อให้เกิดการแพ้ ทำให้ร่างกายผู้บริโภคเกิดการต้านสารปฏิชีวนะ แพทย์บางคนออกมาตั้งข้อสังเกตว่าในอนาคตยาปฏิชีวนะบางตัวอาจไม่สามารถรักษามนุษย์และสัตว์ต่อไปได้ นอกจากนั้น การสร้างชีวิตพันธุ์ใหม่ออกสู่ธรรมชาตินี้มีแนวโน้มว่า อาจจะรุกรานการดำรงชีวิตสิ่งมีชีวิตเดิมที่มีอยู่ จนเกิดปัญหาความสมดุลในสภาพแวดล้อม

ยิ่งกว่านั้นยังมีปัญหาด้านจริยธรรม ประเทศเจ้าตำรับจีเอ็มโอ อาจผูกขาดครอบงำ ส่งผลให้ในอนาคตเกษตรกรของประเทศยากจนเดือดร้อนและสูญเสียสิทธิเพราะบริษัทใช้ความได้เปรียบ จดสิทธิบัตรเมล็ดพันธุ์จีเอ็มโอไว้เพื่อแสวงหากำไร และครอบงำการค้าโลก

ปัจจุบันประเทศที่มีการปลูกพืชจีเอ็มโอ หรือขยายเมล็ดพันธุ์ดัดแปลงมากที่สุด ได้แก่ **สหรัฐอเมริกา แคนาดา และอาร์เจนตินา**

แต่หลักการที่ประเทศเหล่านี้ รวมทั้งอีกหลายประเทศในยุโรปใช้รับรองความปลอดภัยของอาหารจีเอ็มโอ ยึดหลักความเท่าเทียมกันของสารอาหารเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ ถ้าอาหารจีเอ็มโอตัวใดมีสารอาหารเทียบเท่ากับอาหารทั่วไป หรือมีส่วนประกอบองค์ประกอบทางเคมีไม่ต่างจากอาหารทั่วไป

ถือว่าอาหารจีเอ็มโอตัวนั้นย่อมปราศจากความเสียดังกล่าว และสมควรให้วางจำหน่ายในท้องตลาดได้ แต่การยึดหลักเช่นนี้ มีผู้คัดค้านว่า สิ่งที่ถูกกละเลยหรือมองข้ามก็คือ การทดสอบด้านระบบภูมิคุ้มกันทางพิษวิทยาและชีววิทยา เพราะอาหารที่ว่าเป็นอาหารที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ การเปลี่ยนแปลงสิ่งมีชีวิต โดยการตัดแปลงพันธุกรรม ไม่ใช่เพียงแค่กระบวนการย้ายยีนตัวใดตัวหนึ่ง แต่อาจหมายถึงระบบทั้งหมดที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบอันทำนายไม่ได้

ทุกวันนี้ยังไม่มีใครรู้ว่าต้องใช้เวลากี่ปี กว่าที่อาหารเหล่านี้จะสร้างปัญหา ฉะนั้น การมองข้ามความปลอดภัย ใช้เพียงหลักความเท่าเทียมกันของสารอาหารเป็นตัววัด เท่ากับปล่อยให้ผู้บริโภคทั้งหลายกลายเป็นหนูทดลอง ความปลอดภัยของอาหารจีเอ็มโอล้วนมาจากการคาดเดา

ฝ่ายที่ด้านจีเอ็มโออย่างเห็นว่ การที่ปัจจุบันยังไม่มีวิธีใดสามารถนำยีนจากสิ่งมีชีวิตหนึ่งปลุกถ่ายไปสู่อีกสิ่งมีชีวิตโดยกำหนดให้อยู่ในตำแหน่งที่แน่นอนได้ หรือทำได้แค่ไปตกในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งแบบสุ่มๆ อาจก่อปัญหาตามมา

ผลกระทบจากการสุ่มพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจเช่นนี้ ที่ผ่านมาก็มีบทเรียนให้เห็น เช่น กรณีของฝ่ายจีเอ็มโอชนิดหนึ่ง ส่วนที่เป็นสมอฝ้ายต้องมีลักษณะเสียไป หรือพบว่ามีสารลิกนินเพิ่มขึ้นในถั่วเหลืองบางชนิด

บทสรุปในเรื่องนี้จึงมีว่า การตัดต่อยีนบนพื้นฐานการคาดเดาเป็นเรื่องที่เสี่ยงอันตราย เพราะยีนแต่ละตัวนอกจากจะมีบทบาทตามที่นักวิทยาศาสตร์รู้ มันยังมีบทบาทอื่นที่ยังไม่มีใครรู้ หรืออาจพูดว่า การที่ยีนตัวหนึ่งปลอดภัยในที่อยู่เดิมของมัน มิได้หมายความว่า เมื่อย้ายไปอยู่ในสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ที่เรียกว่าจีเอ็มโอ มันจะต้องปลอดภัยไปด้วย

ประเด็นนี้โยงมาถึงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีสนับสนุนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆว่า การถ่ายยีนข้ามชนิดพืชหรือสัตว์สัมพันธ์กับการเกิดเชื้อโรคใหม่ๆ การที่โรคติดต่อเก่าบางตัวกลับมาอาละวาดอีกครั้ง รวมทั้งทำให้เชื้อโรคบางอย่างดื้อยา

เหล่านี้คือข้อหา หรือข้อสังเกตที่ไม่ควรมองข้ามสำหรับอาหารรูปแบบใหม่ที่แฝงมาในคราบของจีเอ็มโอ

แต่กระนั้นยังมีมุมมองจากอีกฝ่ายหนึ่งที่เห็นว่า นอกจากอาหารจีเอ็มโอมีได้เลวร้ายอย่างที่คุณคิด ถึงเวลาแล้วเสียอีกที่เมืองไทยควรเร่งวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีตัวนี้ ให้ก้าวทันประเทศต้นตำรับจีเอ็มโอทั้งหลาย เพื่อสามารถพึ่งลำแข้งตัวเองได้ในอนาคต

“ผมไม่คิดว่าอาหารจีเอ็มโอจะส่งผลต่อสุขภาพ เลวร้ายอย่างที่ว่า” ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย บุญแสง แห่งภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุนการวิจัยเชิงวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้ความเห็นสวนกระแส

“โดยปกติก่อนที่นักวิทยาศาสตร์จะใส่หรือถ่ายโอนยีนตัวใดลงไปเป็นสิ่งมีชีวิตอีกชนิด เราต้องศึกษาคุณสมบัติของดีเอ็นเอ หรือยีนตัวนั้นอย่างละเอียดก่อนว่ามันมีคุณสมบัติเช่นไร และจะทำให้ได้โปรตีนที่มีคุณสมบัติอย่างไรออกมา”

น้ำหนักความเป็นเหตุเป็นผลที่ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย ชี้ให้เห็นว่าอาหารจีเอ็มโอไม่ได้เป็นสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์ใหม่ที่นำกล้วหรือเลวร้ายเกินกว่าอาหารหลายอย่างที่มีอยู่ในโลก วัตถุประสงค์ซึ่งเขายกมาเปรียบเทียบ

“ปกติในชีวิตจริงคนเราไม่ได้กินจำกัดอยู่เฉพาะผัก ผลไม้ หรือเนื้อสัตว์ที่เคยบริโภค บางทีเราอาจมีโอกาสดูแลลิ้มลองพืชผัก ผลไม้ หรือเนื้อสัตว์แปลกใหม่ที่ไม่เคยกินมาก่อน อย่างเช่น เนื้อแกะ เนื้อเก้ง เนื้อตุ๊กแก หรือผลไม้จากเมืองนอก ซึ่งถ้าถือว่าการกินในลักษณะนี้เป็นกรกินแบบวัดดวงหรือทำให้คนเราไม่มีสิทธิ์จะลิ้มลองของแปลก การที่เรากินอาหารจีเอ็มโอเข้าไปก็อยู่ในความหมายเดียวกัน”

“เทียบกันระหว่างโอกาสในการเสี่ยงทดลองกินอาหารแปลก กับการเลือกบริโภคอาหารจีเอ็มโอเปอร์เซ็นต์ความเสี่ยงในการกินอาหารจีเอ็มโอมีน้อยกว่า”

สิ่งที่อธิบายได้ก็คือการกินอาหารแปลก บางทีคนเราไม่รู้ด้วยซ้ำว่าคุณสมบัติของดีเอ็นเอในอาหารเหล่านั้น ประกอบด้วยดีเอ็นเอหรือมีสารแปลกปลอมที่สร้างขึ้นในโปรตีนมาเรียงกันก็ท่อน

“ตรงข้ามกับอาหารจีเอ็มโอ เรารู้ว่าตัวเองกำลังกินดีเอ็นเอหรือยีนเพียงท่อนใดท่อนหนึ่งที่เขาไปเรียงตัวใหม่ และมีคุณสมบัติในการผลิตโปรตีนอะไรออกมา ซึ่งต้องผ่านการทดสอบผลข้างเคียงมาแล้วว่า จะทำให้ไม่เกิดการแพ้ในคน กรณีนี้ โอกาสที่จะเป็นอันตรายจากการกินอาหารจีเอ็มโอจึงมีน้อยกว่า”

“ผมว่าน้อยกว่าโอกาสเกิดอุบัติเหตุจากที่เราเดินข้ามถนนในกรุงเทพฯ เสียอีก”

ถึงแม้ขณะนี้ ความปลอดภัยเรื่องอาหารจีเอ็มโอยังเป็นประเด็นถกเถียง แต่ในประเทศไทยเริ่มมีความคิดกันว่าควรมาตรการบางอย่างเพื่อให้เกิดทางเลือกแก่ผู้บริโภค

รัฐบาลญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน วันนี้มีการบังคับให้ผู้ผลิตสินค้าติดฉลากระบุว่าสินค้าใดบ้างเป็นอาหารจีเอ็มโอ เฉพาะรัฐบาลเมืองโซมาซาว ถึงกับกำหนดโทษสำหรับผู้ผลิตสินค้าจีเอ็มโอที่ไม่ยอมติดฉลากระบุ หรือระบุไว้อย่างคลุมเครือ

ความเคลื่อนไหวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลของประเทศเหล่านั้นใส่ใจต่อสุขภาพของประชาชน เปิดทางเลือกในการตัดสินใจให้ประชาชน

แตกต่างจากเมืองไทย ถึงวันนี้ผู้บริโภคอย่าว่าแต่จะพูดว่ามีทางเลือกใด ยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่ากำลังบริโภคผลิตภัณฑ์ตัดแปลงพันธุกรรมอยู่หรือเปล่า.

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

- 1.ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า "ความคิดเห็น"
- 2.นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า "คำถาม"
- 3.อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
- 4.เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ
คิดเห็น.....
.....
.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....
.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น
.....
.....
.....
.....

สรุป
.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบเรื่อง “การรับสารด้วยการอ่าน”

คำสั่ง จงใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1-3 โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

- ก. แยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้
 - ข. สรุปสาระสำคัญของงานเขียนได้
 - ค. เข้าใจคำศัพท์ สำนวนในข้อความนั้นๆ
 - ง. ประเมินความคิดเห็น ข้อมูลหลักฐานในงานเขียนนั้นได้
1. ข้อใดเป็นความสามารถในการอ่านในขั้น “การอ่านจับใจความสำคัญ” (.....)
 2. ข้อใดเป็นความสามารถในการอ่านในขั้น “การอ่านตีความ” (.....)
 3. ข้อใดเป็นความสามารถในการอ่านในขั้น “การอ่านอย่างใช้วิจารณญาณ” (.....)
 4. นักเรียนอ่านงานเขียนประเภทใดต่อไปนี้เพื่อพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม
 - ก. นวนิยาย
 - ข. สุภาสิต
 - ค. ข่าว
 - ง. บทกวี
 5. จากบทความที่อ่าน ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง
 - ก. อาหารจีเอ็มโอมีผลเสียต่อสุขภาพ
 - ข. การตัดต่อยีนเป็นเรื่องที่เสี่ยงอันตราย
 - ค. รัฐบาลญี่ปุ่น เกาหลีใต้ หวัน บังคับให้ผู้ผลิตติดฉลากสินค้าจีเอ็มโอ
 - ง. เกษตรกรในประเทศยากจนจะเดือดร้อนเพราะการผูกขาดทางการค้าในอนาคต
 6. ผู้เขียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม
 - ก. มีประโยชน์มากกว่ามีโทษ
 - ข. มีโทษมากกว่ามีประโยชน์
 - ค. มีทั้งประโยชน์และโทษ
 - ง. ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัด
 7. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้เขียนเกี่ยวกับอาหารดัดแปลงพันธุกรรมหรือไม่ ?
 - ก. เห็นด้วย เพราะอ้างข้อมูลน่าเชื่อถือ
 - ข. เห็นด้วย เพราะให้โอกาสผู้บริโภคในการเลือก
 - ค. ไม่เห็นด้วย เพราะผู้เขียนกล่าวโดยมีอคติ
 - ง. ไม่เห็นด้วย เพราะไม่มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
 8. นักเรียนคิดว่าพืชจีเอ็มโอผลิตขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดเป็นสำคัญ
 - ก. ต้นทุนการผลิต
 - ข. ราคาผลผลิตตกต่ำ
 - ค. พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกมีจำกัด
 - ง. ผลผลิตไม่พอเพียงกับความต้องการของตลาด

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การอ่านสารคดี
นาที

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจาร์ณญาณในการอ่านสารคดี

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านสารคดี” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกและอธิบายลักษณะงานเขียนรูปแบบสารคดีได้
2. บอกความหมายของคำศัพท์ สำนวนที่อ่านพบในเรื่องได้ถูกต้อง
3. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียนได้
5. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
6. วิวินิจฉัย ตัดสินสิ่งที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. สารคดีเป็นงานเขียนที่มุ่งเสนอความรู้ ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันก็ให้ความเพลิดเพลินชวนอ่านด้วย

สารคดีแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามจุดมุ่งหมายและสาระเนื้อหา

การอ่านสารคดีควรพิจารณากลวิธีการเขียน และรู้จักประเมินข้อมูล ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของผู้เขียน

2. สารคดีเรื่อง “บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาวอีสาน” โดย ชูร กมลเสวีรัตน์ จาก วัฒนธรรมไทย ปีที่ 35 ฉบับที่ 6 มีนาคม 2541 หน้า 37-41 สรุปได้ว่า งานบุญพระเวส หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า บุญเดือนสี่ หรือบุญมหาชาติ เป็นงานบุญประเพณีที่มีความสำคัญมากของชาวอีสาน ชาวบ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานบุญนี้เป็นประจำทุกปี สารคดีนี้กล่าวถึงรายละเอียดของบุญประเพณีนี้ตั้งแต่การเตรียมงาน พิธีเชิญพระอุปคุตเถระ พิธีแห่พระเวส พิธีลงวัด การเทศน์มหาชาติ การแถมสมภาร การแห่กัณฑ์หลอนและกัณฑ์จบ ในตอนท้ายได้กล่าวถึงอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ของการฟังเทศน์มหาชาติ และผู้เขียนได้ฝากข้อคิดไว้ว่า ถ้ามนุษย์มีความเชื่อเพื่อแผ่แผ่ดังที่พระเวสสันดรมีต่อผู้อื่น โลกจะเกิดความสงบสุขแน่นอน

3. ศัพท์และสำนวนจากเรื่อง

เทศน์มหาชาติ	หมายถึง	เทศน์เรื่องเวสสันดรชาดก มีทั้งหมด 13 กัณฑ์ คือ ทศพร หิมพานต์ ทานกัณฑ์ วนประเวศน์ ชุชก จุลพน มหาพน สักกบรรพ กุมาร มัทรี ฉกษัตริย์ มหาราช นครกัณฑ์
กัณฑ์	หมายถึง	ลักษณะนามเรียกเทศน์ตอนหนึ่ง
กัณฑ์เทศน์	หมายถึง	ของที่ถวายพระเป็นเครื่องบูชาในการแสดงธรรม
ชาดก	หมายถึง	เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในชาติก่อนๆ มีทั้งหมด 550 ชาดก เรื่องยาว 10 เรื่อง เรียกว่า พระเจ้า 10 ชาติ
หนังสือผูก	หมายถึง	หนังสือใบลานที่ร้อยหูกไว้ มัดๆหนึ่ง เรียกว่า ผูกหนึ่ง
เขาวงกต	หมายถึง	ชื่อภูเขาลูกหนึ่งในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก มีทางเข้าออก วกเวียน อาจหลงได้ง่าย
พระอุปคุต	หมายถึง	ชื่อพระเถระที่มีฤทธิ์มาก สามารถปราบมารที่มาทำลายพิธี ฉลองสมโภชเจดีย์บรรจุพระสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าได้
ธรรมมาสน์	หมายถึง	ที่นั่งแสดงธรรมของพระสงฆ์
จตุปัจจัย	หมายถึง	เครื่องอาศัยเลี้ยงชีวิตของพระสงฆ์ 4 อย่าง คือ จีวร (ผ้านุ่งห่ม), บิณฑบาต (อาหาร), เสนาสนะ (ที่อยู่), คิลานเภสัช (ยา)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 5 คน ออกมาเล่นเกมจัดหนังสือ 10 เล่มที่ครูแจกให้ในแต่ละกลุ่ม โดยมีกติกาว่า ให้แบ่งแยกหนังสือออกเป็น 2 ประเภท คือ สารคดีและบันเทิงคดี กลุ่มที่จัดได้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุดเป็นฝ่ายชนะ ครูตรวจผลงานของทั้งสองกลุ่มสนทนาซักถามและโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านสารคดี”</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 5 คน ออกมาเล่นเกมจัดหนังสือ 10 เล่มที่ครูแจกให้ในแต่ละกลุ่ม โดยมีกติกาว่า ให้แบ่งแยกหนังสือออกเป็น 2 ประเภท คือ สารคดีและบันเทิงคดี กลุ่มที่จัดได้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุดเป็นฝ่ายชนะ ครูตรวจผลงานของทั้งสองกลุ่มสนทนาซักถามและโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านสารคดี”</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน</p> <p>1. ครูซักถามถึงความหมาย ประเภทและแนวการอ่านสารคดี จากนั้น ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย</p> <p>2. ครูเกริ่นถึงสารคดีเรื่อง “บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาวอีสาน” ครูให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ทราบเกี่ยวกับงานบุญพระเวสไว้ในกระดาษ แล้วครูสุ่มให้นักเรียนเล่าเป็นรายบุคคล</p> <p>3. ครูติดบัตรคำศัพท์ สำนวนจากเรื่อง และแถบประโยคความหมายของคำศัพท์ สำนวนนั้นๆ ครูให้นักเรียนออกมาจับคู่คำศัพท์ สำนวนและความหมายที่ถูกต้อง ครูชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>4. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะอ่านว่า “จุดหมายยิ่งใหญ่ของการร่วมงานบุญพระเวส คือ ตายไปได้ขึ้นสวรรค์” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้</p> <p>5. ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6. ครูแจกสารคดีเรื่อง “บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาวอีสาน” ให้นักเรียนอ่าน ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านทบทวนข้อมูล ประเมิน</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>1. ครูซักถามถึงความหมาย ประเภทและแนวการอ่านสารคดี จากนั้น ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย</p> <p>2. ครูแนะนำสารคดีเรื่อง “บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาวอีสาน” จากนั้น ครูติดแถบประโยคคำถามต่อไปนี้บนกระดาน</p> <p>2.1 กิจกรรมในงานบุญพระเวสมีอะไรบ้าง ?</p> <p>2.2 การร่วมงานบุญพระเวสจะได้รับประโยชน์เช่นไร ?</p> <p>2.3 เรื่องที่อ่านนี้เป็นสารคดีประเภทใด ?</p> <p>3. ครูให้นักเรียนอ่านสารคดีเรื่อง “บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาวอีสาน” โดยกำหนดเวลาให้ 15 นาที</p> <p>4. เมื่ออ่านจบ ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ สำนวนจากเรื่อง จากนั้น ครูสุ่มนักเรียน 18 คนออกมาเล่นเกมจับคู่คำศัพท์ สำนวนกับความหมาย โดยครูแจกบัตรคำศัพท์ให้นักเรียน 8 คนถือไว้และแจกแถบประโยคความหมายของคำศัพท์ สำนวน ให้นักเรียนอีก 8 คนถือไว้ ครูให้นักเรียนแต่ละคนจับคู่กับเพื่อนให้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ครูตรวจสอบ ชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>5. ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถามที่ครูติดไว้บนกระดาน ครูชมเชย เสนอแนะ และให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องลงในสมุด</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และเขียนสรุป ความคิดเห็นของตนลงในช่องสรุปของแบบ บันทึก</p> <p>นำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่ม ที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครู ตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูล ที่บันทึกไว้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบ การอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับ และตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดย เขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำ ทางการอ่านการคิด</p> <p>8.ครูติดตามประโยคในประเด็นต่อไปนี้ที่ ละประเด็น</p> <p>8.1 สาระสำคัญของเรื่อง</p> <p>8.2 จุดมุ่งหมายของผู้เขียน</p> <p>8.3 ความคิดเห็นของผู้เขียน</p> <p>8.4 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อเนื้อเรื่อง</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูกล่าวชมเชย สรุปและให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้ แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากบัตร งาน โดยในแต่ละบัตรงานมีประเด็น ดังนี้</p> <p>บัตรงานที่ 1 เขียนสรุปโครงเรื่องของสารคดี "บุญพระเวส งานบุญมหากุลของ ชาวอีสาน"</p> <p>บัตรงานที่ 2 บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน และความคิดเห็นของผู้เขียน</p> <p>บัตรงานที่ 3 ระบุข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ใน เนื้อเรื่อง</p> <p>บัตรงานที่ 4 แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ เรื่องที่อ่านในด้านเนื้อหาสาระ</p> <p>บัตรงานที่ 5 แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ เรื่องที่อ่านในด้านกลวิธีการเขียน</p> <p>ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปผลงาน ลงในแผ่นใส และส่งตัวแทนออกมานำเสนอ ผลงานโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย ครู และนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ ครูให้นักเรียนทุกคนสรุป สาระสำคัญทั้ง 5 ประเด็นลงในสมุด</p> <p>7.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามจาก เรื่อง "บุญพระเวส งานบุญมหากุลของชาว อีสาน" กลุ่มละ 3 คำถาม และแลกเปลี่ยนกัน ถาม ตอบ เพื่อนในห้อง ครูชมเชยและให้การ เสนอแนะ</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>1.ครูสุ่มนักเรียน 3- 4 คนออกมาตั้งคำถามให้เพื่อนตอบ เกี่ยวกับการอ่านสารคดี จากนั้นครูช่วยสรุปและถามเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์</p> <p>2.ครูสุ่มนักเรียนกล่าวสรุปเรื่อง"บุญพระเวสงานบุญมหาภุศลของชาวอีสาน" จากนั้นครูช่วยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1.ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คนแล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>2. สังเกตจากการตอบคำถาม</p> <p>3.สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย</p> <p>4.ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>1. เกมจัดประเภทหนังสือ</p> <p>2. แผ่นใสเรื่อง "การอ่านสารคดี"</p> <p>3. ใบความรู้เรื่อง "การอ่านสารคดี"</p> <p>4. บัตรคำศัพท์และแถบประโยคความหมาย</p> <p>5.สารคดีเรื่อง "บุญพระเวสงานบุญมหาภุศลของชาวอีสาน"</p> <p>6. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. แถบประโยคหัวข้ออภิปราย</p> <p>8. แบบทดสอบ</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>1.ครูสุ่มนักเรียน 3- 4 คนออกมาตั้งคำถามให้เพื่อนตอบ เกี่ยวกับการอ่านสารคดี จากนั้นครูช่วยสรุปและซักถามเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์</p> <p>2.ครูสุ่มนักเรียนกล่าวสรุปเรื่อง"บุญพระเวสงานบุญมหาภุศลของชาวอีสาน" จากนั้นครูช่วยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดผลและประเมินผล</p> <p>1.ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คนแล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>2. สังเกตจากการตอบคำถาม</p> <p>3. ดูจากการทำงานกลุ่ม</p> <p>4. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น</p> <p>5. ตรวจผลงานในสมุด</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>1. เกมจัดประเภทหนังสือ</p> <p>2. แผ่นใสเรื่อง "การอ่านสารคดี"</p> <p>3. ใบความรู้เรื่อง "การอ่านสารคดี"</p> <p>4. บัตรคำศัพท์และแถบประโยคความหมาย</p> <p>5. สารคดีเรื่อง"บุญพระเวสงานบุญมหาภุศลของชาวอีสาน"</p> <p>6. บัตรงาน</p> <p>7. แบบทดสอบ</p>

การอ่านสารคดี

สารคดี คือวรรณกรรมที่มุ่งให้ความรู้ ความคิด และความจริงเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกัน ก็ใช้วิธีเขียนที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ด้วยศิลปะการใช้ภาษาร้อยแก้วที่สละสลวยในเชิงบรรยาย อธิบาย พรรณนา หรือเปรียบเทียบ

ลักษณะของสารคดี

1. เสนอเนื้อหาสาระ มุ่งให้ความรู้ ความคิด และข้อเท็จจริง
2. ต้องชักนำความคิดของผู้อ่าน ให้คิดตามแนวทางที่ผู้เขียนเสนอ
3. ต้องให้ความเพลิดเพลิน ชวนอ่าน

ประเภทของสารคดี

สารคดีจำแนกประเภทตามจุดมุ่งหมายและสาระเนื้อหาเป็น สารคดีท่องเที่ยว บทความ สารคดีชีวประวัติและอัตชีวประวัติ สารคดีให้ความรู้ (สารคดีวิชาการ สารคดีทั่วไป) สารคดีแสดง ข้อคิด สารคดีเบาะสมอง สารคดีสำหรับเด็ก อนุทิน จดหมายเหตุ

องค์ประกอบของสารคดี

๑. ความนำ เป็นส่วนแรกที่เร้าความสนใจของผู้อ่านให้อยากติดตามอ่านต่อไป ความนำมีการเขียนหลายแบบ เช่น นำด้วยข่าว นำด้วยคำถาม นำด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี นำด้วยการสรุปความสำคัญของเรื่อง

๒. เนื้อเรื่อง จะขยายความนำโดยให้รายละเอียดมีทั้งส่วนที่เป็นหลักการ ข้อเท็จจริง และส่วนที่แสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาให้กะทัดรัด ชัดเจน เร้าความสนใจ จึงจะทำให้ผู้อ่าน

๓. บทสรุป หรือคำลงท้าย หรือการปิดเรื่อง บทสรุปที่ดีจะทำให้ผู้อ่านประทับใจ เชื่อถือได้ ควรให้แง่คิดที่เป็นประโยชน์ บทสรุปมักใช้การเขียนหลายแบบ เช่น จบด้วยการสรุปความ จบด้วยคำถาม จบด้วยการตั้งข้อสังเกต จบด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี ฯลฯ

การอ่านสารคดี

การอ่านสารคดีต้องพึงเล็งถึงความถูกต้อง ข้อเท็จจริง และกลวิธีการเขียนเป็นประการสำคัญ

๑. ความถูกต้องน่าเชื่อถือของเนื้อหา ดูว่าเรื่องนั้นค้นคว้าอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่

๒. กลวิธีการเขียน ดูว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเขียนที่มีศิลปะ เข้าใจง่าย และเร้าความสนใจของผู้อ่านอย่างไร โดยดูจาก

- การวางโครงเรื่อง โครงเรื่องเรียงลำดับสัมพันธ์กันหรือไม่
- การสร้างความสนใจ มีหรือไม่ นำเรื่อง ปิดเรื่องสร้างความสนใจหรือไม่
- สำนวนภาษา ผู้เขียนใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ คือสละสลวย ชวนอ่าน เข้าใจได้ง่าย ตลอดจนมีลีลาการเขียนที่สร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้อ่านหรือไม่
- เกียรติความรู้ ความคิด ผู้เขียนได้แทรกเกร็ดต่างๆทั้งในด้านความรู้ ความคิด มุขตลกหรือไม่ และมีความเหมาะสมเพียงใด

๓. ทักษะของผู้เขียน ควรรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน ว่าเขาเขียนเพื่ออะไร ทำไมจึงเขียน ตอนใดเป็นข้อมูล ตอนใดเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน และใช้ความคิดของตนประกอบว่าเห็นด้วยหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุญพระเวส

งานบุญมหากุศลของชาวอีสาน

บุญพระเวส เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนสี่ เพราะกำหนดให้มีการทำบุญขึ้นในเดือนสี่ (มีนาคม) ช้างแรม จนถึงต้นเดือนห้า หลังการเก็บเกี่ยว ส่วนจะเลือกทำวันไหน ก็สุดแต่แต่ละดวง สำหรับท้องถิ่นนั้น แต่ในปัจจุบันจะเริ่มทำบุญกันตั้งแต่เดือนอ้าย (มกราคม) เป็นต้นไป

งานบุญประเพณีบางอย่าง ในบางปีอาจจะไม่มีก็ได้ แต่บุญพระเวสจะต้องจัดให้มีขึ้นทุกปี จะขาดไม่ได้เลย เพราะชาวบ้านถือว่า เป็นประเพณีที่มีความสำคัญมากและกุศลที่ได้รับนั้นยิ่งใหญ่

ในการทำบุญพระเวสจะมีการเทศน์มหาชาติ ด้วยเหตุนี้คนภาคกลางจึงเรียกว่า บุญมหาชาติ ซึ่งจะแสดงจริยวัตรของพระพุทธเจ้าครั้งที่เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร เป็นหนังสือผูกยาวถึง 14 ผูก แบ่งเป็น 13 กัณฑ์

คนอีสานมีบทกลอนเตือนใจเกี่ยวกับบุญพระเวสมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษว่าจารีตประเพณีอย่างหนึ่งนั้น เมื่อถึงเดือนสี่ ให้ชาวบ้านทุกคนไปเก็บดอกไม้มาตากแดดไว้ อย่าได้ละทิ้งธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมาแต่ครั้งโบราณ ไม่เช่นนั้นจะสูญหายไป หากไม่ปฏิบัติตามจะเกิดไฟไหม้เผาผลาญบ้านเรือนวอดวาย บ้านเมืองจะมีแต่ความทุกข์เศร้าหมองเป็นแน่แท้

เมื่อชาวบ้านประชุมตกลงกันว่าจะทำบุญพระเวสวันไหน พวกผู้หญิงจะเตรียมเก็บดอกไม้ป่า จำพวกดอกทองกวาว ดอกตะแบก ดอกเต็ง ดอกขี้เหล็ก และดอกโสนมาฝู้งแดดให้แห้งแข็ง เพื่อจะได้จัดเป็นดอกไม้บูชาในวันงาน

เมื่อกำหนดวันทำบุญพระเวสแน่นอนแล้ว พระสงฆ์จะจัดแบ่งหนังสือผูกออกเป็นกัณฑ์ ให้พอดีกับจำนวนพระสงฆ์และเณรในวัด และจำนวนพระสงฆ์ที่นิมนต์มาจากวัดต่างๆ แล้วแบ่งเรื่องที่จะรับกัณฑ์เทศน์ (เจ้าของกัณฑ์เทศน์) และรับพระสงฆ์ พร้อมทั้งญาติโยมมาในงาน จากนั้นนำไปใส่หนังสือนิมนต์ที่เรียกว่า สลากนิมนต์ คือ จดหมายนัดวันเวลาที่จะทำบุญ โดยเขียนใส่ใบลานพร้อมแล้วให้คนนำสลากนิมนต์ไปนิมนต์พระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์จะพาญาติโยมของท่านในวันงานเอง

ฝ่ายชาวบ้านจะช่วยกันปลูกตุบกระท่อมพักชั่วคราว รอบศาลาโรงธรรม กุฎี สำหรับต้อนรับแขกจากหมู่บ้านอื่นที่จะมาร่วมงาน ตุบแต่ละหลังกว้างประมาณ 4 ศอก พื้นสูง 1 ศอก พื้นเป็นไม้กระดาน หลังคามุงหญ้าฟาง

บริเวณด้านหน้าของวัด จนถึงบริเวณรอบศาลาโรงธรรม ตลอดจนธรรมาสน์ จะตกแต่งด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อย มะพร้าว ซึ่งเดิมจะทำให้กวन्दล้ายกับเขาวงกต เพื่อให้ให้มีบรรยากาศเป็นป่าและอาศรมคล้ายกับในเรื่องพระเวสสันดร รอบๆศาลาโรงธรรมจะประดับธงทิวน้อยใหญ่ เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับกษัตริย์ และมีธงปราบมารผืนใหญ่ปักประจำทั้งแปดทิศ เพื่อป้องกันพญามาร ส่วนผนังโดยรอบศาลาโรงธรรมจะประดับด้วยภาพเขียนเรื่องพระเวสสันดร ซึ่งเขียนลงในแผ่นผ้าหรือสังกะสี

ทางด้านตะวันออกของศาลาโรงธรรม ชาวบ้านจะปลูกห่อพระอุปัชฌาย์ ลักษณะห่อพระอุปัชฌาย์ เป็นเส้าไม้ไผ่สูงระดับสายตา กั้นด้วยฝาขัดแตะ 3 ด้าน คล้ายศาลเพียงตา ภายในห่อมีเครื่องบริวารพระอุปัชฌาย์ คือ บาตร ร่ม กระโถน หม้อน้ำ จีวร และไม้เท้าเหล็ก

เหตุที่สร้างห่อพระอุปัชฌาย์ไว้ทางด้านตะวันออกของศาลาโรงธรรม เพราะชาวบ้านมีความเชื่อว่าพระอุปัชฌาย์มีฤทธิ์มาก สามารถป้องกันมารที่จะมารังควานพิธีทำบุญพระเวส เพราะถ้ามารมารังควานจะทำให้พระนักเทศน์เทศน์ไม่ไพเราะ เสียงจะแหบแห้ง

พิธีอัญเชิญพระอุปัชฌาย์เถระ

วันโฮม ซึ่งเป็นวันก่อนถึงวันงาน 1 วัน ชาวบ้านจะทำพิธีเชิญพระอุปัชฌาย์ โดยสมมติว่าท่านอาศัยอยู่ในแม่น้ำ ห้วยหรือหนองอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วกล่าวคำอัญเชิญ เมื่อกล่าวคำอัญเชิญจบแล้ว ชาวบ้านก็จะตีฆ้องร้องปาว ถือบาตร ไตรจีวร เวียนรอบห่อพระอุปัชฌาย์ 3 รอบ แล้วเอาสิ่งของวางไว้ในห่อ ถึงเวลาเพล ก็จัดอาหารไปไว้ในห่อ

พิธีแห่พระเวส

ในวันนี้ชาวบ้านฝ่ายหญิงแต่ละครัวเรือน มารวมกันที่ศาลาโรงธรรม ช่วยกันทำอาหารและเตรียมเครื่องสักการะอย่างละพัน ได้แก่ ดอกไม้พันดอก ฐูปพันดอก เทียนพันเล่ม หมากพันคำ นูหรือพันมวน เอาไว้บูชาคาถาพัน ส่วนฝ่ายชายจะจัดตั้งหม้อน้ำมนต์และธรรมาสน์

เมื่อถึงเวลาบ่าย 4 โมง ทางวัดจะตีกลองโฮม คือ ตีกลองให้พระสงฆ์และญาติโยมไปรวมกันที่วัด ชาวบ้านจะเตรียมฆ้องกลองและธรรมาสน์พร้อมด้วยพระพุทธรูป ไปตั้งขบวนแห่ที่ชายป่าใกล้หมู่บ้าน สมมติพระสงฆ์รูปหนึ่งเป็นพระเวสสันดร

แล้วชาวบ้านก็ไปช่วยกันเก็บดอกไม้ป่ามาบูชาพระเวสสันดรทูลเชิญเข้าเมือง พระสงฆ์ที่สมมติเป็นพระเวสสันดรจะเทศน์กัณฑ์ฉกษัตริย์ เมื่อเทศน์จบแล้วก็ตีฆ้องขบวนแห่หน้าหน้าขบวนด้วยพระพุทธรูป ประทับบนเสลี่ยง ตามด้วยพระเวสสันดรและกษัตริย์องค์อื่นๆ ที่สมมติตามท้องเรื่อง ในขบวนแห่จะมีคนถือธงทิวโบกไสวเป็นริ้ว คนถือธาดใส่ดอกไม้ ผลไม้ป่า และชาวบ้านช่วยกันถือภาพวาดเรื่องพระเวสสันดรซึ่งวาดบนผ้าขาวยาว

เสียงดนตรี อันได้แก่ กลองยาว โทน และฉิ่งฉาบ จะประโคมแข่งกับเสียงดังอีกทีก็ ในขณะที่หนุ่มสาวพากันพ้อนรำอย่างเอื้องไปด้วยอย่างอ่อนช้อยงามตา แล้วเสียงร้องกาพย์เห่เชิญพระเวสสันดรเข้าเมืองก็ดังกังวานขึ้นว่า

“จำเดิมพระเวสสันดร จากนครมาแรมไกล กำหนดได้เจ็ดเดือน กระทำเพียร เจริญธรรม บำเพ็ญเป็นดาบส อยู่งกตกับมัทรี สดุดชยันต์ใจดี กับสองศรีออกไปเชิญ...” ฯลฯ

เมื่อขบวนแห่ไปถึงวัด จะหยุดประโคมเครื่องดนตรี แล้วแห่รอบศาลาโรงธรรม 3 รอบ จึงอัญเชิญพระเวสสันดรขึ้นประทับบนศาลา สิ่งของต่างๆจะนำไปประดับไว้บนศาลา ดอกไม้นำไปบูชาไว้ข้างธรรมมาสน์ ส่วนภาพวาดเรื่องพระเวสสันดร นำไปซึ่งไว้รอบศาลาโรงธรรม

พิธีลงวัด

เมื่อชาวบ้านพากันกลับบ้านกินข้าวเย็นเสร็จ ประมาณ 1 ทุ่ม ทางวัดจะตีกลองโหมให้ชาวบ้านไปรวมกันที่วัด เรียกตามประเพณีว่า “ลงวัด ประชุมทำวัตร” สวดมนต์เย็นและฟังเทศน์มาลัยหมื่นมาลัยแสน ปิดท้ายด้วยการนิมนต์พระสงฆ์ที่เสียดิเทศน์กัณฑ์มัทรี

พิธีแห่ข้าวพันก้อน

เวลาประมาณตี 5 ของวันต่อมา ซึ่งถือว่าเป็นวันทำบุญจริงๆ ชาวบ้านจะพากันแห่เครื่องกัณฑ์เทศน์ และข้าวพันก้อนรอบศาลา โรงธรรม ข้าวพันก้อนเป็นข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนกลมเล็กเสียบไม้ จำนวน 1,000 ก้อน เพื่อบูชาคาถาพันแต่พระอุปัศฺต จึงเรียกว่า ข้าวพันก้อน

หัวหน้าที่เป็นต้นเสียงจะกล่าวคำบูชาข้าวพันก้อน 3 รอบ คนอื่นพุดตาม เมื่อแห่ครบ 3 รอบแล้วก็ถวายข้าวพันก้อนแด่พระอุปัศฺต ส่วนหนึ่งนำไปวางไว้ข้างธรรมมาสน์ อีกส่วนหนึ่งนำไปวางเรียงรายตามเสาธงทิวต่างๆ แล้วกล่าวคำถวาย

จากนั้นชาวบ้านแต่ละครัวเรือนนำเครื่องกัณฑ์เทศน์ ซึ่งจัดเท่ากับจำนวนคาถาในกัณฑ์นั้นๆ ไปตั้งไว้ข้างหน้าพระสงฆ์ แล้วทำวัตรเช้า อาราธนาศีลและอาราธนาเทศน์พระเวสอีกยี่สิบยว เมื่ออาราธนาจบพระสงฆ์เริ่มเทศน์สังกาส คือ พรรณนาอายุกาลของพระพุทธศาสนาตั้งแต่เริ่มต้น ไปจนถึงพระพุทธศาสนาเสื่อม โดยมากมักจะให้สามเณรเป็นผู้เทศน์ อาจจะมีเทศน์คู่หรือเทศน์เดี่ยวก็ได้

เหตุที่เรียกว่าบุญมหาชาติ

หลังจากเทศน์สังกาสจบประมาณเวลาตี 5 จะเป็นการเทศน์มหาชาติ จึงเรียกว่า บุญมหาชาติ ซึ่งเป็นชาติที่พระเวสสันดรบำเพ็ญบารมีครบทั้ง 10 ประการ คือ

1. เนกขัมมบารมี คือ การถือบวช
2. วิริยบารมี คือ ความเพียร
3. เมตตาบารมี คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข
4. อธิษฐานบารมี คือความตั้งใจอันแน่วแน่
5. ปัญญาบารมี คือความรอบรู้
6. ศีลบารมี คือสำรวมกาย วาจา ใจ
7. ขันติบารมี คือ ความอดทน
8. อุเบกขาบารมี คือการวางใจเป็นกลาง
9. สัจจบารมี คือ การรักษาความสัตย์
10. ทานบารมี คือ การให้

บารมีที่ทรงบำเพ็ญยากยิ่ง คือ ทานบารมี ทานบารมีอันยิ่งใหญ่ที่ทรงบริจาค ก็คือ พระราชาโอรส พระราชธิดา และพระมเหสี

วิธีการเทศน์มหาชาติ

การเทศน์มหาชาติจะเทศน์คาถาบาลีนำก่อน แล้วจึงอธิบายเรื่องราวในกัณฑ์นั้นๆเป็นภาษาไทย จะเริ่มเทศน์จากกัณฑ์ทศพรถึงนครกัณฑ์ติดต่อกันไป ไม่มีการหยุดพัก แม้จะเป็นเวลาชั้นเช้าหรือชั้นเพล พระสงฆ์จะเปลี่ยนกันฉัน

ก่อนที่พระสงฆ์จะเทศน์ ชาวบ้านที่รับเป็นเจ้าของกัณฑ์แต่ละกัณฑ์จะออกไปจุดธูปเทียนที่แท่นบูชา ให้ครบตามจำนวนคาถาในกัณฑ์นั้นๆ เหมือนที่จัดเครื่องกัณฑ์เทศน์ เช่น กัณฑ์ทศพรมี 19 คาถา ก็จุดธูปเทียนอย่างละ 19 ดอก แล้วเจ้าของกัณฑ์จะเข้าไปประจำอยู่ในที่ใกล้กับพระสงฆ์เทศน์พอสมควร

จากนั้นพระสงฆ์ 3 รูปเข้าไปกราบพระประธานและพระเถระ แล้วขึ้นนั่งธรรมาสน์ทั้ง 3 ธรรมาสน์ จะนั่งพับเพียบหรือนั่งขัดสมาธิก็ได้ มือขวาถือคัมภีร์ยกสูงเพียงราวนม พระสงฆ์แต่ละองค์จะเทศน์เป็นท่วงทำนองต่างๆไม่เหมือนกัน ทำนองเทศน์ที่นิยมกันมากได้แก่ ทำนองกาเดินก่อน ทำนองลมพัดพร้าว ทำนองล่องโขง และทำนองแหล่ มีพิณพาทย์ขับบรรเลงตลอดเวลา

เมื่อเทศน์จบแต่ละกัณฑ์ จะลั่นฆ้องเป็นสัญญาณ เจ้าของกัณฑ์ก็จะออกไปถวายจตุปัจจัยอันมีเครื่องกัณฑ์เทศน์และขัน เรียกว่า “ขันธ์ประจำกัณฑ์” สำหรับเจ้าของกัณฑ์ และผู้ศรัทธาติดเครื่องกัณฑ์เทศน์เป็นเงินตามแต่ศรัทธา

การแถมสมภาร

การแถมสมภาร คือ การถวายเงินด้วยความเลื่อมใส เมื่อได้ฟังเทศน์ ในขณะที่พระสงฆ์กำลังเทศน์อยู่นั้น หากชาวบ้านคนไหนพอใจ ก็จะมีการแถมสมภาร โดยพิธีกรจะประกาศให้ทราบในขณะที่ยังบริจจาคว่า ผู้แถมสมภารชื่ออะไร บริจาคเท่าไร การบริจจาคครั้งนี้จะอุทิศส่วนกุศลให้แก่ใครเสร็จแล้วพิธีกรจะให้พรด้วยถ้อยคำที่คล่องจองอย่างไพเราะ

กัณฑ์หลอน-กัณฑ์จบ

วิธีทำกัณฑ์หลอน ซึ่งถือว่าเป็นกัณฑ์เทศน์พิเศษนั้น ชาวบ้านจะตัดต้นกล้วยและกิ่งไม้มาเสียบตั้งไว้ แล้วเอาเครื่องไทยทานผูกกิ่งไม้ด้วยด้าย โยงตามกิ่งต่างๆ ถึงวันงานในตอนบ่ายก็จัดขบวนแห่กัณฑ์หลอนไปตามถนน ในขบวนมีตีฆ้องกลองและพ็อนรำอย่างครึกครื้น ขบวนแห่ผ่านบ้านของใคร หากเจ้าของบ้านมีจิตศรัทธาก็จะร่วมบริจจาค เมื่อได้จตุปัจจัยพอสมควรแล้ว ก็แห่ไปวัด

เมื่อเข้าไปภายในวัด ขบวนแห่ต้องหยุดบรรเลงตามประเพณี ห้ามส่งเสียงอึกที่ครึกโครมเป็นอันขาด หลังจากแห่รอบศาลาโรงธรรม 3 รอบแล้ว ก็นำกัณฑ์หลอนขึ้นไปตั้งไว้บนศาลา จนกระทั่งพระสงฆ์ที่เทศน์อยู่นั้นเทศน์จบ ก็ให้ท่านเทศน์เพื่อรับศีล แล้วจึงถวายกัณฑ์หลอนให้พระสงฆ์รูปนั้น โดยไม่ได้กำหนดนัดหมายมาก่อน

ถ้ากำหนดมาก่อนว่าจะถวายพระสงฆ์รูปใดที่ตนศรัทธา เรียกว่า “กัณฑ์จอบ” เพราะก่อนจะนำเครื่องกัณฑ์มาถวาย ต้องมาจอบ คือ มาแอบดูก่อน ซึ่งทั้งกัณฑ์หลอนและกัณฑ์จอบนี้ อาจจะเป็นผู้มีจิตศรัทธาจากหมู่บ้านอื่นเป็นเจ้าของกัณฑ์ก็ได้ ถือเป็นประเพณีผูกไมตรีระหว่างหมู่บ้านอันดีงามอย่างยิ่ง

การเทศน์มหาชาติ พระสงฆ์จะเทศน์กัณฑ์สุดท้าย คือ นครกัณฑ์จบในเวลาประมาณ 1-2 ทุ่ม พิธีกรกล่าวคำขอขมาโทษ ชาวบ้านก็นำดอกไม้และเครื่องสักการะไปถวายพระสงฆ์ พระสงฆ์ให้พรแล้วสวดชยันโต พระเถระประพรมน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้ากันเสร็จแล้วญาติโยมจะแบ่งเอาด้ายสายสิญจน์ และน้ำมันตีไปรดให้ลูกหลานของตน

อานิสงส์อันยิ่งใหญ่ของมหาชาติ

การเทศน์มหาชาตินิยมกันมาแต่สมัยกรุงสุโขทัย เดิมแต่งเป็นภาษามคธ มีคาถาพันหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “คาถาพัน” ปัจจุบัน แต่งเป็นร้อยยาว พุทธศาสนิกชนเชื่อว่า ใครได้ฟังเทศน์มหาชาติทั้ง 13 กัณฑ์ มีทั้งหมด 1,000 คาถา ซึ่งเรียกว่า คาถาพัน จบภายในวันเดียว จะมีอานิสงส์ถึง 5 ประการ คือ จะได้เกิดในศาสนาพระศรีอาริยมตไตรย ซึ่งจะมาอุบัติเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เสวยทิพย์สมบัติอันโอฬาร จะไม่เกิดในอบายเมื่อตายแล้ว จะเป็นผู้มีลาภยศ ไมตรี มีความสุข และประการสุดท้าย จะได้บรรลุมรรคผลนิพพานเป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา

แม้น้ำมันที่ตั่งในพิธีเทศน์มหาชาติก็เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ชะราล้างอัมพมคัลทั้งปวงได้ สิ่งของทุกอย่างที่อยู่ในพิธี ก็เชื่อว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมด

ผู้ที่ฟังเทศน์มหาชาติ ส่วนใหญ่เป็นคนมีอายุที่มีความเลื่อมใสและมีจิตศรัทธาอย่างแรงกล้า เพราะจะต้องนั่งฟังพระสงฆ์เทศน์ตั้งแต่เช้ามีดจรดค่ำ แต่ผู้ที่มีจิตศรัทธาจะมีความอดทนและชอบฟังเทศน์มหาชาติมาก โดยเฉพาะกัณฑ์มัทรี กัณฑ์ชุก และกัณฑ์กุมาร แม้จะเป็นกัณฑ์ที่ยาว แต่เรื่องราวก็สนุก พระสงฆ์ที่เทศน์กัณฑ์เหล่านี้จึงต้องเทศน์เก่ง

เรื่องมหาชาติหรือเวสสันดรชาดกเป็นเรื่องราวของความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว มีความเมตตาสูง ช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากเมื่อมีโอกาส โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ถ้ามนุษย์เรามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันสักเสี้ยวหนึ่งของพระเวสสันดร ซึ่งเป็นแบบอย่างอันดีงามยิ่ง โลกของเราก็คงจะเกิดความสงบสุขไม่วุ่นวายอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้แน่นอน.

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

- 1.ให้นักเรียนแสดงความความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
- 2.นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
- 3.อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
- 4.เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....
.....
.....
.....
.....

สรุป

.....
.....
.....
.....

7. ผู้เขียนมีความมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนสารคดีเรื่องนี้
- ชี้แนะให้ประพุดิตี
 - ให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีงานบุญพระเวส
 - แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีงานบุญพระเวส
 - โน้มน้าวใจให้เชื่อในอานิสงส์ของงานบุญพระเวส
8. ข้อใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน
- การร่วมงานบุญพระเวสทำให้ได้รับกุศลมหาศาล
 - งานบุญพระเวสเป็นงานที่ต้องจัดให้มีขึ้นทุกปี จะขาดไม่ได้เลย
 - การถือศีลเพื่อแผ่เมตตาที่พระเวสสันดรทรงประพุดิตปฏิบัติจะทำให้โลกสงบสุขได้
 - เทศน์มหาชาติที่พุทธศาสนิกชนชอบฟังมาก ได้แก่ กัณฑ์มัทรี ชูชกและกัณฑ์กุมาร
9. ผู้เขียนใช้วิธีใดในการจบเรื่อง
- การตั้งคำถาม
 - การตั้งข้อสังเกต
 - การสรุปความ
 - การยกสุภาษิต คำพังเพย
10. สารคดีนี้ให้ประโยชน์ในด้านใด ?
- ให้สาระความรู้
 - สร้างเสริมคุณธรรม
 - ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
 - อนุรักษ์วัฒนธรรม

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การอ่านบทความ
นาที

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจาร์ณญาณในการอ่านบทความ

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านบทความ” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกและอธิบายลักษณะงานเขียนรูปแบบบทความได้
2. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
3. บอกจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียนได้
4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นได้
5. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
6. วินิจฉัย ตัดสินสิ่งที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. บทความ หมายถึง วรรณกรรมร้อยแก้วที่มุ่งให้ผู้อ่านได้สาระ ข้อเท็จจริง ความรู้และความคิดเห็นเป็นประการสำคัญ ขณะเดียวกันก็มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปะการเขียนของผู้แต่งด้วย

ประเภทของบทความ แบ่งเป็น บทความเชิงวิชาการ บทความแสดงความคิดเห็น บทความเชิงวิจารณ์ บทความเสนอแนะหรือชักชวน

การอ่านและพิจารณาบทความควรอ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจโดยตลอด และวิเคราะห์วิจารณ์ส่วนประกอบในส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนท้าย รวมถึงพิจารณาการนำเสนอบทความ

2. บทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกรสบาย” โดยพระไพศาล วิสาโล จากวารสารฉลาดซื้อ ฉบับที่ 37 มิถุนายน-กรกฎาคม 2543 สรุปได้ว่า มนุษย์มักต้องเสียบางสิ่งบางอย่างเพื่อแลกกับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความสะดวกรสบายในชีวิต สิ่งที่เสียไปนั้นอาจมีค่ามากกว่าความสะดวกสบายที่ได้รับ เช่น เวลาที่จะให้แก่ตนเองและครอบครัว ความสงบสุขในชีวิต ความราบรื่นในสังคม และ ผู้เขียนเสนอแนะว่าก่อนที่จะรับความสะดวกสบายในเรื่องใด ควรไตร่ตรองให้ดีว่ามีอะไรบ้างที่ต้องสูญเสียไปเพื่อแลกกับความสะดวกรสบายนั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านการคิด ระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนดูรูปภาพคุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และคุณวาณิช จรุงกิจอนันต์ ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลในภาพ และแนะนำบทความที่ท่านเขียนเป็นประจำในวารสาร นิตยสารฉบับต่างๆ และครูโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านบทความ”</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านบทความ” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล จากนั้น ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนบทความ และพูดคุยถึงความคิดเห็นและประสบการณ์ในการอ่านบทความของนักเรียน 2. ครูเกริ่นถึงบทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกสบาย” แล้วให้นักเรียนดูรูปภาพอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ครูสนทนาชักถาม จากนั้นครูเขียนคำว่า “สิ่งอำนวยความสะดวก” บนกระดาน สุ่มเรียกให้นักเรียนออกมาเขียนคำหรือข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับบทอ่านที่ครูกล่าวถึงตามความคิดของนักเรียน และครูสรุปเพิ่มเติมและอธิบายคำศัพท์ คำสำคัญที่จำเป็น 3. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่อ่านในหัวข้อ “มีเครื่องใช้สบาย มีแต่ได้ ไม่มีเสีย” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้ 	<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนดูรูปภาพคุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และคุณวาณิช จรุงกิจอนันต์ ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลในภาพ และแนะนำบทความที่ท่านเขียนเป็นประจำในวารสาร นิตยสารฉบับต่างๆ และครูโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านบทความ”</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกเอกสารใบความรู้เรื่อง “การอ่านบทความ” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล จากนั้นชักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนบทความ 2. ครูกำหนดเวลา 15 นาทีให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกสบาย” ครูสุ่มนักเรียน 3-4 คนให้บอกใจความสำคัญ ครูและนักเรียนร่วมวิจารณ์ เสนอแนะ ครูให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด 3. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แข่งขันกันบอกข้อเท็จจริง และความคิดเห็นจากเรื่อง โดยกลุ่มที่ระบุได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ 4. ครูนำอภิปรายถึงจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน แล้วให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นวิจารณ์บทความทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ประโยชน์ที่ได้รับ ความน่าเชื่อถือ ความน่าสนใจ และการใช้ภาษา

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>4. ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>5.ครูแจกบทความเรื่อง“ราคาของความสะดวกสบาย” ให้นักเรียนอ่าน ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทรรศนะของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านบททวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตน</p> <p>ลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7.ครูให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลที่บันทึกไว้ และให้นักเรียนบอกข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นจากเรื่อง ครูชมเชยเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>8.ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกประเภทของบทความ สรุปใจความสำคัญของเรื่อง บอกจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์บทความที่อ่านในด้านเนื้อหาสาระ ประโยชน์ที่ได้รับ ความน่าเชื่อถือ ความน่าสนใจ และการใช้ภาษา</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>5. ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนแลกเปลี่ยนกันอ่านงานการวิจารณ์ของตนให้เพื่อนฟัง ครูสุ่มนักเรียนบางคู่ออกมานำเสนอความคิดเห็นที่เห็นสอดคล้องกัน และความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับเนื้อหาของบทความ ครูชมเชยสรุป และให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>6.ครูแจกวารสาร นิตยสารให้นักเรียนคนละ 1 ฉบับ ให้นักเรียนเลือกอ่านบทความ 1 บทความ บอกประเภทของบทความและเขียนสรุปเนื้อหาพร้อมกับแสดงความคิดเห็นต่อบทความทั้งในด้านเนื้อหาสาระและกลวิธีการนำเสนอ ครูสุ่มนักเรียน 3-4 คู่ออกมานำเสนอผลงาน ครูชมเชยและเสนอแนะ</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูสุ่มนักเรียนกล่าวสรุปบทเรียนเรื่อง “การอ่านบทความ” จากนั้น ครูสรุปเพิ่มเติมโดยใช้แผนภูมิ</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คน แล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่ม 2. สังเกตจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3. สังเกตจากการตอบคำถาม 4. ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รูปภาพนักเขียนบทความ 2. วารสาร นิตยสาร 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านบทความ” 4. รูปภาพสิ่งอำนวยความสะดวก 5. บทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกสบาย” 6. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 7. แผนภูมิสรุป “การอ่านบทความ” 8. แบบทดสอบ 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูสุ่มนักเรียนกล่าวสรุปบทเรียนเรื่อง “การอ่านบทความ” จากนั้น ครูสรุปเพิ่มเติมโดยใช้แผนภูมิ</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คน แล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่ม 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตจากการตอบคำถาม 4. ตรวจผลงานในสมุด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รูปภาพนักเขียนบทความ 2. วารสาร นิตยสาร 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านบทความ” 4. บทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกสบาย” 5. แผนภูมิสรุป “การอ่านบทความ” 6. แบบทดสอบ

ใบความรู้เรื่อง “การอ่านบทความ”

บทความ

บทความ คืองานเขียนประเภทสารคดี มีลักษณะให้เนื้อหาสาระและทรรศนะความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีข้อมูลอ้างอิงให้มีประโยชน์ต่อการเชื่อถือ มีวิธีการเขียนที่ชวนอ่านชวนติดตาม

ประเภทของบทความ

1. **บทความเชิงวิชาการ** อาจมีเนื้อหาสาระทางวิชาการในสาขาใดๆก็ได้ เช่น เศรษฐศาสตร์ การแพทย์ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ
2. **บทความแสดงความคิดเห็น** ผู้เขียนอาจแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ผ่านพบ
3. **บทความเชิงวิจารณ์** หรือที่เรียกกันสั้นๆว่าบทวิจารณ์ อาจเป็นบทวิจารณ์นวนิยาย ภาพยนตร์ ข่าว ฯลฯ
4. **บทความเสนอแนะหรือชักชวน** ให้ผู้อ่านทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น บทความชักชวนให้คนบริจาคเงินเป็นค่าอาหารกลางวันแก่เด็กยากจน บทความสดุดีผู้ทำประโยชน์แก่สาธารณชน ฯลฯ

การอ่านและพิจารณาบทความ

1. **อ่านให้ตลอดเรื่อง** อันจะทำให้ผู้อ่าน
 - 1.1 รู้ความมุ่งหมายของผู้เขียน เช่น มุ่งจะให้ความรู้หรือแสดงข้อคิดเห็นรวมไปถึงแนวความคิดและเจตคติของผู้เขียน
 - 1.2 รู้เนื้อหาสาระของเรื่อง รู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ฯลฯ
 - 1.3 รู้ท่วงทำนองการเขียน รู้ว่าผู้เขียนเขียนอย่างไรๆ เสนอความเห็นอย่างไรตรงไปตรงมา หรือประชดเสียดสี หรือเขียนเป็นนัยๆ

2. วิเคราะห์ส่วนประกอบ

ส่วนนำ

วิธีเปิดเรื่องของผู้เขียนเป็นอย่างไร ส่วนนำเรื่องสอดคล้องกับส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องหรือไม่ เปิดเรื่องได้น่าสนใจหรือไม่ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้นเพียงใด บางบทความอาจไม่มีส่วนนำก็ได้

ส่วนเนื้อเรื่อง

1. ถ้าเป็นบทความที่มุ่งเสนอความรู้ ข้อความนั้นจะต้องถูกต้อง มีหลักฐานการค้นคว้าอ้างอิงครบถ้วน หรือเป็นข้อความที่ประสพการณ์ของผู้เขียนในฐานะผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยตรง ถ้ามีความเห็นประกอบควรเป็นความเห็นที่มีเหตุผล มีพื้นฐานมาจากความรู้ที่แน่นๆ

2. ถ้าเป็นบทความแสดงความคิดเห็น ความคิดเห็นนั้นควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือสาธารณชนอันเป็นส่วนรวม ไม่แสดงความคิดเห็นลำเอียง หรือเป็นประโยชน์ของตนหรือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และไม่เป็นการที่ชักจูงคนให้ประพฤติผิด

3. ถ้าเป็นบทความที่แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ข้อวิจารณ์นั้นต้องมีหลักวิชาเป็นพื้นฐานรองรับอยู่ เช่น ถ้าเป็นบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ก็ควรแสดงความรู้เกี่ยวกับบทภาพยนตร์ เทคนิคการถ่ายทำพอสมควร การวิจารณ์นั้นต้องวิจารณ์โดยใช้หลักวิชาและมีความบริสุทธิ์ใจในการวิจารณ์ ไม่เป็นไปเพื่อทับถม สรรเสริญ หรือมีจุดมุ่งหมายอื่นแอบแฝงอยู่

ส่วนท้าย ควรพิจารณาว่าการปิดเรื่องของบทความนั้น ผู้เขียนใช้การสรุป หรือย่อความปิดท้ายเรื่อง หรือไม่ใช่แบบใดเลย เมื่อหมดข้อความที่จะกล่าวแล้วก็จบเรื่องไปเลย และการปิดเรื่องเช่นนั้นเหมาะสมแก่เนื้อหาสาระหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรแสดงความเห็นได้ว่า ไม่เหมาะสมอย่างไร

3. **พิจารณาการนำเสนอบทความ** พิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการนำเสนอ โดยทั่วไปใช้วิธีการบรรยาย การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ การแทรกข้อคิดคำคม การแสดงทรรศนะ การใช้ภาษา การวางโครงเรื่องไม่ซับซ้อน เข้าใจได้ง่าย

บทความเรื่อง “ราคาของความสะดวกรสบาย”

โดย...พระไพศาล วิสาโล

มีนิทานเล่าว่า ชายหนุ่มผู้หนึ่งมาฝึกบําเพ็ญตบะกับอาจารย์ หลังจากฝึกได้หลายปี อาจารย์เห็นว่าศิษย์มีความสามารถแก่กล้าแล้ว จึงอนุญาตให้ไปบําเพ็ญพรตแต่ผู้เดียวในอีกแคว้นหนึ่ง หนุ่มผู้นั้นมาปลุกกระท่อมนอกหมู่บ้าน แล้ววันหนึ่งก็พบว่าเสื้อของตนซึ่งมีอยู่เพียงตัวเดียว มีรอยหนูกัด พอปะชุนแล้ว วันต่อมาหนูก็ยังมากัดอีก เป็นเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เขาคิดหาทางแก้อยู่หลายวัน ในที่สุดก็ไปหาแมวมารับหนู แต่เมื่อได้แมวมาน เขาก็ต้องไปหานมมาเลี้ยงแมวด้วย หลังจากไปขอนนมชาวบ้านอยู่เดือนหนึ่ง ก็คิดว่าแทนที่จะเดินไปขอนมในหมู่บ้าน สู้หาวัวมาเลี้ยงดีกว่า ครั้นหาวัวมาเลี้ยงแล้วก็ต้องหาหญ้าให้มันด้วย เนื่องจากไม่ต้องการเสียเวลาบําเพ็ญพรต เขาก็เลยไปจ้างลูกสาวชาวบ้านมาเกี่ยวหญ้าให้วัว ผ่านไปหลายเดือนเงินก็ร่อยหรอ เลยหาทางออกด้วยการแต่งงานกับสาวเสียเลย จะได้ไม่ต้องเสียเงินจ้าง ต่อมาก็ต้องช่วยกันทำมาหากิน เลยเลิกบําเพ็ญพรต กลายมาเป็นพ่อค้าหากินจนร่ำรวย แล้ววันหนึ่งอาจารย์ก็มาเยี่ยม พอเห็นหน้าอาจารย์ ชายผู้นั้นก็อธิบายว่า “นี่เป็นวิธีที่ผมจะรักษาเสื้อของผมนะครับ”

นิทานเรื่องนี้สอนอะไร ? แก่นของเรื่องน่าจะอยู่ตรงที่วิธีการรักษาเสื้อมากกว่า การรักษาเสื้อนั้นมีหลายวิธี แต่ตัวเอกในเรื่องรักษาเสื้อด้วยการหา “เครื่องทุ่นแรง” หรือวิธีที่เหนื่อยน้อยที่สุด แต่ปรากฏว่าเมื่อแก้ปัญหาหนึ่งได้ก็กลับมีอีกปัญหาหนึ่งเพิ่มขึ้นไปอีก จนในที่สุดชีวิตก็คลาดเคลื่อนไปจากจุดหมายเดิม แทนที่เสื้อจะช่วยรับใช้ชีวิตนักพรต กลับต้องละทิ้งชีวิตนักพรตเพื่อรับใช้เสื้อ

นิทานเรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจคนทั่วไปด้วย เพราะถ้าจะมองให้ลึกแล้ว นิทานเรื่องนี้สอนว่า *ความสะดวกสบายนั้นไม่เคยได้มาเปล่าๆ เมื่อได้ความสะดวกสบายในเรื่องหนึ่ง ก็ต้องเกิดความสะดวกสบายในอีกเรื่องหนึ่งพ่วงตามมา ความสะดวกสบายนั้นมักมาพร้อมกับภาระเสมอ*

จะพูดว่า ไม่มีอะไรได้มาเปล่าๆก็ได้ อย่างที่ฝรั่งเรียกว่า no free lunch น่าแปลกก็ตรงที่ทั้งๆใครๆก็พอรู้ว่าในชีวิตนี้ไม่มีอะไรได้มาเปล่าๆ แต่พอถึงเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย คนจำนวนไม่น้อยกลับคิดว่า เราจะมีแต่ได้อย่างเดียว ไม่มีเสียเลย “เสีย” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเงินเพื่อซื้อมันมาเท่านั้น แต่เรายังต้องเสียอย่างอื่นอีกด้วย เช่น เสียเวลา เสียความสุข เพราะต้องคอยพะวงถึงมัน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือรถยนต์ เราได้รับความสะดวกรสบายจากรถยนต์หลายอย่าง โดยเฉพาะช่วงเวลาในการเดินทาง แต่ใครที่มีรถยนต์ก็ทราบว่ามันนำภาระมาให้เจ้าของหลายอย่าง ไหนจะต้องดูแลเช็ดล้าง ต้องวุ่นวายกับการหาที่จอดรถ ต้องมีภาระการเงินเพิ่มขึ้น คอยป้องกันไม่ให้มีใครมาทำอะไรมัน รวมเวลา เงินทองที่เสียไปแล้ว ก็ไม่แน่ใจว่าจะคุ้มกับเวลาที่ประหยัดไปหรือไม่ และถ้าคิดกันจริงๆแล้ว ก็น่าสงสัยว่า รถยนต์จะช่วยทุ่นเวลาหรือทำให้เราเสียเวลามากขึ้นกันแน่ เพราะทุกวันนี้เราเสียเวลาเพราะรถของเรามากมายหลายทาง นอกจากเสียเวลาในการเช็ดล้างและดูแลรักษา

การซ่อมแซม การหาที่จอดรถ เรายังเสียเวลาเพื่อหาเงินมาเป็นค่าน้ำมัน ค่าอะไหล่ ค่าประกัน ค่าจอดรถ ในสหรัฐอเมริกา เคยมีการคำนวณพบว่า คนอเมริกาเสียเวลาไปกับรถยนต์รวมแล้ววันละ 4 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย ขณะที่เดินทางด้วยรถยนต์วันละ 32 กิโลเมตร นั้นหมายความว่ารถยนต์ช่วยให้เดินทางด้วยความเร็วเพียง 8 กิโลเมตรต่อชั่วโมงเท่านั้น ช้ากว่าการขี่จักรยานด้วยซ้ำ

นี่ว่าเฉพาะอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น ในชีวิตเรายังมีสิ่งอำนวยความสะดวกอีกมากมาย นับไม่ถ้วน น่าคิดว่าสิ่งที่เราต้องสูญเสียไปเพราะความสะดวกเหล่านี้ รวมกันแล้วจะมีมากมายสักเพียงใด แต่เชื่อว่ามีอย่างน้อย 2 อย่างที่ได้รับผลกระทบ นั่นคือ *เวลาและความสุข*

เคยสงสัยไหมว่าในสังคมที่เจริญมั่งคั่ง เต็มไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ผู้คนกลับมีเวลาว่างน้อยกว่าชาวบ้านในชนบทที่แทบไม่มีเครื่องทุ่นแรง ทุ่นเวลาเลย ทั้งๆที่คนกลุ่มหลังต้องเดินด้วยเท้า ทำนาด้วยแรงตน จะกินน้ำก็ต้องไปหาบ กว่าจะได้กินข้าวต้องรอเป็นชั่วโมง แต่เขากลับมีเวลาให้กับครอบครัวอย่างเหลือเฟือ สามารถนอนเอกเขนกได้เป็นวัน ในขณะที่คนในเมืองไม่มีเวลาแม้กระทั่งกินข้าวพร้อมหน้ากันทั้งบ้าน แถมยังนอนไม่เต็มอิ่ม ถามว่าเวลาของเขาไปไหนหมด?

ส่วนหนึ่งก็เพราะเสียเวลากับสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ โทรทัศน์ วิดีโอ โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ ไหนจะเสียเวลากับการเสฟสิ่งเหล่านั้น และไหนจะเสียเวลาหาเงินเพื่อซื้อสิ่งเหล่านั้นมาเสฟ

ในทำนองเดียวกันเมื่อชีวิตยุ่งเหยิงวุ่นวายจนแทบไม่มีเวลาเป็นตัวของตัวเอง ความสุขจะเพิ่มขึ้นได้อย่างไร มีแต่จะลดลง ถ้าสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้ชีวิตมีความสุขเพิ่มขึ้นตามปริมาณสิ่งเสฟแล้ว คนร่ำรวยมีชีวิตหรูหรา ก็ย่อมมีความสุขกว่าคนทั่วไป แต่ก็อย่างที่รู้ๆกันอยู่ว่าคนร่ำรวยมีสิทธิเป็นโรคประสาท หรือฆ่าตัวตายไม่น้อยไปกว่าคนทั่วไป ยิ่งเอาสถิติประเทศร่ำรวยมาเทียบกับของประเทศยากจน ก็จะทำให้เห็นว่า คนร่ำรวยเป็นโรคประสาท หรือฆ่าตัวตายมากกว่าคนจน

สิ่งอำนวยความสะดวกช่วยให้ชีวิตมีความสุขระดับหนึ่งเท่านั้น นี่คือเหตุผลประการหนึ่งที่คนพอมือพอกินมีความสุขมากกว่าคนหาเช้ากินค่ำ แต่ถ้ามีสิ่งอำนวยความสะดวกมากเกินไปแล้ว ความสุขมีแนวโน้มจะลดลง เพราะต้องคอยห่วงกังวลกับการดูแลรักษามัน มันให้ความสะดวกสบายแก่เรา แต่มันก็เป็นภาระแก่เราด้วยในเวลาเดียวกัน

สิ่งอำนวยความสะดวกยังเรียกร้องต้องการความใส่ใจจากเราอีกหลายอย่าง นอกจากต้องคอยห่วงพะวงถึงมันแล้ว ยังต้องคอยปรับแต่งให้มันดีพิเศษขึ้น เช่น เมื่อมีคอมพิวเตอร์ ก็ต้องหาเรื่องซื้ออุปกรณ์เสริมมิได้หยุด อาทิ ลำโพง ไมโครโฟน สแกนเนอร์ ไม่ต้องพูดถึงแผ่นโปรแกรมหรือซีดีที่มีให้เลือกกันไม่หวาดไม่ไหว

สิ่งอำนวยความสะดวกนั้นใครที่ไปหลงไปกับมัน ก็น่าจะเป็นทุกข์เพราะมัน และคนที่ไปหลงไปกับมันได้ง่ายที่สุดคือ **คนมีเงิน** เพราะเงินเปิดโอกาสให้เราเข้าไปครอบครองมันได้ง่ายขึ้น

เพราะเหตุนี้ คนร่ำรวยจึงมีโอกาสที่จะทุกข์ได้มาก เคยมีการสอบถามความเห็นของคนอเมริกันที่ถูกลีดเตอร์จำนวน 1000 คนในรอบ 10 ปี ปรากฏว่ามีน้อยคนที่บอกว่ามีความสุขเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับเงินรางวัล ส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีความสุขน้อยลง หลังจากได้รับเงินรางวัลไปแล้ว 6 เดือน ทั้งๆที่มีเงินทองและสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น

ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานข่าวเร็วๆนี้ว่า เศรษฐีใหม่ที่ร่ำรวยอย่างรวดเร็วจากราคาหุ้นทุกประเภทในสหรัฐอเมริกา มักจะมีปัญหาทางจิตใจคล้ายๆกัน คือรู้สึกวิตกกังวลอย่างมากว่าเงินมากมายมหาศาลของตนนั้นจะหายวับไปอย่างรวดเร็วพอๆกับตอนที่ได้มันมา ทั้งยังรู้สึกว่าโดดเดี่ยวอ้างว้างมากขึ้น เพราะมีช่องว่างกับเพื่อนเก่า นอกจากนั้นสถานภาพที่เปลี่ยนไปทำให้มีเรื่องต้องครุ่นคิดตัดสินใจมากขึ้น หลายคนยอมรับว่าตนมีความสุขมากกว่าตอนที่เงินน้อยกว่านี้ ความทุกข์ในใจที่เกิดกับเศรษฐีพันล้านนี้ บางคนเรียกว่า “โรครวยฉับพลัน”

สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงก่อปัญหาแก่บุคคลเท่านั้น หากยังสามารถสร้างภาระแก่สังคมได้มาก กล่องโคมเป็นตัวอย่างง่าย ๆ มันช่วยให้เราพกพาอาหารได้สะดวกขึ้น แต่ก็สร้างปัญหาในการกำจัดขยะ ยังเป็นอันตรายต่อบรรยากาศของโลก และส่งผลถึงสุขภาพเราในที่สุด

ลองพิจารณาดูจะพบว่ามีปัญหามากมายในสังคมที่เกิดขึ้นเพราะการคำนึงถึงแต่ความสะดวกสบาย ไม่ต้องดูอื่นไกล ดูอย่างการแก้ปัญหาจราจร โดยการสร้างถนนเพิ่ม แต่ขณะที่เราเดินทางได้สะดวกสบายเพราะการสร้างถนน แต่เราก็สูญเสียหลายอย่าง เช่น ความสบายในการหายใจอากาศที่บริสุทธิ์ หรือความสะดวกในการเดินทางด้วยเท้า หรือจักรยาน ทั้งนี้ไม่นับถึงการสูญเสียเงินตราต่างประเทศอย่างมากมายมหาศาล เพราะการนำเข้ารถยนต์และน้ำมันเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตามมา

ที่พูดมานี้มิได้หมายความว่า ความสะดวกสบายเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราต้องหลีกเลี่ยง หากแต่ต้องการชี้ว่า ความสะดวกสบายนั้น เราไม่เคยได้มาเปล่าๆเลย มันมีราคาที่เราต้องจ่ายเสมอ เมื่อได้ความสะดวกสบายอย่างหนึ่ง ก็หมายความว่าเราต้องสูญเสียบางอย่างไป และบางอย่างที่เราสูญเสียนั้น อาจมีคุณค่า หรือมี ราคา แพงกว่าความสะดวกสบายที่เราได้รับด้วยซ้ำ เช่น ความสงบสุขในชีวิต หรือเวลาที่จะให้แก่ตนเองและครอบครัว ความราบรื่นในสังคม รวมไปถึงความบริสุทธิ์สะอาดของสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้น ก่อนที่เราจะอำแขนรับความสะดวกสบายอะไรสักอย่าง ควรไตร่ตรองให้ถ่วงถี่ว่า มีอะไรบางอย่างที่เราจะต้องสูญเสียไปเพื่อแลกกับความสะดวกสบายดังกล่าว.

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

- 1.ให้นักเรียนแสดงความความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
- 2.นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
- 3.อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
- 4.เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบเรื่อง “ราคาของความสะดวสบาย”

1. ข้อใดมิใช่สิ่งที่สูญเสียไปเพื่อแลกกับความสะดวสบาย
 - ก. ความเป็นส่วนตัว
 - ข. ความสุขในชีวิต
 - ค. ความสงบสุขของสังคม
 - ง. ความสัมพันธ์ในครอบครัว
2. “ราคาของความสะดวสบาย” หมายความว่าอย่างไร ?
 - ก. สิ่งอำนวยความสะดวกมักมีราคาแพง
 - ข. ความสะดวสบายสามารถประเมินค่าได้
 - ค. เราต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อซื้อความสะดวสบาย
 - ง. ความสะดวสบายมักได้มาโดยต้องสูญเสียบางอย่างไปเสมอ
3. ผู้เขียนมีความมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนบทความนี้
 - ก. ชี้แนะ
 - ข. ให้ความรู้
 - ค. โน้มน้าวใจ
 - ง. แสดงความคิดเห็น
4. จากบทความข้างต้น ข้อใดเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
 - ก. ในชีวิตนี้ไม่มีอะไรได้มาโดยไม่ต้องแลกเปลี่ยน
 - ข. กล้องโฟมสร้างปัญหาในการกำจัดขยะ
 - ค. คนอเมริกันเสียเวลาไปกับการใช้รถยนต์วันละ 4 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย
 - ง. สิ่งอำนวยความสะดวกช่วยให้ชีวิตมีความสุขขึ้นอีกระดับหนึ่งเท่านั้น
5. ในทรรศนะของผู้เขียนเห็นว่าสิ่งใดมีคุณค่ามากที่สุด ?
 - ก. ความสะดวสบาย
 - ข. ความมั่งคั่ง
 - ค. ความสงบสุข
 - ง. ความเรียบง่าย
6. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกหรือไม่ เพราะเหตุใด?
 - ก. เห็นด้วย เพราะใช้กลวิธีเขียนจูงใจได้ดี
 - ข. เห็นด้วย เพราะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
 - ค. ไม่เห็นด้วย เพราะผู้เขียนกล่าวโดยมีอคติ
 - ง. ไม่เห็นด้วย เพราะไม่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

7. สาระจากบทความนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ใด ?
- ก. การศึกษาต่อ
 - ข. การติดต่อสื่อสาร
 - ค. การเลือกซื้อสินค้า
 - ง. การประกอบอาชีพ
8. บทความนี้จัดเป็นบทความประเภทใด ?
- ก. บทความวิชาการ
 - ข. บทความวิจารณ์
 - ค. บทความแสดงความคิดเห็น
 - ง. บทความเสนอแนะหรือชักชวน
9. ผู้เขียนใช้วิธีใดในการเปิดเรื่อง
- ก. เปิดเรื่องโดยการเล่านิทาน
 - ข. เปิดเรื่องโดยอ้างสำนวนคำพังเพย
 - ค. เปิดเรื่องโดยอ้างคารมนักปราชญ์
 - ง. เปิดเรื่องโดยการเล่าประสบการณ์ส่วนตัว
10. ผู้เขียนจูงใจผู้อ่านได้อย่างไร ?
- ก. อ้างผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น
 - ข. แสดงความเป็นพวกพ้อง
 - ค. ชี้ให้เห็นผลเสีย
 - ง. ใช้อารมณ์ขัน

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง การอ่านข่าว
นาทีกี่

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ นักเรียนมีวิจากรณญาณในการอ่านข่าว

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านข่าว” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกและอธิบายลักษณะงานเขียนรูปแบบข่าวได้
2. จับใจความสำคัญของข่าวที่อ่านได้
3. บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในข่าวได้
4. วิพากษ์วิจารณ์ข่าวที่เกิดขึ้นได้

เนื้อเรื่อง

1. ข่าว เป็นการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริง โดยการเสนอ อาจเสนอเฉพาะเนื้อข่าวตามข้อเท็จจริง หรือบางครั้งอาจเพิ่มเติมข้อความเพื่อเพิ่มรสในการอ่าน ข่าวแบ่งตามเนื้อหาได้หลายประเภท ส่วนประกอบของข่าวในหนังสือพิมพ์ โดยทั่วไปมี ส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนพาดหัวข่าว และส่วนตัวข่าว การเสนอข่าวประจำวันเป็นไปอย่าง เร่งรีบ ดังนั้นจึงอาจมีข้อมูลที่ผิดพลาดได้ การอ่านข่าวจึงควรใช้วิจากรณญาณตรวจสอบแหล่งข่าว ข้อเท็จจริงในข่าว รวมถึงทัศนคติของคนเขียนข่าวด้วย ทั้งนี้มีแนวทางการพิจารณาข่าว คือ พิจารณาคุณค่าของข่าว พิจารณาวิธีเขียนข่าว พิจารณาการพาดหัวข่าว

2. ข่าวเรื่อง “ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย” จาก ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 13 พฤษภาคม 2544 สรุปได้ว่า กระทรวงการคลังร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และบริษัทแกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด เปิดแถลงข่าวความร่วมมือ “โครงการประหยัดเงินตราเพิ่มค่านิยมไทย” โดยมีดารานักร้องชื่อดัง เข้าร่วมรณรงค์จำนวนมาก โครงการนี้มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมค่านิยมการบริโภคสินค้าไทย เทียว เมืองไทย และลดกระแสความนิยมสินค้าจากต่างประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของ เศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ในงานแถลงข่าวนี้ ดารานักร้องที่เข้าร่วม โครงการได้ให้สัมภาษณ์เชิญชวนให้คนไทยนิยมไทย กินของไทย ใช้ของไทยและเที่ยวเมืองไทย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนฟังเพลง"ข่าวสด"ของเพลิน พรอมแดน พร้อมกับฉายแผ่นใสเนื้อเพลงให้นักเรียนอ่านประกอบ ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่สื่อถึงการนำเสนอข่าวที่มุ่งให้ผู้ฟังเข้าใจผิด เสนอข่าวที่เหลือเชื่อ ชวนฉงน ซึ่งควรที่จะตรวจสอบข่าวนั้นให้ดีก่อนที่จะเชื่อ แล้วครูโยงเข้าสู่เรื่อง "การอ่านข่าว"</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายประเภทของข่าว แนวทางการอ่านข่าวและข่าวที่นักเรียนสนใจอ่าน จากนั้น ครูแจกใบความรู้เรื่อง "การอ่านข่าว" ให้นักเรียนศึกษา แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย 2. ครูเกริ่นถึงข่าวเรื่อง "ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย" ครูสุ่มนักเรียนออกมาเขียนความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า "นิยมไทย" ครูช่วยเพิ่มเติมสาระที่จำเป็น 3. ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะอ่านในหัวข้อ "ดารานักร้องเป็นต้นแบบที่ดีของการนิยมไทย" ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้ 4. ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนที่บันทึกไว้ลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 	<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนฟังเพลง"ข่าวสด"ของเพลิน พรอมแดน พร้อมกับฉายแผ่นใสเนื้อเพลงให้นักเรียนอ่านประกอบ ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่สื่อถึงการนำเสนอข่าวที่มุ่งให้ผู้ฟังเข้าใจผิด เสนอข่าวที่เหลือเชื่อ ชวนฉงน ซึ่งควรที่จะตรวจสอบข่าวนั้นให้ดีก่อนที่จะเชื่อ แล้วครูโยงเข้าสู่เรื่อง "การอ่านข่าว"</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายประเภทของข่าว แนวทางการอ่านข่าวและข่าวที่นักเรียนสนใจอ่าน จากนั้น ครูแจกใบความรู้เรื่อง "การอ่านข่าว" ให้นักเรียนศึกษา แล้วครูจึงอธิบายโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย 2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ครูติดแถบประโยคพาดหัวข่าว "ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย"บนกระดาน ให้แต่ละกลุ่มทำนายว่าเนื้อหาของข่าวน่าจะเกี่ยวกับเรื่องอะไร ทุกกลุ่มสรุปและเขียนข้อมูลที่ทำนายไว้ในแผ่นใส 3. ครูกำหนดเวลา 15 นาที ให้นักเรียนอ่านข่าวเรื่อง "ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย" แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากบัตรงาน โดยในบัตรงานมีประเด็นดังต่อไปนี้ บัตรงานที่ 1 บอกประเภทของข่าวและวิเคราะห์ส่วนประกอบของข่าว

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>5. ครูแจกข่าวเรื่อง "ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย" ให้นักเรียนอ่าน ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้อ่านให้วิเคราะห์ และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและที่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านทบทวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปรายนักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. ครูติดแถบประโยคในประเด็นต่อไปนี้ที่ละประเด็น</p> <p>7.1 ประเภทของข่าว และส่วนประกอบของข่าว</p> <p>7.2 สารสำคัญของข่าว</p> <p>7.3 ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นในข่าว</p> <p>7.4 วิจาร์ณการพาดหัวข่าว การนำเสนอข่าว และการใช้ภาษา</p> <p>7.5 วิจาร์ณคุณค่าของข่าว ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมของข่าว และผลกระทบต่อผู้อ่านข่าว</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่ละประเด็น ครูกล่าวสรุปและให้คำแนะนำ</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>บัตรงานที่ 2 เขียนสรุปใจความสำคัญของข่าว</p> <p>บัตรงานที่ 3 บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข่าว</p> <p>บัตรงานที่ 4 วิจาร์ณการพาดหัวข่าว การนำเสนอข่าว และการใช้ภาษา</p> <p>บัตรงานที่ 5 วิจาร์ณคุณค่าของข่าว ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมของข่าวและผลกระทบต่อผู้อ่านข่าว</p> <p>แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มและเขียนลงในแผ่นใส</p> <p>4. ทุกกลุ่มส่งตัวแทนเสนอผลการทำนายของกลุ่มว่าทำนายได้ถูกต้องหรือไม่ อย่างไรและรายงานผลการอภิปรายของกลุ่ม แล้วทุกคนร่วมกันวิจาร์ณ เสนอแนะครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นักเรียนสรุปบันทึกข้อมูลทั้ง 5 ประเด็นลงสมุด</p> <p>5. ครูแจกหนังสือพิมพ์ให้กลุ่มละ 2 ฉบับ ให้แต่ละกลุ่มหาตัวอย่างข่าวที่ดี มีคุณค่า จำนวน 1 ข่าว ข่าวที่ดีอยู่คุณค่า จำนวน 1 ข่าว และวิจาร์ณเปรียบเทียบในประเด็นต่างๆ ให้เห็นชัดเจน ทุกกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันวิจาร์ณ เสนอแนะเพิ่มเติม</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่อง การอ่านข่าว โดยครูติดแถบประโยคคำถามและซักถามนักเรียน จากนั้นให้ข้อสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล 1.ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านข่าว “WHO เตือนเอดส์ระบาดหนักในเอเชีย” และบอกประเภทของข่าว เขียนสรุปเนื้อหาข่าวและวิจารณ์ข่าว นั้นในด้านต่างๆที่ได้เรียนมาในคาบนี้ ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานของตนให้เพื่อนฟัง ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย</p> <p>3.ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เครื่องเล่นเทปพร้อมแถบบันทึกเสียง 2. แผ่นใสเรื่อง “การอ่านข่าว” 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านข่าว” 4. ข่าวเรื่อง “ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย” 5. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 6. แถบประโยคหัวข้ออภิปราย 7. แถบประโยคคำถาม 8. ข่าว“WHO เตือนเอดส์ระบาดหนักในเอเชีย” 	<p>ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่อง การอ่านข่าว โดยครูติดแถบประโยคคำถามและซักถามนักเรียน จากนั้นให้ข้อสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล 1.ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านข่าว “WHO เตือนเอดส์ระบาดหนักในเอเชีย”และบอกประเภทของข่าว เขียนสรุปเนื้อหาข่าวและวิจารณ์ข่าว นั้นในด้านต่างๆที่ได้เรียนมาในคาบนี้ ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานของตนให้เพื่อนฟัง ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>2.สังเกตการทำงานกลุ่ม</p> <p>3..สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น</p> <p>4. ตรวจผลงานในสมุด</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เครื่องเล่นเทปพร้อมแถบบันทึกเสียง 2. แผ่นใสเรื่อง “การอ่านข่าว” 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านข่าว” 4. ข่าวเรื่อง “ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย” 5. บัตรงาน 6. หนังสือพิมพ์ 7. แถบประโยคคำถาม 8. ข่าว“WHO เตือนเอดส์ระบาดหนักในเอเชีย”

การอ่านข่าว

ข่าว คือ การนำเสนอเรื่องราว เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริง เช่นที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป ตามปรกติการเสนอข่าว แบ่งออกเป็นสองแบบ คือ

๑. เสนอเนื้อข่าวแท้ เลือกลงแต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด
๒. เสนอข่าวเรื่อง ในการเสนอข่าวแบบนี้ หนังสือพิมพ์ต้องการให้ผู้อ่านสนุกขบขัน ตื่นเต้นหรือสนใจในข่าวที่เกิดขึ้น คือต้องการแต่งข่าวให้เป็นเรื่องราว

ประเภทของข่าว

ข่าวแบ่งตามเนื้อหาได้เป็น ข่าวการเมือง ข่าวธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม แรงงาน ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวการศึกษา วิจัย และวิทยาศาสตร์ ข่าวสังคมและสตรี ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง

ส่วนประกอบของข่าว

ข่าวในหนังสือพิมพ์มักแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก คือ “พาดหัวข่าว” ปรากฏเด่นชัดสะดุดตาผู้อ่าน ส่วนที่สองเป็น “ตัวข่าว” ประกอบด้วย พรรคนำ กับเนื้อข่าว พรรคนำอาจเป็นส่วนสรุปข่าว นั้นหรืออาจเป็นส่วนที่นำจุดสำคัญของข่าวมาเกริ่นไว้เพื่อดึงดูดความสนใจ เนื้อข่าว คือส่วนที่บรรยายข่าวโดยละเอียด

การเสนอข่าวหนังสือพิมพ์มักเรียบเรียงอย่างเร่งรีบ ใช้ภาษาสั้น กระชับ ตรงไปตรงมา ดึงดูดความสนใจ จึงทำให้มีภาษาเฉพาะอาชีพหนังสือพิมพ์เกิดขึ้น เรียกว่า ภาษาหนังสือพิมพ์ เช่น ยกเค้า เซึ่ง ย่างสด เทกระจาด สาดโคลน ฯลฯ

การอ่านข่าว

การอ่านข่าวควรพิจารณา ๓ ประเด็น คือ

๑. ข้อคิดเห็นของผู้เสนอข่าวเป็นอย่างไร
๒. ความรู้ ความคิด มีอย่างไร
๓. มีที่มาหรือแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

การพิจารณาข่าว

การพิจารณาคูณค่าของข่าว ข่าวที่ดีควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงความเป็นอยู่และความเป็นไปของคนหมู่มาก และมีผลกระทบต่อกระเทือนรุนแรงและยาวนาน
2. ไม่เป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลให้ทำลายความมั่นคงและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

พิจารณาวิธีเขียนข่าว หลักการเขียนข่าวที่ดี คือ

1. การเขียนข่าวที่ดีต้องเขียนแบบเล่าเฉพาะข้อเท็จจริงตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นแล้ว โดยไม่แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัว
2. การใช้ภาษาในการเขียนข่าว ควรงดเว้นการใช้คำตำหนิหรือคำที่ขี้ขลาดให้เกิดอารมณ์
3. การเล่าเหตุการณ์ทุกขั้นตอน ต้องอ้างหลักฐานที่มา บอกเวลา สถานที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เว้นแต่กรณีที่ต้องปกปิดชื่อของบุคคลบริษัท หรือผู้เยาว์
4. ต้องเขียนข่าวโดยไม่มีอคติ ยึดมั่นในหลักการ ไม่ยึดมั่นในตัวบุคคล ไม่พิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้ใด หรือทำลายผู้ใดผู้หนึ่งโดยไม่ชอบธรรม

พิจารณาการพาดหัวข่าว หัวข่าวที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ให้บรรยายโดยตรงตามสาระของข่าว
2. ไม่แก้งการใช้ภาษาบิดเบือนเพื่อประโยชน์ทางการค้าเพียงอย่างเดียว
3. ควรใช้ถ้อยคำภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ไม่ใช้คำที่มีความหมายดั้นได้

ข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์อาจไม่ใช่การรายงานเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงเสมอไป เพราะบางครั้ง ผู้เสนอข่าวใช้ถ้อยคำหรือเพิ่มเติมข้อความบางอย่าง เพื่อให้ผู้ออกกรสขึ้นตามแนวนิยมของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ในการอ่านข่าว นักเรียนจึงควรอ่านโดยพิจารณาก่อนที่จะปลงใจเชื่อตามอย่างสิ้นเชิง วิธีหนึ่งที่อาจช่วยในการพิจารณา คือ เปรียบเทียบข่าวเรื่องเดียวกันนั้นในหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ สอบถามจากเพื่อนและจากผู้ใหญ่ หรือความคิดเห็นของคนหลายฝ่าย รวมทั้งใช้ดุลยพินิจของตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิลปินตบเท้าหนุนนิยมไทย ! แนวคิด-ปลัดคลัง ทำเป็นตัวอย่างให้เยาวชนตาม เลิกซื้อ-เลิกใช้สินค้าของนอก

ภาครัฐตื่นตัวปิดฝุ่นปลุกกระแสนิยมไทย กระทรวงการคลังจับมือเอกชนร่วมโครงการประหยัดเงินตราและเพิ่มค่านิยมไทย รณรงค์ให้คน “ชาตินิยม” กินของไทย ใช้ของไทย เที่ยวเมืองไทย เงินทองไม่รั่วไหลเทออกนอกประเทศ เหล่าดารานักร้อง ศิลปินชั้นนำพร้อมใจกันกระพือเป็นต้นแบบชักชวนให้ทุกคนเลิกซื้อเลิกใช้สินค้านำเข้า หันมาใช้สินค้า “เมดอินไทยแลนด์” สถานการณ์ให้เศรษฐกิจไทยแข็งแกร่ง “หนุ่มมอส” เผยไม่เคยติดยึดเรื่องยี่ห้อของนอก ชอบใส่เสื้อผ้าที่ผลิตในเมืองไทย และชอบกินผลไม้ไทยมาก ส่วนนัท มีเรีย ยกนิ้วให้สินค้าไทยสุดเนียบไม่แพ้ต่างชาติ รัฐบาลมอบหมายให้สภาพัฒน์เป็นแกนหลัก ทำแผนปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

โครงการปลุกกระแสค่านิยมไทย ให้คนไทยหันมากินของไทย ใช้ของไทย และเที่ยวเมืองไทย ลดปัญหาเงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศครั้งนี้ผู้สื่อข่าวรายงานเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2544 ว่า กระทรวงการคลังได้ร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และบริษัทแกรมมี่เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) เปิดแถลงข่าวความร่วมมือ “โครงการประหยัดเงินตราเพิ่มค่านิยมไทย” ขึ้นที่ห้องประชุม ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง โดยมีดารานักร้องชื่อดังเข้าร่วมรณรงค์เป็นจำนวนมาก อาทิ มอส ปฏิภาณ, นัท มีเรีย, แคทลียา อิงลิช, ชาศวิต แยมนาม, แอน ทองประสม, น้ำฝน กุลนัท, บรูโดกัน, ดรากอน ไฟว์, ทินทอล์ค รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงอย่างนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ประธานกรรมการบริหารแกรมมี่ฯ และ ม.ล.ตวง สนิทวงศ์ ผู้บริหารช่อง 3 นายสมนึก เองตระกูล ปลัดกระทรวงการคลัง กล่าวถึงโครงการประหยัดเงินตราและเพิ่มค่านิยมไทยว่า เป็นโครงการที่ปฏิบัติในระยะยาวและต่อเนื่องเพื่อส่งเสริม กระตุ้น สร้างกระแสประหยัด ลดกระแสความนิยมบริโภคสินค้าต่างประเทศ และในขณะเดียวกันก็สร้างค่านิยมไทยให้เกิดด้วย เพื่อลดปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ เกิดขึ้นจากกระทรวงการคลัง มองเห็นว่าเศรษฐกิจไทยขณะนี้อยู่ในช่วงภาวะฟื้นฟู และมีความจำเป็นต้องประหยัดเงินตราต่างประเทศ ดังนั้น กระทรวงการคลังจึงขอความร่วมมือ กับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และบริษัทแกรมมี่เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) หาทางช่วยรณรงค์ลดการใช้สินค้าของนอก และหันมาใช้สินค้าไทยให้เพิ่มมากขึ้น

ปลัดกระทรวงการคลังกล่าวด้วยว่า โครงการประหยัดเงินตราเพิ่มค่านิยมไทยนี้ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปลายปี 43 แล้ว เนื่องจากขณะนั้นตัวเลขการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย ณ สิ้นปี 43 มีถึง 20,000 ล้านบาท ในขณะที่สินค้าที่นำเข้าส่วนใหญ่สามารถผลิตได้ในประเทศทั้งสิ้น เช่น รองเท้า เสื้อผ้า ผลไม้ และอาหาร นับว่าเป็นความสูญเสียของประเทศชาติอย่างมาก จึงมีความคิดว่าจะทำ

อย่างไร ไม่ให้เงินไทยรั่วไหลออกไปนอกประเทศ แต่เนื่องจากระบบการค้าเสรี กระทรวงการคลังจึงไม่อาจจะปิดกั้นระบบการค้าได้ เพราะจะขัดกับหลักการขององค์การการค้าโลก (WTO) จึงต้องจัดทำโครงการรณรงค์สร้างกระแสค่านิยมไทยขึ้น

ด้านเหล่าศิลปินดารานักร้องที่ร่วมรณรงค์ปลูกกระแสสร้างค่านิยมไทย หนู่มมอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ เปิดเผยว่า ปกติใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศไทยอยู่แล้ว อย่างเช่น เสื้อผ้าที่ใช้ก็จะไม่ยึดติดกับยี่ห้อ แต่จะดูที่ความเหมาะสมของราคากับคุณภาพ เพราะมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้ของนอก โดยเฉพาะเรื่องอาหารการกิน จะชอบรับประทานอาหารไทยมาก และผลไม้ในบ้านเมืองเราก็มีให้เลือกมากมาย ถูกกว่าและอร่อยไม่แพ้ผลไม้ต่างประเทศ “มอสอยากให้เยาวชนคนรุ่นใหม่พยายามใช้สินค้าไทยของเราเพื่อเงินตราจะได้ไม่รั่วไหลออกนอกประเทศ และเป็นการช่วยเหลือคนไทยอีกด้วยครับ” ส่วนนัท มีเรีย กล่าวถึงสินค้าไทยว่า เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในเรื่องของความปราณีต ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยเราไม่แพ้ชาติอื่นเลย ซึ่งไม่ว่าเรื่องอาหาร เสื้อผ้า ของแต่งบ้าน ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ประเทศไทยมีทั้งนั้น “เราไม่ต้องเสียเวลาไปซื้อถึงต่างประเทศ และเราก็ได้ของดีอีกด้วย สินค้าไทยน่าจะมีการโปรโมทมากกว่านี้ เพื่อให้คนไทยเราได้เห็นว่าคุณค่าของไทยหาซื้อได้ง่าย เลือกซื้อง่าย ราคาถูก และมีหลายแบบให้ได้เลือกตามความต้องการ”

ขณะที่ดาร์ นาวิณ เยาวพลกุล ดารานักร้องวัยรุ่นกล่าวถึงโครงการประหยัดเงินตราและเพิ่มค่านิยมไทยว่า พวกเราเป็นคนไทยก็ควรใช้ของไทย “ดาร์ไม่อยากให้เราดูถูกสินค้าไทย เพราะตอนนี้สินค้าไทยก็มีคุณภาพไม่ด้อยไปกว่าต่างชาติแล้ว ไม่ว่าจะเป็นสิ่งทอหรืออัญมณีซึ่งประเทศไทยก็ส่งออกสินค้าเหล่านี้เป็นอันดับต้นๆของโลกทีเดียว ดาร์อยากให้ทุกคนหันกลับมาดูของไทยกันดีๆ เราจะได้ไม่เป็นหนี้ต่างชาติมากไปกว่านี้ จะได้ช่วยกันสู้ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ถ้าหากเราไม่ช่วยกันแล้วใครจะมาช่วยเราจริงไหมครับ”

ส่วนน้ำฝน กุลณัฐ กล่าววว่า อยากเชิญชวนให้คนไทยช่วยกันอุดหนุนสินค้าไทยด้วยตนเอง เพราะว่าเหมาะกับคนไทยมากที่สุด สินค้าไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาก สามารถสู้ต่างชาติได้อย่างสบายๆ ไม่ว่าจะเป็สถานที่ท่องเที่ยว หรือของใช้ต่างๆที่เป็นเมดอินไทยแลนด์ ล้วนแล้วแต่เป็นของที่มีคุณภาพทั้งสิ้น อีกทั้งราคาก็ไม่แพง ทุกวันนี้จะเห็นว่ามีคนต่างชาติมาเที่ยวและซื้อของในเมืองไทย ก็เพราะว่าเขาเห็นคุณค่าของไทย จึงอยากให้ทุกคนหันมาสนใจ และเห็นคุณค่าของสินค้าไทย”

ทางด้านจตุรงค์ ฉายแสง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงนโยบายเรื่องการรณรงค์ให้ใช้สินค้าไทยที่ต้องรายงานต่อคณะรัฐมนตรีในวันที่ 10 เมษายนว่า ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานความคืบหน้าในการยกเว้นแนวคิด

หลักในการรณรงค์ให้ใช้สินค้าไทยและเป็นแกนกลางประสานงานดำเนินการระดมความคิดเห็น เพื่อประมวลวิเคราะห์จัดเป็นแผนหลักสู่การปฏิบัติต่อไป โดยในเบื้องต้นได้วางกรอบจุดมุ่งหมายหลักไว้ 3 ประการ คือ ลดการนำเข้าสินค้านอก โดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าอุปโภคบริโภค ประหยัดเงินตราต่างประเทศ ในการนำเข้าสินค้าทั่วไป รวมทั้งสินค้าจำเป็น และสุดท้ายเสริมสร้างความแข็งแกร่งเศรษฐกิจภายใน

สำหรับแนวทางดำเนินงาน นายจาตุรนต์กล่าวว่า ประกอบด้วย 3 แนวทางหลักด้วยกัน คือ การรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกคนทั่วไป และประชาสัมพันธ์สร้างกระแสค่านิยมในการบริโภคสินค้าไทย และเที่ยวเมืองไทย การส่งเสริมให้ภาครัฐมีบทบาทนำในการประหยัดเงินตราต่างประเทศและลดการนำเข้า การเชื่อมโยงภาคผลิต ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการให้ครบวงจร ตั้งแต่การผลิต บรรจุนำส่ง ตลาดและส่งเสริมการใช้ โดยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และการบริการของไทย อีกทั้งส่งเสริมสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้สภาพัฒน์ฯ ดำเนินการหารูปแบบ และแนวทางที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

.....

.....

WHO เตือนเอดส์ระบาดหนักในเอเชีย

เมื่อวันจันทร์ที่ 13 สิงหาคม 2544 ที่ผ่านมา ผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลก (WHO) ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในเอเชีย ในวันแรกของการประชุมเรื่องโรคเอดส์ที่กรุงฮานอย เมืองหลวงของเวียดนาม ว่า อุตสาหกรรมทางเพศในเอเชียกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว และรูปแบบการค้าประเวณีเปลี่ยนไปจากเดิม จนเกรงว่าจะเกิดการระบาดของเอดส์อย่างรุนแรงและควบคุมยากขึ้น เพราะปัจจุบันการค้าประเวณีในเอเชียได้เปลี่ยนไปจากที่เคยมีเฉพาะ “ย่านคอมแดง” แต่กลับลุกลามไปยังสถานเริงรมย์ทั้งบาร์ คาราโอเกะ หรือภัตตาคาร อีกทั้งผู้หญิงที่หันมาเป็นโสเภณียังเป็นพวกคนชั้นกลาง และอยู่ในวัยเรียนมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ยอมขายตัวในลักษณะงานนอกเวลา หวังเป็นรายได้เสริมจากเงินเดือนประจำ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

องค์การอนามัยโลกยังชี้ว่า ขณะนี้ประชาชนในทวีปเอเชียติดเชื้อไวรัสเอชไอวีราว 6 ล้านคน โดยเฉพาะอินเดียประเทศเดียว มีผู้ติดเชื้อมรณะราว 3.9 ล้านคน นอกจากนี้ เฉลี่ยแล้วแต่ละวันมีคนในเอเชียตายเพราะเอดส์ถึง 1,500 คน และคาดว่าในปี 2548 จะมีประชาชนในภูมิภาคนี้ตายเพราะเอดส์ถึงปีละ 8 แสนคน

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลกได้ชมไทยและกัมพูชาว่า เป็น 2 ประเทศที่มีอัตราผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวีรายใหม่ลดลง เนื่องจากผู้ชายใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยนายชิเกรุ โอมิ ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลกประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ยังกล่าวด้วยว่า ถ้ารัฐบาลของประเทศในเอเชียเรียนรู้บทเรียนจากไทยและกัมพูชาแล้ว มีโอกาสที่พวกเขาจะหยุดยั้งการระบาดของเอดส์ได้ เพราะสาเหตุที่ทำให้เอดส์ระบาดรวดเร็วเป็นเพราะนักเที่ยวไม่ยอมสวมถุงยางอนามัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง การอ่านโฆษณา
นาที

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจรรณญาณในการอ่านโฆษณา

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านโฆษณา” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของภาษาที่ใช้ในการโฆษณาได้
2. อธิบายเทคนิคการโฆษณาแบบต่างๆได้
3. วิเคราะห์เทคนิคการโฆษณาที่ใช้ในข้อความโฆษณาต่างๆได้
4. วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่อข้อความโฆษณาต่างๆได้

เนื้อเรื่อง

1. โฆษณาคือการโน้มน้าวให้ผู้อ่านสนใจในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ มักใช้ถ้อยคำและศิลปะการพูดเร้าใจและใช้เทคนิคการโฆษณาต่างๆมาจูงใจผู้ซื้อ ผู้อ่านจึงควรรู้จักเทคนิคการโฆษณาแบบต่างๆ เพื่อรู้เท่าทันและใช้วิจรรณญาณต่อการรับสื่อโฆษณาต่างๆ

เทคนิคการโฆษณาที่ใช้กันคือ การชวนให้ทำตามคนมีชื่อเสียง การชวนให้เป็นพวกเดียวกัน การพูดเปิดเผยความจริงเพียงบางส่วน การเชิญชวนโดยตรง การตราชื่อ การใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์ และการอ้างบุคคลหรือสถาบันที่มีชื่อเสียง

กิจกรรมการเรียนการสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูสุ่มนักเรียนออกมาเล่นเกมจับคู่ข้อความโฆษณากับรูปภาพโฆษณา จากนั้น ครูพูดคุยซักถามเกี่ยวกับโฆษณานั้นๆและโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านโฆษณา”</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูสุ่มนักเรียนออกมาเล่นเกมจับคู่ข้อความโฆษณากับรูปภาพโฆษณา จากนั้น ครูพูดคุยซักถามเกี่ยวกับโฆษณานั้นๆและโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านโฆษณา”</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน</p> <p>1.ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับถึงความหมาย ลักษณะภาษาโฆษณา จากนั้น ครูแจกใบความรู้ เรื่อง “การอ่านโฆษณา” ให้นักเรียนศึกษา แล้วครู จึงอธิบายโดยใช้แผนสี่ประกอบการอธิบาย</p> <p>2.ครูสุ่มนักเรียนออกมาพูดแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ในการอ่านโฆษณา รวมถึงโฆษณาที่ประทับใจ</p> <p>3. ครูตั้งประเด็นในหัวข้อ “โฆษณาทั้งหลาย ล้วนใช้เทคนิคจูงใจ หาข้อดีไม่ได้ทั้งสิ้น” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ ครูแจกให้</p> <p>4.ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึก นำทางการอ่านการคิด</p> <p>5.ครูแจกใบงาน “วิเคราะห์ตัวอย่าง โฆษณา” ให้เวลา 15 นาที ให้นักเรียนอ่าน โฆษณา วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทรรศนะของตน และเมื่ออ่านจบ ให้อ่านทบทวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนลงในช่อง สรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6.ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2กลุ่ม คือกลุ่ม ที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครู ตั้งไว้ก่อนอ่าน ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูล</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>1.ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับถึงความหมาย ลักษณะภาษาโฆษณา จากนั้น ครูแจกใบความรู้ เรื่อง “การอ่านโฆษณา” ให้นักเรียนศึกษา แล้วครู จึงอธิบายโดยใช้แผนสี่ประกอบการอธิบาย</p> <p>2. ครูติดแถบประโยคโฆษณาบนกระดานให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เทคนิคการโฆษณาที่ใช้ ครูชมเชยและเสนอแนะ</p> <p>3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม พร้อม ทั้งแจกวารสาร นิตยสารให้ทุกกลุ่มรวบรวมบท โฆษณาจำนวน 5 ตัวอย่างและให้บอกเทคนิค การโฆษณาที่ใช้ด้วย จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มส่ง ตัวแทนออกมานำเสนอ นักเรียนกลุ่มอื่นฟังและ ร่วมวิจารณ์แสดงความคิดเห็น ครูสรุปและให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ครูให้นักเรียนแต่ละคน จดตัวอย่างเทคนิคการโฆษณาแบบต่างๆที่ได้ รวบรวมไว้ลงในสมุด</p> <p>4.ครูฉายแผนสี่ตัวอย่างโฆษณา และให้นักเรียนร่วมอภิปรายถึงเนื้อหาสาระ การใช้ ถ้อยคำสำนวนภาษา วิธีการนำเสนอ เทคนิคในการโฆษณา ความสมเหตุสมผลและความ น่าเชื่อถือของโฆษณานั้น</p> <p>5.ครูติดแผ่นภาพการโฆษณาที่ดีและไม่ดี ครูให้แต่ละกลุ่มวิจารณ์เปรียบเทียบโฆษณานั้นๆ ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เนื้อหาสาระ</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ) ที่บันทึกไว้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับ และตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึก นำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. ครูให้นักเรียนร่วมกันบอกเทคนิคการโฆษณาในใบงาน“วิเคราะห์เทคนิคโฆษณา” และเขียนคำตอบลงในใบงาน</p> <p>8. ครูให้นักเรียนร่วมวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อโฆษณาในใบงานในด้าน เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา การจูงใจ ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ และผลที่เกิดต่อผู้อ่าน ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่อง “การอ่านโฆษณา” จำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คน และกล่าวสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูแสดงแผ่นภาพโฆษณา และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่ได้เรียนในคาบนี้ ครูสุ่มนักเรียนให้อ่านการวิจารณ์ของตนให้เพื่อนฟัง ครูสรุปและเสนอแนะ 2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย 3.ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 4.ตรวจแบบทดสอบ 	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>กลุ่มที่ 2 การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา</p> <p>กลุ่มที่ 3 เทคนิคการโฆษณา</p> <p>กลุ่มที่ 4 วิธีการนำเสนอ</p> <p>กลุ่มที่ 5 ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ</p> <p>กลุ่มที่ 6 ผลที่เกิดต่อผู้อ่าน</p> <p>ทุกกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอโดยใช้แผ่นใส ประกอบการนำเสนอ ครูชมเชยและเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่อง“การอ่านโฆษณา”จำนวน 10 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานของนักเรียน 4-5 คน และกล่าวสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูแสดงแผ่นภาพโฆษณา และให้นักเรียนแต่ละคนเขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่ได้เรียนในคาบนี้ ครูสุ่มนักเรียนให้อ่านการวิจารณ์ของตนให้เพื่อนฟัง ครูสรุปและเสนอแนะ 2.สังเกตการทำงานกลุ่ม 3. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น 4. ตรวจแบบทดสอบ

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกมจับคู่แผ่นภาพโฆษณาและข้อความโฆษณา 2. แผ่นใสเรื่อง “การอ่านโฆษณา” 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านโฆษณา” 4. ใบงาน “วิเคราะห์ตัวอย่างโฆษณา” 5. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 6. แผ่นภาพโฆษณา 7. แบบทดสอบ “การอ่านโฆษณา” 	<p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกมจับคู่แผ่นภาพโฆษณาและข้อความโฆษณา 2. แผ่นใสเรื่อง “การอ่านโฆษณา” 3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านโฆษณา” 4. วารสาร นิตยสาร 5. แผ่นใสตัวอย่างโฆษณา 6. แผ่นภาพโฆษณา 7. แบบทดสอบ “การอ่านโฆษณา”

การอ่านโฆษณา

โฆษณาคือภาษาที่ใช้โน้มน้าวให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านสนใจในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ มักใช้ถ้อยคำและศิลปะการพูดที่เร้าใจจนผู้ฟังเกิดความไว้วางใจในตัวผู้พูด เกิดความเชื่อถือ และคิดใคร่ครวญถึงประโยชน์หรือผลได้ผลเสียที่จะได้รับการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ จากนั้นก็ตัดสินใจซื้อสินค้า การโฆษณามักจะเริ่มต้นบอกให้ทราบว่า ในขณะนี้มีสินค้านั้นขึ้นแล้ว มีการให้ข่าวสารข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผลิตภัณฑ์ที่กล่าวถึงมีลักษณะอย่างไรบ้าง เป็นการสร้างความสนใจพร้อมทั้งกล่าวถึงคุณภาพ เพื่อให้ผู้ฟังได้คิดใคร่ครวญดูว่าผลิตภัณฑ์นั้นๆ ดีหรือไม่ มีประโยชน์หรือไม่ ผู้บริโภคจะตัดสินใจเองว่าจะซื้อหรือไม่ จะเห็นได้ว่าโฆษณาเป็นการจูงใจหลายระดับด้วยกัน ตั้งแต่การบอกเล่าให้ทราบ การพูดให้เชื่อถือ การพูดจูงใจเพื่อให้เกิดความคิดคล้อยตาม และการพูดโน้มน้าวใจเพื่อให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ลักษณะของภาษาโฆษณา

๑. มีพลังชักนำ	๒. เกิดถ้อยคำสำนวนใหม่
๓. ใช้ความคิดสร้างสรรค์	๔. อ้างสรรพคุณยิ่งใหญ่
๕. เร้าใจผู้ซื้อ	๖. สื่อสารให้คิด
๗. ประดิษฐ์ถ้อยคำกะทัดรัด	๘. สื่อสัมผัสให้เห็นจริง
๙. สำคัญยิ่งต้องสร้างความเชื่อถือ	๑๐. จุดเด่นคือสะดุดตาสะดุดใจ

เทคนิคการโฆษณา

1. การชวนให้ทำตามคนมีชื่อเสียง เป็นการให้บุคคลที่มีชื่อเสียงด้านใดด้านหนึ่งเป็นผู้นำเสนอสินค้า โดยเป็นผู้ใช้สินค้านั้นเอง เช่น ลลิตา ปัญโญภาสชอบใช้สบู่ลักซ์ เป็นต้น
2. การชวนให้เป็นพวกเดียวกัน หรือชวนให้ทำตามแฟชั่นนั่นเอง โดยชี้ให้เห็นว่า ถ้าไม่ทำตามพวก อาจกลายเป็นคนไม่ทันสมัย และตามธรรมชาติของคนเราย่อมต้องการมีเพื่อน ต้องการเหมือนคนอื่น ๆ
3. การพูดเปิดเผยความจริงเพียงบางส่วน มักจะกล่าวถึงเฉพาะส่วนดี ส่วนที่เป็นประโยชน์กับผู้ซื้อ และหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงส่วนที่บกพร่องอื่นๆ เช่น พูดถึงแต่ความงามโฉบเฉี่ยวของรถมอเตอร์ไซด์ แต่ไม่กล่าวถึงคุณภาพเลย
4. การเชิญชวนโดยตรง โดยให้คนที่คนทั่วไปนิยมชื่นชอบหรือประทับใจ คนที่สาธารณชนยอมรับมาเป็นตัวแบบในการแนะนำหรือเชิญชวนตรงๆ เพื่อให้คนกระทำตาม เช่น ให้นายอานันท์ ปัญญารชุน มาพูดเชิญชวนให้ประหยัดไฟฟ้า

5. การตราชื่อ คือการใช้คำพูดให้ผู้อ่านเกิดภาพลบบในสิ่งตรงข้ามที่จะนำเสนอ แล้วยกสิ่งที่ต้องการเชิญชวนมาเสนอ ผู้อ่านเกิดความกลัวก็จะเชื่อ เช่น การประนามฝ่ายตรงข้ามว่าเป็น “พวกหัวรุนแรง” “พวกคอมมิวนิสต์”

6. การใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์ คือ การใช้ถ้อยคำที่อ่านแล้วเกิดอารมณ์คล้อยตาม เช่น ใช้คำพูดเพราะๆหูๆ มีระดับ ผู้อ่านอ่านแล้วจะรู้สึกเห็นด้วยและเคลิบเคลิ้ม ตัวอย่าง เช่น อากิโกะงดงามแพรวพราวราวเนรมิต เป็นต้น

7. การถ่ายโอน คือการใช้หรือการอ้างสถาบันที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคมมาเป็นต้นแบบในการโฆษณา เช่น ต้องการโฆษณาซูปเปอร์เก็ต ก็อ้างสถาบันวิจัยคิงส์คอลเลจ เป็นต้น หรือใช้คนมีชื่อเสียงมาแนะนำสิ่งที่ต้องการเสนอ เช่น ให้นางงามจักรวาลมานำเสนอรถยนต์ (การถ่ายโอนต่างจากการชวนให้ทำตามคนมีชื่อเสียงตรงที่การถ่ายโอนเป็นเพียงผู้แนะนำ แต่การทำตามคนมีชื่อเสียง เป็นผู้ใช้เอง)

ภาษาโฆษณาเป็นสารโน้มน้าวใจที่มักจะโยนไปกระทบความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งจะพิจารณาว่าเป็นจุดอ่อนที่นักโฆษณาสามารถโน้มน้าวใจได้ง่าย เช่น ความรักสวยรักงาม ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ผู้รับสารจึงควรพิจารณาถึงความสมเหตุสมผล ไม่หลงเชื่อไปตามคำโฆษณา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบงาน “วิเคราะห์ตัวอย่างโฆษณา”

คำสั่ง จงอ่านโฆษณาต่อไปนี้และเขียนเทคนิคการโฆษณาที่พบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพ็คแคล คุณค่าที่ได้รับการยอมรับจากผู้รักสัตว์เลี้ยงทั่วโลก
(.....)
2. รถหุ้มเกราะสำหรับนักรบตัวน้อย วันนี้ ลองนี่ภาพนักรบตัวน้อยๆในเซฟโรเลต เซฟิราใหม่
กับความสบายใจในความปลอดภัยที่คุณพ่อคุณแม่มั่นใจ
(.....)
3. แคลเซียม ดี เรดดีอกซอน เพื่อกระดูกที่แข็งแรง
(.....)
4. บ.โภชนาภัณฑ์อาหารสัตว์ ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงรายแรกในเอเชียอาคเนย์ ที่ได้รับการรับรองคุณภาพระดับมาตรฐาน ISO 9002 และ UKAJ
(.....)
5. ครอสเต้โกโก้ ตำรับโกโก้จากฮอลแลนด์ ที่ได้รับความนิยมมากกว่า 100 ปี
(.....)
6. รูนเส้นตราเกษตร เหนียว...นุ่ม...ใส...ให้คุณค่า
(.....)
1. ชาร์ปก้าวล้ำไปในอนาคต
(.....)
2. PCT โทรศัพท์บ้านยุคใหม่ ง่าย...อุ่นใจ...ปลอดภัย...ประหยัด
(.....)
3. โอเรียนทอล ฟรีนเซส สัมผัสคุณค่าลึกซึ้งถึงความเป็นธรรมชาติ
เพื่อความงามครบแห่งผิวพรรณจรดแพรวผม
(.....)
10. 1 บัตร 2 ลักษณะเด่น 0 ลักษณะด้อย จะใช้เป็นบัตรเครดิต หรือใช้เป็นบัตรวีซาก็ได้
บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย เก่งทั่วโลก ไปทั่วโลก
(.....)
11. “เวลาที่ดิฉันสวมโรเล็กซ์ มันไม่ใช่เพียงการสวมนาฬิกา แต่เป็นการสวมอารมณ์”
ท่านผู้หญิงคิรี เต คานาวา
(.....)
12. BMW ศูนย์แห่งการขับเคลื่อนสูงส่ง
(.....)

13. ปลาหมึกเต่าทอง...ปลาหมึกแท้....

(.....)

14. หมดกั่วงวลเรื่องวิวรรายและแปลเป็น อ้อมไม่ต้องเสียเวลาเลือกแล้ว อ้อมใช้สการ์แคร์ซี แอนด์ อีคริม

(.....)

15. เครื่องเดียวคูน 10 เท่า 10 ปี 10 ทศวรรษ ครอบถ้วน คุ่มค่าที่สุด จากไซโก

(.....)

16. ทำไมต้องจ่ายแพงกว่า ? แกร่งเต็มสูตร คุ่มสุดๆ ฮีโรลายเนอร์

(.....)

17. ละลายทุกหัวใจโรค ฮาร์ตโรค หนักแน่น...แต่นุ่มนวล

(.....)

18. ขนาดเสื้อฟ้าของคุณยังต้องเผื่อไว้ให้คุ่มค่า แล้วรลละ ?

ฟอร์ด เลเซอร์ รถกระบะนิรภัยอเมริกันพันธุ์แกร่ง ครอบชุดอุปกรณ์คุ่มค่าที่ติดตั้งไว้ทั้งคัน

(.....)

19. โรงแยกก๊าซธรรมชาติ เป็นระบบปิด ไม่ปล่อยน้ำเสีย

ไม่มีมลพิษ ไม่เกิดฝนกรด ไม่มีเสียงดัง

ไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่มีผงฝุ่น

บริษัท ทรานส์ไทย-มาเลเซีย (ประเทศไทย) จำกัด

(.....)

20. ปฏิบัติการลับเหนือความเย็น เพื่ออากาศบริสุทธิ์

อามีน่า เทคโนโลยีความเย็นเพื่ออากาศบริสุทธิ์ สำหรับคุณและครอบครัว

(.....)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบเรื่อง “การอ่านโฆษณา”

คำสั่ง จงใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1-4 โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

- ก. ใช้คำมีสัมผัส
- ข. สร้างถ้อยคำสำนวนใหม่
- ค. ใช้ถ้อยคำสั้น กระชับ ชัดเจน
- ง. ใช้ถ้อยคำมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

ข้อใดเป็นลักษณะของภาษาโฆษณาต่อไปนี้

1. บิ๊กแค้จิ๋ว ซุปเปอร์เซมปีใหม่จากทอร์คิงคิดค (.....)
2. อ.แอร้อดทน ยูนิแอร (.....)
3. รอชโซ่สกินรุ่น 577 ใหม่ เท่โดยสุจริต (.....)
4. ความรู้สึภายใน สิ่งที่ใครๆมองเห็น ฮอนด้า ซีวิค (.....)

คำสั่ง จงจับคู่ข้อความโฆษณากับเทคนิคการโฆษณา โดยนำอักษร ก – ฉ ไปวางในช่องว่างหน้าข้อความโฆษณา

- ก. การชวนให้ทำตามบุคคลที่มีชื่อเสียง
- ข. การชวนให้เป็นพวกเดียวกัน
- ค. การพูดเปิดเผยความจริงเพียงบางส่วน
- ง. การใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์
- จ. การเปรียบเทียบ
- ฉ. การอ้างสถาบัน

-1. สมบูรณ์แบบแห่งดีไซน์ ตอบสไตล์ที่เป็นคุณ เครื่องเล่นวีซีดีชาร์ป
 -2. รวยขึ้นอย่างเห็นได้ชัดภายใน 8 สัปดาห์ ไทยประกันชีวิต ชีวิตที่แน่นอนของคนไทย
 -3. กบ ปกัสร่า คุณแม่มือใหม่ วางใจใช้จอห์นสัน เบบี้ เคลียร์โลชั่น โลชั่นกันยุงชนิดใส
 -4. โรงพยาบาลบางมด ศูนย์ศัลยกรรมความงามระดับโรงพยาบาล
 -5. ดับร้อน คลายเหงา โทรหาเราสิคะ 0-2656-8777
 -6. ที่ไหนก็เป็นธนาคารกรุงเทพ วันนี้คุณทำธุรกรรมทางการเงินได้ทุกที่ ด้วยบัตรหลวง เอ็ม
- โพน

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น

เวลา 2 คาบ 100 นาที

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจาร์ณญาณในการอ่านเรื่องสั้น

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกและอธิบายลักษณะงานเขียนรูปแบบเรื่องสั้นได้
2. บอกจุดมุ่งหมายในการเขียนได้
3. เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้
4. บอกแก่นเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะนิสัยตัวละครได้
6. บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
7. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. เรื่องสั้นเป็นงานเขียนร้อยแก้วที่สมมุติเรื่องราวขึ้นมา มีโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว ภายในช่วงระยะเวลาสั้นๆ มีตัวละครน้อยและมีแนวคิดสำคัญเพียงแนวเดียว
2. องค์ประกอบของเรื่องสั้น คือ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง กลวิธีการแต่ง ตัวละคร บรรยากาศ ฉาก สำนวนภาษาและบทสนทนา
3. การวิเคราะห์เรื่องสั้น ควรพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมดว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมเพียงใด มีข้อดี ข้อบกพร่องอย่างไร
4. เรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพูช่างที่พักรถเมล์” โดย อิศศิริ ธรรมโชติ จาก แมว ขอทาน คนเมา มีเรื่องย่อ ดังนี้ เหตุการณ์ของเรื่องเกิดขึ้นที่ป้ายรถเมล์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร มีต้นชมพูสองต้นขึ้นเจริญเติบโตออกดอกผลอยู่ข้างป้ายรถเมล์ เป็นที่เจริญตาเจริญใจแก่ผู้รอรถเมล์ และมีรถเก๋งหรูหรรราคาแพงมาจอดประจำอยู่ใต้ต้นชมพูนี้ ผู้รอรถเมล์มีความรู้สึกต่างๆกันไปต่อเจ้าของรถเก๋งและส่วนหนึ่งรู้สึกอิจฉาวิเศษยาความสุขสบายของเจ้าของรถเก๋งและน้อยใจในความลำบากของชีวิตตนวันหนึ่ง มีเด็กอดอยากเร่ร่อนมาป็นป้ายเก็บกินลูกชมพู แล้วตกลงมาได้รับบาดเจ็บ เจ็บปวดทรมานอย่างมาก ผู้คนที่ป้ายรถเมล์ได้แต่ตกใจ สงสารแต่มีผู้จะช่วยประการใด บ้างก็ตัดปัญหาโดยการขึ้น

รถเมล์หนีไปจากเหตุการณ์ เวลาผ่านไป เด็กยิ่งเจ็บปวดทรมานทูลายเพิ่มขึ้นทุกที จนกระทั่งเจ้าของรถเก๋งคันงามที่จอดอยู่นั้นได้มาพบและช่วยอุ้มเด็กขึ้นรถตุนนำส่งโรงพยาบาล พฤติกรรมของเจ้าของรถเก๋งสร้างความรู้สึกที่ดีแก่ผู้คนที่รอรถเมล์ประจำที่ป้ายนี้

5. แก่นเรื่อง

การให้และความมีน้ำใจสร้างความชุ่มชื้นแก่หัวใจทุกคน

6. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

6.1 อย่าตัดสินคนที่รูปลักษณ์ วัตถุภายนอก ให้ดูที่การกระทำ

6.2 ความมีน้ำใจเป็นคุณธรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งในสังคม

6.3 สภาพสังคมในเมืองบีบบังคับให้ผู้คนแล้งน้ำใจมากขึ้น

6.4 ต้นไม้มีประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างมากมาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนเล่นเกมจับคู่ภาพวีซีไรต์กับผลงานหนังสือรวมเรื่องสั้น ครูสนทนาเกี่ยวกับตัวกวีและผลงานเรื่องสั้นนั้นๆ และโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น”</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>1.ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล ชักถามนักเรียน จากนั้น ครูอธิบายโดยใช้แผนไส ประกอบการอธิบายในเรื่องความหมาย ประเภทองค์ประกอบ การวิเคราะห์และประเมินค่าเรื่องสั้น</p> <p>2.ครูเกริ่นถึงเรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพู่ข้างที่พักรถเมล์” แล้วให้นักเรียนดูรูปภาพ “ที่พักรถเมล์” ให้นักเรียนใช้ประสบการณ์เดิมทำนายว่า น่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นที่นี่</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนเล่นเกมจับคู่ภาพวีซีไรต์กับผลงานหนังสือรวมเรื่องสั้น ครูสนทนาเกี่ยวกับตัวกวีและผลงานเรื่องสั้นนั้นๆ และโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น”</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>1.ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล ชักถามนักเรียน จากนั้น ครูอธิบายโดยใช้แผนไส ประกอบการอธิบายในเรื่องความหมาย ประเภทองค์ประกอบ การวิเคราะห์และประเมินค่าเรื่องสั้น</p> <p>2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มโดยการนับ1-5 ครูกำหนดเวลาให้ 15 นาที ให้นักเรียนทุกคนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพู่ข้างที่พักรถเมล์”</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>3.ครูตั้งประเด็นจากเรื่องที่จะอ่านในหัวข้อ“คนฐานะไม่ดีมีน้ำใจมากกว่าคนร่ำรวย” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้</p> <p>4.ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>5.ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพูช่างที่พักรถเมล์” ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทรรศนะของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านทบทวนข้อมูลประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6.ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน เลือกกรรมการตัดสินจำนวน 4 คน มีหน้าที่รับฟังและตัดสินผลการอภิปราย ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย กรรมการตัดสินผลการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับและตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7.ครูให้นักเรียนออกมาเรียงแถบประโยคเหตุการณ์ในเรื่องให้ถูกต้อง และเล่าเนื้อเรื่องโดยสรุป</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>3. ครูให้แต่ละกลุ่มแข่งขันเล่าเรื่องที่อ่าน โดยกลุ่มที่ 1 เริ่มต้นเล่าประโยคที่ 1 และต่อกันไปจนครบทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 ประโยค ต่อเนื่องกันไปจนจบเรื่อง ครูชมเชยและเสนอแนะ</p> <p>4.ครูให้นักเรียนทุกคนสมมุติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์ ณ ป้ายรถเมล์ในเรื่อง ให้นักเรียนคิดว่านักเรียนจะทำเช่นไร เพราะเหตุใด ครูสุ่มสนทนาซักถามและชมเชย</p> <p>5.ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากบัตรงาน โดยในบัตรงานมีประเด็น ดังนี้</p> <p>บัตรงานที่ 1 บอกแก่นเรื่องและจุดมุ่งหมายในการเขียน</p> <p>บัตรงานที่ 2 เล่าโครงเรื่อง และบอกลักษณะนิสัยตัวละคร</p> <p>บัตรงานที่ 3 วิเคราะห์เนื้อเรื่อง ในด้านกลวิธีการแต่ง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง</p> <p>บัตรงานที่ 4 วิเคราะห์เนื้อเรื่องในด้านบรรยากาศฉาก และสำนวนภาษาในเรื่อง</p> <p>บัตรงานที่ 5 บอกข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง</p> <p>6.แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน โดยใช้แผ่นใสประกอบการนำเสนอ ครูและนักเรียนทั้งหมดร่วมกันวิจารณ์แสดงความคิดเห็น ครูสรุปและให้คำแนะนำ และนักเรียนสรุปบันทึกสาระสำคัญลงสมุด และนำเสนอครู</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>8. ครูคิดแผนภูมิบนกระดาน ในประเด็น จุดมุ่งหมายการเขียน แก่นเรื่อง ลักษณะนิสัยตัวละคร ข้อคิดจากเรื่อง และความคิดเห็นต่อเรื่อง</p> <p>ครูให้นักเรียนออกมาเขียนข้อมูลที่ละประเด็น ครูสรุป และให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูสรุปบทเรียนเรื่อง”การอ่านเรื่องสั้น”โดยติดแถบ ประโยคคำถามซักถามนักเรียน จากนั้น ครูฉาย แผ่นใสสรุปเนื้อหาอีกครั้ง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องสั้น “สองสายน้ำ” และให้นักเรียนเขียนสรุปเนื้อเรื่องและวิจารณ์เรื่องในด้านต่างๆดังที่ได้เรียนมา ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานของตน ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย 3. ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 4. ตรวจผลงานในสมุด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกมจับคู่รูปภาพกวีและผลงานเรื่องสั้น 2. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น” 3. แผ่นใสเรื่อง”การอ่านเรื่องสั้น” 4. รูปภาพ “ที่พักรอรถเมล์” 5. เรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพู่ข้างที่พักรอรถเมล์” 6. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 7. แถบประโยคเหตุการณ์และคำถาม 8. เรื่องสั้นเรื่อง “สองสายน้ำ” 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูสรุปบทเรียนเรื่อง”การอ่านเรื่องสั้น”โดยติดแถบ ประโยคคำถามซักถามนักเรียน จากนั้น ครูฉาย แผ่นใสสรุปเนื้อหาอีกครั้ง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องสั้น “สองสายน้ำ” และให้นักเรียนเขียนสรุปเนื้อเรื่องและวิจารณ์เรื่องในด้านต่างๆดังที่ได้เรียนมา ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานของตน ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 2. สังเกตการทำงานกลุ่ม 3. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น 4. ตรวจผลงานในสมุด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกมจับคู่รูปภาพกวีและผลงานเรื่องสั้น 2. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านเรื่องสั้น” 3. แผ่นใสเรื่อง”การอ่านเรื่องสั้น” 4. เรื่องสั้นเรื่อง “ต้นชมพู่ข้างที่พักรอรถเมล์” 5. บัตรงาน 6. แถบประโยคคำถาม 7. แผ่นใสสรุป “การอ่านเรื่องสั้น” 8. เรื่องสั้นเรื่อง “สองสายน้ำ”

การอ่านเรื่องสั้น

เรื่องสั้น เป็นงานเขียนร้อยแก้วที่สมมติเรื่องราวขึ้นให้มีโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน แต่มีความสัมพันธ์สืบเนื่องกันเพื่อนำไปสู่จุดสุดยอดอย่างหนึ่ง ลักษณะสำคัญของเรื่องสั้น คือ มีโครงเรื่อง มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวและมีผลอย่างเดียว ใช้ฉากน้อย และมีช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องน้อย ตัวละครน้อย (อาจไม่เกิน 5 ตัว) มีขนาดสั้น เขียนอย่างประหยัดถ้อยคำ

ประเภทของเรื่องสั้น

๑. **เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นความสำคัญของการสร้างโครงเรื่องที่ดำเนินเรื่องด้วยการสร้างข้อขัดแย้งเพื่อให้เกิดความซับซ้อนชวนงงและจบลงอย่างพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน

๒. **เรื่องสั้นประเภทสร้างตัวละคร** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นลักษณะหรือพฤติกรรมตัวละครให้เด่นชัดเป็นพิเศษ หรืออาจใช้พฤติกรรมของตัวละครเป็นการดำเนินเรื่อง

๓. **เรื่องสั้นประเภทสร้างบรรยากาศ** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นการสร้างบรรยากาศที่สมจริงเพื่อสร้างอารมณ์ร่วมของผู้อ่าน โดยทั่วไปเป็นเรื่องประเภทสยองขวัญ ลึกลับ หรือเรื่องตื่นเต้นระทึกใจ

๔. **เรื่องสั้นประเภทให้แนวคิด** เน้นการเสนอแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้ประพันธ์ต่อผู้อ่าน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางปัญญา พร้อมกับความบันเทิงในขณะอ่าน อาจใช้กลวิธีการเขียนแนวใหม่เข้าประกอบ เช่น การใช้สัญลักษณ์ การใช้หน่วยประวัต การเขียนแบบเหนือจริง เป็นต้น

องค์ประกอบของเรื่องสั้น

๑. แก่นเรื่อง	๒. โครงเรื่อง
๓. กลวิธีการแต่ง	๔. ตัวละคร
๕. บรรยากาศ	๖. ฉาก
๗. สำนวนภาษาและบทสนทนา	

การวิเคราะห์เรื่องสั้น

คือการพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมดของเรื่อง ว่ามีความสอดคล้อง ผสมผสานกลมกลืนกันมากน้อยเพียงใด มีข้อดี ข้อบกพร่องอย่างไร

๑. **แก่นเรื่อง** เรื่องสั้นที่ดีควรมีแก่นเรื่องเพียงแก่นเดียว ต้องพิจารณาว่าแก่นเรื่องนั้นสามารถเชื่อมโยงปัญหาและเนื้อเรื่องทั้งหมดได้หรือไม่ ซึ่งหมายถึงผู้เขียนสามารถเสนอต่อผู้อ่านได้อย่างชัดเจน

๒. **โครงเรื่อง** โครงเรื่องที่ดีไม่จำเป็นต้องซับซ้อน แต่ต้องมีกลวิธีการแต่งที่น่าสนใจชวนติดตาม

๓. **กลวิธีการแต่ง**

๓.๑ การเปิดเรื่อง การเปิดเรื่องทำได้หลายแบบ เช่น บรรยายลักษณะตัวละคร บรรยายฉาก หรือนำปมปัญหามาสร้างความฉงนแก่ผู้อ่าน

๓.๒ การดำเนินเหตุการณ์ในเรื่อง ส่วนมากเป็นการสร้างปม ผูกปมความขัดแย้ง สร้างอุปสรรคต่างๆ หรือเป็นการตั้งรอนต่อผู้ของตัวละคร ผู้แต่งสร้างปมขัดแย้งใดแก่ตัวละคร เป็น ความขัดแย้งกับตนเอง ความขัดแย้งกับผู้อื่น ความขัดแย้งกับสังคม หรือขัดแย้งกับธรรมชาติ

๓.๓ การปิดเรื่อง เรื่องจบลงอย่างไร คือ จบแบบเศร้า จบแบบหวานชื่น จบตามที่ เป็นจริงในชีวิต หรือจบแบบพลิกความคาดหมาย

ถ้าทั้งสามส่วนสัมพันธ์สอดคล้องกันดี ก็จัดว่าเป็นเรื่องสั้นที่ดี

๔. **ตัวละคร** ดูว่าตัวละครในเรื่องถูกกำหนดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงในสังคมหรือไม่ บทสนทนาเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะตัวละครหรือไม่ โดยพิจารณาจากพื้นฐานชีวิตตัวละคร

๕. **บรรยากาศ** บรรยากาศในเรื่องช่วยเสริมสร้างอารมณ์สะท้อนใจแก่ผู้อ่านหรือไม่ ช่วย ให้อ่านเข้าถึงแก่นเรื่อง โครงเรื่อง และรู้จักตัวละครดีขึ้นเพียงใด มีความเหมาะสมสอดคล้องเพียงใด

๖. **ฉาก** ดูว่าผู้เขียนสามารถบรรยายฉากในเรื่องได้ชัดเจนเพียงใด เหมาะสมหรือไม่

๗. **สำนวนภาษา** พิจารณาถึงความกะทัดรัดชัดเจนในการใช้ภาษา การใช้สำนวนโวหาร การแทรกความเปรียบ อุปมาอุปไมยได้เหมาะสม ประทับใจผู้อ่านเพียงใด สามารถใช้ภาษาสร้าง ภาพพจน์ให้แก่อ่านหรือไม่ อย่างไร

การประเมินค่าเรื่องสั้น

คือการพิจารณาคุณค่าที่ได้รับจากการอ่านเรื่อง คุณค่าที่มีครอบคลุมด้านต่างๆ ดังนี้

๑. **คุณค่าทางอารมณ์** ได้แก่ ความรู้สึกเพลิดเพลินจากการอ่าน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึก สะท้อนใจ ประทับใจ จากเรื่องที่อ่าน อาจประทับใจเนื้อเรื่อง ตัวละคร สำนวนภาษา เป็นต้น

๒. **คุณค่าทางสติปัญญา** ได้แก่ ความรู้ความคิดในด้านต่างๆที่ได้จากเรื่อง เช่น คติชีวิต ความรู้ต่างๆที่แทรกอยู่ในเรื่อง ทรรศนะที่ผู้เขียนเสนอผ่านตัวละคร เป็นต้น

๓. **คุณค่าทางสังคมและการเมือง** เป็นแง่คิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง สภาพสังคมและวิถีทางการเมือง

๔. **คุณค่าทางจินตนาการ** ได้แก่ ความนึกเห็นที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากอารมณ์สะท้อนใจ โดยทั่วไป จินตนาการอาจเกิดขึ้นขณะอ่านหรือเมื่ออ่านจบแล้ว เมื่อมีจินตนาการมากถึงจุดหนึ่ง ผู้อ่านอาจแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียนก็ได้

๕. **คุณค่าทางจริยธรรม** เรื่องสั้นอาจให้เห็นตัวอย่างชีวิตในแง่ใดแง่หนึ่งทั้งด้านดีและไม่ดี ซึ่งตัวอย่างนั้นสามารถเป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรมได้

๖. **คุณค่าทางภาษา** ภาษาและสำนวนโวหารในเรื่องสั้นบางเรื่อง เป็นภาษาและสำนวน โวหารที่ดี ซึ่งผู้อ่านนำมาเป็นตัวอย่างการใช้ภาษาได้

ต้นชมพูข้างที่พักรรณเมล์

อัศศิริ ธรรมโชติ

เยื้องที่พักรรณเมล์ริมถนนสายหนึ่ง มีชมพูสองต้นขึ้นอยู่ติดกันและเจริญกิ่งก้านอันงดงาม ระเกะระกะก่ายกันอยู่ พร้อมด้วยดอกและลูกที่เริ่มผลิออกมาแล้วแต่เมื่อปลายฤดูฝน ผู้คนรอรรณเมล์ มองชมพูทั้งสองต้นด้วยสายตาคุ่นเคยและด้วยหัวใจที่ประหลาด

ผู้คนเหล่านี้ ส่วนใหญ่อยู่ในซอยหลังที่พักรรณเมล์ ทุกเช้าสายบ่ายเย็นระหว่างรอรรณเมล์ พวกเขาเฝ้าดูการเจริญเติบโตของต้นไม้ขนาดกลางคู่นี้ไปด้วย เพื่อฆ่าเวลารอคอยอันน่าเหน็ดเหนื่อยนั้น พวกเขาหลายคนเห็นมันแต่ต้นเล็ก ๆ พร้อมด้วยหัวใจที่ไม่อยากจะเชื่อเลยว่า ชมพูคู่นี้จะยืนต้นทนฝน แดด และสู้กับอากาศเป็นพิษของเมืองหลวงอยู่ได้ แต่ก็ผิดคาด ต้นไม้สูงขึ้นทุกวัน แตกกิ่งก้านแผ่ใบคลุมจนกลายเป็นร่มให้หลบได้ในความร้อน เมื่อที่พักรรณเมล์แน่น คนรอรรณเมล์รู้สึกว่ารูกษชาติคู่นี้ เป็นเหมือนไม้ผลที่ยืนต้นอยู่บนผืนทราย

มีสิ่งคุ่นเคยอีกอย่างสำหรับคนรอรรณก็คือ รถเก๋งคันงามสีบาดลูกตาที่จอดอยู่ทุกวันใต้ร่มเงาของชมพูคู่นี้

เมื่อปลายฤดูฝน ชมพูทั้งคู่ออกดอกสีขาวนวลเล็ก ๆ เป็นช่อชั้นสะพรั่งต้น ดูเย็นตาเย็นหัวใจ แม้ว่าใบเขียวหนานั้นจะมีแมลงแทะให้ปรุต่างอยู่บ้าง แต่ก็น่าชื่นชมที่ได้เห็นผลผลิตออกลูกเล็กเขียว กั้นแดงเรื่อดกระย้าย้อยอยู่เป็นกลุ่มก้อนหนาแน่น เมื่อมีลมโบกมา เกสรสีนวลก็ร่วงปลิวหล่นเกลื่อนลงที่โคนต้นคู่นี้ จะปะหน้าก่ายตาพวกคนรอรรณเมล์ก็เกิดกลิ่นหอมช่วยให้เพลินอารมณ์อันร้อนรนลงไปได้

มีสิ่งเดียวเท่านั้นที่ทำให้คนรอรรณกระตุกหัวใจ คิดกันไปต่าง ๆ นานาก็คือ รถเก๋งสีบาดลูกตาคันนั้นที่เจ้าของรถพามาจอดไว้แต่เช้าตรู่ ปล่อยให้เกสรชมพูโปรยหล่นลงเกลื่อนอยู่บนหลังคารรถทุกวัน เจ้าของรถเป็นใคร เขาทำงานประจำอยู่ใกล้ ๆ แถวนี เขาคงจะร่ำรวยมาก ถึงมีรถในราคาเกือบครึ่งล้านคันนี้ได้ ตกเย็นขับกลับบ้าน เขาจะชะล้างกลิ่นหอมของเกสรไม้ผลนี้ที่บนหลังคารรถนั้นอย่างไร ราคาญบ้างไหมหนา แต่ก็ยังดีนะที่ไม่ต้องทุเรศและเหนื่อยมาห้อยโหนรอรรณเมล์เหมือนกับพวกเราที่ยืนรอกันแข่งขามือแล้วนี่ และนี่ปานนี้มันยังไม่มา.. โถ้เอ๊ย ! จะไปทำงานทันหรือเปล่านะ !

ไอ้เจ้าของรถเก๋งเมื่อชาติปางก่อนนี้ มันทำอะไรกัน ชาตินี้มันถึงได้มีวาสนาสุขสบายและร่ำรวยกว่าเรา..คนรอรรณเมล์หลายคนระหว่างมองดูผลพวงบนต้นชมพูคู่นี้ ด้วยอารมณ์รึนราบ พวกเขามักหุดหู่เมื่อมองเห็นรถเก๋งสีสวยบาดลูกตา และทำให้เสียความรู้สึก

ดวงตาของพวกเขา-คนรอรรณเมล์เหล่านี้แฝงความริษยาระคนน้อยเนื้อต่ำใจตน เมื่อมองดูรถเก๋งเคลื่อนมาแอบจอดอยู่เคียงโคนต้นชมพูทั้งคู่ทุกเช้า

เช้าวันหนึ่งก็มีเด็กเร่ร้อนผ่านมา.....

เด็กชายผอมบางในชุดกางเกงขาสั้น และเสื้อยืดเก่าคร่ำ ดวงตาอันกระหายชุกชุนแทบมีได้แลไปที่รถเก๋งคันงามนั้นเลยแม่น้อยนิด หากเขายืนแหยงนงมองผลพวงของชมพู “รูกษชาติบนผืนทราย”

นั้นด้วยความตื่นตา ลูกใบใหญ่ห้อยย้อยอยู่หลายกลุ่มบนกิ่งสูง เห็นผิวเขียวมันเกลี้ยงและกันแดงกำ
 สุก เด็กชายพนจรหลับตาปล่อยให้เกสรของไม้ผลปลิวหล่นเล่นบนหน้าที่แห้งนงเงย พลัง-แลปลิ้น
 ด้วยความหวัดตื่นตื่น

เขาป็นปายอย่างแคล่วคล่องขึ้นไปตามกิ่งไม้ที่ระก่ายกันอยู่ เก็บผลชมพูปบนกิ่งสูงกินอย่าง
 มูมมามและด้วยอาการลุกลกน คนรอรอดเมล์มองดูด้วยอาการต่างๆกัน ทั้งวางเฉย ไม่สนใจ,มองอย่าง
 เพลินๆแก่นาย และมองอย่างเสียตายแทน

รถเมล์ได้ผ่านจากที่พักรถนี้ไปคันแล้วคันเล่า แต่ก็น่าประหลาดที่คนรอรอดเมล์ในยามเช้า
 กลับมีเพิ่มจำนวนขึ้น มีแต่คนอึดอัดและเผื่อรอคนที่ไม่โผล่มาเสียที ตอนนี้พวกเขาใช้เวลาด้วยการ
 แหงนดูเด็กชายเก็บผลชมพู่มากัดกินและเก็บใส่กระเป๋ากางเกงจนดูตุงทั้งสองข้าง

เด็กน้อยโตลงมา เสียงกิ่งชมพูหัก พร้อมกับร่างของเขาหล่นกระแทกพื้นดินจนเกสรโคนต้น
 ปลิวปนฝุ่นกระจายไกล

เมื่อแรกมีเสียงตกใจเด็กน้อยเท่านั้นจากคนรอรอดเมล์ ก่อนที่ต่อมาดวงตาของพวกเขาได้เบิก
 กว้างขยายขึ้น พร้อมด้วยคำอุทานสารพัด เมื่อแลเห็นเลือดขึ้นไหลออกจากฝ่าเท้าของเด็กชายผู้
 ร้อนเร่ แดงปนไปกับดินและเกสรนวลของชมพู

เด็กน้อยรู้สึกตื่นกลัวมากกว่าจะเจ็บปวด เมื่อแรกที่เขาพยายามดึงกิ่งไม้ปักคาบกับฝ่าเท้าให้
 หลุดออก แต่เมื่อเห็นไม่เป็นผล ความเจ็บปวดก็แล่นจับหัวใจของเขาหนัก เขาร้องไห้โฮ ส่งเสียง
 ดังและดินครางอยู่กับเลือดแดงที่ไหลออกมาเรื่อยๆตรงโคนต้นชมพูคู่

คนรอรอดเข้ารุมล้อมร่างของเด็กพนจร แต่หลายคนก็เห็นกลับผละร่างออกมาเมื่อเห็นเลือด
 ชนวนหวาดหวั่น และหลายคนก็รถเมล์คันที่เขาเผื่อรอ นั้นมาถึงพอดี ต่างกุกกูกูจขึ้นจากไปกับรถอย่าง
 รวดเร็ว

ชายคนหนึ่งปราดเข้าไปประคองเด็กน้อย แต่เขาก็เงอะงะมากกว่าจะทำอะไรได้ เหมือนกับ
 อีกหลายๆคนที่รุมล้อมห้อมอยู่ แต่ไม่กล้าที่จะดึงกิ่งไม้ออกจากฝ่าเท้าเด็ก และบ้างกลัวจะเป็นเลือด
 เขาทำท่าอึกอัก มองนาฬิกาที่ข้อมือ ก่อนผละจากเด็กไป กระโดดขึ้นรถเมล์, อีกหลายๆคนก็ทำ
 เช่นเดียวกันกับผู้ชายคนนี้

ส่วนผู้หญิงได้แต่พูด

“อย่างนี้ต้องส่งโรงพยาบาล ไปให้หมอเอาออก ใครช่วยพาไปหน่อยซีคะ”

“โรงพยาบาลอยู่ไกล ใครจะอุ้มไปไหนล่ะ เรียกแท็กซี่เถอะคะ”

“ดูไม่ได้ เสียเวลา ออกมาห่างๆเถอะ เดี่ยวลมใส่”

เด็กน้อยตื่นระว่า ครวญคราง ฝุ่นฟุ้งขึ้นเป็นกลุ่มโตและผู้คนผงะ พวกผู้ชายไม่มีใครกล้าตัดสินใจ

ได้

“คุณพาไปหน่อยได้ไหม ผมต้องรีบไปทำงาน รถเมล์ผมมาแล้ว ผมอยากช่วย แต่จำเป็น.. ใ้หนูเอ๊ย....”

“ใครมีค่าแท็กซี่ก็ช่วยพาไปหน่อยเถิดครับ เด็กปวดจะแย่อยู่แล้ว”

“ถ้ามีตังค์ แยกไปคลินิกที่ปากซอยนี่ก็ได้ นึกว่าทำบุญก็แล้วกันครับ เอ้อ!...ลูกของใครนี่... ใ้หนูปวดมากไหม”

“คุณอย่าไปยุ่งนะ ต้องเสียเวลาเสียเงินทองให้หมออีก เราช่วยใครไม่ได้หรอก แน่ะ! รถมาแล้ว มาทางนี้เหอะ”

เด็กพนजरดินเร้าต่อไป ผลชมพูแหลยกัับปนอยู่กัับเลือด เขาร้องโอดโอย และเริ่มขอความช่วยเหลือจากผู้คนที่ห้อมล้อมอยู่รอบๆ มีใครคนหนึ่งป้ายน้ำตาก่อนขึ้นรถเมล์หายไป.....

เรื่องคงจะน่าเศร้าอย่างจำเป็นต่อไป ถ้าไม่มีชายหนุ่มแต่งตัวดีภูมิฐาน เดินแหวกคนมุงเข้าไปหาเด็ก เขาก็มัวตัวลุ่ม ลือดไหลหยดรดกางเกงเขาเป็นทางยาว

“ผมจะพาไปส่งโรงพยาบาลเองครับ” เขาว่า “แต่ใครช่วยอุ้มเด็กไว้ก่อน ผมจะไปไขกุญแจรถ” มีหลายคนเข้าช่วยกันพยุงเด็กน้อยไว้

ชายหนุ่มคนนั้นเดินไปที่รถเก๋งคันงามสีบาดลูกตาที่จอดเคียงอยู่โคนต้นชมพูคู่นี้...

เขาพารถออกไปอย่างรวดเร็วในท่ามกลางหัวใจที่โล่งโปร่งเบาของคนรอรถเมล์

ต้นชมพูสองต้นและลูกดกดงงามเมื่อถึงฤดูหนาวมีสีส้ม “รุกขชาติบนผืนทราย” ดูเจริญใจเพลินตา เมื่อเกสรสีนวลโรยหล่นลงพื้นดินและถนนกับลมล่อง ยังคงเป็นสิ่งที่คุ้นตาสำหรับคนรอรถเมล์นั้น เช่นเดียวกันกับรถเก๋งคันงามที่จอดอยู่เป็นประจำ

คนรอรถเมล์ที่ได้ประสบกับเหตุการณ์ในวันนั้น ต่างมองดูต้นชมพูคู่นี้ด้วยอารมณ์เหมือนเก่า คือฆ่าเวลารอคอยอันน่าหน่ายไปพอเพลินใจได้บ้าง และพร้อมกันนั้นพวกเขาก็มองรถเก๋งคันงามด้วยสายตาและความรู้สึกที่เปลี่ยนไปจากเดิม !

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ
คิดเห็น.....
.....
.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....
.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น
.....
.....
.....
.....

สรุป
.....
.....
.....

สองสายน้ำ

มือข้างที่ถือป้านน้ำชาสันระริก น้ำชากระเพื่อมขณะป้านค่อยๆเอียงเพื่อเทน้ำชาลงถ้วยเล็กที่วางรออยู่บนถาด แดดอ่อนยามเช้าทอแสงผ่านระเบียบต่องกระทบสีทองอำพันของน้ำชาในป้าน สะท้อนวาบอาบไล้ใบหน้าเหยยวนให้ดูเิบอาบอำไพขึ้นวาบหนึ่ง

วুবเดียวแล้วก็พลันเหือด อันเนื่องจากป้านชาเอียงพันมุมสะท้อนแดดนั้นอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเพราะในใจของผู้เฒ่าวুবประหวัดถึงเรื่องราวของตน

เขาว่าใจและจิตของคนเหมือนลิงไม่อยู่นิ่ง ไม่ใส่ใจกับสังขารเสียด้วย ผู้เฒ่าเองก็รู้สึกเหมือนจะเป็นเช่นนั้น เพราะยิ่งสังขารร่วงโรยไป จิตกลับเคลื่อนไหวไปมา.. ไซ้คึกคะนอง.. หรือ.. เป็นทुरนร่าน

คิดเช่นนั้นนี้้นตาฝ้าฟางที่เขม่นมองมือที่สั่นไหวของตนเองก็กลับมีแววของการปล่อยวางลงได้บ้าง ไม่แข็งขึ้นอายุที่ล่วงเลยมาอย่างยาวนานเต็มทีนั้นอีกแล้ว

แต่ครั้นเงยหน้าขึ้นสัมผัสกับลมอ่อนที่โชนมา เปลือกตาเหยยวนถึงกับกะพริบเนิบ น้ำใสๆเอ่อคลอเคลือบนี้้นตาขุ่นฝ้า พลันก็หยาดไหลเลาะเลียบร่องแก้มที่เป็นลอนหยัก

สายตาที่บัดนี้กลับเปี่ยมด้วยแววอ่อนล้าทอดมองข้ามระเบียบลงไปยังเนินหญ้า เหม่อ..มองพลาจคอยเงยหน้าสูงขึ้นเสมือนจะทำให้ตัวเองมองเลยไกลออกไป..ออกไปจนสุดเขตแนวรั้วที่เห็นอยู่ลิบลิบ

แม้นี้้นตาจะฝ้าขุ่น แต่ความค่านึงของผู้เฒ่า บัดนี้กลับกระจ่างชัดเป็นฉากๆตอนๆ กว่าจะมาถึงวันนี้ได้ มันนานอีกโข

ในเส้นทางเดินของชีวิตอันยาวนานภาพเหตุการณ์ของเด็กน้อยที่ขอพ่อไปเล่นกีฬาที่กลับแจ่มกระจ่าง

“เจ้าบอกว่าเล่นกีฬาแล้วจะได้แข็งแรง เตี่ยว่าแบ่งหมี่กับน้ำตาลทรายในโกดัง ถ้าเจ้าออกแรงทำงาน เจ้าได้ออกกำลังและเตี้ยได้งานด้วย เตี่ยว่าเจ้าขนแบ่งหมี่เถอะ”

รอยยิ้มจางๆปรากฏบนใบหน้าของผู้เฒ่า เมื่อนึกถึงวิธีการต่างๆที่เตี้ยเอามาใช้กับลูกๆ

“เตี้ย...เตี้ย..ขอตั้งค์เอาไปซื้อสิ...”

เสียงของเด็กน้อยวัย 8 ขวบ ตะกุกตะกัก เพราะกังวลถึงสิ่งที่ตัวเองขอ นั้นจะไม่ได้ตามที่ใจปรารถนา

“สิอาราย...” น้ำเสียงของเตี้ย แม้จะบ่งบอกว่าอารมณ์ดี แต่เตี้ยก็ไม่ได้หันหน้ามามองลูกชาย คงง่วนอยู่กับบัญชีรับจ่าย ที่เตี้ยจะทำด้วยตัวเองทุกวัน หลังอาหารเย็นเสร็จแล้ว

“ซื้อสิ...เอา...เอา...วาดรูปนะเตี้ย” พุดออกไปได้ก็โล่งอกเหมือนนกเขาของหนักที่กดทับอยู่ออกไป แต่กำลังหายใจทั่วท้อง เสียงของเตี้ยก็ทำเอาสะดุ้งเฮือก

“วาดรูปแล้วอ้อมไหม ถ้าไม่อ้อมลื้ออย่าไปเสียเวลาทำ”

เหล่านี้กระมังที่เป็นเหตุต้นๆที่ทำให้เด็กน้อยผู้นี้ ครั้นโตเป็นหนุ่มเขาไม่เคยได้เล่นกีฬาอันใดเลยกับเพื่อนๆรวมไปถึงศิลปะและการดนตรี จนถึงวัยชราภาพอย่างทุกวันนี้ เด็กน้อยที่กลายเป็นผู้เฒ่าแล้วก็หาได้ร้องเพลงเป็นแม่สักเพลงหนึ่งไม่

ผู้เฒ่ารู้สึกถึงความอุ่นของน้ำตาที่ค่อยหยาดลงตามร่องแก้ม

“น้ำตาหลายหยดกระสอบหนึ่ง หากพวกเขาแบกกันได้ก็เหมือนกับเรียนหนังสือจบ”

ความหมายของเตี้ยก็คือ ลูกคนใดที่แบกน้ำตาหลายหยดทั้งกระสอบไปส่งลูกค้าได้ ก็สามารถแยกตัวไปทำการค้าเองได้แล้ว เด็กน้อยเคยเห็นพวกพี่ๆต่างพยายามที่จะทดสอบตัวเองกันใหญ่และเด็กน้อยก็คิดว่าถ้าร่างกายตนใหญ่โตเท่าพี่ชาย ตนก็จะมาลองแบกน้ำตาหลายหยดทั้งกระสอบบ้างเหมือนกัน

ด้วยความเป็นน้องคนเล็ก พี่ๆก็มักจะกันให้อยู่นอกวงที่พวกเด็กโตจะเล่นกันเสมอ ประจวบกับแม่มีงานให้วุ่นเขาอยู่บ่อยๆ พวกเขาจึงมักเห็นเด็กน้อยขลุกอยู่กับแม่มากกว่าจะวิ่งตามพี่ๆ

“วันนี้วันพุธนะลูก เจ้าอย่าลืมเลิกเรียนแล้วแวะไปรับยาเส้นมาให้แม่ด้วย”

น้ำเสียงของแม่เรียบเย็น ผิดกับเตี้ยที่รู้มร้อน ถ้าอยู่ใกล้และได้ยินเตี้ยพูดแล้วจะรู้สึกว่ามีเรื่องราวจะต้องทำ จะต้องสร้างอีกมากมายเหลือเกินในโลกนี้ แต่น้ำเสียงของแม่กลับให้ความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น “จะแม่...หนูเกือบลืม” เด็กน้อยพูดจบก็คว้ากระเป๋านักเรียนวิ่งปร้อออกไปทางหน้าบ้าน

เส้นทางจากบ้านไปโรงเรียนจะผ่านร้านขายของชำที่ชายบุหรี่ปวงเอง เด็กน้อยจะเป็นผู้รับยาเส้นและกระดาษขมจากร้านแห่งนี้ เอาไปให้แม่ทุกๆวันพุธ ครั้นแม่มวนเสร็จเขาจะเอากลับไปส่งให้ที่ร้าน และก็รับค่าจ้างมวนกลับไปให้แม่ บ่อยครั้งที่ต้องช่วยแม่มวนบุหรี่ปวงจนถึงค่ำมืด ถ้าหากงานเร่ง ขณะขลุกอยู่กับแม่ เด็กน้อยก็ได้รู้เรื่องราวต่างๆที่แม่เล่า ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของยายกับตา และหนีไม่พ้นที่จะเกี่ยวข้องกับธรรมเนียมประเพณีต่างๆของคนไทย

เงินค่าจ้างมวนบุหรี่ปวง แม่จะรวบรวมได้สัก 3-4 งวด ก็ให้เขาไปซื้อของเอามาทำบุญจนหมดเป็นเช่นนี้ทุกครั้ง แม่ไม่เคยใช้เงินนั้นเลย

“เตี้ยเขาให้เงินแม่ใช้พอแล้ว...แม่จึงใช้เงินพวกนี้ทำบุญ เพื่อสะสมผลบุญเอาไว้ให้กับลูกๆ”

ผลบุญตามทีแม่เชื่อจะมีอยู่จริงหรือไม่นั้นผู้เฒ่าตอบไม่ได้ แต่สิ่งที่ผู้เฒ่าได้จากแม่จริงๆ ก็คือจิตใจเผื่อแผ่ให้ผู้อื่น ไม่เคยนำสิ่งที่ได้มานั้นเก็บกินไว้แต่เพียงผู้เดียว

ความอบอุ่นพลันแผ่กำซาบซ่านทรวงอก ผู้เฒ่าผ่อนคลายหัวใจซ้าๆ ออกสะท้อนไหว รอยยิ้มระบายทั่วใบหน้าเปื้อนน้ำตาเพราะสิ่งที่ได้มาจากเตี้ยกับแม่นั้น ผู้เฒ่าได้ถ่ายทอดให้ลูกๆหมดสิ้นแล้ว

เช้าของอีกวันถัดมา แดดอ่อนอาบไล้ผ่านระเบียงเข้ามาเช่นเดิม สายลมยังโชยพริ้วอย่างอ่อนโยนเหมือนเช่นทุกๆเช้า แต่ทว่าบ้านน้ำชากลับไม่มีน้ำร้อนมารินเติม บ้านจึงตั้งอยู่ในที่เดิมและเย็นเฉียบ มีแต่เสียงผู้คนถามกันร้อนรน

“ให้พนักงานมาร่วมทั้งหมดไม่ได้”

“เอาแต่ผู้จัดการของแต่ละบริษัท เป็นตัวแทนมาเคารพศพก็พอ”

“ใช่...เฉพาะบริษัทในเครือก็ร่วม 200 บริษัทเข้าไปแล้ว”

เผชิญ พันโพยม ผู้แต่ง

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การอ่านร้อยกรอง
นาถิ

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจาร์ณญาณในการอ่านร้อยกรอง

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านร้อยกรอง” แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและประเภทของร้อยกรองได้
2. บอกความหมายของคำศัพท์ สำนวนที่อ่านพบในเรื่องได้ถูกต้อง
3. ถอดคำประพันธ์จากร้อยกรองเป็นร้อยแก้วได้
4. บอกจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้แต่งได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้
6. บอกข้อคิดจากรื่องได้
7. วิวินิจฉัย ตัดสินสิ่งที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. ร้อยกรองคือวรรณกรรมที่มีลักษณะบังคับ หรือ “ฉันทลักษณ์” ในการแต่ง ผู้แต่งต้องใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์เพื่อให้ร้อยกรองมีทั้งความไพเราะด้านเสียงและสื่อความหมายได้ดี
2. การอ่านร้อยกรองควรพิจารณาถึงรูปแบบฉันทลักษณ์ เนื้อหา ศิลปะการประพันธ์ รสของบทร้อยกรอง และสาระจากบทร้อยกรอง เพื่อสามารถประเมินค่าร้อยกรองได้อย่างดี
3. คุณค่าจากบทร้อยกรอง มีทั้งคุณค่าด้านอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญา คุณค่าทางด้านจินตนาการ และคุณค่าทางวัฒนธรรม
4. บทร้อยกรองเรื่อง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” จากบทกวีชุด ม้าก้านกล้วย ของไพโรจน์ทร์ ชาวงาม มีลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนสุภาพ จำนวน 9 บท พรรณนาถึง งานทอผ้าไหมของแม่ ผู้เขียนเล่าว่า แม่ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม สาวไหม และนำมาทอเป็นผ้าไหม แม่ทอผ้าฝืนใหม่โดยสอดใส่ชีวิตและวิญญาณของแม่ลงไปในการทอ ได้ผ้าขาวม้าฝืนใหม่ให้แก่ลูก เป็นผ้าที่มีชีวิต คือ เป็นตัวแทนความรัก ความห่วงใยและความสามารถของแม่ที่ถ่ายทอดให้แก่ลูก แม่ปรารถนาให้ลูกสาวเป็นแม่ศรีเรือนและสืบสานการทอผ้า และปรารถนาให้ลูกชายมีความทรงและรู้จักทำงานหนัก เพื่อว่าเมื่อไม่มีแม่ ลูกจะสามารถสืบสานและสร้างสรรค์ต่อจากแม่ต่อไปได้อย่างงดงาม

5. คำศัพท์และสำนวนจากเรื่อง ได้แก่

ไท	หมายถึง	ความเป็นอิสระแก่ตัว
กี	หมายถึง	เครื่องทอผ้า
กระสวย	หมายถึง	เครื่องบรรจุด้ายสำหรับทอผ้าหรือเย็บผ้า
วิจิตร	หมายถึง	สวย งดงาม เป็นลาย ซับซ้อน
เนรมิต	หมายถึง	สร้าง ทำ บันดาลให้เป็นขึ้นมีขึ้น
แยบยล	หมายถึง	กล อุบาย
ตำนาน	หมายถึง	เรื่องราวอนามที่เล่ากันสืบๆมา

6. ข้อคิดคติธรรมที่ได้จากเรื่อง

6.1 แม่รักและปรารถนาดีต่อลูก

6.2 แม่ยอมเหนื่อยยาก เลี้ยงดู อบรม สั่งสอน เพื่อสร้างชีวิต สร้างอนาคตให้แก่ลูก

6.3 งานทอผ้าเป็นงานละเอียดประณีต ต้องใช้ความอดทนสูงและเป็นงานสร้างสรรค์จากใจและความรัก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูติดบทแผนภูมิบทร้อยกรอง</p> <p>“ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัตรสมาน แม้เกิดในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา”</p> <p>ครูสนทนาถึงความไพเราะ กิเลสของบทร้อยกรอง นี้จนมีผู้นำไปขับร้องเป็นบทเพลง ครูเปิดเพลงให้ นักเรียนฟัง แล้วสนทนาถึงบทร้อยกรองและ บทเพลงว่ายังเป็นประทับใจผู้คนทุกยุคสมัย เพราะภาษาร้อยกรองมีความไพเราะ สื่อถึงใจและ จดจำง่ายกว่าภาษาร้อยแก้ว แล้วโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านร้อยกรอง”</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูติดแผนภูมิบทร้อยกรอง</p> <p>“ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัตรสมาน แม้เกิดในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา”</p> <p>ครูสนทนาถึงความไพเราะ กิเลสของบทร้อยกรอง นี้จนมีผู้นำไปขับร้องเป็นบทเพลง ครูเปิดเพลง ให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาถึงบทร้อยกรองและ บทเพลงว่ายังเป็นประทับใจผู้คนทุกยุคสมัย เพราะภาษาร้อยกรองมีความไพเราะ สื่อถึงใจ และจดจำง่ายกว่าภาษาร้อยแก้ว แล้วโยงเข้าสู่ เรื่อง“การอ่านร้อยกรอง”</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>1.ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง“การอ่านร้อยกรอง” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันบอกหลักการอ่านร้อยกรอง ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติม แล้วสนทนาซักถามถึงบทร้อยกรองในความทรงจำของนักเรียน</p> <p>2.ครูกล่าวถึงบทร้อยกรอง“ไหมแท้ที่แม่ทอ” ครูแสดงตัวอย่างจากบทร้อยกรองจำนวน 1-2 บท ให้นักเรียนสังเกตลักษณะคำประพันธ์และช่วยกันบอกลักษณะคำประพันธ์ และเขียนแผนภูมิฉันท์ลักษณะ</p> <p>3.ครูติดบัตรคำศัพท์จากบทร้อยกรองบนกระดานแล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของคำศัพท์ ครูเฉลยและเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>4 .ครูตั้งประเด็นจากร้อยกรองที่จะอ่านในหัวข้อ “ผ้าไหมดีดูได้ที่ ราคา” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิดที่ครูแจกให้</p> <p>5.ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>6.ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูล ทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทรรศนะของตนและเมื่ออ่านจบให้อ่านบททวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7.ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้ง</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>1.ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง“การอ่านร้อยกรอง” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันบอกหลักการอ่านร้อยกรองและ ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติม</p> <p>2. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง“ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้เวลา 15 นาที เมื่ออ่านจบ ครูสุ่มนักเรียนให้ออกมาเขียนลักษณะคำประพันธ์และแผนภูมิฉันท์ลักษณะของคำประพันธ์ ครูชมเชยและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>3. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ยากจากบทร้อยกรองและออกมาเขียนบนกระดาน ครูสุ่มนักเรียน 3-4 คนให้บอกความหมายของคำศัพท์นั้นๆ ครูเฉลยและติดแถบประโยคความหมายที่ถูกต้องไว้บนกระดาน</p> <p>4.ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การถอดคำประพันธ์ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนถอดคำประพันธ์จากบทร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้เป็นร้อยแก้ว ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงาน ครูและนักเรียนร่วมวิจารณ์เสนอแนะ</p> <p>5.ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับร้อยกรองที่อ่านในด้าน จุดมุ่งหมาย และความคิดเห็นของผู้เขียน ศิลปะการประพันธ์ รหัสของบทร้อยกรอง และสาระของบทร้อยกรอง ครูสรุปและนักเรียนบันทึกลงสมุด</p> <p>6.ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มผลัดกันบอกข้อคิดจากเรื่อง กลุ่มที่บอกได้รวดเร็วกว่าและถูกต้องตรงประเด็นเป็นฝ่ายชนะ จากนั้น ครูให้นักเรียนบันทึกลงสมุด</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>ไว้ก่อนอ่าน เลือกกรรมการตัดสินจำนวน 4 คน ทำหน้าที่รับฟัง และตัดสินผลการอภิปราย ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย กรรมการตัดสินผลการอภิปราย จากนั้นนักเรียนแต่ละคน ประเมินข้อมูลที่ได้รับ ตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>8.ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ การถอดคำประพันธ์ ครูติดตัวอย่างคำประพันธ์ 1-2 บทบนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันถอดคำประพันธ์ แล้วให้นักเรียนทุกคนถอดคำประพันธ์จากบท ร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้เป็นร้อยแก้วที่ สละสลวย เมื่อเสร็จนำมาผลงานส่งครู ครูสุ่มนักเรียนออกมาเสนอผลงาน ครูและนักเรียนที่เหลือร่วมกันแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ เสนอแนะ</p> <p>9.ครูติดแถบประโยคบนกระดานเกี่ยวกับ บทร้อยกรอง“ไหมแท้ที่แม่ทอ” ในประเด็น : เนื้อหา จุดมุ่งหมายของผู้เขียน ศิลปะการประพันธ์ วัสดุของบทร้อยกรอง สาระจาก ร้อยกรอง และความคิดเห็นต่อบทร้อยกรอง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนข้อมูลเกี่ยวกับบทร้อยกรองที่ละประเด็น ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>7. ครูให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มผลัดเปลี่ยนกัน กล่าวแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทร้อยกรองทั้งในด้านเนื้อหาและกลวิธีการเขียน กลุ่มที่วิจารณ์ได้ดี สมเหตุสมผลและกล่าววิจารณ์ได้โดยไม่ติดขัดเป็นฝ่ายชนะ ครูชมเชยและเสนอแนะ</p> <p>8.ครูสุ่มนักเรียนอ่านบทร้อยกรองบทที่ประทับใจ พร้อมบอกเหตุผล ครูชมเชยยกย่อง</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 8 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานนักเรียน 4-5 คน และให้ข้อเสนอแนะ ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับ”การอ่านร้อยกรอง”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1.ครูแจกบัตรร้อยกรองเรื่อง “ลม” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านและเขียนสรุป วิเคราะห์บัตรร้อยกรองในด้านต่างๆดังที่ได้เรียนมา ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานให้เพื่อนฟัง ครูชมเชยและเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย</p> <p>3 .ตรวจผลงานในแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>4. ตรวจผลงานในสมุด</p> <p>5. ตรวจแบบทดสอบ</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>1. แผนภูมิบัตรร้อยกรอง</p> <p>2. เครื่องเล่นเทปพร้อมแถบบันทึกเสียง</p> <p>3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านร้อยกรอง”</p> <p>4. บัตรคำ</p> <p>5. บัตรร้อยกรองเรื่อง “ไหมแท้ที่แม่ทอ”</p> <p>6.แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. แถบประโยคประเด็นการวิเคราะห์วิจารณ์</p> <p>8. บัตรร้อยกรองเรื่อง “ลม”</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากจบบทเรียนจำนวน 8 ข้อ ครูสุ่มตรวจงานนักเรียน 4-5 คน และให้ข้อเสนอแนะ ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับ”การอ่านร้อยกรอง”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1. ครูแจกบัตรร้อยกรองเรื่อง “ลม” ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านและเขียนสรุป วิเคราะห์บัตรร้อยกรองในด้านต่างๆดังที่ได้เรียนมา ครูสุ่มนักเรียนอ่านผลงานให้เพื่อนฟัง ครูชมเชยและเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>2. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น</p> <p>3. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>4. ตรวจผลงานในสมุด</p> <p>5. ตรวจแบบทดสอบ</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>1. แผนภูมิบัตรร้อยกรอง</p> <p>2. เครื่องเล่นเทปพร้อมแถบบันทึกเสียง</p> <p>3. ใบความรู้เรื่อง “การอ่านร้อยกรอง”</p> <p>4. แถบประโยคความหมายของคำศัพท์</p> <p>5. บัตรร้อยกรองเรื่อง “ไหมแท้ที่แม่ทอ”</p> <p>6. บัตรร้อยกรองเรื่อง “ลม”</p>

การอ่านร้อยกรอง

ร้อยกรอง หมายถึง งานเขียนที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง เรียกว่า “ฉันทลักษณ์” เช่น บังคับคนละ จำนวนคำ สัมผัส เสียงหนักเบา เสียงเอกโท เป็นต้น และยังมีลักษณะบังคับเฉพาะของร้อยกรองแต่ละชนิดแตกต่างกันอีกด้วย

การอ่านและพิจารณาบทร้อยกรอง

๑. **รูปแบบของฉันทลักษณ์** หมายถึง ลักษณะของการประพันธ์ ร้อยกรองแต่ละบทจะต้องมีรูปแบบ อาจจะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าผู้เขียนใช้ฉันทลักษณ์รูปแบบใด เป็นโคลงชนิดใด หรือกาพย์ชนิดใด เป็นต้น แล้วจึงพิจารณาว่า รูปแบบฉันทลักษณ์นั้นถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่สมัยโบราณหรือไม่ นอกจากนี้ ก็ต้องพิจารณาว่าใช้ฉันทลักษณ์รูปแบบใหม่หรือไม่ เพราะร้อยกรองปัจจุบันนั้นอาจดัดแปลงหรือคิดรูปแบบฉันทลักษณ์ใหม่ จึงควรพิจารณาตามท่วงทำนองเขียนของผู้เขียนเป็นรายๆ ไป

๒. **เนื้อหา** บทร้อยกรองที่ดี มีคุณค่าน่าอ่าน จะต้องมามีเนื้อหาสาระที่แสดงความนึกคิดอันมีคุณค่า แก่ชีวิต บางบทอาจให้คติเตือนใจ บางบทอาจให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ซึ่งทำให้เพลิดเพลินได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้อ่านจะมีความสามารถในการพิจารณาสิ่งที่เป็นประโยชน์จากเนื้อหาได้หรือไม่ เช่น เมื่ออ่านบทร้อยกรอง “ยิ้มเถิด” ของครูเทพแล้ว จะได้แนวคิดในการดำเนินชีวิตว่า ควรทำตนให้ร่าเริง ไม่เศร้าหมอง การมองโลกในแง่รื่นรมย์ จะช่วยให้ชีวิตมีความสุข

๓. **กลวิธีการแต่ง หรือศิลปะการประพันธ์** บทร้อยกรองทุกบท ผู้อ่านควรจะพิจารณาว่ามีการใช้คำอย่างไร เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ ผู้เขียนมีความประณีตบรรจง เลือกร้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้ง แสดงภาพพจน์ และสร้างความสะเทือนอารมณ์หรือไม่ การใช้สำนวนโวหารเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการเสนอเพียงใด ความไพเราะในการเล่นเสียงของคำ และสัมผัสสระ สัมผัสอักษร มีมากน้อยเพียงใด วิธีการเสนอแนวคิดน่าสนใจหรือไม่ มีการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งหมายถึงการใช้สิ่งหนึ่งแทนสิ่งหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบหรือไม่

๔. **รสของบทร้อยกรอง** หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านเมื่อถ้อยคำสำนวน หรือเรื่องราวในบทร้อยกรองนั้นๆ มากระทบอารมณ์ อาจเป็นความรู้สึกเศร้าหมอง ตื่นเต้น รักใคร่ โกรธแค้น ชิงชัง ฯลฯ ผู้อ่านควรจะพิจารณาว่าบทร้อยกรองนั้น สามารถสร้างอารมณ์ใดให้ขณะอ่าน อารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในระดับใด ทั้งนี้ผู้อ่านจะต้องพยายามตีความหมายของบทร้อยกรองแต่ละบทให้ได้ จึงจะได้รับรสจากการอ่าน

๕. สารจากบทร้อยกรอง ผู้เขียนจะฝากสารให้ผู้อ่าน อาจโดยตั้งใจหรือไม่ก็ได้ อาจจะเสนอดตรงๆ ให้เข้าใจได้ง่าย หรือแฝงไว้ในส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านต้องพิจารณาจึงจะเข้าใจ บางครั้งเมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจ แต่บางครั้งก็อาจเข้าใจได้แจ่มแจ้งตรงตามผู้เขียนต้องการก็ได้ ทั้งนี้ การรับสารจะขึ้นอยู่กับวัยและประสบการณ์เป็นสำคัญ นักเรียนจึงต้องพยายามอ่านบทร้อยกรองอย่างพินิจพิจารณาให้เข้าใจ และตีความเพื่อค้นหาสารให้ได้

คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านร้อยกรอง

๑. คุณค่าด้านอารมณ์

ร้อยกรองที่ดีจะก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจและความสะเทือนใจแก่ผู้อ่านได้มาก อาจประทับใจถ้อยคำภาษาที่ผู้เขียนบรรจงเลือกสรรใช้ หรือประทับใจแนวคิดที่ต้องการส่งสารก็ได้ เช่น ในบทร้อยกรอง บณีกแห่งความรัก ที่จินตนา ปิ่นเฉลียว ต้องการส่งสารว่า ความรักเพื่อนมนุษย์เท่านั้นที่จะช่วยให้โลกปราศจากผองภัย

๒. คุณค่าทางสติปัญญา ผู้อ่านย่อมใช้สติปัญญาในการตีความ พิจารณาข้อความที่ผู้เขียนตั้งใจจะส่งสาร เพื่อจะได้ทราบความหมายและเข้าใจเนื้อความอย่างถ่องแท้ เกิดความคิดกว้างไกลลึกซึ้งขึ้น ได้คติชีวิตที่สอดแทรกอยู่ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการแต่ง การใช้ถ้อยคำและคำศัพท์ต่างๆ ด้วย

๓. คุณค่าทางทางด้านจินตนาการ ในขณะที่อ่านหรือหลังจากการอ่าน ผู้อ่านจะเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการนอกเหนือจากความรู้สึกประทับใจ และจะสามารถแสดงออกด้วยการพูดหรือเขียนได้ เช่น เมื่ออ่านบทร้อยกรอง *ร้องให้เกิดที่รัก* ของ ประยอม ซองทอง จบแล้ว ผู้อ่านจะรู้สึกประทับใจในแนวคิดของผู้เขียนที่พยายามปลุกปลอบให้มีความเข้มแข็งเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น เพื่อศักดิ์ศรีแห่งตน ความประทับใจนี้อาจเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านเขียนบทความเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมได้

๔. คุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ถ้าผู้อ่านพิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้งจะพบว่างานเขียนร้อยกรองบางเรื่องจะแสดงแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ระเบียบประเพณี ค่านิยมของสังคมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่จะได้รับ

ไหมแท้ที่แม่ทอ

โดย..ไพโรรินทร์ ขาวงาม

แม่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งใจนัก
 เรียวแรงรักแม่ใช้เพื่อไผ่ฝืน
 อีกสาวไหมด้วยมือซื่อสัตย์นั้น
 ทั้งทอมันละเมียดละไมใช้เวลา

สื่อวิญญาณผ่านมือสู่เส้นไหม	ถักเส้นใยแต่ละเส้นเป็นเนื้อผ้า
ตีนที่ใช้กระตุกก็คือชีวา	มือที่คว่ำกระสวยวาดคือชีวิต
ผ้าขาวม้าฝืนใหม่แม่ให้ลูก	รักพันผูกทุกใยไหมวิจิตร
ใยไหมโยงใจแม่เนรมิต	ไหมอุทิศ แม่ก็ทอ ต่อตำนาน
ลูกก็ถือผ้าทอที่แม่ให้	เป็นเยื่อใยไหมและแม่ที่กล้าหาญ
ผ้าทั้งฝืนมีชีวิตจิตวิญญาณ	ถักประสานสอดสร้อยอย่างแยบยล
มือน้อยน้อยของแม่ดูแลนี้	เคยเขียนดีลูกบ้างในบางหน
แต่มือเดียวกันนี้แหละสู้ทน	ประคองลูกให้พ้นภัยอันตราย
แหละมือนี้ที่บันดาลงานชีวิต	มิเคยคิดค่าแรงแข่งซื้อขาย
ยังถักทอ ทรมานยังทำทาย	ยังมั่นหมายผ้าไหมฝืนใหม่มา
พร้อมทั้งสอนลูกสาวเจ้าศรีเรือน	อยู่เป็นเพื่อนแม่ทอปรารถนา
เพื่อสืบทอดแรงงานกาลเวลา	ก่อนมือแม่จะอ่อนล้าต้องลาพัก
และสอนเจ้าลูกชายให้ตระหนง	รักแม่ก็ขอจงทำงานหนัก
ด้วยละเอียดอ่อนในเยื่อใยรัก	พลีชีวิตเพื่อถักและทอไท

สักวันหนึ่งถึงไม่มีชีวิตแม่

ลูกที่แท้ก็คงทอสืบต่อได้
 แม่ก็ทอ ลูกก็ทอ ต่อเส้นใย
 ผ้าชีวิตฝืนใหม่ จะต้องงาม.

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ

คิดเห็น.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

.....

.....

6. รสของบทร้อยกรองนี้ได้แก่รสใด ?

- ก. รสแห่งความเศร้า
- ข. รสแห่งความรัก
- ค. รสแห่งความกล้าหาญ
- ง. รสแห่งความหดหู่ ท้อแท้

7. “สื่อวิญญานผ่านมือสู่เส้นไหม ถักเส้นใยแต่ละเส้นเป็นเนื้อผ้า
 ดินที่ใช้กระตุกก็คือชีวา มือที่คว่ำกระสวยวาดคือชีวิต”

ร้อยกรองบทนี้มีความดีเด่นด้านใด ?

- ก. มีสัมผัสในไพเราะ
- ข. มีการเล่นคำและเล่นความได้ดี
- ค. ใช้คำเปรียบเทียบชัดเจน
- ง. เลือกใช้สัญลักษณ์ได้เหมาะสม

8. บทร้อยกรอง “ไหมแท้ที่แม่ทอ” มีคุณค่าด้านใด ?

- ก. คุณค่าด้านอารมณ์
- ข. คุณค่าทางสติปัญญา
- ค. คุณค่าทางด้านจินตนาการ
- ง. คุณค่าทางด้านคุณธรรม

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลม

เรือนไม้กระดานลมผ่านค่อง
 อดตงไปร้องช่องถูกท้องถิ่น
 ตึกสูงกรูกระจกขวางนกบิน
 จรดดินจรดฟ้าซึ่งอาคาร
 น้ำมาบ่าท่วมก็อ่วมทุกข์
 ลมซุกกระแสไม่ผ่านชาน
 ไอเสียจากรถจากโรงงาน
 เฝاءลาญอากาศสะอาดทิ้ง
 สถาปัตยกรรมล้ำสมัย
 ภายในให้ร้อนเข้าซ่อนสิง
 เครื่องปรับอากาศจึงอาจประวิง
 พร้อมม่านสวยพริ้งไฟเพดาน
 และยังพัดลมดูดอากาศ
 หมายถึงโยธาดุสะอาดสะอาดอัน
 เครื่องฟอกอากาศฉลาดชำนาญ
 หุงลมอลหม่านโอมอ่านฤทธิ
 วันหนึ่ง ณ ห้างสรรพสินค้า
 พบฝรั่งมังค่าคาดหน้าปิด
 จมูกปากหน้ากากกันไอพิษ
 วิปริตปริศนาพยากรณ์

โดย...โชคชัย บัณชาติ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การอ่านนิทาน
นาถิ

เวลา 2 คาบ 100

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจาร์ณญาณในการอ่านนิทาน

จุดประสงค์นำทาง

เมื่อเรียนเรื่อง “การอ่านนิทาน”แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกและอธิบายลักษณะงานเขียนประเภทนิทานได้
2. บอกความหมายของคำศัพท์ สำนวนในเรื่องได้
3. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องได้
5. บอกข้อคิดจากเรื่องได้
6. แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

1. นิทาน คือเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาช้านานโดยปากเปล่า จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ต่อมา มีการบันทึกเป็นภาษาเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง มีลักษณะเป็นเรื่องบันเทิงคดี
2. ประเภทของนิทาน คือ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานเรื่องสัตว์ และนิทานตลกขบขัน
3. คุณค่าของนิทาน คือ นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยกระชับความสัมพันธ์ให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ ให้ข้อคิดและคติเตือนใจ และช่วยสะท้อนสภาพสังคม
4. นิทานเรื่อง วานรินทชาดก จาก นิทานชาดกอันดับที่ 6 ของพระเมตไตรย ทตตชีโว ความว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นพญาวานร ผู้แข็งแรง แคล้วคล่องว่องไว ฉลาดเฉลียว พญาวานรสามารถกระโดดข้ามแม่น้ำเพื่อไปหากินผลไม้ที่เกาะกลางน้ำได้แต่เพียงผู้เดียว วันหนึ่งนางจะเข้ซึ่งแพ้ท้องนึกอยากกินหัวใจพญาวานร พญาวานรจะเข้จึงพยายามใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อจะจับพญาวานรกินเป็นอาหาร แต่พญาวานรใช้ความฉลาดเฉลียว ความช่างสังเกต ความกล้าหาญ เอาตัวรอดจากพญาวานรจะเข้ได้ ทำให้พญาวานรจะเข้ได้สำนึกว่า ผู้มีธรรมะ 4 ประการ คือ ความจริงใจ ความมี

วิจารณ์ญาณ ความขยันหมั่นเพียร และความกล้าเสี่ยงสละชีวิตเป็นเดิมพัน เช่นพญาวานรนี้ เป็นผู้
ที่ควรยกย่องอย่างแท้จริง

5. คำศัพท์สำนวนจากเรื่อง

วานรินทร์	หมายถึง	พญาลิง
ชาดก	หมายถึง	เรื่องพระพุทธเจ้าที่มาในชาติก่อนๆตามที่กล่าวไว้ในคัมภีร์
อสงขัย	หมายถึง	มากจนนับไม่ถ้วน
กัป	หมายถึง	ระยะเวลาอันนานเหลือเกิน โบราณถือว่าโลกบรรดัยครั้งหนึ่ง เป็นสิ้นกัปหนึ่ง
โทน	หมายถึง	มีเพียงหนึ่งเท่านั้น เช่น ลูกโทน มะพร้าวโทน
เนืองๆ	หมายถึง	เสมอ, บ่อยๆ
ชะล่าใจ	หมายถึง	เหิมใจ, ได้ใจ
บุพกรรม	หมายถึง	กรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน
พิรุณ	หมายถึง	ผิดปกติ, มีอาการน่าสงสัย
ชะรอย	หมายถึง	เห็นทีจะ, ทำจะ
กระหือมิ	หมายถึง	กริม คือ ครีมิใจ อิมใจ
ตกหลุมพราง	หมายถึง	ถูกลวงด้วยเล่ห์กลหรืออุบาย, เสียรู้
วิจารณ์ญาณ	หมายถึง	ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง
อายุขัย	หมายถึง	การสิ้นอายุ, ความตาย

5. ลักษณะนิสัยตัวละคร

พญาวานร	- มีความเฉลียวฉลาด ระมัดระวังรอบคอบ	แคล่วคล่องว่องไว แข็งแรง กล้าหาญ ช่างสังเกต
พญาจระเข้	- รักภรรยา ของตนเอง	มีเล่ห์เหลี่ยม ขาดความระมัดระวังรอบคอบ ยอมรับความผิดพลาด
นางจระเข้	- เอาจิตใจตัวเอง	ใจน้อย

6. ข้อคิดจากชาดก

6.1 คนช่างสังเกตมักรู้ถึงความผิดปกติได้ง่าย จึงสามารถป้องกันเหตุร้ายได้ทันที่ที่เสมอ แม้ตกอยู่ในอันตรายก็สามารถเอาตัวรอดได้

6.2 ผู้มีคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ธรรมะ อดิ จาคะ ย่อมสามารถรอดพ้นจากอันตรายได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนชมการแสดงบทบาทสมมุติ ระหว่างแม่กับลูก โดยลูกขอให้แม่เล่านิทานให้ ฟังก่อนนอน แม่จึงอ่านนิทานให้ลูกฟัง 1 เรื่อง และลูกก็หลับไป ครูยกย่องชมเชยผู้แสดง ครู สนทนาซักถามเกี่ยวกับนิทานที่ผู้เป็นแม่อ่าน และโยงเข้าสู่เรื่อง“การอ่านนิทาน”</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูซักถามถึง ความหมาย ประเภท และ คุณค่าของนิทาน จากนั้น ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านนิทาน”ให้นักเรียนศึกษา แล้วครูอธิบาย โดยใช้แผ่นภูมิสรุป 2.ครูให้นักเรียนดูรูปภาพพญาวานร แล้ว เกริ่นถึงนิทานเรื่อง“วานรินทชาดก”ครูสนทนา ซักถามนักเรียนถึงความหมายของนิทานชาดก และประสบการณ์การอ่านนิทานชาดกของ นักเรียน 3. ครูติดบัตรคำศัพท์สำนวนจากเรื่องให้ นักเรียนแข่งขันกันค้นหาความหมายที่ถูกต้อง ครูกล่าวชมเชยเสนอแนะ 4.ครูตั้งประเด็นจากนิทานที่อ่านในหัวข้อ “ช่างสังเกตอย่างเดี๋ยวก็นำเอาตัวรอดได้” ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยลงในแบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิดที่ครูแจกให้ 5.ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามจากความคิดเห็นของนักเรียนที่บันทึกไว้ลงในแบบบันทึก นำทางการอ่านการคิด 	<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนชมการแสดงบทบาทสมมุติ ระหว่างแม่กับลูก โดยลูกขอให้แม่เล่านิทานให้ ฟังก่อนนอน แม่จึงอ่านนิทานให้ลูกฟัง 1 เรื่อง และลูกก็หลับไป ครูยกย่องชมเชยผู้แสดง ครู สนทนาซักถามเกี่ยวกับนิทานที่ผู้เป็นแม่อ่าน และโยงเข้าสู่เรื่อง“การอ่านนิทาน”</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูซักถามถึง ความหมาย ประเภท และ คุณค่าของนิทาน จากนั้น ครูแจกใบความรู้ เรื่อง“การอ่านนิทาน”ให้นักเรียนศึกษา แล้วครู อธิบายโดยใช้แผ่นภูมิสรุป 2. ครูกำหนดเวลา 15 นาที ให้นักเรียน อ่านนิทานชาดกเรื่อง “วานรินทชาดก” และให้ นักเรียนแต่ละคนสรุปเนื้อเรื่องโดยเขียนแผ่นภูมิ แสดงลำดับของเหตุการณ์ในเรื่องลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอ ครูกล่าว ชมเชย เสนอแนะ 3. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ สำนวน จากเรื่องและออกมาเขียนไว้บนกระดาน ครูสุ่ม นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์ สำนวนนั้น ครูเฉลยและเพิ่มเติมคำศัพท์สำนวนที่ยังขาดอยู่ 4. ครูให้นักเรียนสมมุติตนเองเป็นพญา จระเข้ หรือพญาวานร และให้คิดว่าตนเองจะ ทำเช่นไร ภายใต้อสถานการณ์ดังในเรื่อง ครูสุ่ม ถาถามนักเรียน ครูสรุปและเสนอแนะ

การสอนโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>6.ครูแจกนิทานเรื่อง “วานรินทชาดก” ให้นักเรียนอ่าน ให้เวลา 15 นาที ขณะอ่านให้วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุน และที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของตนเองและเมื่ออ่านจบให้อ่านทบทวนข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเขียนสรุปความคิดเห็นของตนลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>7. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ครูตั้งไว้ก่อนอ่าน เลือกกรรมการตัดสิน จำนวน 4 คน ทำหน้าที่รับฟังและตัดสินผลการอภิปราย ทั้งสองกลุ่มอภิปรายโดยใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อจบการอภิปราย กรรมการตัดสินผลการอภิปราย นักเรียนแต่ละคนประเมินข้อมูลที่ได้รับ ตอบคำถามที่ตนตั้งไว้ก่อนอ่าน โดยเขียนคำตอบลงในช่องสรุปของแบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด</p> <p>8.ครูให้นักเรียนออกมาเรียงลำดับแถบประโยคเหตุการณ์ในเรื่องให้ถูกต้องและเล่าเนื้อเรื่องโดยสรุป</p> <p>9.ครูติดแผนภูมิบนกระดาน ครอบคลุมประเด็น ลักษณะนิสัยตัวละคร ข้อคิดจากนิทาน และความคิดเห็นต่อนิทาน ครูให้นักเรียนร่วมกันออกมาเขียนข้อมูลที่ละประเด็น ครูตี ชม กล่าวสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>	<p>ขั้นสอน (ต่อ)</p> <p>5.ครูให้นักเรียนบอกประเภทของนิทาน และครูติดบัตรคำชื่อตัวละครในเรื่อง ให้นักเรียนร่วมกันบอกลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัว ครูชมเชยเสนอแนะ และครูติดบัตรคำ”ข้อคิดจากนิทาน”ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ครูสรุป ชมเชย และเสนอแนะ และให้นักเรียนบันทึกลงสมุด</p> <p>6.ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนวิจารณ์เกี่ยวกับ “วานรินทชาดก” ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและด้านกลวิธีการเขียน</p> <p>7.ครูให้นักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่าน ผลงานวิจารณ์ของตนให้เพื่อนฟัง เมื่อเสร็จเรียบร้อย ครูสุ่มนักเรียนบางคู่ออกมานำเสนอถึงข้อวิจารณ์ที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน และข้อวิจารณ์ที่เห็นแตกต่างกัน ครูสรุปและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>

การสอนโดยใช้กลวิธีซึ่งนำการอ่านการคิดระดับสูง	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภูมิสรุป ความหมาย ประเภทและคุณค่าของนิทาน จากนั้น ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูติดแถบประโยคคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่ เรียนให้นักเรียนตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย 3. สังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน 4.ตรวจผลงานในรูปแบบบันทึกนำทางการอ่านการ คิด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทสมมุติ 2. แผนภูมิสรุปเรื่อง"การอ่านนิทาน" 3.ใบความรู้เรื่อง "การอ่านนิทาน" 4. รูปภาพ 5. บัตรคำ 6. นิทานเรื่อง "วานรินทชาดก" 7. แบบบันทึกนำทางการอ่านการคิด 8. แผนภูมิประเด็นวิเคราะห์วิจารณ์ 9 .แถบประโยคคำถามจากบทเรียน 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภูมิสรุป ความหมาย ประเภทและคุณค่าของนิทาน จากนั้น ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ครูติดแถบประโยคคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่ เรียนให้นักเรียนตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 2. .สังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน 3. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น 4. ตรวจผลงานในสมุด <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทสมมุติ 2. แผนภูมิสรุปเรื่อง "การอ่านนิทาน" 3.ใบความรู้เรื่อง "การอ่านนิทาน" 4. บัตรคำ 5. นิทานเรื่อง "วานรินทชาดก" 6. แถบประโยคคำถามจากบทเรียน

นิทาน

นิทาน คือ เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาช้านานโดยปากเปล่า เรียกว่า โดยมุขปาฐะ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหนึ่ง ต่อมาได้มีการบันทึกเป็นภาษาเขียน ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง มีลักษณะเป็นเรื่องบันเทิงคดี

นิทานมักจะแต่งตามเค้าเรื่องเล่าหรือคล้ายเรื่องเล่า โดยมีการเสริมแต่งให้วิจิตรพิสดาร มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เพื่อมุ่งให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานไปพร้อมกับคติสาระ และไม่คำนึงถึงความคล้ายจริงหรือสมจริงนัก

ประเภทของนิทาน

ประเภทของนิทานแบ่งออกตามรูปแบบได้ 5 ประเภท คือ

1. นิทานปรัมปรา (Fairy tale) เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายที่สูงศักดิ์ เช่น ปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซินเดอเรลลา และมักนิยมขึ้นต้นว่า “ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...” หรือ “ในกาลครั้งหนึ่ง...”

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไซโคลง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริง มีบุคคลจริง มีสถานที่จริง กำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. นิทานเทพนิยาย (Myth) เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมฆลา รามสูร ท้าวมหาสงครามต์

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ และมีความคิดและการกระทำต่างๆตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนทั้งสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม (fable) ได้แก่ นิทานอีสป ชาดกต่างๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำ หรือเล่าไม่รู้จบ (Commutative tale) เช่น เรื่องยายกะตา

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นนิทานเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ

คุณค่าของนิทาน

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การเล่านิทานในโอกาสต่างๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือหลังจากการทำงานหนักมา
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ผู้ใหญ่และเด็ก หรือแม้แต่ผู้ใหญ่และผู้ใหญ่ด้วยกันได้ใกล้ชิดสนิทสนมกัน
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ลักษณะมนุษย์จากตัวละครในนิทาน เรียนรู้เกี่ยวกับอุปสรรคตลอดจนการเอาชนะอุปสรรคต่างๆในชีวิต นิทานที่มีเรื่องนางฟ้า อภินิหารต่างๆ ยังช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานไม่ได้ให้แต่ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเท่านั้น มีนิทานเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนิทานคติ จะให้ข้อคิดแง่ใดแง่หนึ่ง เป็นการปลูกฝังคุณธรรมต่างๆที่สังคมพึงประสงค์แก่ผู้ฟังด้วย
5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลายๆด้าน เช่น วิถีชีวิตตลอดจนประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น ถ้าผู้ฟังรู้จักสังเกต วิเคราะห์นิทานต่างๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆอย่างแท้จริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วานรินทชาดก

ในอดีตนานนับอสงไขยกัป สมัยเมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติ ณ กรุงพาราณสี ในครั้งนั้น มีวานรินทตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในป่าใหญ่ ใกล้แม่น้ำแห่งหนึ่ง เมื่อเจริญวัยเต็มที่ วานรินทก็มีร่างกายใหญ่โตกำยำประมาณเท่าลูกม้าย่อมๆ เรียวแรงแข็งขันดังพญาช้างสารผิดกว่าวานรินททั้งสิ้น ในเวลาท่องเที่ยวหากินอยู่ตามลำพังในแถบชายน้ำก็อาศัยความเฉลียวฉลาดและความแคล่วคล่อง ว่องไวเสาะหาผลไม้รสเลิศนานาชนิดมาขบกินได้อย่างอิมหนำสำราญทุกวัน

แม่น้ำสายที่ไหลผ่านป่าแห่งนี้เป็นแม่น้ำที่กว้างใหญ่มาก มีเกาะกลางน้ำอยู่เกาะหนึ่ง อุดมด้วยผลไม้ นานาชนิด สัตว์บกอื่นใดในป่าไม่อาจข้ามไปกินได้ นอกจากพญาวานรินทตัวนี้

แต่ถึงแม้พญาวานรินทจะมีกำลังมาก สามารถแผ่นไผ่นกระโจนไปได้ในระยะไกลๆเพียงใด เมื่อต้องการไปที่เกาะกลางน้ำนั้น ก็ยังไม่สามารถกระโจนข้ามไปถึงได้รวดเร็ว ต้องหาที่ปักเท้าสักแห่งแล้วกระโจนต่อไปอีกทอดหนึ่งจึงถึงเกาะได้

พญาวานรินทใช้ความฉลาดรอบคอบและความช่างสังเกตเลือกได้โขดหินแผ่นราบโขดหนึ่งซึ่งโผล่อยู่กลางลำน้ำระหว่างเกาะ คະเนาว่าได้ระยะพอดี ก็ใช้โขดหินนั้นเป็นที่ปักเท้ากระโจนข้ามไปหาผลไม้เลิศรสที่เกาะนั้นกินเป็นประจำ

ในครั้งนั้นเองที่แม่น้ำย่านนี้มีจระเข้สองตัวผัวเมียอาศัยหากินอยู่ใกล้ๆเกาะ คอยดักจับสัตว์น้อยใหญ่ที่ผลอตัวชะล่าใจลงมาพลัดกินน้ำ เล่นน้ำตามชายฝั่งไปเป็นอาหารอยู่เนืองๆ

คราวหนึ่งนางจระเข้เกิดแพ้ท้องอารมณ์ขุ่นมัว อยากกินนั่นอยากกินนี่สารพัด เมื่อได้สิ่งนั้นมาแล้วก็อยากกินสิ่งโน้นเรื่อยไป วันหนึ่ง ขณะที่นอนหมอบอยู่ที่ชายฝั่ง นางก็เหลือบเห็นพญาวานรินทกระโจนข้ามแม่น้ำไปหากินที่เกาะเช่นเคย บุพกรรมในชาติปางก่อนได้ชักนำให้นางอยากกินหัวใจวานรินทขึ้นมาทันที จนอดรันทนไม่ได้ ใฝ่รบเร้าอ่อนวอนกับสามีว่า

“พี่จ๋า น้องอยากกินหัวใจของเจ้าถึงตัวนั้นเหลือเกิน พี่จับมันมาให้น้องหน่อยเถอะ ถ้าน้องไม่ได้กินหัวใจนี้ น้องคงต้องตายแน่ๆ สงสารน้องเถิดนะจ๊ะ”

นางจระเข้ใฝ่รบเร้าอ่อนวอน ฟาดหัวฟาดหางเข้าซื้ออยู่อย่างนั้น จนจระเข้สามีทั้งรำคาญทั้งสงสาร ในที่สุดจึงรับปากว่าจะพยายามจับพญาวานรินทมาควักเอาหัวใจมาให้นางกินให้สมใจให้ได้

จากนั้น พญาจระเข้ก็ไปหลบซุกอยู่ชายฝั่งแม่น้ำ สังเกตดูเส้นทางที่จะจับพญาวานรินทให้ได้ ครั้นเห็นความแคล่วคล่องว่องไวของพญาวานรินทแล้วก็ชักท้อใจว่าคงจับไม่ได้ง่าย ๆ แต่เมื่อหวนคิดถึงอาการคร่ำครวญของนางจระเข้แล้วก็ไม่อาจเลิกล้มความตั้งใจเสียกลางครั้น ใฝ่ตรองหาอุบายอันแยบคายต่างๆ ในที่สุดก็คิดอุบายได้อย่างหนึ่ง จึงรีบดำเนินการตามแผนนั้นทันที

ในตอนบ่ายวันรุ่งขึ้น พญาจระเข้ก็แอบคลานขึ้นไปนอนหมอบนั่งอยู่บนพื้นดิน ซึ่งพญาวานรินทใช้เป็นที่พักเท้ากระโดด รอเวลาที่เหยื่อของตนจะกลับมาจากหากินในตอนเย็น

จระเข้ร้ายนอนนึกกระหยิ่มอยู่ในใจว่า

“...ประเดี๋ยวเกิด พอเจ้าวานรหน้าโง่มันโอดผลุงลงมาบนหลังเรา เราจะสลัดมันลงน้ำ ตาม ข้ำาฉีกเนื้อกินเสียให้อิ่มแปล้ทีเดียว แล้วค่อยเอาหัวใจมันไปฝากเมียเรา...”

ดังนั้น แม่แสงแดดยามบ่ายจะร้อนแรงเพียงใด พญาจะเข้ก็อดทนหมอบนิ่งไม่ กระดุกกระดิก ชุกหัวอย่างดี ด้วยเกรงว่าจะเป็นที่พิรุณให้พญาวานรสังเกตเห็นได้

พอตกเย็น พญาวานรเที่ยวเก็บกินผลไม้จนอิ่มหน้าสำราญดีแล้วก็มุ่งหน้ากลับที่อยู่ของตน ขณะเดินเลาะอูฐริมฝั่งแม่น้ำ พลังเล็งมองไปที่โขดหินเพื่อประมาณกำลังกระโดดให้ได้ระยะพอดี ด้วยความช่างสังเกตจึงเห็นว่าแผ่นดินนั้นแปลกตาไปกว่าทุกวัน แล้วเริ่มตรึกตรองพิจารณาว่า

“ทำไมหนอวันนี้แผ่นดินจึงไหลพ่นน้ำมากนัก และดูคล้ายกับว่าจะมีขนาดใหญ่กว่าเดิมอีก ด้วย ทั้งที่น้ำก็ไม่ได้ลดสักนิด ชะรอยจะมีพระเจ้าเล่ห์สักตัว ขึ้นมารอดักจับเราอยู่บนแผ่นดินนั้น เสียแล้ว”

คิดสงสัยดังนี้แล้ว ด้วยความไม่ประมาท พญาวานรเจ้าปัญญาก็วางอุบายทดสอบพิรุณศัตรู ทันทีโดยแสร้างตะโกนเรียกแผ่นดินด้วยเสียงอันดังว่า

“แผ่นดินเอ๊ยๆๆ! “ ถึง ๓ ครั้ง

แผ่นดินไม่มีชีวิตจะตอบได้อย่างไร แต่พญาวานรก็แสร้างเรียกซ้ำอยู่อย่างนั้น ด้วยสำเนียง อันแสดงความคุ้นเคยเป็นอย่างดี พญาจะเข้ได้ยินแล้วก็เฉยอยู่เพราะล่งเลใจว่า ตั้งแต่จำความได้ ยังไม่เคยรู้ว่าก้อนหินก้อนใดพูดได้เลย พญาวานรก็สานอุบายต่อไปโดยแสร้างพูดตัดพ้อว่า

“แผ่นดินเอ๊ย.....วันนี้เป็นอะไรไป เรียกแล้วจึงไม่ขานรับเหมือนทุกวัน”

เท่านี้เอง พญาจะเข้ก็หลงกลเพราะความรู้และความช่างสังเกตตัวมีน้อย หลงคิดเอาเองว่า พญาวานรกับแผ่นดินนี้คงเคยพูดเล่นเจรจากันทุกวัน นี่เพราะตนมานอนทับเสีย แผ่นหินจึงพูดไม่ได้ เห็นทีจะต้องขานรับแทนแผ่นดินเสียแล้ว คิดดังนี้แล้วก็พยายามตัดเสียงให้ผิดไปจากธรรมดา ขานรับพญาวานรว่า “ว่าไงหรือพ้อวานร...”

ในที่สุด ความลับก็แตกเพราะความโง่เขลาเบาปัญญาของพญาจะเข้แท้ๆ พญาวานรนั้น ถึงแม้จะเดาได้ว่าศัตรูที่รอทำอยู่คือจะเข้ แต่เพื่อความแน่ใจจึงตะโกนย้อนถามกลับไปว่า

“เจ้าเป็นใคร...? มานอนขวางอยู่อย่างนี้ ต้องการอะไรหรือ?”

พญาจะเข้รู้ว่าพลาดท่าตกหลุมพรางพญาวานรเข้าแล้ว ก็นึกเสียใจ เจ็บใจตัวเองยิ่งนัก แต่ก็ยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว เพราะรู้ว่าถึงอย่างไรพญาวานรก็ต้องอาศัยแผ่นดินนี้เป็นทางผ่านกลับที่เดิม อย่างไม่มีทางเลี่ยง จึงแสร้างพูดข่มขู่แก้แค้น เย้ยกลับไปว่า

“เจ้าวานรชะตาขาด เราเป็นพระเจ้ากำลังคอยกินเนื้อหัวใจเจ้าอยู่นี้แล้ว...”

พญาวานรรู้ว่าเข้าตาจน ไม่มีทางกลับทางอื่นนอกจากทางเดิม ซึ่งไม่ว่าวันนี้หรือวันไหนๆ เจ้าจะเข้ตัวร้ายก็คงวนเวียนเฝ้าโขดหิน คอยจ้องทำร้ายอยู่ ไม่ยอมเลิกละแน่นอน

จึงวางอุบายเอาตัวรอดโดยแสวงหาลงนั่งกอดเข้าเจ้าจุกอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วทำเป็นตัดใจได้ ลุกขึ้นพูดกับจระเข้ด้วยท่าที่ปลงตกว่า

“จระเข้เอ๋ย...เราปลงตกแล้ว วันนี้เราจะทำบุญใหญ่สละหัวใจให้ท่าน ท่านจงอ้าปากคอยจับเรานะ เราจะกระโดดเข้าไปหาท่านเดี๋ยวนี้แหละ

พญาวจระเข้ไม่รู้กลลวง คิดเอาจากท่าที่ก้มลงเชื่อว่าพญาวานรจะยอมสละชีวิตแก่ตนจริงๆ จึงพาชื่อ อ้าปากคอยอยู่ ลืมเฉลียวใจนึกถึงธรรมชาติของตัวเองเสียสนิทว่า เมื่อปากอ้า ตาก็ปิดสนิทโดยอัตโนมัติ

ส่วนพญาวานรรู้หลักธรรมชาตินี้ดี เพราะมีนิสัยช่างสังเกต คอยแอบดูจระเข้นอนอ้าปากเกยหาดอยู่บ่อยๆ

ดังนั้น ทันทีกที่พญาวจระเข้อ้าปาก ก็รีบแผ่นลิ้นลงเหยียบหัวจระเข้ได้อย่างเหมาะเจาะ แล้วถีบตัวข้ามตอไปยังฝั่งตรงข้ามในชั่วพริบตา รวดเร็วยาวสายฟ้าแลบ

พญาวจระเข้รู้สึกถึงแรงกระแทกนั้นก็ตกใจ หุบปาก ลืมตาขึ้นทันทีเหมือนกัน แต่ก็เข้าไปเพราะพญาวานรนั่งอยู่บนฝั่งอีกด้านหนึ่งเสียแล้ว มันเสียใจและอับอายที่หลงกลพญาวานร แต่แล้วก็หวนคิดอัศจรรย์ว่า

“...พญาวานรตัวนี้มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลม แก่ล้าแล้ว เด็ดเดี่ยวจริงหนอ ชะรอยจะเป็นผู้ทรงคุณธรรมล้ำเลิศ อันสามารถครอบงำศัตรูได้เป็นแน่แท้”

เมื่อคิดรำพึงดังนี้แล้ว ความแค้นเคืองที่เสียรู้และความเสียใจที่เกิดขึ้นเมื่อสักครู่ก็พลันเหือดหายไปสิ้น กลับนึกรักในน้ำใจพญาวานร แล้วกล่าวสรรเสริญด้วยความจริงใจว่า

“พญาวานรผู้เจริญ ธรรมะ ๔ ประการเหล่านี้คือ สัจจะ ธรรมะ ธิติ และจาคะ มีแก่ผู้ใดเหมือนมีแก่ท่าน บุคคลนั้นย่อมพ้นศัตรูได้”

ท่านมี **สัจจะ** คือ **ความจริงใจ** เมื่อพูดว่าอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ทำอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ไม่ไปปดมดเท็จ ท่านได้กระโดดเข้ามาหาเราจริงๆ ไม่ได้กล่าวเท็จเลย แต่เพราะความซุกซามีคบอดของเราเอง จึงจับท่านไม่ได้

ท่านมี **ธรรมะ** คือ **ความเป็นผู้มีวิจรรย์ญาณสั่งสมมามาก** จนรู้ว่าเมื่อทำอย่างนี้แล้วจะต้องมีผลอย่างนั้น ไม่มีพลาด

ท่านมี **ธิติ** คือ **ความขยันหมั่นเพียรไม่ท้อถอย** แม้ยังมองไม่เห็นทางสำเร็จ ก็ไม่ทอดอาลัยตายอยาก ยังตั้งอยู่ในความเพียรไม่ลดละ

ท่านมี **จาคะ** คือ **กล้าเสี่ยงสละชีวิตเป็นเดิมพัน เพื่อให้งานสำเร็จ**

หากใครมีคุณธรรมครบ ๔ ประการดังนี้ ศัตรูแม้จะยิ่งใหญ่เพียงใด ก็ไม่อาจครอบงำทำอันตรายได้เลย”

พญาจระเข้กล่าวสรรเสริญพญาวานรแล้ว ก็คลานลงน้ำดำดิ่งไปยังที่อยู่ของตน ฝ่ายพญาวานรครั้นขึ้นฝั่งได้แล้ว ตั้งแต่นั้นมาก็ท่องเที่ยวหากินอยู่ในเฉพาะป่านั้น ไม่ยอมข้ามไปที่เกาะกลางนั้นอีกเลยจนตลอดอายุขัย

ประชุมชาดก

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง **วานรินชาดก** จบแล้ว ทรงประชุมชาดกว่า

พญาจระเข้ ในครั้งนั้น ได้มาเป็นพระเทวทัต

นางจระเข้ ได้มาเป็นนางจิตฺตมาถวิกา

พญาวานร ได้มาเป็นพระองค์เอง

(จากนิทานชาดกอันดับที่ ๖ ของพระเมตฺจี ทตฺตชีโว)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกนำทางการอ่าน การคิด

ชื่อ.....ชั้น.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....

คำแนะนำ ก่อนอ่านเรื่องที่กำหนด

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นที่ครูตั้งไว้ โดยบันทึกไว้ในช่องว่างหลังคำว่า “ความคิดเห็น”
2. นำความคิดเห็นที่บันทึกไว้มาตั้งเป็นคำถาม โดยเขียนลงในที่ว่างหลังคำว่า “คำถาม”
3. อ่านเรื่องและบันทึกข้อมูลทั้งที่สนับสนุนและขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองในช่องว่างที่กำหนดให้
4. เมื่ออ่านจบทบทวนข้อมูลที่บันทึกไว้และเขียนสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งความคิดเห็นอาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นที่บันทึกไว้ก่อนอ่านก็ได้

ความ
คิดเห็น.....

.....

.....

ตั้งคำถามจากความคิดเห็น.....

.....

ข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

สรุป

.....

.....

.....

คำถามเรื่อง “การอ่านนิทาน”

1. จงอธิบายความหมายของคำว่า “นิทาน”
2. นิทานแบ่งออกตามรูปแบบได้กี่ประเภท อะไรบ้าง ?
3. นิทานมีคุณค่าในด้านใดบ้าง ?
4. คำว่า “ชาดก” หมายความว่าอย่างไร ?
5. เหตุใดพญาวรรจะเข้จึงไม่สามารถจับพญาวานรได้
6. จากพฤติกรรมของพญาวานรแสดงว่าพญาวานรมีธรรมชาติ ?
7. ข้อคิดจากนิทานเรื่อง “วารินทชาดก” คืออะไร ?
8. นิทานเรื่อง “วารินทชาดก” มีคุณค่าในด้านใดบ้าง ?

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสุนันท์ ประสานสอน เกิดเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2508 ที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2528 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาคศึกษามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนนาสง่างวิทยา อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย